

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
betaltjänstlag samt vissa lagar som har samband med den**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att bestämmelserna i avdelningarna III och IV i direktivet om betaltjänster på den inre marknaden sätts i kraft genom att det stiftas en betaltjänstlag.

Betaltjänster som hör till den föreslagna lagens tillämpningsområde är bl.a. gireringar, direktdebiteringar, bank- och kreditkortsbetalningar samt betalningar med mobiltelefon i sådana fall som närmare anges i lagen. Lagen föreslås inte gälla kontantbetalning.

Lagförslaget innehåller bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet gentemot betaltjänstanvändaren. I lagen föreskrivs också om ändring och avslutande av ramavtal som gäller betaltjänster, initiering och genomförande av betalningstransaktioner och om genomförandetider samt om fastställande av valuteringsdag. En viktig ändring jämfört med den nuvarande lagstiftningen är att genomförandetiden för gränsöverskridande gireringar först förkortas till högst tre arbetsdagar och från början av år 2012 till en arbetsdag.

I betaltjänstlagen föreslås också bestämmelser om betaltjänstanvändarens och tjäns-

televerantörens rättigheter och skyldigheter i samband med användning av betalkort och andra betalningsinstrument. Betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av ett betalningsinstrument begränsas enligt förslaget i regel till högst 150 euro.

Lagförslaget innehåller dessutom bestämmelser om bl.a. tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga, felaktigt genomförda och icke genomförda betalningstransaktioner.

Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska enligt förslaget övervaka att betaltjänstlagen efterlevs.

Genom betaltjänstlagen upphävs lagen om betalningsöverföringar. Dessutom föreslås till följd av betaltjänstlagen ändringar i konsumentskyddslagen, kommunikationsmarknadslagen, lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklings-system, personuppgiftslagen, lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden och lagen om skatteuppbörd.

Avsikten är att lagarna ska träda i kraft den 1 maj 2010.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	5
1 BETALTJÄNSTDIREKTIVET	5
1.1 Allmänt.....	5
Direktivets tillämpningsområde	5
Harmoniseringsnivå.....	6
1.2 Klarhet om villkoren och informationskraven för betaltjänster	6
Avgifter för information	6
Förhandsinformation	6
Information om betalningstransaktioner.....	7
Övriga bestämmelser om ramavtal.....	7
1.3 Rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster	7
Tillämpliga avgifter.....	7
Godkännande och återkallande av godkännande.....	7
Begränsning av betalningsinstrumentets användning.....	7
Betaltjänstanvändarens och tjänsteleverantörens skyldigheter med avseende på betalningsinstrument	8
Meddelande om icke auktoriserade eller felaktigt utförda betalningstransaktioner ..	8
Ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner	8
Återbetalning av betalningstransaktioner som initierats av eller via en betalningsmottagare.....	9
Mottagande av betalningsorder, vägran att genomföra betalningsorder och återkallande av betalningsorder	9
Genomförandetid för betalningstransaktioner	10
Valuteringsdag och tillgängliga medel	10
Felaktiga unika identifikationskoder	10
Tjänsteleverantörens ansvar för genomförande av betalningstransaktioner.....	10
Undantag från kraven för betalningsinstrument som avser låga belopp och elektroniska pengar.....	11
Övriga bestämmelser	11
2 NULÄGE	12
2.1 Lagstiftning	12
2.2 Information om användning av betaltjänster.....	12
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	14
3.1 Allmänt.....	14
3.2 Tjänsteleverantörens informationsskyldighet	14
3.3 Ändring och avslutande av ramavtal.....	15
3.4 Genomförande av betalningstransaktioner.....	16
Kortare genomförandetider	16
Användning av unika identifikationskoder	17
Betalningstransaktionernas belopp och avgiftsuttag	17
3.5 Bestämmelser om betalningsinstrument	18
Allmänt.....	18

	Avgift eller nedsättning vid användning av betalningsinstrument	18
3.6	Ansvarsbestämmelser.....	18
	Betaltjänstanvändares ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument...19	
	Tjänsteleverantörens ansvar	19
	Återbetalning	20
3.7	Tillsyn och alternativa sätt att lösa tvister.....	20
3.8	Frågor som gäller tillämpningsområdet för betaltjänstlagen.....	21
3.9	Utnyttjande av det nationella rörelseutrymmet i vissa avseenden	21
3.10	Direktivbestämmelser som inte uttryckligen föreslås bli genomförda.....	22
4	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	23
4.1	Konsekvenser för samhällsekonomin	23
4.2	Konsekvenser för konsumenterna och övriga betaltjänstanvändare	24
4.3	Konsekvenser för företag som intar ställning av tjänsteleverantörer	25
4.4	Konsekvenser för myndigheterna	26
5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	27
6	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	27
	DETALJMOTIVERING	28
1	MOTIVERING TILL LAGFÖRSLAGEN	28
1.1	Betaltjänstlag.....	28
	1 kap. Allmänna bestämmelser	28
	2 kap. Informationsskyldighet	41
	Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ramavtal	42
	Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om betalningstransaktioner enligt ramavtal.....	49
	Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner.....	52
	Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om enstaka betalningstransaktioner.....	53
	Övriga bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet.....	54
	Informationsskyldighet vid valutakonvertering och användning av betalningsinstrument	54
	3 kap. Ändring och avslutande av ramavtal.....	55
	Ändring av ramavtal.....	56
	Avslutande av ramavtal	57
	4 kap. Initiering och genomförande av betalningstransaktioner	59
	5 kap. Betalningstransaktioners genomförandetid och valuteringsdag.....	66
	6 kap. Betalningsinstrument	70
	7 kap. Ansvar och återbetalning	75
	Ansvarsbestämmelser	75
	Återbetalning.....	88
	8 kap. Betalningars giltighet gentemot utomstående och betalningstidpunkten.....	90
	9 kap. Tillsyn	92
	10 kap. Särskilda bestämmelser och ikraftträdande.....	93
1.2	Konsumentskyddslagen.....	95
	7 kap. Konsumentkrediter.....	95
1.3	Kommunikationsmarknadslagen.....	96
1.4	Lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem...96	
1.5	Personuppgiftslagen	97

1.6	Lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	97
1.7	Lagen om skatteuppbörd.....	97
2	IKRAFTTRÄDANDE	97
	LAGFÖRSLAG	98
	1. Betaltjänstlag	98
	2. Lag om ändring av 7 kap. 19 § i konsumentskyddslagen.....	120
	3. Lag om ändring av 79 a och 80 § i kommunikationsmarknadslagen	121
	4. Lag om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem	122
	5. Lag om ändring av 13 § i personuppgiftslagen	123
	6. Lag om ändring av 2 och 3 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	124
	7. Lag om ändring av lagen om skatteuppbörd	125
	BILAGA	126
	PARALLELLTEXT	126
	2. Lag om ändring av 7 kap. 19 § i konsumentskyddslagen.....	126
	3. Lag om ändring av 79 a och 80 § i kommunikationsmarknadslagen	128
	4. Lag om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem	129
	5. Lag om ändring av 13 § i personuppgiftslagen	131
	6. Lag om ändring av 2 och 3 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	132
	7. Lag om ändring av lagen om skatteuppbörd	134

ALLMÄN MOTIVERING

1 Betaltjänstdirektivet

1.1 Allmänt

Genom lagförslagen i denna proposition genomförs bestämmelserna i avdelningarna III och IV i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG (nedan *betaltjänstdirektivet*). Med betaltjänster avses i direktivet bl.a. girering och direktdebitering samt betalningar med bank-, kredit- och andra betalkort. Med betaltjänst avses också vissa betalningar med telefon eller någon annan motsvarande anordning, förutsatt att de görs på det sätt som närmare anges i direktivet.

Med betaltjänstdirektivet skapas en för Europeiska unionen gemensam lagstiftning för betaltjänster som tillhandahålls inom gemenskapen. Målet är att genom de fördelar som större enheter och ökad konkurrens ger sänka betalningssystemets nuvarande höga kostnadsnivå och att säkerställa jämlika konkurrensförhållanden. Genom direktivet skapas förutsättningar för integrering och rationalisering av betaltjänsterna. I direktivet föreskrivs bl.a. om enhetliga informationsskyldigheter samt om tjänsteleverantörers och betaltjänstanvändares rättigheter och skyldigheter. Målet är att uppnå en hög nivå på konsumentskyddet och att förbättra effektiviteten.

Genom direktivet skapas också en rättslig grund för ett gemensamt betalningsområde för euro (Single Euro Payments Area, dvs. SEPA). SEPA är de europeiska bankernas självregleringsbaserade projekt för att skapa ett effektivt, enligt enhetliga bestämmelser och standarder fungerande hemmamarknadsområde för betalningsförmedling.

Betaltjänstdirektivet ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 97/5/EG om gränsöverskridande betalningar.

Medlemsstaterna ska sätta direktivet i kraft senast den 1 november 2009.

Europeiska ekonomiska samarbetsrådets (EES) gemensamma kommitté fattade den 7 november 2008 beslut nr 114/2008 enligt vilket direktivet ska tillämpas inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I det följande beskrivs närmast direktivets avdelningar III och IV eftersom denna proposition gäller genomförande av dessa. Direktivets övriga bestämmelser beskrivs endast i den mån som det behövs. Beredningen för att genomföra direktivet till övriga delar har skötts av finansministeriet.

Direktivets tillämpningsområde

Direktivet har ett omfattande tillämpningsområde. Det ska tillämpas på alla betaltjänster som tillhandahålls inom gemenskapen, inklusive nationella betaltjänster. Tillämpningsområdet för direktivets bestämmelser gällande klarhet om villkoren och informationskraven för betaltjänster (avdelning III) och rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster (avdelning IV) har emellertid begränsats på två sätt. För det första kan bestämmelserna i dessa avdelningar tillämpas endast om både betalarens och betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad inom gemenskapen. Ett undantag utgör i detta avseende artikel 73 om valuteringsdag och tillgängliga medel, som ska tillämpas också då den ena tjänsteleverantören är etablerad utanför EU. För det andra har tillämpningsområdet begränsats med avseende på betaltjänster i euro respektive i någon av de medlemsstaters valuta som inte hör till euroområdet. I artikel 68 föreskrivs dessutom närmare om tillämpningsområdet för bestämmelserna om genomförandetid och valuteringsdag.

I direktivets artikel 3 räknas upp vissa tjänster och betalningstransaktioner som av behovs- och ändamålsenlighetsskäl har undantagits från tillämpningsområdet. Direkti-

vet ska inte tillämpas på bl.a. kontantbetalningar som betalaren gör direkt till betalningsmottagaren och inte heller på valuta-växlingsverksamhet.

Harmoniseringsnivå

Direktivet syftar huvudsakligen till fullständig harmonisering. Det är emellertid på så sätt flexibelt att vissa bestämmelser tillåter att parterna avtalar annat i sådana fall då betaltjänstanvändaren är näringsidkare. En del av direktivets bestämmelser tillåter att parterna avtalar annat också då betaltjänstanvändaren är konsument. Dessutom innehåller direktivet bestämmelser som ger medlemsstaterna prövningsrätt när det gäller genomförandet.

1.2 Klarhet om villkoren och informationskraven för betaltjänster

I direktivets avdelning III (artiklarna 30—50) föreskrivs om klarhet om villkoren och informationskraven för betaltjänster. Avdelningens bestämmelser tillämpas såväl på ramavtal och sådana betalningstransaktioner som dessa omfattar som på enstaka betalningstransaktioner. Parterna får avtala annat om tillämpningen av avdelningsbestämmelser om betaltjänstanvändaren inte är konsument.

Avgifter för information

Tjänsteleverantören får inte ta ut avgifter av betaltjänstanvändare för tillhandahållande av information enligt avdelning III. Tjänsteleverantören och betaltjänstanvändaren får emellertid avtala om rimliga avgifter som står i proportion till tjänsteleverantörens faktiska kostnader, för extra eller mer ofta förekommande information eller för överföring med hjälp av andra kommunikationsmedel än de som anges i ramavtalet (direktivets artikel 32).

Förhandsinformation

Enligt direktivet varierar tjänsteleverantörens informationsskyldighet beroende på om det är fråga om en enstaka betalningstransak-

tion eller om en betalningstransaktion som omfattas av ramavtalet. Informationsskyldigheten anpassas till användarnas behov. Ramavtalen är i praktiken mycket allmännare och ekonomiskt mera betydelsefulla än enstaka betalningstransaktioner. Därför ställs mera omfattande krav på den förhandsinformation som ska ges om ramavtal. I fråga om en enstaka betalningstransaktion räcker det att tjänsteleverantören på eget initiativ ger mera begränsad information.

I direktivets artikel 42 räknas upp den information som tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren om ramavtalet. På motsvarande sätt räknas i direktivets artikel 37 upp vilken mindre omfattande förhandsinformation som tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren om ett avtal som gäller en enstaka betalningstransaktion.

I direktivets artikel 41 föreskrivs om sättet och tidpunkten för allmän förhandsinformation om ramavtal och i artikel 36 om motsvarande förhandsinformation om betalningstransaktioner. Utgångspunkten är den att tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren förhandsinformation om avtalsvillkoren innan betaltjänstanvändaren binds av något ramavtal eller erbjudande. Informationen och villkoren ska, när det gäller en enstaka betalningstransaktion, ges betaltjänstanvändaren på ett lättåtkomligt sätt. På begäran av betaltjänstanvändaren ska informationen och villkoren tillhandahållas på papper eller via något annat varaktigt medium. Information och villkor som gäller ramavtal ska alltid tillhandahållas på papper eller via något annat varaktigt medium. Informationen och villkoren ska vara enkla att förstå och uttryckas klart och lättbegripligt på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat där betaltjänsten tillhandahålls, eller på något annat språk som parterna kommit överens om.

Avvikelsen från bestämmelserna om förhandsinformation och villkor får ske endast om ramavtalet på begäran av betaltjänstanvändaren har ingåtts med hjälp av en sådan teknik för distanskommunikation som inte gör det möjligt för betaltjänstanvändaren att ge informationen och villkoren på förhand. Tjänsteleverantören ska i så fall fullgöra sina informationsskyldigheter omedelbart efter att

ramavtalet ingåtts eller en enstaka betalningstransaktion har genomförts.

Information om betalningstransaktioner

I direktivet föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att informera betaltjänstanvändaren också om genomförda betalningstransaktioner. I direktivets artiklar 38 och 39 föreskrivs vilken information som ska ges om en enstaka betalningstransaktion samt hur och när informationen ska ges. I direktivets artiklar 47 och 48 föreskrivs på motsvarande sätt om den information som ska ges om betalningstransaktioner som omfattas av ett ramavtal samt hur och när informationen ska ges. Dessutom har betalaren enligt artikel 46 rätt att på begäran få information om en enskild betalningstransaktion som omfattas av ett ramavtal och initierats av betalaren.

Övriga bestämmelser om ramavtal

Enligt direktivets artikel 43 ska betaltjänstanvändaren alltid ha rätt att under avtalsförhållandet på begäran erhålla villkoren för ramavtalet samt den information och de villkor som anges i artikel 42 på papper eller via något annat varaktigt medium.

I direktivets artikel 44 föreskrivs om förändringar av villkoren i ramavtalet. I artikeln föreskrivs bl.a. om på vilket sätt tjänsteleverantören ska föreslå ändringar i villkoren. Dessutom finns det specialbestämmelser om räntor och växelkurser.

I direktivets artikel 45 föreskrivs om uppsägning av ramavtalet. I artikeln anges bl.a. inom vilka gränser parterna får avtala om en uppsägningstid och föreskrivs om när tjänsteleverantören får ta ut avgifter av betaltjänstleverantören för uppsägning av ramavtalet.

I direktivets artikel 49 föreskrivs om vilken valuta som ska användas vid betalningstransaktioner samt om valutakonvertering och informationsskyldighet i samband därmed. I artikel 50 föreskrivs om informationsskyldigheten vid användning av ett visst betalningsinstrument eller vid nedsättning av avgifter.

1.3 Rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster

I direktivets avdelning IV (artiklarna 51—83) föreskrivs om rättigheterna och skyldigheterna vid tillhandahållande och användning av betaltjänster. Enligt direktivets artikel 51 är bestämmelserna tvingande om betaltjänstanvändaren är konsument. Däremot får parterna avtala annat om de omständigheter som räknas upp i artikeln ifall betaltjänstanvändaren är en näringsidkare. Sådana omständigheter är bl.a. de avgifter som debiteras, återkallande av betalningsorder och tjänsteleverantörens ansvar för icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner.

Tillämpliga avgifter

Enligt direktivets artikel 52 får tjänsteleverantören i regel inte ta ut någon avgift av betaltjänstanvändaren för fullgörandet av sina informationsskyldigheter eller korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder enligt avdelning IV. Däremot kan det i ett ramavtal avtalas om uttag av vissa avgifter om bestämmelser om detta ingår i direktivet. Avgifterna ska vara rimliga och stå i proportion till tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

Godkännande och återkallande av godkännande

En betalningstransaktion ska betraktas som auktoriserad endast om betalaren har godkänt den. Betalaren får auktorisera betalningstransaktionen före, eller om betalaren och dennes betaltjänstleverantör har avtalat om detta, efter att betalningstransaktionen genomförts. I direktivets artikel 54 föreskrivs om godkännande och om rätten att återkalla godkännandet.

Begränsning av betalningsinstrumentets användning

Direktivets artikel 55 gäller begränsningar i användningen av betalningsinstrument. Betalaren och dennes tjänsteleverantör får avtala om utgiftströsklar för betalningstransaktioner

som genomförs med betalningsinstrumentet. Om det har avtalats om saken i ramavtalet får tjänsteleverantören dessutom förbehålla sig rätten att blockera betalningsinstrumentet. Med undantag för vissa exceptionella situationer ska tjänsteleverantören informera betalaren om blockering av betalningsinstrumentet och om skälen till detta.

Betal tjänstanvändarens och tjänsteleverantörens skyldigheter med avseende på betalningsinstrument

I direktivets artiklar 56 och 57 föreskrivs om betaltjänstanvändarens och tjänsteleverantörens skyldigheter med avseende på betalningsinstrumentet. Betaltjänstanvändaren är skyldig att använda betalningsinstrumentet i enlighet med villkoren för utfärdande och användning av betalningsinstrumentet och att utan onödigt dröjsmål underrätta betaltjänsteleverantören eller den enhet som denne angett, så snart han har fått vetskap om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation. Dessutom ska betaltjänstanvändaren vidta alla skäligen åtgärder för att skydda betalningsinstrumentets personliga identifieringsuppgifter.

Tjänsteleverantören är skyldig att förvissa sig om att de personliga identifieringsuppgifterna i betalningsinstrumentet inte är tillgängliga för andra än den betaltjänstanvändare som har rätt att använda betalningsinstrumentet. Tjänsteleverantören får inte sända över betalningsinstrument som inte beställts, utom då ett betalningsinstrument som redan innehas av betaltjänstanvändaren ska ersättas. Dessutom ska tjänsteleverantören bl.a. se till att betaltjänstanvändaren alltid har möjlighet att på lämpligt sätt lämna underrättelser om att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation, samt förhindra varje användning av betalningsinstrumentet så snart som underrättelsen har lämnats.

Tjänsteleverantören ska stå för risken att skicka betalningsinstrumentet till betalaren eller för att skicka personliga identifieringsuppgifter som hör till det. Meddelande om icke auktoriserade eller felaktigt utförda betalningstransaktioner

Betal tjänstanvändaren ska få rättelse av tjänsteleverantörens sida endast om han underrättar sin tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål och senast 13 månader efter debiteringsdagen, utom, i förekommande fall, om tjänsteleverantören varken har lämnat information om betalningstransaktionen eller gjort informationen tillgänglig i enlighet med avdelning III (artikel 58).

Ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner

I direktivets artikel 60 föreskrivs om betalarens tjänsteleverantörs ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner. Betalarens tjänsteleverantör ska omedelbart betala tillbaka beloppet för den icke auktoriserade betalningstransaktionen till betalaren och återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den hade varit om den icke auktoriserade betalningstransaktionen inte hade ägt rum. Ytterligare ekonomisk ersättning får fastställas i enlighet med tillämplig lag för det avtal som ingåtts mellan betalaren och dennes tjänsteleverantör.

I direktivets artikel 61 föreskrivs om betalarens ansvar för icke auktoriserade betalningstransaktioner. Betalaren ska stå för sådana förluster vid alla icke auktoriserade betalningstransaktioner, upp till högst 150 euro, som är en följd av att ett förlorat eller stulet betalningsinstrument använts eller, om betalaren har underlåtit att skydda de personliga säkerhetsanordningarna, av att ett betalningsinstrument missbrukats. Om betalaren emellertid har handlat bedrägligt eller avsiktligt eller genom grov vårdslöshet har underlåtit att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56, ska betalaren stå för samtliga förluster.

Medlemsstaterna får minska betalarens ansvar i sådana fall där betalaren inte har handlat bedrägligt eller avsiktligt underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 56.

Efter att ha gjort underrättelse om att betalningsinstrumentet förlorats ska betalaren inte belastas med några ekonomiska konsekvenser till följd av användning av ett betalningsinstrument som förlorats, stulits eller missbrukats, såvida inte betalaren har handlat bedrägligt. Betalaren är inte heller ansvarig om

tjänsteleverantören inte erbjuder ett lämpligt sätt att lämna anmälan vid varje tidpunkt när ett betalningsinstrument förlorats, stulits eller missbrukats, såvida betalaren inte har handlat bedrägligt.

Återbetalning av betalningstransaktioner som initierats av eller via en betalningsmottagare

Enligt direktivets artikel 62 kan en betalare i vissa fall få rätt till återbetalning från sin tjänsteleverantör av en redan genomförd auktoriserad betalningstransaktion. Rätten till återbetalning gäller betalningstransaktioner som initierats av eller via en betalningsmottagare. En förutsättning för att rätt till återbetalning ska uppkomma är att auktorisationen inte angav betalningstransaktionens exakta belopp när auktorisationen gjordes och att betalningstransaktionens belopp överstiger det belopp som betalaren rimligen kunde ha förväntat sig med hänsyn till sina tidigare utgiftsmönster, villkoren i ramavtalet och relevanta omständigheter.

I ramavtalet får avtalas att betalaren inte har rätt till återbetalning när han har givit sitt godkännande att genomföra betalningstransaktionen direkt till sin tjänsteleverantör och, i förekommande fall, information om den framtida betalningstransaktionen på överenskommet sätt lämnades till eller gjordes tillgänglig för betalaren minst fyra veckor före sista betalningsdagen.

I direktivets artikel 63 föreskrivs om tidsfristerna för och förfarandet vid återbetalning.

Mottagande av betalningsorder, vägran att genomföra betalningsorder och återkallande av betalningsorder

I direktivets artiklar 64—66 föreskrivs om tidpunkten för mottagande av betalningsorder, vägran att genomföra betalningsorder och återkallande av betalningsorder. En betalningsorder anses ha mottagits vid den tidpunkt då den betalningsorder som överförs direkt av betalaren eller indirekt av eller via en betalningsmottagare tas emot av betalarens tjänsteleverantör. Genomförandetiden för en betalningstransaktion enligt artikel

69 räknas från tidpunkten då betalningsordern togs emot.

Betal tjänstanvändaren och dennes tjänsteleverantör kan enligt artikel 64.2 avtala att genomförandet av en betalningstransaktion ska inledas en viss dag eller efter en viss tid eller den dag då betalaren har ställt medlen till tjänsteleverantörens förfogande. Den avtalade dagen anses då vara den tidpunkt för mottagandet som avses i artikel 69 om genomförandetiden för betalningstransaktioner.

Om den ovan nämnda dagen inte är en arbetsdag för tjänsteleverantören ska betalningsordern anses ha mottagits under följande arbetsdag. Betalarens tjänsteleverantör kan fastställa en bakre gräns nära arbetsdagens slut efter vilken mottagna betalningsorder anses ha mottagits följande arbetsdag.

Enligt direktivets artikel 65 får betalarens tjänsteleverantör inte vägra utföra en betalningsorder som uppfyller de i ramavtalet uppställda villkoren, om inte genomförandet förbjuds i någon annan lagstiftning. Om tjänsteleverantören vägrar genomföra en betalningstransaktion ska den underrätta betaltjänstanvändaren om saken. Om betaltjänsteleverantören vägrar att utföra en betalningsorder, ska vägran och om möjligt skälen till denna samt förfarandet för att korrigera eventuella sakfel som lett till vägran meddelas betaltjänst innehavaren. Betaltjänst innehavaren ska lämna underrättelsen eller göra den tillgänglig på avtalat sätt snarast möjligt och under alla förhållanden inom de tidsfrister som anges i artikel 69. Det kan emellertid vara förbjudet enligt annan lagstiftning att meddela om vägran.

I direktivets artikel 66 föreskrivs om betaltjänstanvändarens rätt att återkalla en betalningsorder och om tidsfristerna för återkallandet. Betalaren eller betalningsmottagaren får inte återkalla en betalningsorder efter det att den har mottagits av betalarens tjänsteleverantör. När en betalningstransaktion initieras av eller genom betalningsmottagaren får betalaren emellertid inte återkalla betalningsordern efter att ha överfört den eller givit sitt godkännande att genomföra betalningstransaktionen till betalningsmottagaren. När det är fråga om en autogirering, dvs. direktdebitering, får betalaren emellertid återkalla betalningsordern senast i slutet av den arbetsdag

som föregår den dag som avtalats för debitering av medlen.

I det fall som avses i artikel 64.2 får betaltjänstanvändaren återkalla en betalningsorder senast i slutet av den arbetsdag som föregår den avtalade dagen.

Parterna kan avtala om rätten att återkalla en betalningsorder också vid en senare tidpunkt och om tjänsteleverantörens rätt att i den situationen ta ut en avgift för återkallandet.

Genomförandetid för betalningstransaktioner

I direktivets artikel 69 föreskrivs om genomförandetiden för betalningstransaktioner. Betalarens tjänsteleverantör ska se till att betalningstransaktionens belopp krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast i slutet av näst följande arbetsdag. Fram till den 1 januari 2012 får en betalare och dennes tjänsteleverantör dock avtala om en tid om högst tre arbetsdagar. Dessa tider får dock förlängas med ytterligare en arbetsdag när det gäller betalningstransaktioner som initierats på papper.

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska valuera och göra tillgängligt betalningstransaktionens belopp på betalningsmottagarens betalkonto omedelbart efter att tjänsteleverantören har mottagit medlen.

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska överföra en betalningsorder som initierats av eller via betalningsmottagaren till betalarens tjänsteleverantör inom de avtalade tidsfristerna.

Direktivet innehåller särskilda bestämmelser om genomförandetiden för situationer där betalningsmottagaren saknar betalkonto hos tjänsteleverantören (artikel 70) och där det är fråga om kontantinsättningar på ett betalkonto (artikel 71). Enligt direktivet har medlemsstaterna dessutom möjlighet att föreskriva om en kortare genomförandetid för nationella betalningstransaktioner (artikel 72).

Valuteringsdag och tillgängliga medel

I direktivets artikel 73 föreskrivs om säkerställande av valuteringsdag samt om den tidpunkt då medlen ska ställas till betalningsmottagarens förfogande. Valuteringsdagen

för kreditering av betalningsmottagarens konto är senast den arbetsdag då betalningstransaktionens belopp krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto. Betalningstransaktionens belopp ska ställas till betalningsmottagarens förfogande omedelbart efter att det krediterats betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto.

Valuteringsdagen för debitering av betalarens betalkonto ska infalla tidigast när betalningstransaktionens belopp debiteras detta betalkonto.

Felaktiga unika identifikationskoder

Begreppet unik identifikationskod definieras i direktivets artikel 4.21. Enligt denna bestämmelse är en unik identifikationskod en kombination av bokstäver, siffror eller symboler som tjänsteleverantören uppger för betaltjänstanvändaren och som denne ska uppge för att på ett otvetydigt sätt identifiera den andre betaltjänstanvändaren och/eller dennes betalkonto för en betalningstransaktion.

Den unika identifikationskoden har en avgörande betydelse för genomförandet av betalningstransaktioner. Om en betalningsorder genomförs med hjälp av en unik identifikationskod ska betalningsordern enligt direktivets artikel 74 anses ha genomförts korrekt vad avser den betalningsmottagare som angetts i den unika identifikationskoden. Om den identifikationskod som lämnats av betaltjänstanvändaren är felaktigt, ska betaltjänstanvändaren inte vara ansvarig för att betalningstransaktionen inte genomförts eller för brister i genomförandet av den. Betalarens tjänsteleverantör ska dock vidta skäligen åtgärder för att återvinna de medel som betalningstransaktioner avsåg.

Tjänsteleverantörens ansvar för genomförande av betalningstransaktioner

I direktivets artikel 75 föreskrivs om tjänsteleverantörens ansvar för betalningstransaktioner som inte genomförts eller genomförts bristfälligt.

Om en betalningstransaktion har initierats av betalaren, ska dennes tjänsteleverantör in-

för betalaren ansvara för att betalningstransaktionen genomförs korrekt. Om betalarens tjänsteleverantör kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har mottagit betalningstransaktionens belopp inom den frist som nämns i direktivet, övergår ansvaret på betalningsmottagarens tjänsteleverantör.

Om betalarens tjänsteleverantör är ansvarig ska denne utan onödigt dröjsmål återbetala beloppet av den icke genomförda eller bristfälliga betalningstransaktionen till betalaren och i förekommande fall återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle ha varit om den bristfälligt genomförda betalningstransaktionen inte hade ägt rum. Om betalningsmottagarens tjänsteleverantör är ansvarig ska denne omedelbart ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande och i förekommande fall kreditera betalningsmottagarens betalkonto med motsvarande belopp.

Om en betalningsorder har initierats av eller via betalningsmottagaren, ska dennes tjänsteleverantör vara ansvarig inför betalningsmottagaren för att betalningsordern överförs korrekt till betalarens tjänsteleverantör. När betalningsmottagarens tjänsteleverantör är ansvarig ska denne omedelbart på nytt överföra betalningsordern till betalarens tjänsteleverantör. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska dessutom behandla betalningsordern i enlighet med de skyldigheter som framgår av artikel 73. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska sålunda ställa betalningstransaktionens belopp till mottagarens förfogande omedelbart efter att beloppet krediterats betalningsmottagarens betaltjänstleverantörs konto.

Oberoende av ansvarsfördelningen ska tjänsteleverantören på begäran av betaltjänstanvändaren omedelbart vidta åtgärder för att spåra en betalningstransaktion och underrätta betaltjänstanvändaren om resultatet.

I artikel 75 föreskrivs dessutom om tjänsteleverantörens skyldighet att återbetala avgifter och ersätta ränteförluster då en betalningstransaktion inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt.

Enligt direktivets artikel 76 får annan ekonomisk ersättning fastställas i enlighet med tillämplig lag för det avtal som ingåtts mellan

betaltjänstanvändaren och dennes tjänsteleverantör.

Enligt direktivets artikel 78 ska en avtalsparts ansvar inte vara tillämpligt i fall av osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som den part som åberopar dessa omständigheter inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga att avvärja trots alla ansträngningar att göra så eller då en betaltjänstleverantör är bunden av andra rättsliga krav som omfattas av nationell lagstiftning eller gemenskapslagstiftning.

Undantag från kraven för betalningsinstrument som avser låga belopp och elektroniska pengar

I artikel 34 föreskrivs om undantag från kraven på information och i artikel 53 föreskrivs om undantag från ramavtalsparternas rättigheter och skyldigheter för betalningsinstrument som avser låga belopp och elektroniska pengar. Enligt bestämmelserna är det möjligt att avtala om undantag från vissa av direktivets bestämmelser. Informationskraven begränsas till väsentlig information. De undantag som gäller rättigheter och skyldigheter har samband med instrumentens tekniska egenskaper, t.ex. med att ett betalningsinstrument för låga belopp inte kan spärras eller att det används anonymt.

Som betalningsinstrument för låga belopp definieras instrument som avser individuella betalningstransaktioner på högst 30 euro eller som antingen har en utgiftströskel på 150 euro eller lagrar medel som inte vid något tillfälle överstiger 150 euro. Medlemsstaterna får dock sänka eller fördubbla beloppen. De får höja gränsen för förbetalda betalningsinstrument upp till 500 euro.

Övriga bestämmelser

I direktivets artiklar 80 och 81 förutsätts att det skapas klagomålsförfaranden och sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser. I artikel 83 föreskrivs om tvistlösning utanför domstol.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

För närvarande finns ingen heltäckande lagstiftning om betaltjänster.

Den centrala författningen om betaltjänster är lagen om betalningsöverföringar (821/1999) genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv 97/5/EG om gränsöverskridande betalningar har satts i kraft. I lagen om betalningsöverföringar föreskrivs om kreditinstitut och andra betalningsförmedlars skyldighet att tillhandahålla information om betalningsöverföringar samt om minimiskyldigheterna vid genomförande av betalningsöverföringar. Dessutom föreskrivs i lagen om betalningsöverföringar om en överförd betalnings giltighet gentemot utomstående, om återkallande av betalningsuppdrag och om tidpunkten vid vilken beställaren befrias från sin prestationsskyldighet gentemot mottagaren.

Europaparlamentet och rådet har antagit förordningen (EG) nr 2560/2001 om gränsöverskridande betalningar i euro. Förordningen tillämpas inom gemenskapen på gränsöverskridande betalningar i euro på upp till 50 000 euro. För gränsöverskridande betalningar i euro ska enligt förordningen tas ut samma avgifter som för motsvarande betalningar i euro inom medlemsstaten. Dessutom föreskrivs i förordningen om den information som ska ges om avgifterna samt om åtgärder för att underlätta gränsöverskridande överföringar.

I konsumentskyddslagens (38/1978) 6 a kap. föreskrivs om distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument. Kapitlet gäller sålunda också distansförsäljning av betaltjänster. I kapitlet föreskrivs bl.a. om näringsidkarens förpliktelser som gäller förhandsinformation samt om konsumentens ångerrätt. På betalkort tillämpas dessutom bestämmelserna om konsumentkrediter i konsumentskyddslagens 7 kap., så som närmare föreskrivs i kapitlet. I kapitlet föreskrivs bl.a. om kreditgivarens informationsskyldigheter innan kreditavtal ingås, om ingående av kreditavtal samt om kontoinnehavarens ansvar i sådana fall då ett kreditkort eller ett identifieringsmedel som berättigar

till kontokredit används obehörigen. De sistnämnda bestämmelserna gäller också identifieringsmedel som berättigar till användning av ett konto eller andra finansiella tjänster eller instrument.

Kommunikationsmarknadslagens (393/2003) 79 a § som gäller konsumentens ansvar för obehörig användning av kommunikationstjänster, ska tillämpas i sådana fall då en mobiltelefon eller någon annan motsvarande anordning för kommunikation obehörigen har använts för betalning.

Till den del som lagen inte innehåller specialbestämmelser om betaltjänster ska på dem tillämpas allmänna obligationsrättsliga bestämmelser och principer.

2.2 Information om användning av betaltjänster

De uppgifter om användning av olika betalningssätt i Finland som presenteras nedan är baserade på Finansbranschens Centralförbunds 7.7.2008 daterade utredning ”Maksaminen Suomessa ja Euroopassa”. Siffrorna är baserade på 2007 års betalningsstatistik.

I Finland används betaltjänster i relativt stor utsträckning. År 2007 förmedlade bankerna ca 1,4 miljarder betalningstransaktioner. Populära betalningssätt är girering och kortbetalning. Räknat i antal transaktioner görs något fler kortbetalningar än gireringar. På varje finländare går det i genomsnitt 125 gireringar, 153 kortbetalningar och 15 direktdebiteringar per år.

Kortbetalning har blivit allmännare. År 2007 ökade antalet korttransaktioner med 9 procent jämfört med föregående år. Det året användes betalkort sammanlagt 986 miljoner gånger i vårt land. I siffran ingår användning av betalkort i butikens betalterminaler, kontantuttag, automatbetalningar samt saldo- och transaktionsförfrågningar. Av de förekommande typerna av betalkort används bankkort klart mest, med en andel på över 60 procent av alla korttransaktioner. Den näst populäraste korttypen är s.k. online-debiteringskort (VISA Electron) vars andel av alla korttransaktioner var ca 20 procent. Univeralsalkreditkort användes i ca 9 procent och speciella betalkort som endast kan användas t.ex. inom en viss butikskedja, användes i ca

6 procent av alla korttransaktioner. År 2007 användes betalkort 659 miljoner gånger i butikens betalterminaler, vilket var en ökning med 11,5 procent jämfört med föregående år. Värdet av kortbetalningarna uppgick till sammanlagt 35,3 miljarder euro år 2007.

Finländarna har i genomsnitt 1,63 betalkort. Det finns sammanlagt 12,8 miljoner betalkort i landet. Av dessa är de flesta, dvs. 4,2 miljoner stycken betaltids- och universal-kreditkort (Visa, MasterCard). Den näst största kategorin utgörs av specialkreditkorten (butikskedjors egna kort) med 3,4 miljoner stycken. Därefter följer bankkorten med ca 3,3 miljoner stycken och online-debitningskorten med 1,9 miljoner stycken.

År 2007 förmedlade de finländska bankerna 726 miljoner elektroniska betalningsöverföringar. Av dessa var drygt en tionedel, dvs. 76 miljoner stycken direktdebiteringar. Andra betalningssätt, såsom checkar, periodiska betalningar och ilgiro används i mindre utsträckning eller för vissa typer av betalningar. Periodiska betalningar avser närmast löner och pensioner. Lönernas och pensionernas andel av de elektroniska betalningsöverföringarna utgör ca 12 procent. Checkar och ilgiro används i liten utsträckning.

Användningen av nätbank ökar hela tiden. Vid utgången av 2007 hade finländarna 4,3 miljoner nätbanksavtal. Antalet nätbankstransaktioner ökade det året med 9 procent jämfört med föregående år, till 316 miljoner stycken. Antalet räkningar som förmedlas elektroniskt har ökat kraftigt under de senaste åren. År 2007 ökade antalet transaktioner med räkningar som betalades över nätet med 154 procent jämfört med föregående år, till 2,7 miljoner stycken transaktioner.

I Finland är andelen elektroniska betalningsöverföringar stor. Av de betalningar som bankerna förmedlade år 2007 var 96 procent elektroniska, vilket innebär att endast ca 4 procent av de betalningar som förmedlades via bankerna gjordes på papper.

Antalet kontantuttag har minskat i någon mån. År 2007 gjordes 190 miljoner kontantuttag, vilket var ca 4 procent mindre än föregående år. Kontantuttagens sammanlagda värde år 2007 var 16,4 miljarder euro.

Omsättningen av mervärdestjänster som faktureras via teleföretagen uppgår enligt Te-

leForum rf till sammanlagt över 200 miljoner euro per år. I siffran ingår taltjänster och mobilinnehållstjänster samt övriga mervärdestjänster. Närmare uppgifter finns att tillgå om de nedan nämnda innehållstjänster som förmedlas via mobiltelefonnätet. Uppgifterna är baserade på aktiebolaget Idean Enterprises Oy:s rapport "Mobiilisisältöpalvelut Suomessa 2006". Det finns endast uppgifter om mobilbetalningarnas värde i euro, inte om antalet transaktioner. Med marknadens värde avses här faktureringen av slutanvändarna utan moms och överföringsavgifter.

Försäljningen av mobilinnehåll hade år 2006 ett värde av 77 miljoner euro. Därav utgjorde 71 miljoner euro tjänster som fakturerades via teleoperatörerna. De övriga tjänsterna utgörs av mobila navigeringsapplikationer som säljs separat. Marknadens värde har tredubblats sedan år 2000. Försäljningen beräknas stiga till 90 miljoner euro år 2009. Mobilinnehållstjänsterna kan indelas i underhållnings- och nyttotjänster samt i offentliga tjänster.

Underhållningstjänsterna utgör av tradition över hälften av marknadens värde. År 2006 var deras värde 38,4 miljoner euro. Till underhållningstjänsterna hör ringsignaler, chat- och dejtjänster, spel, bilder, vuxenunderhållning, tv-relaterade tjänster, webbgemenskaper, mobil-tv samt övriga underhållningstjänster. De klart populäraste tjänsterna är ringsignaler samt chat- och dejtjänster. Med webbgemenskaper avses bl.a. att deltagarna lägger ut egna fotografier på nätet samt bläddrar i andra deltagares fotografier och kommenterar dem.

Andelen nyttotjänster utgjorde år 2006 ca 40 procent, dvs. 33 miljoner euro. Till kategorin nyttotjänster hör bl.a. söktjänster, navigering, nyheter och väder, textmeddelanden, företags interna och externa mobilkommunikationstjänster samt rese- och trafik-tjänster. Med företags interna och externa mobilkommunikationstjänster avses kommunikation mellan företag och deras referensgrupper, t.ex. textmeddelanden om leveranser och arbetstagares lönekvitton samt meddelanden och bilder som tidningsläsare sänder in till tidningar för publicering. Nyttotjänsterna omfattar också mobila banktjänster.

De offentliga tjänsternas sammanlagda värde uppgick år 2006 till ca 6,2 miljoner euro. Merparten av de offentliga tjänsterna utgörs av biljettköp via mobil. Till kategorin offentliga tjänster hör också sökning av skatteuppgifter samt hälso- och sjukvårdstjänster och bibliotekstjänster. En del av de offentliga tjänsterna är gratis eller mycket förmånliga för användaren, vilket har betydelse för deras andel av marknadsvärdet.

En del av de ovan beskrivna mervärdestjänsterna som faktureras via teleföretagen är produkter som används via digitala medier eller sådana kommunikationstjänster mot extra avgifter som inte omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde. Det finns ingen information att tillgå som direkt skulle ge en bild av hur omfattande de av teleföretagen förmedlade betaltjänster är som omfattas av lagens tillämpningsområde.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Allmänt

Syftet med propositionen är att i Finland genomföra bestämmelserna i betaltjänstdirektivets avdelningar III och IV. I Finland finns för närvarande ingen sådan allmän lagstiftning om betaltjänster som på ett naturligt sätt skulle kunna ta emot de bestämmelser som genomförandet av direktivet förutsätter. Genomförandet av direktivet förutsätter därför att det stiftas en helt ny lag. Av denna anledning föreslås att en betaltjänstlag stiftas. Samtidigt föreslås att lagen om betalningsöverföringar upphävs.

Enligt förslaget ska betaltjänstlagen tillämpas på följande betaltjänster:

1) tjänster för kontantinsättning på eller kontantuttag från betalkonton och åtgärder för förvaltning och tillhandahållande av betalkonto,

2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, överföring till tjänsteleverantörens betalkonto eller genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,

3) utfärdande av betalningsinstrument (*issuing*),

4) inlösen som gäller transaktioner med betalningsinstrument (*acquiring*),

5) penningförmedling samt

6) genomförande av betalningstransaktioner där betalarens godkännande till betalningstransaktionen ges med mobiltelefon eller dator eller någon annan motsvarande anordning och betalningen görs till ett företag som sköter systemet eller nätet för telekommunikation eller informationsteknik och som endast fungerar som förmedlare av betalningstransaktionen.

Den ovanstående förteckningen över betaltjänster som hör till lagens tillämpningsområde motsvarar förteckningen i direktivets bilaga. I den föreslagna lagens 2 och 3 § avgränsas vissa tjänster och betalningstransaktioner utanför lagens tillämpningsområde på motsvarande sätt som de i direktivet avgränsas utanför dess tillämpningsområde.

För att den nationella regleringen av betaltjänsterna ska bli så konsekvent och heltäckande som möjligt är tillämpningsområdet för betaltjänstlagen på det sätt som beskrivs nedan i vissa avseenden mera omfattande än direktivets tillämpningsområde. Av samma skäl innehåller lagförslaget också vissa bestämmelser som inte är direkt baserade på direktivet.

Genom betaltjänstlagen regleras inte leverans av varor och tjänster mot betalning och inte heller rättigheter och skyldigheter som har samband med ett rättsförhållande som ligger till grund för betalningen.

3.2 Tjänsteleverantörens informations-skyldighet

I lagförslagets 2 kap. föreskrivs i detalj om tjänsteleverantörens skyldighet att informera betaltjänstanvändaren om betaltjänster. De föreslagna bestämmelserna motsvarar direktivet. Syftet är att trygga betaltjänstanvändarnas tillgång till tillräckligt utförlig och tydlig information om betaltjänsterna. Med hjälp av informationen kan de jämföra olika tjänsteleverantörers tjänster och avgifterna för dem samt fatta välgrundade beslut. Enhetliga bestämmelser om informations-skyldigheten i alla medlemsstater bidrar också till en väl fungerande och enhetlig betaltjänstmarknad.

Kapitlets bestämmelser gäller för det första tjänsteleverantörens skyldighet att innan ett betaltjänstavtal ingås ge betaltjänstanvändaren uppgifter om avtalsvillkoren och om andra omständigheter som är relevanta för betaltjänstanvändaren. Frågan om hur omfattande förhandsinformation tjänsteleverantören ska ge och på vilket sätt informationen ska ges beror på huruvida det är fråga om ett kontoavtal eller något annat ramavtal som gör det möjligt att genomföra flera betalningstransaktioner eller om det är fråga om att genomföra en enskild betalningstransaktion — t.ex. ett enskilt förmedlingsuppdrag.

I 2 kap. föreskrivs dessutom om vilken information tjänsteleverantören är skyldig att ge om genomförda betalningstransaktioner och hur informationen ska ges. Informations-skyldigheten är också i detta avseende relativt omfattande, för att betaltjänstanvändaren på basis av informationen enkelt ska kunna kontrollera att de betalningstransaktioner som debiterats det egna betalkontot är berättigade och att tjänsteleverantören också i övrigt har genomfört betalningstransaktionerna korrekt.

Enligt direktivets artiklar 47.3 och 48.3 får medlemsstaterna kräva att tjänsteleverantörerna en gång i månaden avgiftsfritt ger betaltjänstanvändarna information på papper om genomförda betalningstransaktioner. För Finlands vidkommande har det inte ansetts ändamålsenligt att ålägga tjänsteleverantörerna att sända betaltjänstanvändarna skriftliga kontoutdrag. Parterna i ett ramavtal kan sålunda avtala om att till betaltjänstanvändaren ska sändas skriftliga kontoutdrag eller att han ska informeras om betalningstransaktioner t.ex. via nätbanken.

Dessutom föreskrivs i 2 kap. om informationsskyldigheter i samband med användning av betalkort eller andra betalningsinstrument. Om en handlare eller annan betalningsmottagare begär en avgift eller erbjuder en nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument, ska betalningsmottagaren enligt lagförslaget underrätta betalaren om detta innan betalningstransaktionen initieras. Om tjänsteleverantören eller någon annan aktör begär en avgift av betaltjänstanvändaren vid användning av ett visst betalningsinstrument ska tjänsteleverantören eller den berör-

da parten på motsvarande sätt underrätta betaltjänstanvändaren om avgiften innan betalningstransaktionen initieras. Genom dessa bestämmelser tryggas det att en eventuell extra avgift vid användning av ett betalningsinstrument inte kommer som en överraskning för användaren. De avgifter som tas ut vid användning av betalningsinstrument behandlas i övrigt nedan i avsnitt 3.5.

Betaltjänstanvändaren har i regel rätt att avgiftsfritt få sådan information av tjänsteleverantören som avses i betaltjänstlagen.

3.3 Ändring och avslutande av ramavtal

I lagförslaget 33 kap. föreskrivs om ändring av ramavtalsvillkor samt om uppsägning och hävning av ramavtal.

Om tjänsteleverantören föreslår ändringar av ramavtalets villkor, ska förslaget ges till betaltjänstanvändaren skriftligen eller på något annat varaktigt sätt minst två månader före ändringarna föreslås träda i kraft. Syftet med bestämmelsen är att skydda betaltjänstanvändaren i sådana fall då tjänsteleverantören ensidigt föreslår ändringar i ramavtalets villkor.

Avsikten med bestämmelserna om uppsägning av ramavtal är att framför allt trygga betaltjänstanvändarens möjligheter att tillräckligt enkelt och snabbt lösgöra sig från ramavtalet t.ex. om denne vill byta tjänsteleverantör. Betaltjänstanvändaren får enligt lagförslaget när som helst under avtalsförhållandet säga upp ramavtalet med omedelbar verkan, om parterna inte har avtalat om någon uppsägningstid. Denna rätt gäller enligt förslaget också ramavtal som ingåtts för viss tid. Den uppsägningstid som betaltjänstanvändaren ska iaktta får inte avtalas vara längre än en månad.

För att en betaltjänstanvändare som så önskar också de facto ska ha möjlighet att smidigt byta tjänsteleverantör föreslås dessutom att tjänsteleverantören inte får ta ut någon avgift av betaltjänstanvändaren för uppsägning av ramavtalet. Den föreslagna bestämmelsen är gynnsammare för betaltjänstanvändaren än det minimiskydd som direktivet ger. I direktivets artikel 45.2 föreskrivs nämligen att avslutande av ett ramavtal som ingåtts för en bestämd tid av mer än tolv må-

nader eller på obestämd tid ska vara kostnadsfritt för betaltjänstanvändaren efter tolv månader. Enligt artikel 45.6 får medlemsstaterna föreskriva om förmånligare bestämmelser för betaltjänstanvändarna. Den nationella rörelsemarginal som direktivet ger ska enligt förslaget sålunda utnyttjas så att tjänsteleverantören förbjuds att över huvud taget ta ut avgifter av betaltjänstanvändare för uppsägning av ramavtal, således också i sådana fall då ramavtalet har varit i kraft kortare tid än tolv månader.

För att betaltjänstlagen ska bli så heltäckande som möjligt har i lagförslaget också tagits in bestämmelser om hävning av ramavtal, trots att motsvarande bestämmelser inte ingår i direktivet. Bestämmelserna motsvarar de principer som allmänt ska iakttas i avtalsförhållanden.

3.4 Genomförande av betalningstransaktioner

I lagförslagens 4 och 5 kap. föreskrivs om initiering och genomförande av betalningstransaktioner samt om valuteringsdag. En viktig ändring jämfört med nuläget är att de maximitider inom vilka tjänsteleverantörerna ska genomföra betalningstransaktioner blir kortare.

Kortare genomförandetider

Enligt lagförslaget ska betalarens tjänsteleverantör i regel betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast följande arbetsdag efter tidpunkten för mottagandet av betalningsordern. Under en övergångsperiod som pågår till början av 2012 kan emellertid avtalas om en genomförandetid som för andra än inhemska betalningstransaktioner är tre arbetsdagar räknat från den tidpunkt då betalningsordern togs emot. I fråga om betalningar i euro som genomförs inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är det inte över huvud taget möjligt att avtala annat om den tid inom vilken betalarens tjänsteleverantör ska genomföra en betalningstransaktion. Betaltjänstanvändaren kan naturligtvis fortfarande ange tidpunkten då den vill att betalningen ska ske.

För jämförelsens skull kan det konstateras att enligt den gällande lagen om betalningsöverföringar kan tiden för utförande av betalningsöverföring alltid avtalas. Om någon tid inte har avtalats ska inrikes betalningsöverföringar i euro krediteras kontot hos mottagarens företag senast den bankdag som följer på acceptdagen medan inrikes betalningsöverföringar i utländska pengar samt EES-överföringar ska krediteras senast den femte bankdagen efter acceptdagen.

Den genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör blir kortare. Enligt lagförslaget ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör betala betalningstransaktionens belopp i euro eller i en EES-stats valuta till betalningsmottagarens betalkonto omedelbart efter att beloppet har krediterats kontot hos betalningsmottagarens tjänsteleverantör. Inte heller om denna genomförandetid kan avtalas annat. Enligt lagen om betalningsöverföringar kan avtalas om motsvarande genomförandetid som ska iakttas av mottagarens företag. Om någon tid inte har överenskommit ska mottagarens företag enligt lagen om betalningsöverföringar kreditera mottagarens konto med det belopp som betalningsöverföringen avser, senast den bankdag som följer på den dag då detta belopp krediterades kontot hos mottagarens företag.

De med direktivet överensstämmande bestämmelserna om genomförandetiden innebär i praktiken att gränsöverskridande betalningar i euro blir betydligt snabbare inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Inhemska betalningstransaktioner genomförs redan för närvarande i Finland i allmänhet inom en kortare tidsfrist än den som föreskrivs i direktivet. En inhemsk betalningstransaktion som ska genomföras inom samma bank betalas i praktiken omedelbart till betalningsmottagaren. För att den effektivisering av betalningarna som är en av direktivets viktigaste målsättningar ska kunna förverkligas är det viktigt att tjänsteleverantörer som redan innan betaltjänstlagen träder i kraft har iakttagit kortare genomförandetider än de stadgade maximitiderna inte går in för långsammare praxis efter att lagen trätt i kraft. När det är fråga om t.ex. gränsöverskridande betalningar i en situation där dagen

efter mottagandet av en betalningsorder på grund av en nationell högtidsdag inte är tjänsteleverantörens arbetsdag, får betalarens tjänsteleverantör inte onödigt fördröja inbetalningen av transaktionens belopp på betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto över den nationella högtidsdagen, även om ordalydelsen i bestämmelsen om genomförandetiden i och för sig skulle möjliggöra detta.

Enligt direktivets artikel 72 får medlemsstaterna för nationella betalningstransaktioner föreskriva kortare maximala genomförandetider än de som anges i direktivet. Avsikten är att beakta effektiviteten i nationella betalningsinfrastrukturer och att ge medlemsstaterna möjlighet att säkerställa att servicenivån inte försämras. I lagförslaget har emellertid inte tagits in någon bestämmelse enligt vilken inhemska betalningstransaktioner eller vissa inhemska betalningstransaktioner ska genomföras inom en kortare tid än den i direktivet angivna maximitiden. Vid beredningen av propositionen har det ansetts ändamålsenligt att låta konkurrensen mellan tjänsteleverantörerna åtminstone i detta skede se till att den nuvarande servicenivån bibehålls. Enligt förslaget ska på inhemska betalningstransaktioner dock inte tillämpas den ovan nämnda övergångsperioden som pågår till början av år 2012.

Användning av unika identifikationskoder

Enligt lagförslaget får tjänsteleverantören genomföra betalningstransaktioner endast på basis av s.k. unika identifikationskoder, dvs. exempelvis på basis av kontonummer, även om betaltjänstanvändaren har lämnat också annan information för genomförande av en betalningstransaktion, t.ex. betalningsmottagarens namn. Tjänsteleverantören är inte heller ansvarig för att en betalningstransaktion inte genomförs eller blir felaktigt genomförd, om detta beror på att den unika identifikationskod som lämnats av betaltjänstanvändaren är felaktig. Dessa på direktivet baserade bestämmelser stämmer överens med den princip som iaktogs redan i samband med att lagen om betalningsöverföringar stiftades.

Trots bestämmelserna om unika identifikationskoder kan tjänsteleverantörerna förutsät-

tas handla så omsorgsfullt att de exempelvis vidtar sådana också för betalningsförmedlingsverksamhet av masskaraktär lämpade och rimliga åtgärder som kan minimera uppkomsten av fel. Arrangemang av detta slag innebär för närvarande t.ex. att bankens dataprogram upplyser betalaren om att kontonumret har matats in i fel form. Som ett annat exempel på ett sådant arrangemang kan nämnas att systemet efter att betalaren matat in betalningsmottagarens kontonummer visar kontoinnehavarens namn, om kontoinnehavaren är t.ex. en myndighet eller näringsidkare som har gett sitt godkännande till ett sådant förfarande. Med denna funktion kan betalaren förvissa sig om att betalningen går till rätt mottagare. Betaltjänstlagens bestämmelser om unika identifikationskoder kan inte vara en grund för att försämra den nuvarande servicenivån.

Betalningstransaktionernas belopp och avgiftsuttag

I lagförslaget föreskrivs att de i genomförandet av en betalningstransaktion deltagande serviceleverantörerna och förmedlarna ska genomföra betalningstransaktionen till fullt belopp. De avgifter som hänför sig till betaltjänsten ska sålunda tas ut separat. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör kan emellertid dra av sina egna avgifter från betalningstransaktionens belopp om det har avtalats med betalningsmottagaren om en sådan rättighet. Också i så fall ska de avgifter som dragits av redovisas separat i informationen som lämnas till betalningsmottagaren. Om från betalningstransaktionens belopp obehörigen har dragits av avgifter är antingen betalaren eller betalningsmottagaren, beroende på situationen, ansvarig för att betalningsmottagaren får betalning till fullt belopp.

I fråga om de avgifter som tas ut för genomförande av en betalningstransaktion föreskrivs i betaltjänstlagen att betalaren och betalningsmottagaren svarar för sina respektive tjänsteleverantörers avgifter för genomförandet av betalningstransaktionen. Avvikelse från denna ansvarsfördelning kan göras endast om valutakonvertering ingår i betalningstransaktionen. Genom kostnadsfördelningen mellan betalaren och betalningsmot-

tagaren underlättas den integrerade direkt-
hanteringen av betalningar vilket innebär att
betalningsförmedlingen blir effektivare.

3.5 Bestämmelser om betalningsinstru- ment

Allmänt

I lagförslagets 6 kap. föreskrivs om de rät-
tigheter och skyldigheter i samband med an-
vändningen av betalningsinstrument som till-
kommer betalningsinstrumentens innehavare
och tjänsteleverantörerna. Med betalningsin-
strument avses i lagen t.ex. bank- och kredit-
kort samt nätbankers sifferkoder. Också t.ex.
en mobilanslutning är ett betalningsinstru-
ment då den används för betalning på det sätt
som närmare föreskrivs i lag.

Med tanke på rättssäkerheten föreskrivs att
innehavaren av ett betalningsinstrument blir
skyldig att dra försorg om betalningsinstru-
mentet inklusive identifieringsuppgifterna
först efter att ha mottagit dem. En ny be-
stämmelse föreslås vara att tjänsteleverantö-
ren blir skyldig att se till att innehavaren av
ett betalningsinstrument har möjlighet att när
som helst göra anmälan om att betalningsin-
strumentet förlorats, orättmätigt innehas av
någon annan eller används obehörigen. Efter
att ha fått en sådan anmälan ska tjänsteleve-
rantören spärra betalningsmedlet.

Avgift eller nedsättning vid användning av
betalningsinstrument

Tjänsteleverantörerna får enligt lagförsla-
get inte hindra handlare eller andra betal-
ningsmottagare från att av betalaren begära
en avgift eller erbjuda en nedsättning vid an-
vändning av ett betalkort eller något annat
betalningsinstrument. Syftet med bestämmel-
sen är att öka konkurrensen och prissättning-
ens genomskinlighet. Vissa kreditkortsbolag
har för närvarande i avtal med handlare för-
bjudit dessa att ta ut extra avgifter vid betal-
ning med kreditkort. Bestämmelsen hindrar
att en sådan avtalspraxis fortsätter.

Enligt direktivets artikel 52.3 får medlems-
staterna förbjuda eller begränsa rätten att ta

ut avgifter med beaktande av behovet att sti-
mulera konkurrensen och främja en effektiv
användning av betalningsinstrument. Enligt
förslaget ska denna nationella rörelsemargi-
nal utnyttjas så att i betaltjänstlagen tas in en
bestämmelse enligt vilken de avgifter som tas
ut för användning av betalningsinstrument
ska vara rimliga och får inte överskrida tjäns-
televerantörens faktiska kostnader. Handla-
ren eller någon annan betalningsmottagare
får med andra ord inte göra vinst på avgifter
som tas ut för användning av betalningsin-
strument.

Det har ansetts nödvändigt att ta in be-
gränsningsbestämmelsen i lagen i syfte att
främja konkurrensen och en effektiv använd-
ning av betalningsinstrument. Bestämmelsen
gör det möjligt att främja prissättningens ge-
nomskinlighet och garantera att de avgifter
som tas ut för användningen av betalningsin-
strument högst motsvarar de faktiska kostna-
derna och sålunda styr betalarna att använda
effektivare betalningsinstrument. Samtidigt
är det möjligt att avvärja faran för att det för
användning av betalningsinstrument tas ut
avgifter som är högre än de faktiska kostna-
derna, med påföljd att användningen av mo-
derna betalningsinstrument minskar genom
att betalarna övergår till att använda från hela
betalningssystemets synpunkt ineffektiva och
kostnadskrävande kontantbetalningar. Vid
beredningen av propositionen gjordes dess-
utom den bedömningen att konkurrensen
inom vissa verksamhetsområden och i syn-
nerhet i glest bebodda delar av landet inte
nödvändigtvis räcker för att förhindra att
problem av det slag som nämns ovan skulle
orsakas av att för användningen av betal-
ningsinstrument tas ut avgifter som översti-
ger de faktiska kostnaderna.

3.6 Ansvarsbestämmelser

Lagförslagets 7 kap. innehåller för det för-
sta bestämmelser om betaltjänstanvändares
ansvar för obehörig användning av betalkort
och andra betalningsinstrument. Dessutom
innehåller kapitlet bestämmelser om tjäns-
televerantörens ansvar samt om återbetalning
av betalningstransaktioner.

Betaltjänstanvändares ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument

I propositionen föreslås en avsevärd lindring av betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av ett betalningsinstrument. Enligt lagförslaget kan betaltjänstanvändaren bli ansvarig bl.a. på den grunden att obehörig användning av betalningsinstrumentet beror på dennes vårdslöshet eller på att betaltjänstanvändaren har försummat att utan obefogat dröjsmål efter upptäckten göra anmälan om att betalningsinstrumentet har förlorats. En ny bestämmelse föreslås vara att betaltjänstanvändaren i sådana fall i regel ansvarar för obehörig användning av betalningsinstrumentet upp till högst 150 euro. För närvarande gäller ingen övre gräns för ansvaret.

Enligt direktivets artikel 61.1 är betaltjänstanvändarens ansvar upp till nämnda 150 euro inte beroende av vårdslöshet. Enligt artikel 61.3 får medlemsstaterna likväl i sådana fall där betalaren inte har handlat bedrägligt eller avsiktligt underlåtit att uppfylla sina skyldigheter minska betaltjänstanvändarens ansvar. Enligt den föreslagna betaltjänstlagen utnyttjas denna nationella rörelsemarginal på så sätt att uppkomsten av ansvar i regel begränsas till situationer där betaltjänstanvändaren har handlat vårdslöst. Detta föreslås på grund av att ansvar som uppkommer oberoende av vållande har ansetts vara oskäligt strängt från konsumentens synpunkt.

Med avvikelse från konsumentskyddslagens gällande 7 kap. 19 § föreslås emellertid att också lindrig vårdslöshet ska räcka för att ansvar uppkommer. Den föreslagna ändringen motiveras med att bedömningen av ansvarsfrågan i praktiken blir enklare och enhetligare om det för avgörande av ansvarsfrågan endast är nödvändigt att göra skillnad mellan grov vårdslöshet och annan vårdslöshet och det inte dessutom är nödvändigt att ytterligare utreda om vårdslösheten är lindrig eller inte. Till följd av den nämnda övre gränsen på 150 euro blir betaltjänstanvändarens ansvar inte heller i praktiken orimligt strängt, även om dennes förfarande endast skulle tyda på lindrig vårdslöshet.

Enligt förslaget ansvarar betaltjänstanvändaren inte för obehörig användning av ett betalningsinstrument då detta har använts efter anmälan om att det har förlorats. Betaltjänstanvändaren blir inte heller ansvarig i det fall att tjänsteleverantören har försummat att se till att anmälan om att betalningsinstrumentet har förlorats kan göras när som helst. Betaltjänstanvändaren svarar inte för obehörig användning av betalningsinstrumentet heller i det fall att handlaren eller någon annan betalningsmottagare inte vid användningen av betalningsinstrumentet vederbörligen har kontrollerat betalarens rätt att använda betalningsinstrumentet.

Tjänsteleverantörens ansvar

I betaltjänstlagen föreslås i enlighet med direktivet som en viktig korrigeringsåtgärd att betalarens tjänsteleverantör åläggs att återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren om betalningstransaktionen har konstaterats vara obehörig eller felaktig eller om den inte över huvud taget har genomförts. Dessutom blir tjänsteleverantören skyldig att på begäran av betaltjänstanvändaren omedelbart försöka spåra en felaktigt genomförd eller icke genomförd betalningstransaktion. Betaltjänstanvändaren ska enligt förslaget också återbetala de avgifter som tagits ut för en felaktigt genomförd eller icke genomförd betalningstransaktion och ersätta de ränteförluster som orsakats av den felaktiga betalningen.

Dessutom föreslås att tjänsteleverantören ska åläggas att ersätta också andra skador som betaltjänstanvändaren har åsamkats genom tjänsteleverantörens mot lag eller avtal stridande förfarande. I direktivet finns ingen direkt motsvarighet till skadeståndsbestämelsen. Betaltjänstanvändarens rätt till skadestånd eller annan kompensation till följd av ett fel har med andra ord inte harmoniserats på ett heltäckande sätt i direktivet. Frågan om rätten till kompensation i andra än sådana fall som uttryckligen regleras i direktivet har sålunda hänskjutits till medlemsstaternas nationella lagstiftning för avgörande. Detta framgår uttryckligen av direktivets artikel 76.

Det har ansetts motiverat att i lagförslaget ta in en skadeståndsbestämmelse eftersom i

betaltjänstlagen också i övrigt ingår tämligen fullständiga bestämmelser om de rättigheter och skyldigheter som gäller parterna i betaltjänstavtal, inklusive ansvarsfrågorna. Av denna anledning har det ansetts att den nationella regleringen av betaltjänsterna skulle bli bristfällig och föga informativ om en så central fråga som rätten till skadestånd till följd av förfarande som strider mot lag eller avtal skulle bli beroende enbart av allmänna avtalsrättsliga principer. Med hjälp av skadeståndsbestämmelsen kan det också säkerställas att den av direktivets artikel 81 följande förpliktelsen att fastställa regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser vederbörligen genomförs.

Skadeståndsbestämmelsen motsvarar till sitt sakinhåll huvudsakligen de principer som också i övrigt iakttas i fråga om avtalsbaserat ersättningsansvar. Förslaget innebär sålunda i praktiken att det rådande rättsläget skrivs in i lagen. Tjänsteleverantörens ansvar för indirekta skador kan enligt förslaget begränsas genom avtal. Också till denna del överensstämmer förslaget med gällande rättsläge och avtalspraxis. Exempelvis i allmänna villkor för betalningsförmedling utesluts ersättningsansvar för indirekta skador. Med beaktande av betaltjänsternas karaktär kunde en bestämmelse enligt vilken tjänsteleverantören har ett obegränsat ansvar för indirekta skador som orsakas av avtalsbrott vara ägnad att leda till ett ersättningsansvar av en okontrollerbar omfattning. Detta skulle till och med kunna påverka t.ex. bankernas riskhantering.

Trots den föreslagna ansvarsbegränsningen ska tjänsteleverantören enligt förslaget alltid ansvara också för indirekt skada om tjänsteleverantören eller någon vars förfarande denne ansvarar för har orsakat skadan avsiktligt eller av grov vårdslöshet. Motsvarande princip gäller redan för närvarande. Detta framgår t.ex. av högsta domstolens prejudikat HD 1983 II 91 och HD 1993:166.

Återbetalning

Lagförslagets bestämmelser om återbetalning motsvarar direktivets. Återbetalning är en helt ny typ av metod att skydda betal-

tjänstanvändare. Med återbetalning avses att tjänsteleverantören t.ex. när det gäller direktdebiterings- och kortbetalningar under vissa förutsättningar är skyldig att återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren. Betalaren har rätt till återbetalning om betalningstransaktionens belopp inte exakt framgår av betalarens godkännande och är större än betalaren skäligen har kunnat vänta sig. Bestämmelsen om återbetalning skyddar sålunda betalare som har debiterats oväntat stort belopp.

Rätten till återbetalning kan genom avtal begränsas om betaltjänstanvändaren inte är en konsument. När det är fråga om direktdebiteringar kan också konsumentens rätt till återbetalning uteslutas genom avtal. En förutsättning är emellertid att betalaren har gett direktdebiteringsfullmakten till sin tjänsteleverantör och att betalaren på avtalat sätt har underrättats om debitering av betalningstransaktionen minst dyra veckor före förfallodagen.

3.7 Tillsyn och alternativa sätt att lösa tvister

Enligt lagförslaget ska Finansinspektionen och konsumentombudsmannen övervaka att betaltjänstlagen efterlevs.

Enligt direktivets artikel 83 ska medlemsstaterna se till att det införs lämpliga och effektiva förfaranden för klagomål och tvistlösning för att avgöra sådana tvister mellan betaltjänstanvändare och deras betaltjänstleverantörer som uppkommer om rättigheter och skyldigheter enligt direktivet, varvid befintliga organ ska utnyttjas när så är lämpligt. Enligt direktivets artikel 51.2 får medlemsstaterna dock föreskriva att artikel 83 inte ska tillämpas när betaltjänstanvändaren inte är konsument.

Konsumentvistenämnden är redan nu behörig att avgöra konsumenters och tjänsteleverantörers tvistemål om användning av betaltjänster. Därför behöver artikel 83 inte uttryckligen sättas i kraft i detta sammanhang. I propositionen föreslås inte heller att det skapas några särskilda tvistlösningsförfaranden utanför domstolarna för situationer där betaltjänstanvändaren inte är konsument.

3.8 Frågor som gäller tillämpningsområdet för betaltjänstlagen

Enligt direktivets artikel 2.1 ska direktivet tillämpas på betaltjänster som tillhandahålls inom gemenskapen. Avdelningarna III och IV i direktivet ska dock, med undantag av artikel 73, endast tillämpas när såväl betalarens som betalningsmottagarens betaltjänstleverantör eller den ende betaltjänstleverantören i en betalningstransaktion är etablerad i gemenskapen. Enligt direktivets artikel 2.2 ska avdelningarna III och IV tillämpas på betaltjänster som genomförs i euro eller valutan i en medlemsstat utanför euroområdet.

Enligt lagförslaget är betaltjänstlagens geografiska tillämpningsområde emellertid mera omfattande än enligt direktivets artikel 2.1. På motsvarande sätt fastställs tillämpningsområdet för betaltjänstlagen i förhållande till betalningstransaktioner i främmande valutor så att det är mera omfattande än enligt direktivets artikel 2.2.

Enligt lagförslaget är huvudregeln den att betaltjänstlagen tillämpas på alla betalningstransaktioner oberoende av valutan eller om någon av tjänsteleverantörerna som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen är etablerad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller inte. Enligt lagförslaget får på det sätt som närmare beskrivs i detaljmotiveringarna göras omfattande undantag från denna huvudregel i sådana fall då det för här etablerade tjänsteleverantörer skulle medföra praktiska svårigheter om betaltjänstlagens tillämpningsområde skulle vara mera omfattande än direktivets.

3.9 Utnyttjande av det nationella rörelseutrymmet i vissa avseenden

Såsom ovan konstateras är betaltjänstdirektivet huvudsakligen en författning som syftar till fullständig harmonisering. En del av dess bestämmelser ger emellertid nationellt rörelseutrymme. Utnyttjandet av rörelseutrymmet har redan behandlats punkt för punkt beträffande de flesta frågorna. I det följande behandlas vissa andra frågor som gäller utnyttjande av det nationella rörelseutrymmet.

Enligt direktivets artikel 2.3 får medlemsstaterna undanta vissa i bestämmelsen när-

mare preciserade institut från tillämpningen av alla eller vissa bestämmelser i direktivet. För Finlands vidkommande innebär detta i praktiken en möjlighet att föreskriva att betaltjänstlagen inte ska tillämpas på Finnvera Abp och inte heller på Fonden för industriellt samarbete Ab. Enligt lagförslaget ska denna möjlighet inte utnyttjas.

Enligt direktivets artiklar 30.2 och 51.3 får medlemsstaterna föreskriva att de direktivbestämmelser som är indispositiva när det gäller konsumentavtal ska tillämpas på s.k. mikroföretag på samma sätt som på konsumenter. Enligt förslaget till betaltjänstlag utnyttjas denna möjlighet inte. I Finlands avtalsrättsliga lagstiftning har småföretag i regel inte heller tidigare jämförts med konsumenter. Vid beredningen av propositionen har det dessutom ansetts att också småföretag i praktiken kan ha behov av att med sina tjänsteleverantörer avtala om villkoren för betaltjänster på ett sätt som avviker från lagens bestämmelser.

I direktivets artiklar 34.1 och 53.1 ingår bestämmelser om betalningsinstrument för låga belopp. I bestämmelserna föreskrivs om vissa av sådana instruments karaktär följande begränsningar vid tillämpningen av direktivets avdelningar III och IV. Enligt direktivets definition avses med betalningsinstrument för låga belopp sådana betalningsinstrument som enligt ramavtalet endast avser individuella betalningstransaktioner på högst 30 euro, eller som antingen har en utgiftströskel på 150 euro eller lagrar medel som inte vid något tillfälle överstiger 150 euro. Enligt direktivets artiklar 34.2 och 53.2 får medlemsstaterna eller deras behöriga myndigheter sänka eller fördubbla de nämnda eurobeloppen för nationella betalningstransaktioner. För förbetalda betalningsinstrument får de höja beloppen upp till 500 euro. Enligt lagförslaget ska möjligheten att höja eurogränserna utnyttjas fullt ut för Finlands vidkommande. Avsikten är att öka flexibiliteten och sålunda främja utvecklingen av moderna betalningsinstrument.

Enligt direktivets artikel 53.3 begränsas tillämpningen av vissa bestämmelser till elektroniska pengar, om betalarens tjänsteleverantör inte har någon möjlighet att frysa kontot eller blockera betalningsinstrumentet.

Medlemsstaterna får begränsa detta undantag till betalkonton eller betalningsinstrument med ett visst värde. I lagförslaget föreskrivs inte om en sådan begränsningsmöjlighet.

3.10 Direktivbestämmelser som inte uttryckligen föreslås bli genomförda

I direktivets artikel 3 ingår en förteckning över 15 typer av betalningstransaktioner och tjänster som faller utanför direktivets tillämpningsområde. I lagen föreslås inga uttryckliga undantagsbestämmelser i fråga om samtliga dessa punkter. I det följande förklaras orsaken till att så är fallet.

Enligt artikel 3 a ska direktivet inte tillämpas på sådana betalningstransaktioner direkt från betalaren till betalningsmottagaren vilka uteslutande görs i kontanter utan medverkan av mellanhand. Enligt artikel 3 f ska direktivet inte tillämpas på valutaväxlingsverksamhet, dvs. "cash to cash"-transaktioner, om medlen inte innehåses på ett betalkonto. I lagen föreslås inga motsvarande undantagsbestämmelser, eftersom kontantbetalningar och valutaväxlingsverksamhet också utan en uttrycklig bestämmelse faller utanför tillämpningsområdet som anges i lagförslagets 1 § 2 mom.

Enligt artikel 3 d ska direktivet inte tillämpas på betalningstransaktioner som består av ej yrkesmässig insamling och leverans av kontanter inom ramen för ideell verksamhet eller välgörenhet. Enligt artikel 3 j ska direktivet inte tillämpas på tjänster som tillhandahålls av leverantörer av tekniska tjänster vilka stöder tillhandahållandet av betaltjänster, utan att de vid någon tidpunkt kommer i besittning av de medel som ska överföras. Det har ansetts onödigt att ta in motsvarande undantagsbestämmelser i lagen, med beaktande av att en tjänsteleverantör enligt definitionen i lagförslagets 8 § 2 mom. är en fysisk eller juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster.

Enligt artikel 3 l ska direktivet inte tillämpas på betalningstransaktioner som verkställs med hjälp av teleutrustning eller digital eller informationsteknisk utrustning, när de köpta varorna eller tjänsterna levereras till och är avsedda att användas med hjälp av teleut-

rustning eller digital eller informationsteknisk utrustning, förutsatt att operatören för teleutrustningen eller den digitala eller informationstekniska utrustningen inte agerar enbart som en mellanhand mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varorna eller tjänsterna. I lagen föreslås ingen motsvarande undantagsbestämmelse, eftersom de i stycket beskrivna betalningstransaktionerna med beaktande av lagförslagets 1 § 2 mom. 6 punkten också utan någon särskild bestämmelse om saken faller utanför lagens tillämpningsområde.

Enligt artikel 3 m ska direktivet inte tillämpas på betalningstransaktioner som genomförs mellan betaltjänstleverantörer, deras ombud eller filialer eller för egen räkning. Det har ansetts onödigt att i lagen ta in en undantagsbestämmelse om sådana mellan tjänstleverantörer förekommande interna transaktioner. Också utan någon uttrycklig bestämmelse om saken anses det vara klart att lagen gäller endast rättsförhållanden mellan tjänsteleverantörer och utomstående betaltjänstanvändare.

Enligt artikel 3 o ska direktivet inte tillämpas på sådana tjänster för uttag av kontanter med hjälp av uttagsautomater som tillhandahålls av leverantörer som agerar för en eller flera kortutfärdare som inte är part(er) i ramavtalet med den kund som tar ut pengar från ett betalkonto, under förutsättning att dessa leverantörer inte tillhandahåller andra betaltjänster som förtecknas i direktivets bilaga. I lagen föreslås ingen motsvarande undantagsbestämmelse eftersom det anses motiverat att lagen ska gälla också tjänsteleverantörer som beskrivs i artikel 3 o. Från sådana tjänsteleverantörers synpunkt relevanta bestämmelser är t.ex. lagförslagets 25 § och 29 § 2 mom.

Enligt direktivets artikel 33 får medlemsstaterna föreskriva att bevisbördan ska ligga på betaltjänstleverantören när det gäller att bevisa att denne har uppfyllt kraven på information i avdelning III. Enligt de bestämmelser om bevisbördan som redan tillämpas i Finland måste tjänsteleverantören anses ha bevisbördan när det gäller att bevisa att den har uppfyllt sina lagstadgade förpliktelser. Därför finns det inget behov av att i lagen ta in en bestämmelse som motsvarar artikel 33.

Enligt direktivets artikel 36.3 får skyldigheterna att i enlighet med artikel 36.1 ge förhandsinformation om betaltjänstavtalet fullgöras även genom tillhandahållande av en kopia av utkastet av avtalet om enstaka betaltjänster eller utkastet till betalningsordern som innehåller den information och de villkor som krävs. Motsvarande bestämmelse ingår också i artikel 41.3. Eftersom bestämmelserna är av informativ karaktär har det inte ansetts nödvändigt att ta in motsvarande bestämmelser i lagen.

Enligt direktivets artikel 49.1 ska betalningarna göras i den valuta som parterna kommit överens om. I lagen föreslås ingen motsvarande bestämmelse. Också utan en uttrycklig bestämmelse om saken är det klart att valutaavtal ska iakttas.

När särskilda betalningsinstrument används för att ge godkännande får betalaren och dennes betaltjänstleverantör enligt direktivets artikel 55.1 avtala om utgiftströsklar för betalningstransaktioner som genomförs genom det betalningsinstrumentet. I lagen föreslås ingen motsvarande bestämmelse eftersom parterna också utan en särskild bestämmelse om saken får avtala om begränsning av användningen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för samhällsekonomin

Tillsammans med den lag om betalningsinstitut som finansministeriet bereder bedöms den föreslagna betaltjänstlagen få positiva konsekvenser för samhällsekonomin. Den kommer att på många sätt effektivera framförallt EU:s inre marknads men också den nationella marknads funktion, bl.a. genom snabbare betalningstransaktioner, genom garantier för att betalningstransaktioner genomförs till fullt belopp samt genom harmonisering av informationsskyldigheterna och de rättigheter och ansvarsförhållanden som gäller mellan betaltjänstanvändarna och tjänstleverantörerna. Handeln främjas både internationellt och nationellt genom effektiva betalningsprocesser och likviditetshantering samt genom eliminering av osäkerhetsfaktorer.

Betaltjänstlagen gör det möjligt att effektivera betalningsmarknadens funktion genom att framförallt den internationella konkurrensen främjas. Exempelvis de harmoniserade informationsskyldigheterna och prissättningens transparens gör det enklare att jämföra olika betalningsprodukter så att marknaden börjar fästa större avseende vid kvalitativa aspekter när det gäller betalningsinstrument och tjänstleverantörer. Harmoniserade skyldigheter och ansvarsförhållanden kan också öka utländska tjänstleverantörers intresse för den nationella marknaden.

Lagförslagets bestämmelse enligt vilken tjänstleverantören inte får hindra betalningsmottagaren från att av betalaren begära en avgift vid användning av ett visst betalningsinstrument, är ägnad att förbättra transparensen när det gäller de avgifter som tas ut vid användning av betalningsinstrument och sålunda att främja konkurrensen mellan olika betalningsinstrument. Bestämmelsen kan emellertid få den effekten att betalarna börjar använda det för dem själva billigaste betalningssättet, dvs. kontanter, som likväl från samhällets synpunkt är det dyraste alternativet. En eventuellt ökad användning av kontanter skulle också öka de säkerhetsrisker som är förenade med kontantbetalning.

Betaltjänstlagens på EU-nivå harmoniserade bestämmelser skapar i synnerhet när det gäller gränsöverskridande betalningar en hållbar grund som gör det möjligt för tjänstleverantörssektorn att effektivera sina betalningsprodukter och -system. Lagen möjliggör bl.a. elektronisk fakturering, SEPA-betalningsprodukter för automatisk debitering och utveckling av internationellt integrerade system genom marknads försorg på basis av en stabil lagstiftning. Den internationella harmoniseringen och integreringen främjar bl.a. de fördelar som kan uppnås med storproduktion. Hela samhällsekonomin drar nytta av att verksamheten inom sektorn blir effektivare.

Betaltjänstlagen medför kostnader för tjänstleverantörerna och eventuellt också för betaltjänstanvändarna. Kostnaderna är emellertid till stor del av engångsnatur och fördelarna väntas inom en rimlig tid överstiga kostnaderna. Från samhällsekonomin syn-

punkt blir de sammanlagda konsekvenserna sålunda positiva.

4.2 Konsekvenser för konsumenterna och övriga betaltjänstanvändare

Den föreslagna betaltjänstlagen kommer på det hela taget att förstärka betaltjänstanvändarnas ställning. I synnerhet genomförandet av gränsöverskridande betalningstransaktioner blir effektivare och snabbare inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta kommer att vara till nytta för konsumenter, företag och offentliga samfund som intar ställningen av betalare och betalningsmottagare.

En annan viktig förbättring från konsumenternas synpunkt sammanhänger med betaltjänstanvändarnas ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument. Den omständigheten att ansvaret enligt den nya lagen i regel begränsas till högst 150 euro, innebär en avsevärd lindring av det obegränsade ansvar som betaltjänstanvändare för närvarande kan ställas inför om deras betalningsinstrument orättmätigt innehåller av någon annan.

Lagförslaget förbättrar betaltjänstanvändarnas ställning också i många andra avseenden. Tack vare de informationsskyldigheter som ingår i lagen får betaltjänstanvändarna utförlig information om de avtalsvillkor som gäller betaltjänsterna och om genomförda betalningstransaktioner. De omfattande och enhetliga informationsskyldigheter som lagen förutsätter gör det möjligt att göra jämförelser mellan olika tjänsteleverantörer och betaltjänster. Genom enhetliga bestämmelser som reglerar de rättigheter och skyldigheter som hänför sig till betaltjänsterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är det möjligt att förbättra betaltjänstanvändarnas förtroende för betaltjänstmarknaden när de gör gränsöverskridande betalningstransaktioner. Lagens bestämmelser om rättsmedel och tjänsteleverantörens ansvar tryggar betaltjänstanvändarnas ställning i olika typer av felsituationer när betalningstransaktioner genomförs.

I andra avtal än konsumentavtal kan tas in villkor som bl.a. avviker från bestämmelserna om betaltjänstanvändares ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument

och om tjänsteleverantörens informations-skyldighet. Det är sålunda beroende av villkoren i framtida avtal om den föreslagna lagen i dessa avseenden ska få några konkreta effekter för betaltjänstanvändare som inte är konsumenter.

En omständighet som något försämrar betaltjänstanvändarens ställning är att bankerna enligt lagförslaget inte kan fortsätta med sin nuvarande praxis som innebär att de senare på nytt försöker debitera betalarens betalkonto om det på betalningsdagen inte finns täckning på kontot.

Lagen bedöms inte få några direkta konsekvenser när det gäller de finländska bankernas servicesortiment. På längre sikt och med beaktande av effekterna av SEPA bedömer bankerna att möjligheterna att tillhandahålla skräddarsydda tjänster sannolikt minskar och att vissa av de nuvarande serviceformerna försvinner ur sortimentet. När det gäller betaltjänster av den typ som teleföretagen kan tillhandahålla i enlighet med betaltjänstlagen har teleföretagen gjort sådana bedömningar att de förpliktelser och systemändringar och därmed kostnader som lagen medför leder till att dessa tjänster eventuellt faller bort.

En positiv konsekvens från betaltjänstanvändarens synpunkt är att prissättningen blir transparentare. Utgångspunkten är den att betaltjänstanvändaren alltid ska ges förhandsinformation om avgifterna för betaltjänster. Dessutom leder fastställandet av valuteringsdagen på det sätt som föreskrivs i lagen från betaltjänstanvändarens synpunkt till en positiv ränteberäkning i fråga om valuteringsdagen och till en genomskinlig prissättning. Som valuteringsdag kan från betalarens synpunkt fastställas tidigast den dag då betalarens betalkonto debiteras, medan valuteringsdagen från betalningsmottagarens synpunkt ska fastställas vara senast den arbetsdag då betalningen krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs betalkonto.

Till bättre transparens när det gäller prissättningen av betalningsinstrument syftar också bestämmelsen enligt vilken tjänsteleverantören inte får hindra betalningsmottagaren att begära en avgift av betalaren vid användning av ett visst betalningsinstrument. En handlare får sålunda i egenskap av betalningsmottagare överföra de faktiska kostna-

der som orsakas av betalningsinstrument från produktpriserna till avgifterna för användningen av betalningsinstrumenten. Bestämmelsen kan från betalarnas synpunkt leda till olika prissättningar beroende på vilket betalningsinstrument som använts. Vilka konsekvenser bestämmelsen får för betalaren beror på vilka betalningsinstrument denne använder och hur användningen prissätts samt i sista hand på hur kostnaderna de facto överförs från produktpriserna till avgifterna för användningen av betalningsinstrumenten.

Bestämmelserna om genomförande av betalningstransaktioner till fullt belopp förbättrar betaltjänstanvändarnas ställning i synnerhet vid gränsöverskridande betalningar.

Tjänsteleverantörerna blir till följd av den föreslagna lagen tvungna att göra betydande investeringar samtidigt som förslagen delvis kommer att leda till minskade intäkter. Enligt bankernas och teleföretagens bedömningar kan de föreslagna bestämmelserna eventuellt leda till stigande priser på betaltjänster. En omständighet som försvårar bedömningen är att det är svårt att förutsäga konkurrensens inverkan.

4.3 Konsekvenser för företag som intar ställning av tjänsteleverantörer

Den föreslagna betaltjänstlagen får konsekvenser för alla företag som kommer att tillhandahålla betaltjänster i enlighet med betaltjänstlagen. Till denna kategori av företag hör bl.a. bankerna, kreditkortsbolagen och teleföretagen. En del av konsekvenserna är av engångsnatur medan andra är varaktiga. Konsekvenserna gäller framförallt ändring av avtalsvillkor och uppfyllande av lagens informationsskyldigheter samt anpassning av fakturerings- och andra datasystem.

Betaltjänstverksamhet utgör en väsentlig del av bankverksamheten. Därför är den föreslagna betaltjänstlagen viktig framförallt för banker som verkar som tjänsteleverantörer. Betaltjänstlagen förutsätter att bankerna vidtar en hel del åtgärder, bl.a. för att anpassa systemen och avtalsvillkoren till de förpliktelser som lagen förutsätter. På grund av de ändrade bestämmelserna måste bankerna se över och justera de avtal och villkor som gäller betaltjänster och betalkonton, informa-

tionen till kunderna, serviceprocesserna, informationsprocesserna, betalningsprocesserna, betalningsrörelsens arbetsprocesser och datasystemen. Anpassningsåtgärderna beräknas få betydande kostnadsverknings i synnerhet i fråga om bankernas datasystem.

Lagförslaget innebär att bankernas informationsskyldigheter gentemot kunderna ökar. Informationsskyldigheterna medför således ändringar i de nuvarande avtalsvillkoren och i den övriga informationen till kunderna. Kostnaderna beräknas öka i någon mån på grund av att lagen förutsätter att information om betalningstransaktioner ska ges en gång i månaden. För närvarande kan med kunderna avtalas att information ges mera sällan, t.ex. en gång per år. Dessutom beräknas betydande kostnader uppkomma på grund av att information om ändrade avtalsvillkor enligt lagen ska ges skriftligen eller på något annat varaktigt sätt, i synnerhet om uppfyllandet av förpliktelse i praktiken förutsätter att informationen ges per post.

Förslaget att ändra regleringen av valuteringsdagen kommer att påverka bankernas inkomstbildning. En del av bankernas inkomster av betalningsförmedlingen är för närvarande baserad på en från betaltjänstanvändarnas synpunkt oförmånlig fastställelse av valuteringsdagar. I och med att valuteringsdagen börjar fastställas i enlighet med betaltjänstlagen kommer bankerna att förlora ränteintäkter från betalningsförmedlingen, i synnerhet när det gäller gränsöverskridande transaktioner.

Eftersom betaltjänstdirektivet harmoniserar den lagstiftning som i EU- och EES-staterna tillämpas på betaltjänster väntas också de banker och övriga aktörer som fungerar som tjänsteleverantörer dra nytta av den enhetliga regleringen och den effektiviserade betaltjänstmarknaden när de bedriver gränsöverskridande verksamhet. De enhetliga bestämmelserna beräknas på ett allmänt plan underlätta och försnabba bankernas betaltjänstverksamhet inom EES. Effektiveringen av betaltjänstmarknaden, den förbättrade rätts-säkerheten och de lägre kostnaderna kommer sannolikt att gagna också de finländska aktörerna.

En av betaltjänstdirektivets viktigaste målsättningar är att öppna betaltjänstmarknaden

också för andra aktörer än bankerna. Konkurrensen på betaltjänstmarknaden kan sålunda öka i och med att nya aktörer, dvs. betalningsinstitut, kommer in på marknaden. De enhetliga bestämmelserna förbättrar också företagens möjligheter att tillhandahålla tjänster över EES:s gränser.

I Finland har teleföretagen redan i flera år tillhandahållit mervärdestjänster som faktureras via teleföretagen. Teleföretagens huvudsakliga affärsverksamhet går ut på att tillhandahålla kommunikationstjänster medan betalningstjänsternas andel av teleföretagens totala omsättning beräknas utgöra mindre än fem procent, varav en del faller utanför den föreslagna lagens tillämpningsområde.

För teleföretag som tillhandahåller betaltjänster innebär den föreslagna lagen betydande anpassningsåtgärder. Kostnaderna som förorsakas av de ändringar som måste göras i datasystemen beräknas bli stora, i synnerhet när det gäller faktureringsystemen. De lagstadgade skyldigheterna leder till att teleföretagen på ett helt nytt sätt måste hålla isär kommunikationstjänsterna och betalningstjänsterna från varandra, för att betaltjänsterna i fortsättningen ska kunna hanteras så som lagen förutsätter.

Som exempel på systemförändringar kan nämnas t.ex. att betaltjänstanvändare enligt lagförslaget har rätt att säga upp också tidsbundna ramavtal om betaltjänster. I avtalsrangemang med kopplingsförbehåll innebär detta i situationer där ett betaltjänstavtal sägs upp att kommunikationsavtalet fortsätter, vilket för sin del förutsätter att kommunikations- och betaltjänstfunktionerna hålls isär från varandra i systemen.

Den omständigheten att lagen förutsätter att tjänsteleverantören en gång i månaden informerar betaltjänstanvändaren om betalningstransaktioner bedöms leda till betydande fakturerings- eller systemändringar t.ex. när det gäller avtal om minimifakturerings. Avtalen avser en viss minimigräns som ska överskridas innan fakturering sker. Hittills har det varit möjligt att fakturering sker mera sällan än en gång i månaden. Det har lagts fram siffror som visar att över hälften av anslutningskunderna för närvarande har avtal om minimifakturerings. Dessutom kan tjänsteleverantörens skyldighet att ge information

till betaltjänstanvändaren på det sätt som lagen förutsätter ge anledning till att överväga huruvida användningen av s.k. prepaid-anslutningar ska begränsas till enbart kommunikationstjänster. De i euro angivna begränsningar som ingår i definitionen av begreppet betalningsinstrument för låga belopp kan å sin sida begränsa en mera omfattande användning av mobiltelefoner som betalningsinstrument.

Den föreslagna lagen förutsätter sannolikt en omprövning av sådana företags riskhantering som tillhandahåller betaltjänster, eftersom lagen ökar tjänsteleverantörernas ansvar genom att för konsumentkunder fastställa ett 150 euros tak för ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument. För bankernas vidkommande är det skäl att beakta också att den i lagen om betalningsöverföringar föreskrivna högre ansvarsgränsen på 12 500 euro slopas. T.ex. teleföretagen har gjort bedömningen att de kan förutsätta införande av användningsbegränsningar på 150 euro.

Anpassningskostnaderna har bedömts vara betydande eller synnerligen betydande för företag som tillhandahåller betaltjänster. Teleföretagen har dessutom gjort bedömningen att kostnaderna är betydande i förhållande till betaltjänsternas andel av teleföretagens affärsverksamhet. En stor del av kostnaderna förorsakas av systemändringar som måste göras med stram tidtabell samt av att avtalsvillkoren måste ändras så att de motsvarar den nya lagens krav. De härav föranledda kostnaderna är av engångsnatur. Mera varaktiga är de konsekvenser som orsakas t.ex. av den föreslagna betaltjänstlagens informationsskyldigheter. För alla företag som är verksamma som tjänsteleverantörer innebär genomförandet av den föreslagna lagen dessutom att personalen måste utbildas och informeras om den nya lagen.

4.4 Konsekvenser för myndigheterna

Enligt förslaget ska Finansinspektionen övervaka att betaltjänstlagen efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Konsumentombudsmannen ska för sin del övervaka att lagen iakttas när betaltjänstanvändarna är konsumenter. Uppgiften har ett nära samband

med Finansinspektionens och konsumentombudsmannens nuvarande övervakningsuppgifter och medför inte i sig något behov att öka Finansinspektionens eller Konsumentverkets resurser.

Vid konsumenttvistenämnden kan i framtiden inledas sådana tvistemål mellan konsumenter och näringsidkare som gäller tillämpningen av betaltjänstlagen. Nämnden har emellertid också hittills avgjort motsvarande typer av tvistemål. Förslaget medför sålunda inte något extra arbete för konsumenttvistenämnden.

Marknadsdomstolen kan i framtiden avgöra ärenden där det är fråga om Finansinspektionens förbud eller förbud som utfärdas på ansökan av konsumentombudsmannen på den grunden att en tjänsteleverantör har brutit mot betaltjänstlagen. Det kommer emellertid sannolikt att bli fråga om några få ärenden per år. Marknadsdomstolen bedöms kunna sköta den nya uppgiften med sina nuvarande resurser.

Den nya lagstiftningen medför behov att ordna utbildning för de ovan nämnda myndigheternas personal.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts av en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet. Till arbetsgruppen har utöver representanter för justitieministeriet hört representanter för finansministeriet, kommunikationsministeriet, Finlands Bank, Konsumentverket, Finansinspektionen, Finansbranschens Centralförbund rf, Centralhandelskammaren, Finlands

Konsumentförbund rf och föreningen Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry. Arbetsgruppens betänkande publicerades den 18 december 2008 (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2008:11).

Efter att arbetsgruppens betänkande blev klart har justitieministeriet gjort vissa ändringar i förslaget. I förslaget till betaltjänstlag har gjorts justeringar i 2 §, 4 § 4 mom. och 39 § 2 mom. Dessutom har i lagförslaget gjorts en del stilistiska justeringar och motiveringstexten har i vissa avseenden omarbetats och kompletterats. De myndigheter och intresseorganisationer som varit representerade i arbetsgruppen hördes om ändringarna vid ett möte som ordnades i justitieministeriet den 21 april 2009.

Propositionsutkastet som är daterat den 24 april 2009 sändes på remiss till 36 myndigheter och sammanslutningar. De 29 yttranden som inkom har sammanställts (justitieministeriet, utlåtanden och utredningar 2009:18).

Det datum då lagarna föreslås träda i kraft har ändrats till följd av yttrandena. Dessutom har smärre justeringar gjorts i lagförslagen samt i motiveringen.

6 Samband med andra propositioner

Denna proposition gäller endast genomförande av bestämmelserna i betaltjänstdirektivets avdelningar III och IV. Finansministeriet bereder en proposition med förslag till genomförande av direktivet i övrigt.

DETALJMOTIVERING

1 Motivering till lagförslagen

1.1 Betaltjänstlag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Av paragrafens *1 mom.* framgår att betaltjänstlagen innehåller bestämmelser om informationsskyldigheten och avtalsvillkor i fråga om betaltjänster och om genomförande av betaltjänster. Bestämmelsen motsvarar i sak direktivets artikel 1.2.

Enligt den nämnda bestämmelsen omfattar direktivets tillämpningsområde endast situationer där betaltjänster tillhandahålls som regelbunden sysselsättning eller affärsverksamhet. I lagförslaget har motsvarande begränsning av tillämpningsområdet genomförts så att tjänsteleverantören i 8 § 2 mom. definieras som en fysisk person eller en enskild eller offentlig juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster.

I paragrafens *2 mom.* preciseras vilka betaltjänster som hör till lagens tillämpningsområde. Den av bestämmelsen framgående avgränsningen av tillämpningsområdet motsvarar i sak den definition av begreppet betaltjänst som ingår i direktivets artikel 4.3 och i den direktivbilaga som det hänvisas till i artikeln.

Momentets förteckning över betaltjänster som omfattas av lagens tillämpningsområde är uttömmande. Lagen ska sålunda inte tillämpas t.ex. på rembursar eller på andra s.k. dokumentbaserade betalningar. Av samma orsak faller också t.ex. kontantbetalningar och valutaväxlingsverksamhet utanför lagens tillämpningsområde.

Enligt momentets *1 punkt* omfattar lagens tillämpningsområde för det första betaltjänster för kontantinsättning på eller kontantuttag från betalkonton som avses i 8 § 5 punkten. Som betaltjänster betraktas också åtgärder för förvaltning och erbjudande av betalkon-

ton, t.ex. åtkomst av betalkonton via internet. Denna punkt motsvarar punkterna 1 och 2 i direktivbilagan.

Enligt momentets *2 punkt* ska lagen tillämpas på genomförande av betalningstransaktioner genom sådan girering som avses i 8 § 6 punkten, överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, direktdebitering som avses i 8 § 7 punkten eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument. Bestämmelsen omfattar också genomförande av sådana betalningstransaktioner där den som utnyttjar betaltjänsten har ett kreditavtal som täcker tillgångarna. Denna punkt motsvarar punkterna 3 och 4 i direktivbilagan.

Enligt momentets *3 punkt* ska lagen tillämpas på utfärdande av betalningsinstrument (*issuing*) och enligt *4 punkten* ska lagen tillämpas också på inlösen som gäller betalningstransaktioner med betalningsinstrument (*acquiring*). Med utfärdande av betalningsinstrument avses en tjänst där t.ex. ett kreditinstitut med sin kund ingår ett avtal enligt vilket kreditinstitutet till kundens förfogande ställer ett betalningsinstrument, t.ex. ett betalkort, som kunden kan använda för att köpa varor och tjänster. Inlösen som gäller betalningstransaktioner med betalningsinstrument innebär att betalningsmottagarens tjänsteleverantör, vanligen ett kreditinstitut, krediterar betalningsmottagarens konto med värdet av den vara eller tjänst som köpts med betalningsinstrumentet. Genom dessa punkter genomförs punkt 5 i direktivbilagan.

Enligt *5 punkten* tillämpas lagen på penningförmedling. Begreppet penningförmedling definieras i 8 § 8 punkten. Genom denna punkt genomförs punkt 6 i direktivbilagan.

Till lagens tillämpningsområde hör enligt *6 punkten* betalningstransaktioner där betalarens godkännande till en betalningstransaktion ges via mobiltelefon eller dator eller någon annan teleterminalutrustning eller data-tekniska enheter. En förutsättning är att betalningen görs till ett företag som sköter systemet eller nätet för telekommunikation el-

ler informationsteknik och som endast fungerar som förmedlare av betalningstransaktionen mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varan, tjänsten, eller någon annan nyttighet. Denna punkt motsvarar punkt 7 i direktivbilagan.

Som betalarens samtycke betraktas t.ex. en via mobiltelefon eller någon annan specifik teknisk anordning gjord beställning på grund av vilken den som tillhandahåller varan eller tjänsten levererar denna till betalaren. Om de varor eller tjänster som köps levereras till en mobiltelefon eller dator eller till någon annan digital eller IT-utrustning, behöver betalares godkännande av betalningstransaktionen inte ges med samma utrustning som den som tjänsten levereras till eller med vilken tjänsten används. Betalaren kan t.ex. beställa en film till sin dator och ge sitt godkännande till betalningstransaktionen med ett textmeddelande som sänds med mobiltelefon. Någon exakt beskrivning av de tekniska egenskaperna hos den utrustning som betalaren använder föreslås inte, eftersom avsikten är att bestämmelsen ska vara så teknologineutral som möjligt. Det företag som sköter det i punkten nämnda systemet eller nätet kan vara t.ex. ett sådant tjänsteföretag som avses i kommunikationsmarknadslagens 2 § 19 punkten.

Med betaltjänst avses i punkten sådan betalningsförmedling där varan eller tjänsten i sin helhet levereras av någon annan tjänsteleverantör än det företag som sköter telekommunikationen, datasystemet eller nätet. Sådana tjänster kan vara t.ex. betalning av resor eller livsmedel med mobiltelefon, förutsatt att det företag som sköter systemet eller nätet endast förmedlar betalningstransaktionen mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varan eller tjänsten. Betalningen jämföras då med betalningar som gjorts på andra sätt.

Förslaget innebär att såsom betaltjänst enligt punkten inte betraktas betalning av varor och tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantören själv t.ex. i samband med en telefon- eller bredbandsräkning, eftersom det då inte är fråga om förmedling av betalningar. Som tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantören själv betraktas också tillhandahållande av varor och tjänster i sådana fall då tjänsteleverantören anlitar en underleveran-

tör. Som betaltjänster betraktas enligt förslaget inte heller kommunikationstjänster som tillhandahålls av teleföretag, t.ex. ljud-, text-, meddelande-, multimedia- och informationstjänster och inte heller internationella tele-tjänster såsom utrikessamtal och roaming. Lagens tillämpningsområde omfattar inte kommunikationstjänster mot tilläggsavgift, t.ex. taltjänster samt röstningar per telefon och textmeddelande, om tjänsteanvändarens betalningsskyldighet hänförs enbart till teleföretaget.

Det är inte heller fråga om betaltjänst när digitala varor eller tjänster som levererats av en tredje part betalas i situationer där tjänsteleverantören som förmedlar betalningen utöver betalningsförmedlingen tillhandahåller något mervärde i ett tjänstekoncept och varan eller tjänsten i fråga kan användas endast med digital utrustning. Sådana produkter och tjänster är t.ex. logon, ringsignaler, spel, programvaror, tidningar samt musik-, video- och televisionstjänster. I dessa fall förutsätts att beställarens betalningsskyldighet hänförs enbart till den förmedlande tjänsteleverantören och inte till den tjänsteleverantör som producerar den digitala varan eller tjänsten.

Ett mervärde som erbjuds till ett tjänstekoncept kan bestå t.ex. av sådana av tjänsteleverantören tillhandahållna åtkomst-, söknings- eller distributionsmöjligheter som främjar digitala produkters eller tjänsters användbarhet. Mervärdet kan t.ex. bestå i att utbudet anpassas till kundens preferenser eller i att en digital tjänst eller vara levereras via ett kommunikationsnät som tjänsteleverantören förfogar över.

I fråga om andra än digitala tjänster och varor utgör förmedling av betalningsorder eller meddelanden för individualisering av tjänster eller varor över ett kommunikationsnät som tjänsteleverantören förfogar över inte i sig ett sådant mervärde som avses ovan. När det gäller sådana tjänster och varor ska innehavaren av kommunikationsnätet dessutom tillhandahålla tilläggstjänster som inte kan fås på annat sätt eller som har skräddarsytt enligt avtal med en utomstående näringsidkare. Det kan t.ex. vara fråga om en tjänst varmed kunden själv kan bestämma hur länge en med mobiltelefon köpt resebiljett är i kraft eller när biljetten ska träd i kraft.

Som betaltjänst ska enligt lagförslaget inte heller betraktas stödtjänster som innebär att den tekniska tjänsteleverantören inte får de medel som överförs i sin besittning. Tjänster som stöder tillhandahållandet av betaltjänster är bl.a. behandling och lagring av data, förtroendeskapande tjänster och integritetsskydd, autentisering av uppgifter och enheter, tillhandahållande av nät för informationsteknik och kommunikationsnät samt tillhandahållande och underhåll av terminaler och utrustning för betaltjänster (direktivets artikel 3 j). Exempelvis ett nätföretag som endast tillhandahåller datanät som används av andra teleföretag och inte själv tillhandahåller betaltjänster, tillhandahåller tjänster som stöder tillhandahållandet av betaltjänster. Som betaltjänster betraktas inte sådana partiavgifter som teleföretag betalar till varandra för användning av nät t.ex. för samtrafik eller överlåtelser av nyttjanderätt eller kapacitet.

2 §. Tjänster utanför tillämpningsområdet. Paragrafen innehåller en förteckning över tjänster som avgränsas utanför lagens tillämpningsområde trots att de eventuellt kunde betraktas som sådana betaltjänster som avses i 1 § 2 mom.

Enligt paragrafens *1 punkt* ska lagen inte tillämpas på penningtransporter. Denna begränsning av tillämpningsområdet är baserad på direktivets artikel 3 c.

I punkten avses yrkesmässig, fysisk transport av kontanter, inbegripet insamling, hantering och leverans av dessa. Med kontanter avses sedlar och mynt. Med penningtransporter avses tjänster som utförs enligt avtal mellan t.ex. handelsföretag och penningtransportföretag och som innebär att penningtransportföretaget hämtar eller levererar kontanta medel till handelsföretag för räkning och insättning på handelsföretagets konto.

Enligt momentets *2 punkt* ska lagen inte tillämpas på tjänster där betalningsmottagaren vid inköp av varor, tjänster eller andra nyttigheter ger betalaren kontanter som en del av betalningstransaktionen. Avgränsningen av tillämpningsområdet är baserad på direktivet artikel 3 e, enligt vilken betalaren uttryckligen ska be betalningsmottagaren om kontanter i samband med betalningen av varor eller tjänster. Det kan vara fråga t.ex. om högre pris på varor som köps i en livsme-

delsaffär och betalas med ett betalningsinstrument, t.ex. ett bank- eller kreditkort, om skillnaden mellan den debiterade summan och varornas verkliga pris ges till betalaren kontant.

Enligt momentets *3 punkt* ska lagen inte tillämpas på tjänster som baseras på instrument som kan användas för förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter endast i de lokaler som instrumentets utfärdare använder eller, med stöd av avtal med utfärdaren, antingen inom ett begränsat nätverk av leverantörer eller för förvärv av bestämda nyttigheter. Begränsningen är baserad på direktivets artikel 3 k.

En instrumentbaserad tjänst kan vara t.ex. ett av en tjänsteleverantör till betalaren överlämnat elektroniskt medium till vilket har överförts ett värde som motsvarar det av betalaren inbetalda beloppet. När betalaren använder betalningsinstrumentet för att skaffa en vara eller tjänst får betalningsmottagaren en mot det använda penningvärdet svarande inlösenrätt i förhållande till tjänsteleverantören. För att det ska vara fråga om ett begränsat nätverk av leverantörer förutsätts det att nätverket inte är öppet för alla. Ett begränsat nätverk utgörs t.ex. av ett betalningsinstrument som kan användas endast i ett visst köpcenter.

Ett instrument av det slag som avses i punkten kan vara t.ex. ett handelsföretags betalkort som kan användas som betalningsinstrument endast i en viss butik, en viss butikskedja eller ett visst varuhus, samt ett restaurangkort som kan laddas med värde och användas endast i en viss restaurangkedjas restauranger eller i restauranger inom ett geografiskt område. Instrument av det slag som avses i punkten är också t.ex. betalkort som kan användas endast på en viss kedjas bensinstationer i EES-stater, medlemskort som kan användas som betalningsinstrument endast i utfärdarens varuhus eller för utfärdarens tjänster samt resekort som kan användas endast för betalning av resor och därtill anslutna tjänster eller andra nyttigheter. Samma principer ska tillämpas när det gäller bedömning av begränsat utrymme på internetsidor. Domstolen eller Finansinspektionen ska från fall till fall på basis av en marknadsbedöm-

ning avgöra om det är fråga om ett begränsat nätverk.

3 §. *Betalningstransaktioner utanför tillämpningsområdet.* Denna paragraf innehåller en förteckning över vissa typer av betalningstransaktioner som avgränsas utanför lagens tillämpningsområde trots att de eventuellt kunde betraktas som betalningstjänster enligt 1 § 2 mom.

Enligt paragrafens *1 punkt* ska lagen inte tillämpas på förmedling av betalningar som anknyter till avtal om försäljning eller inköp av varor, tjänster eller andra nyttigheter som en handelsrepresentant eller motsvarande representant som avses i lagen om handelsrepresentanter och försäljare (417/1992) förhandlat fram eller ingått för sin huvudman. Avgränsningen av tillämpningsområdet är baserad på direktivets artikel 3 b.

Lagen om handelsrepresentanter och försäljare gäller inte tjänster och därför räcker det inte med endast en hänvisning till den lagen. Handelsrepresentanter och andra representanter är näringsidkare som verkar för sin huvudmans räkning och ingår försäljnings- och köpavtal för huvudmannens räkning. Förhållandet mellan representanten och huvudmannen baseras på ett representationsavtal. Med huvudman avses i denna lag betalaren eller betalningsmottagaren.

Utanför lagens tillämpningsområde faller enligt bestämmelsen t.ex. försäljning av tillstånd som olika myndigheter kräver, t.ex. fisketillstånd och jakttillstånd så att säljaren redovisar avgifterna till respektive myndighet, trots att säljaren är någon annan än myndigheten.

Enligt paragrafens *2 punkt* ska lagen inte tillämpas på betalningstransaktioner som grundar sig på checkar, dragna växlar, kuponger, resecheckar, skuldebrev eller postanvisningar i pappersform dragna på tjänsteleverantören i syfte att ställa medel till betalningsmottagarens förfogande. Med denna punkt genomförs direktivets artikel 3 g.

Utanför lagens tillämpningsområde faller med stöd av denna bestämmelse t.ex. lunchsedlar i pappersform samt sedlar som är avsedda för inköp av idrotts- och kulturtjänster.

Enligt paragrafens *3 punkt* gäller lagen inte betalningstransaktioner som genomförs inom ett betalningssystem eller ett system för av-

veckling av värdepapper mellan tjänsteleverantörer och avvecklingsagenter, centrala motparter, clearingorganisationer eller centralbanker och andra deltagare i systemet. Denna begränsning motsvarar direktivets artikel 3 h.

I lagförslagets 8 § 21 punkten definieras begreppet betalningssystem. Med avvecklingssystem avses avvecklingssystem som definieras i 2 § 1 mom. i lagen om vissa villkor i värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999). En avvecklingsagent kan antingen vara ett avvecklingsföretag eller ett företag som deltar i avvecklingssystemets verksamhet. Med central motpart avses ett företag som är verksamt mellan säljaren och köparen samt garanterar genomförande av köp. Säljaren säljer köpobjektet till den centrala motparten som säljer det vidare till köparen.

I enlighet med direktivets artikel 3 i föreskrivs i paragrafens *4 punkt* att lagen inte ska tillämpas på betalningstransaktioner som avser förvaltning, inlösen eller försäljning av värdepapper och som genomförs av värdepappersföretag, kreditinstitut, företag för kollektiva investeringar, kapitalförvaltningsbolag, företag som avses i 3 punkten eller andra företag som kan förvara värdepapper. Kapitalförvaltning omfattar t.ex. utbetalning av vinstutdelning och avkastning.

Enligt paragrafens *5 punkt* ska lagen inte tillämpas på betalningstransaktioner mellan ett moderföretag och dess dotterföretag eller mellan dotterföretag till ett och samma moderföretag, om den som förmedlar betaltjänsten hör till samma företagsgrupp. Bestämmelsen motsvarar direktivets artikel 3 n.

Med grupp avses enligt definitionen i direktivets artikel 4.30 en grupp av företag som består av ett sådant moderföretag som avses i bokföringslagen (1336/1997), dess dotterföretag och de enheter i vilka moderföretaget och dess dotterföretag har ägarintressen samt företag som är knutna till varandra på det sätt som avses i 2 § 10 punkten i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004). Ett moderföretag är ett företag som hör till en koncern och som har ett sådant bestämmande inflytande över dotterföretagen som avses i bokföringslagens 5 §. Ett ägarintresseföretag är däremot ett företag

som inte hör till en koncern och varav ett företag som hör till en koncern äger en i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat närmare angiven andel eller som har rätt att i enlighet med den nämnda lagen göra utnämningar på basis av rösträtt.

Tjänster som avses i denna punkt tillhandahålls t.ex. av s.k. koncerninterna banker som inte förutsätts iakttä denna lag i samband med sina koncerninterna funktioner. En förutsättning för tillämpning av denna punkt är att den interna banken inte gör betalningar till utomstående eller till företagets eller koncernens personal.

4 §. Undantag från informationsskyldigheten som följer av tjänsteleverantörens etableringsort och betalningstransaktionens valuta. I denna paragraf och i 5 § föreskrivs om vissa avgränsningar av lagens tillämpningsområde. Avgränsningarna gäller situationer där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och deltar i genomförandet av betalningstransaktionen eller där betalningstransaktionen genomförs i någon annan valuta än euro eller en till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet hörande stats valuta. I fråga om bestämmelserna i 2 kap. föreskrivs i denna paragraf om de avgränsningar av tillämpningsområdet som är baserade på tjänsteleverantörens etableringsort och betalningstransaktionens valuta och i fråga om övriga bestämmelser i 5 §.

De föreslagna avgränsningarna av tillämpningsområdet är för det första baserade på direktivets artikel 2.1. Enligt artikeln ska direktivet tillämpas på betaltjänster som tillhandahålls inom gemenskapen. Avdelningarna III och IV i direktivet ska dock, med undantag av artikel 73, endast tillämpas när såväl betalarens som betalningsmottagarens betaltjänstleverantör, eller den ende betaltjänstleverantören i en betalningstransaktion, är etablerad inom gemenskapen. Enligt förslaget ska det geografiska tillämpningsområdet för betaltjänstlagen dock vara mera omfattande än direktivets tillämpningsområde enligt artikel 2.1. Direktivet hindrar inte att den nationella lagens tillämpningsområde är mera omfattande än direktivets.

Enligt lagförslaget är huvudregeln den att betaltjänstlagen ska tillämpas på alla betal-

ningstransaktioner, oberoende av om tjänsteleverantörerna som deltar i genomförandet av transaktionen är etablerade inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller inte. I enlighet med den internationella privaträttens bestämmelser ska det avgöras separat när en finländsk domstol eller konsumenttvistnämnden är behörig att behandla tvistemål som gäller betaltjänster och när finsk lag ska tillämpas på ärendet.

Enligt förslaget görs emellertid undantag från huvudregeln till den del som tillämpning av vissa bestämmelser i betaltjänstlagen skulle medföra praktiska svårigheter för en här etablerad tjänsteleverantör, i det fall att en annan tjänsteleverantör som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen är etablerad i en sådan stat utanför EES där lagstiftningen eller praxis i fråga om betaltjänster avsevärt kan avvika från direktivets krav.

De avgränsningar av tillämpningsområdet som är baserade på tjänsteleverantörens etableringsort gäller inte situationer där både betalarens och betalningsmottagarens tjänsteleverantörer är etablerade inom EES men en förmedlare som är etablerad utanför EES deltar i genomförandet av betalningstransaktionen.

De föreslagna avgränsningarna av tillämpningsområdet är dessutom baserade på direktivets artikel 2.2. Enligt den ska avdelningarna III och IV tillämpas på betaltjänster som genomförs i euro eller valutan i en medlemsstat utanför euroområdet. Enligt förslaget ska tillämpningsområdet för betaltjänstlagen i förhållande till betalningstransaktioner i främmande valutor emellertid definieras så att det blir mera omfattande än direktivets tillämpningsområde enligt artikel 2.2.

Huvudregeln är den att betaltjänstlagen ska tillämpas på alla betalningstransaktioner oberoende av valutan. Från denna huvudregel föreslås emellertid undantag till den del som tillämpningen av betaltjänstlagens bestämmelser på betalningstransaktioner i andra än EES-staters valuta i praktiken skulle medföra svårigheter för tjänsteleverantörer inom EES.

De bestämmelser i betaltjänstlagen vilkas tillämpning begränsas på basis av den valuta som används i samband med en betalningstransaktion är huvudsakligen desamma som de bestämmelser vilkas tillämpning begrän-

sas då en betalningstransaktion överskrider gränsen för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Motsvarande avgränsningar behövs i synnerhet på grund av att då andra än EES-staters valuta används i samband med betalningstransaktioner, deltar i praktiken också andra än EES-staters banker i genomförandet av betalningstransaktionen.

Enligt paragrafens 1 mom. ska på en betalningstransaktion där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför EES eller som genomförs i en annan valuta än euro inte tillämpas 12 § 5 och 7 punkten och inte heller 18 §.

Enligt lagens 12 § 5 punkten ska tjänsteleverantören i förhandsinformationen om ramavtalet uppge den maximala tid inom vilken en betaltjänst ska genomföras. I praktiken är det omöjligt för en tjänsteleverantör som är etablerad inom EES att ge tillförlitliga uppgifter om hur lång tid gireringar till länder utanför EES kräver. Därför kan informationsskyldigheten till denna del inte utsträckas till betalningstransaktioner som överskrider EES:s gräns. Av de orsaker som nämns ovan gäller motsvarande avgränsning också betalningstransaktioner i annan valuta än euro eller i en EES-stats valuta.

Enligt den föreslagna lagens 12 § 7 punkt ska av förhandsinformationen framgå det sammanlagda beloppet av de avgifter som tas ut av betaltjänstanvändaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna. Bankerna i olika länder tar ut synnerligen varierande avgifter för gränsöverskridande betalningstransaktioner. Avgifter kan debiteras också i efterhand och också förmedlarbankerna kan ta ut avgifter för genomförande av betalningstransaktioner. Av dessa orsaker kan en inom EES etablerad tjänsteleverantör i praktiken inte ge fullständiga uppgifter om avgifterna för en betalningstransaktion, då en betaltjänstanvändares utanför EES etablerade tjänsteleverantör deltar i genomförandet av betalningstransaktionen. Detta gäller också betalningstransaktioner i annan valuta än euro eller någon EES-stats valuta.

Också i 18 § föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att på förhand informera om inom vilken tid betalningstransaktionen genomförs och vilka avgifter som kommer att debiteras. Av de skäl som nämns ovan ska

inte heller 18 § tillämpas på betalningstransaktioner som överskrider EES:s gräns och inte heller på betalningstransaktioner i annan valuta än euro eller någon EES-stats valuta.

I paragrafens 2 mom. begränsas emellertid det i 1 mom. föreskrivna undantaget i fråga om skyldigheten att informera om avgifter. Trots att det är fråga om betalningstransaktioner som överskrider EES:s gräns eller som genomförs i någon annan valuta än euro eller en EES-stats valuta, är tjänsteleverantören skyldig att informera betaltjänstanvändaren åtminstone om de kostnader som tjänsteleverantören själv tar ut för genomförande av betalningstransaktionen. Till den del som det är fråga om sådana avgifter som tjänsteleverantören uppbär för sig själv har den möjlighet att informera om dem och det är också motiverat att ålägga tjänsteleverantören att ge sådan information.

Dessutom är tjänsteleverantören skyldig att informera betaltjänstanvändaren om att också t.ex. betalningsmottagarens tjänsteleverantör eller förmedlare kan ta ut avgifter för att genomföra en betalningstransaktion. Tjänsteleverantören är inte skyldig att uppge avgifternas exakta belopp. Det är emellertid på sin plats att tjänsteleverantören på begäran upplyser betaltjänstanvändaren om åtminstone storleksklassen på andra aktörers avgifter, så noggrant som tjänsteleverantören känner till den.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att bestämmelserna i 1 och 2 mom. på motsvarande sätt gäller 16, 17 och 22 §, till den del som där föreskrivs om lämnande av uppgifter enligt 12 § 5 och 7 punkten.

Enligt paragrafens 4 mom. begränsas tjänsteleverantörens informationsskyldighet enligt 19, 20 och 24 § i sådana situationer där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför EES och deltar i genomförandet av betalningstransaktionen. En tjänsteleverantör som är etablerad inom EES är skyldig att lämna uppgifter om en betalningstransaktion som överskrider EES:s gräns endast till den del som det i det enskilda fallet är möjligt att lämna uppgifter, med beaktande av den information om betalningstransaktionen som kan fås av en utanför EES etablerad tjänsteleverantör. Den föreslagna begränsningen av informationsskyldigheten

när det gäller betalarens tjänsteleverantör kan behövas t.ex. med tanke på betalningar som gjorts med kreditkort eller mobiltelefon. Tjänsteleverantören ska genom avtalsarrangemang se till att information kan fås från länder utanför EES. Avsikten med bestämmelsen är att bibehålla minst det nuvarande kundskyddets nivå.

Det är inte nödvändigt att på basis av den valuta som används för betalningstransaktionen begränsa tillämpningen av 19, 20 och 24 §, dvs. bestämmelserna om tjänsteleverantörens informationsskyldighet.

5 §. Övriga begränsningar som följer av tjänsteleverantörens etableringsort och betalningstransaktionens valuta. I denna paragraf föreskrivs i fråga om andra än 2 kapitlets bestämmelser om motsvarande begränsningar i lagens tillämpningsområde som i 4 §.

Enligt paragrafens 1 mom. utesluts tillämpning av de där uppräknade paragraferna på betalningstransaktioner där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför EES eller som genomförs i annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES.

I lagens 39 § föreskrivs om tidpunkten för mottagande av betalningsorder. Bestämmelsen står i ett nära samband med 47 § som gäller tidpunkten för genomförande av en betalningstransaktion. Tillämpningen av denna reglering kan medföra problem i situationer där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför EES eller där betalningstransaktionen genomförs i en annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES. Därför föreslås att paragrafen inte ska tillämpas i sådana fall.

I lagens 45 § föreskrivs om genomförande av betalningstransaktioner till fullt belopp och i 46 § föreskrivs om avgifter för genomförande av betalningstransaktioner. Tillämpning av bestämmelserna på situationer där en tjänsteleverantör som är etablerad utanför EES deltar i genomförandet skulle medföra problem på grund av att kostnadspraxis varierar i olika länder. I tredje länder gäller inte nödvändigtvis motsvarande bestämmelser. I flera länder är det tvärtom allmän praxis att betalaren eller betalningsmottagaren betalar alla avgifter. Därför föreslås att de nämnda paragraferna inte ska tillämpas på betalnings-

transaktioner som överskrider EES:s gräns eller som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES.

Lagens 47, 48 och 88 § gäller genomförandetiden för betalningstransaktioner. Det är inte nödvändigtvis i praktiken möjligt att tillämpa dessa bestämmelser i situationer där betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen är etablerad utanför EES eller där betalningstransaktionerna genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES. Därför föreslås att de nämnda bestämmelserna inte ska tillämpas i sådana fall.

Också 49 § gäller genomförandetiden för betalningstransaktioner medan 51 § gäller valuteringsdagen som har nära samband med genomförandetiden. Dessa på direktivets artikel 73 baserade bestämmelser ska i enlighet med direktivets artikel 2.1 tillämpas också i situationer där en betalningstransaktion överskrider EES:s gräns. Om t.ex. betalarens tjänsteleverantör är etablerad i Finland och betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad i Ryssland, ska 51 § 1 mom. tillämpas på valuteringsdagen för debitering av betalarens konto.

Lagens 64, 65, 67 och 70 § gäller tjänsteleverantörens ansvar för icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner. I praktiken kan bestämmelserna inte utan svårighet tillämpas på situationer där betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen är etablerad i en stat vars lagstiftning inte har motsvarande ansvarsbestämmelser. Av denna anledning föreslås att de nämnda paragraferna inte ska tillämpas på betalningstransaktioner som överskrider EES:s gräns och inte heller på betalningstransaktioner som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES. Paragrafen om tjänsteleverantörens rätt till återkrav, dvs. 74 §, står i materiellt hänseende i ett nära samband med de nämnda ansvarsbestämmelserna. Därför föreslås att tillämpningen av paragrafen begränsas på motsvarande sätt.

Lagens 79 och 80 § gäller betalarens rätt till återbetalning i samband med betalningstransaktioner som initierats av eller via betalningsmottagaren. Tillämpningen av dessa bestämmelser på betalningstransaktioner som

överskrider EES:s gräns skulle medföra avsevärda praktiska problem i synnerhet när det gäller kortbetalningar. Därför föreslås att dessa paragrafer inte ska tillämpas på betalningstransaktioner där betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör är etablerad utanför EES eller som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES.

Enligt paragrafens 2 mom. ska 49 och 52 § inte tillämpas på betalningstransaktioner som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES. Lagens 49 § gäller den tid inom vilken betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto eller annars ställa beloppet till betalningsmottagarens förfogande. Lagens 52 § gäller den tid inom vilken tjänsteleverantören ska ställa en kontantinsättning till kontoinnehavarens förfogande. De i paragrafen föreskrivna korta tidsfristerna kan av praktiska orsaker inte skäligen utsträckas till situationer där betalningstransaktionen genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES.

6 §. Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt. Enligt denna paragraf ska lagens 8 kap. tillämpas endast på betalningstransaktioner som genomförs genom girering eller direktdebitering. Bestämmelserna i det nämnda kapitlet ska sålunda inte tillämpas t.ex. på kortbetalningar.

Bestämmelserna i lagens 8 kap. motsvarar i sak betalningsöverföringslagens nuvarande bestämmelser om överförda betalningars giltighet gentemot utomstående och tidsbestämmelser. På grund av betalningsöverföringslagens tillämpningsområde gäller de nuvarande bestämmelserna inte andra betalningstransaktioner än gireringar. Nu föreslås att tillämpningsområdet för bestämmelserna utsträcks till att gälla också direktdebiteringar, som samma principer utan svårighet kan tillämpas på. Vid beredningen av propositionen har det däremot ansetts att det i detta sammanhang inte är motiverat att utsträcka bestämmelsernas tillämpningsområde till andra betalningstransaktioner, t.ex. till kortbetalningar.

7 §. Lagens tvingande natur. I denna paragraf föreskrivs i vilka avseenden betaltjänstlagens bestämmelser är tvingande, dvs. sådana att tjänsteleverantören och betaltjänstanvändaren inte på ett giltigt sätt kan avtala om villkor som avviker från dem.

Av paragrafens 1 mom. framgår huvudregeln att betaltjänstlagen är tvingande till betaltjänstanvändarens fördel. Om betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören sinsemellan ingår ett avtal med villkor som avviker från lagens bestämmelser till nackdel för betaltjänstanvändaren, är villkoren ogiltiga om inte annat föreskrivs nedan i lagen.

Ett avtalsvillkors ogiltighet innebär att villkoret är utan verkan i avtalsförhållandet mellan tjänsteleverantören och betaltjänstanvändaren. Domstolen och konsumenttvistnämnden måste beakta villkorets ogiltighet på tjänstens vägnar.

Bestämmelsen hindrar inte parterna att ingå avtal med villkor som avviker från lagen till fördel för betaltjänstanvändaren. Detta framgår uttryckligen också av andra stycket i direktivets artikel 86.3 där det föreskrivs att betaltjänstleverantörer får besluta att bevilja betaltjänstanvändare förmånligare villkor. Parterna kan sålunda på ett giltigt sätt avtala t.ex. om genomförande av betalningstransaktioner inom en kortare tid än lagen förutsätter.

I lagens 2 mom. föreskrivs om undantag från lagens tvingande natur i situationer där betaltjänstanvändaren inte är en konsument. Med konsument avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 4 § konsumentskyddslagen. De i paragrafen uppräknade bestämmelserna i betaltjänstlagen motsvarar de direktivbestämmelser som nämns i direktivets artiklar 30.1 och 51.1. Till den del som bestämmelsen hänvisar till 38 § 2 mom. motsvarar förslaget direktivets artikel 51.1 sådan den lyder korriurerad den 30 juni 2009.

Dessutom föreslås att betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören ska kunna avtala annat om tjänsteleverantörens skadeståndsskyldighet enligt 69 §, om felanmälan enligt 71 § och om begränsning av skada och jämkning av skadestånd enligt 76 §, i det fall att betaltjänstanvändaren inte är en konsument. Dessa bestämmelser är inte direkt baserade på direktivet.

Genom paragrafens 3 och 4 mom. genomförs direktivets artikel 68 som gäller bestämmelserna om genomförandetiden för betalningstransaktioner och deras tvingande natur (lagens 47, 48, 52 och 88 §).

Möjligheten att ingå avvikande avtal om genomförandetiden är beroende av i vilken valuta betalningstransaktionen genomförs. Möjligheten att ingå avvikande avtal om genomförandetiden påverkas däremot inte av om betaltjänstanvändaren är konsument eller inte.

Om en betalningstransaktion genomförs i euro är bestämmelserna om genomförandetiden enligt 4 § 1 punkten tvingande till fördel för betaltjänstanvändaren. Bestämmelsens praktiska betydelse begränsas emellertid av 5 § 1 mom. Enligt 5 § 1 mom. ska nämligen 47, 48 och 88 § inte tillämpas på betalningstransaktioner där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför EES. Även om en girering t.ex. från Finland till Japan genomförs i euro är bestämmelserna om genomförandetiden sålunda inte över huvud taget tillämpliga på den.

Enligt paragrafens 4 mom. 2 punkten är bestämmelserna om genomförandetiden tvingande också då i en betalningstransaktion ingår endast en valutakonvertering mellan euro och valutan i en stat inom EES, om valutan konverteras i staten i fråga och den gränsöverskridande betalningstransaktionens medel överförs i euro till Finland eller till en annan stat inom euroområdet. Avvikande avtal om genomförandetiden kan sålunda inte ingås till nackdel för betaltjänstanvändaren t.ex. då svenska kronor konverteras till euro i Sverige och medlen överförs i euro till Finland.

Det är skäl att observera att lagförslagets 5 § innebär att sådana betalningstransaktioner redan har avgränsats utanför tillämpningen av 47, 48, 52 och 88 § som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom EES. Bestämmelserna om genomförandetiden gäller sålunda inte över huvud taget betalningstransaktioner som genomförs t.ex. i USD.

Om en betalningstransaktion genomförs i valutan i en stat inom EES och medlen förs över gränsen i den valutan (t.ex. girering av engelska pund från Storbritannien till Fin-

land) är utgångspunkten den att bestämmelserna om genomförandetiden ska tillämpas, men parterna kan med stöd av 3 mom. avtala annat än det som lagen föreskriver om genomförandetiden. Möjligheten att avtala om den i 47 § reglerade genomförandetiden för betalningstransaktioner är emellertid begränsad. Parterna kan inte avtala om att förlänga den genomförandetid som betalarens tjänsteleverantör ska iaktta längre än till fyra arbetsdagar från den tidpunkt då betalningsordern enligt 39 § togs emot. Enligt direktivets artikel 68.2 gäller den nämnda maximitiden på fyra bankdagar betalningstransaktioner inom gemenskapen. Såsom konstateras ovan följer det redan av 5 § 1 mom. att 47 § gäller endast betalningstransaktioner inom EES.

8 §. Definitioner. Denna paragraf innehåller definitioner av vissa begrepp som används i lagen.

Definitionen av begreppet betaltjänstanvändare i paragrafens 1 punkt är baserad på direktivets artikel 4.10 men är exaktare än direktivets definition. Med betaltjänstanvändare avses i betaltjänstlagen den som på basis av avtal med en tjänsteleverantör kan använda betaltjänsten eller betaltjänsterna i egenskap av antingen betalare eller betalningsmottagare eller i båda dessa egenskaper. Ett avtal där en betaltjänstanvändare är part kan vara antingen ett ramavtal som avses i 13 punkten eller ett avtal om en sådan enstaka betalningstransaktion som avses i 14 punkten.

I direktivets artikel 4.7 definieras begreppet betalare som en fysisk eller juridisk person som är betalkontoinnehavare och som godkänner en betalningsorder från detta betalkonto eller, om det inte finns något betalkonto, en fysisk eller juridisk person som lämnar en betalningsorder. I direktivets artikel 4.8 definieras begreppet betalningsmottagare som en fysisk eller juridisk person som är den avsedda mottagaren av medel som har omfattats av en betalningstransaktion. I betaltjänstlagen används begreppet betalare och betalningsmottagare i samma betydelse som i direktivet. Det har emellertid inte ansetts nödvändigt att i lagen ta in bestämmelser som motsvarar direktivets definitionsbestämmelser.

I vissa situationer är betalaren eller betalningsmottagaren flera än en person. Som exempel kan nämnas mobiltelefonanslutningar där abonnenten och användaren är olika personer, kreditkort med parallellkort samt företags bankkonton som en eller flera av företags anställda har koderna till. Betalningsmottagaren kan å sin sida ha tillgång exempelvis till ett koncernkonto. Avsikten är inte att i betaltjänstlagen uttömmande reglera vilken av dessa personer som avses i olika situationer där lagen använder begreppen ”betalare” eller ”betalningsmottagare”. T.ex. frågan om vem av flera personer på betalar sidan som ska informeras om genomförda betalningstransaktioner enligt 14 § och vem av dem som enligt 38 § kan ge godkännande till genomförande av en betalningstransaktion kan preciseras genom avtalsvillkor eller annan lagstiftning. I fråga om informations skyldigheten behandlas frågan närmare i motiveringstexten till 19 §.

Avsikten är att definitionsbestämmelsen ska omfatta också skedet innan ett avtal ingås. Som betaltjänstanvändare betraktas sålunda också den som står i begrepp att ingå avtal om betaltjänster med en betaltjänstleverantör. Skedet innan avtal ingås regleras framförallt i de bestämmelser om förhandsinformation som ingår i 2 kap.

I paragrafens 2 punkt definieras begreppet tjänsteleverantör. Med tjänsteleverantör avses i lagen en fysisk person eller en enskild eller offentlig juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster. Typiska tjänsteleverantörer är kreditinstitut och betalningsinstitut. Frågan om ett företag ska betraktas som en tjänsteleverantör enligt denna lag är emellertid beroende av arten av den verksamhet som företaget faktiskt bedriver och inte av om företaget förutsätts ha koncession enligt lagen om betalningsinstitut eller om det har beviljats sådan koncession.

Av definitionen av begreppet tjänsteleverantör följer att lagen inte tillämpas på sådana betalningstransaktioner som avses i direktivets artikel 3 d. I den nämnda direktivbestämmelsen avgränsas sådana betalningstransaktioner utanför direktivets tillämpningsområde som består av icke yrkesmässig insam-

ling och leverans av kontanter inom ramen för ideell verksamhet eller välgörenhet.

Definitionen innebär att också kommuner och andra offentliga samfund betraktas som tjänsteleverantörer i lagens bemärkelse till den del som de yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta. Sådana lagstadgade tjänster som inte tillhandahålls enligt kommersiella principer — t.ex. sociala tjänster och intressebevakning i enlighet med lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) — faller utanför tillämpningsområdet för denna lag.

Definitionen av begreppet betalningstransaktion i paragrafens 3 punkt stämmer i sak överens med direktivets artikel 4.5. Avsikten är att ordalydelsen ska inbegripa också kontantinsättningar på betalkonton. En betalningstransaktion kan antingen initieras av betalaren (t.ex. en girering) eller av betalningsmottagaren (t.ex. en direktdebitering). Som en betalningstransaktion betraktas enligt lagen däremot inte att en tjänsteleverantör betalar ränta på en betaltjänstanvändares betalkonto.

Som en betalningstransaktion betraktas enligt lagen inte heller saldoöverföringar mellan ett koncernkontos underkonton.

Definitionen av begreppet betalningsuppdrag i paragrafens 4 punkt motsvarar direktivets artikel 4.16.

I paragrafens 5 punkt definieras begreppet betalkonto. Definitionen är baserad på direktivets artikel 4.14. Definitionen förutsätter att kontot kan användas för genomförande av betalningstransaktioner. Däremot krävs det inte att kontot de facto också används för genomförande av betalningstransaktioner. Det beror på de avtalsvillkor som gäller kontot eller på lagens bestämmelser om kontot kan användas för genomförande av betalningstransaktioner eller inte.

Ett betalkonto kan öppnas i en eller flera betaltjänstanvändares namn.

Ett typiskt betalkonto är exempelvis ett i en bank öppnat brukskonto för skötsel av dagliga penningärenden. Som betalkonto betraktas också t.ex. ett sparkonto som gör det möjligt för kontoinnehavaren att sätta in eller lyfta medel utan att särskilt behöva avtala om saken med en tjänsteleverantör. Däremot betraktas t.ex. ett tidsbundet konto inte som ett

betalkonto. Som betalkonto betraktas inte heller ett värdeandelskonto om användningen av kontot i avtalsvillkoren har begränsats till att gälla endast betalningar i anslutning till värdeandelar.

Definitionen av begreppet betalkonto omfattar också kreditkortskonton och andra motsvarande konton som används för genomförande av betalningstransaktioner. Ett betalkonto kan sålunda också vara ett konto som betaltjänstanvändaren inte sätter in medel på.

I paragrafens 6 punkt definieras begreppet girering. Med girering avses debitering av betalarens betalkonto på betalarens initiativ för att överföra medel till betalningsmottagarens betalkonto.

Vid girering kan betalaren och betalningsmottagaren också vara en och samma person. Begreppet girering omfattar t.ex. transaktioner som innebär att pengar på betalarens betalningsorder överförs från ett av betalarens betalkonton till ett annat av dennes betalkonton.

Definitionen av begreppet direktdebitering i paragrafens 7 punkt motsvarar direktivets artikel 4.28. Typiska direktdebiteringar är sådana på en betalares direktdebiteringsfullmakt baserade regelbundna betalningar för t.ex. elräkningar eller försäkringspremier som dras från betalarens betalkonto.

Enligt definitionsbestämmelsen är ett viktigt kännetecken på direktdebitering att debiteringen av betalarens betalkonto sker på initiativ av betalningsmottagaren. Som ett sådant initiativ till debitering av betalares betalkonto betraktas inte enbart att betalningsmottagaren sänder betalaren en räkning i pappersform eller en elektronisk faktura.

Definitionen av begreppet penningförmedling i paragrafens 8 punkt motsvarar direktivets artikel 4.13. Definitionen inbegriper elektroniska postanvisningar. Postanvisningar i pappersform avgränsas däremot utanför lagens tillämpningsområde enligt 3 § 2 punkten.

Penningförmedling kan genomföras t.ex. så att tjänsteleverantören sänder betalarens medel till tjänsteleverantörens verksamhetsställe i en annan stat. Mottagaren kan beroende på avsändarens och mottagarens etableringssta-

ter lyfta medlen t.o.m. några minuter efter att de avsänts.

Med penningförmedling avses inte att den som köper en vara betalar ett belopp som motsvarar köpesumman till en representant för ett transportföretag, som vidarebefordrar beloppet till den som sålt varan. Inte heller postförskott betraktas som penningförmedling enligt denna lag.

Definitionen av begreppet betalningsinstrument i paragrafens 9 punkt motsvarar direktivets artikel 4.23. Betalkort som avses i definitionen är t.ex. bank- och kreditkort. Annan personlig anordning är t.ex. en mobiltelefon när den används för att ge betalningsuppdrag i enlighet med 1 § 2 och 6 punkten. En sådan personlig rutin som avses i definitionen är t.ex. att ge betalningsuppdrag via en nätbank med användning av koder som en tjänsteleverantör gett en betaltjänstanvändare.

Som betalningsinstrument betraktas också t.ex. ett företags bankkoder som en eller flera av företagets anställda har rätt att använda.

Om en betalningstransaktion initieras t.ex. med användning av en gireringsblankett i pappersform, betraktas blanketten inte som ett betalningsinstrument.

I paragrafens 10 punkt definieras begreppet innehavare av ett betalningsinstrument. Med innehavare av ett betalningsinstrument avses i lagen den som beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument.

Innehavare av ett betalningsinstrument är vanligen den som med en tjänsteleverantör har ingått ett konto- eller något annat avtal som berättigar till användning av ett betalningsinstrument. Som innehavare av ett betalningsinstrument betraktas emellertid också en annan person som enligt avtal har beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument. Om t.ex. ett parallellkort till ett kreditkort har utfärdats betraktas sålunda både den som är berättigad att använda huvudkortet och den som är berättigad att använda parallellkortet som innehavare av betalningsinstrumentet.

Alla som har rätt att använda ett betalningsinstrument nämns oftast direkt i avtalet om betalningsinstrumentet. Som innehavare av betalningsinstrumentet betraktas emellertid också en person som inte nämns vid namn i avtalet men som betaltjänstanvändaren på

grundval av ett avtalsvillkor har beviljat rätt att använda betalningsinstrumentet. Som exempel kan nämnas den situationen att ett företag som är part i avtalet i enlighet med detta har utsett de arbetstagare som har rätt att använda företagets bankkoder eller betalkort.

Som innehavare av ett betalningsinstrument betraktas i lagens bemärkelse däremot inte en person till vilken den som enligt avtal har rätt att använda betalningsinstrumentet har överlåtit detta enbart genom faktiska åtgärder. Om kontoinnehavaren ger t.ex. sin make de koder som gör det möjligt att använda ett bankkonto via en nätbank, betraktas maken inte på denna grund som en sådan innehavare av betalningsinstrumentet som avses i lagen. En överlåtelse som inte är baserad på ett avtal kan med stöd av 62 § 1 mom. 1 punkten innebära att betaltjänst användaren blir ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet.

I paragrafens 11 punkt definieras begreppet betalningsinstrument för låga belopp. På sådana betalningsinstrument för låga belopp som avses i definitionen tillämpas undantagsbestämmelserna i 17, 21, 31, 43, 50, 61 och 77 §.

Definitionsbestämmelsen är baserad på direktivets artiklar 34.1 och 53.1. Enligt förslaget ska för inhemska betalningstransaktioner fullt ut tillämpas möjligheten att enligt artiklarna 34.2 och 53.2 höja de maximibelopp som nämns i artiklarnas första punkt.

Enligt *underpunkt a* avses med betalningsinstrument för låga belopp betalningsinstrument som enligt ramavtalet endast kan användas till betalningstransaktioner på högst 30 euro. Den övre gränsen är emellertid 60 euro om betalningsinstrumentet endast kan användas i inhemska betalningstransaktioner.

Med inhemska betalningstransaktioner avses i bestämmelsen transaktioner där betalarens och betalningsmottagarens tjänsteleverantörer som deltar i genomförandet båda är etablerade i samma stat. Det saknar betydelse var betalaren befinner sig när den ger betalningsordern. Om t.ex. innehavaren av en finländsk mobiltelefonanslutning köper en konsertbiljett och betalar den med sin mobiltelefon till ett företag som anlitar en finländsk tjänsteleverantör, är det fråga om en inhemska

betalningstransaktion trots att anslutningens innehavare befinner sig utomlands vid tidpunkten för köpet.

Den övre gränsen på 30 euro eller 60 euro i fråga om inhemska betalningstransaktioner tillämpas separat på varje enskild betalningstransaktion. I bestämmelsen ställs inga gränser för hur ofta betalningstransaktioner kan genomföras med ett betalningsinstrument för låga belopp. Det kan sålunda vara fråga om ett betalningsinstrument för låga belopp trots att instrumentet kan användas för att genomföra ett obegränsat antal betalningstransaktioner på högst 30 euro efter varandra. Det finns inte något hinder ens för att dessa på varandra följande betalningar går till samma betalningsmottagare.

Underpunkt a gäller betalningsinstrument som debiteras i efterskott (post-paid). För att bestämmelserna om betalningsinstrument för låga belopp ska kunna tillämpas på ett sådant betalningsinstrument får utgiftströskeln enligt ramavtalet vara högst 150 euro. Utgiftströskeln får emellertid vara högst 300 euro om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner.

Underpunkt c gäller betalningsinstrument som ska betalas på förhand (pre-paid). För att bestämmelserna om betalningsinstrument för låga belopp ska kunna tillämpas på ett sådant betalningsinstrument får de på betalningsinstrumentet lagrade medlen enligt ramavtalet inte överstiga 150 euro. De lagrade medlen får emellertid uppgå till högst 500 euro om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner.

Innehavaren av ett betalningsinstrument kan ha möjlighet att senare lagra mera pengar på ett betalningsinstrument som betalats på förhand. En sådan möjlighet hindrar inte att betalningsinstrumentet anses vara ett betalningsinstrument för låga belopp, förutsatt att de lagrade medlen inte vid någon tidpunkt får överstiga de i bestämmelsen nämnda eurobeloppen. Av bestämmelsen följer inga begränsningar när det gäller hur ofta tilläggsmedel får lagras.

De i underpunkterna a—c föreskrivna förutsättningarna är alternativa. Ett betalningsinstrument är sålunda ett betalningsinstrument för låga belopp om någon av förutsättningarna är uppfylld.

Ett och samma betalkort kan enligt ramavtalet ha flera olika användningsmöjligheter, vilket innebär att det i rättslig bemärkelse kan betraktas som flera olika betalningsinstrument. Det är t.ex. möjligt att samma betalkort enligt kortinnehavarens val kan användas antingen som ett på förhand betalt betalningsinstrument vars lagrade medel aldrig kan överskrida 150 euro, eller som ett kreditkort så att användningsmöjligheterna för kreditkortsegenskapen inte är begränsade på det sätt som avses i definitionen av begreppet betalningsinstrument för låga belopp. På ett sådant betalkort ska enligt förslaget tillämpas bestämmelserna om betalningsinstrument för låga belopp till den del som kortet används som ett på förhand betalt betalningsinstrument. Däremot är bestämmelserna om betalningsinstrument för låga belopp inte tillämpliga när kreditkortsegenskapen används.

Enligt paragrafens 12 punkt avses med innehavare av ett betalningsinstrument för låga belopp den som har beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument för låga belopp.

I paragrafens 13 punkt definieras begreppet ramavtal. Definitionen är baserad på direktivets artikel 4.12. Enligt definitionen avses med ramavtal ett kontoavtal eller något annat avtal på grund av vilket enskilda eller successiva betalningstransaktioner kan genomföras. Ett ramavtal innehåller i praktiken ofta villkor som avser öppnande av ett betalkonto, men detta är enligt definitionen inte en förutsättning för att det ska vara fråga om ett ramavtal.

Enligt definitionen i paragrafens 14 punkt avses med enstaka betalningstransaktioner sådana betalningstransaktioner som inte omfattas av ett ramavtal.

I paragrafens 15 punkt definieras begreppet medel för distanskommunikation. Definitionen är baserad på direktivets artikel 4.24 och överensstämmer med definitionerna i konsumentskyddslagens 6 kap. 4 § och 6 a kap. 4 §. Med uttrycket andra medel avses i definitionen t.ex. e-post.

I paragrafens 16 punkt definieras vad som i lagen avses med medel. Definitionen motsvarar direktivets artikel 4.15. Med medel avses kontanter, på ett konto registrerat penningvärde och sådana elektroniska pengar som avses i 6 § 1 mom. i kreditinstitutslagen

(121/2007). Kontanter är sedlar och metallmynt. Med penningvärde som registrerats på ett konto avses värde som har registrerats antingen på ett betalkonto eller något annat konto och som kontoinnehavaren kan kräva att få ut till ett motsvarande belopp.

I paragrafens 17 punkt definieras begreppet valuteringsdag på motsvarande sätt som i direktivets artikel 4.17. Med valuteringsdag avses den referenstidpunkt som används av en tjänsteleverantör för beräkning av räntan på de medel som debiterats eller krediterats ett betalkonto. Valuteringsdagen för en kontotransaktion är med andra ord den dag från vilken transaktionen påverkar beräkningen av kontots ränta, om transaktionen i fråga enligt räntevillkoren inverkar på beräkningen av räntan.

I paragrafens 18 punkt definieras begreppet arbetsdag. Definitionen är baserad på direktivets artikel 4.27. Enligt definitionsbestämmelsen avses med arbetsdag i denna lag en dag då betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör har öppet så att den för sin del kan genomföra en betalningstransaktion.

Frågan om vilka dagar som vid tillämpning av lagen i konkreta fall ska betraktas som arbetsdagar kan variera dels från land till land och dels också beroende på tjänsteleverantören. Allmänt taget är t.ex. juldagen i Finland inte en arbetsdag inom banksektorn, men om någon tjänsteleverantör också då håller öppet så att den kan genomföra en betalningstransaktion, betraktas juldagen för tjänsteleverantörens vidkommande som en arbetsdag.

I paragrafens 19 punkt definieras begreppet unik identifikationskod på motsvarande sätt som i direktivets artikel 4.21. Med en unik identifikationskod avses i lagen en kombination av bokstäver, siffror eller symboler som tjänsteleverantören fastställer för betaltjänst-användaren och som denne ska uppge för att identifiera den andre betaltjänstanvändaren eller dennes betalkonto vid en betalningstransaktion. En typisk unik identifikationskod är t.ex. ett kontonummer.

I paragrafens 20 punkt definieras begreppet ”information på ett varaktigt sätt”. Definitionen motsvarar i sak definitionen i direktivets artikel 4.25. Begreppet avser givande av information till en betaltjänstanvändare personligen, skriftligen eller elektroniskt, så att be-

taltjänstanvändaren kan bevara och återge den i oförändrad form.

I flera av lagens bestämmelser åläggs tjänsteleverantören att antingen ge information eller meddelanden till betaltjänstanvändaren skriftligen eller på något annat varaktigt sätt eller också att på ett varaktigt sätt ställa information till betaltjänstanvändarens förfogande. Syftet med bestämmelsen är att betaltjänstanvändaren ska få informationen på ett sådant sätt att den kan bevara och vid behov återopla informationen.

Om information ges på ett varaktigt sätt elektroniskt är det väsentligt att betaltjänstanvändaren de facto har möjlighet att lagra och återge informationen. Om t.ex. i 19 och 20 § avsedd information om betalningstransaktioner som genomförs med stöd av ett ramavtal görs tillgänglig för en betaltjänstanvändare i samband med en personlig nätbankstjänst, kan kravet att informationen ska kunna användas på ett varaktigt sätt uppfyllas så att tjänsten styr betaltjänstanvändaren att lagra och skriva ut informationen. Begreppet personligen innebär att informationen inte kan hållas tillgänglig på tjänsteleverantörens allmänna webbsidor.

De olika metoder för lagring av information som regleras i lagen behandlas också nedan i motiveringen till 2 kap. under mellanrubriken ”Terminologi”.

I paragrafen 21 *punkt* definieras begreppet betalningssystem på motsvarande sätt som i direktivets artikel 4.6. Med betalningssystem avses ett på regler grundat system där ekonomiska åtaganden fastställs eller fullgörs eller betalningstransaktioner avvecklas. Betalningssystemet kan upprätthållas av ett eller flera företag. Betalningstransaktioner kan avvecklas t.ex. via ett system inom ett kreditinstitut eller en centralbank.

9 §. Allmän bestämmelse om information och underrättelser. Genom denna paragraf genomförs de förpliktelser som enligt direktivets artiklar 36.1 och 41.1 gäller de klarhets-, begriplighets- och språkkrav som ska iakttas när informationen lämnas. Till dessa krav hänvisas också i direktivets artiklar 38 och 39, 44.1, 45.3, 47.1 och 48.1.

Paragrafen gäller alla de uppgifter och underrättelser som en tjänsteleverantör med stöd av denna lag ska ge betaltjänstanvända-

ren. Paragrafen täcker sålunda dels information som ska ges i enlighet med 2 kap. och dels också t.ex. förslag om ändring av villkoren i ramavtal som avses i 30 § och uppsägningsanmälan som avses i 35 § 2 mom.

Enligt paragrafen åläggs tjänsteleverantören att ge den information och de underrättelser som avses i denna lag till betaltjänstanvändaren i en klar och lättbegriplig form. Informationen och underrättelserna ska vara enkelt avfattade och tydligt utformade. Om informationen innehåller för en vanlig kund okända eller oklara begrepp ska innehållet preciseras. Om tjänsteleverantören använder t.ex. begreppet valuteringsdag ska i informationen förklaras vad som avses med detta.

Om parterna inte avtalar om att använda något annat språk ska informationen och underrättelserna ges på finska eller svenska eller på något annat officiellt språk i den stat där betaltjänsten tillhandahålls.

Enligt sin ordalydelse gäller paragrafen inte andra aktörer än tjänsteleverantörer. Den ska sålunda inte direkt tillämpas t.ex. på betalningsmottagarens skyldighet att i enlighet med 29 § 1 mom. underrätta betalaren om avgifter för användning av betalningsinstrument eller om rabatter. Också utan en uttrycklig bestämmelse är det emellertid klart att även betalningsmottagaren och andra aktörer som avses i 28 och 29 § ska ge information som avses i de nämnda paragraferna i en klar och begriplig form för att de vederbörligen ska kunna anses ha uppfyllt sin informationsskyldighet.

2 kap. Informationsskyldighet

Allmänt. I detta kapitel föreskrivs om tjänsteleverantörens och vissa andra aktörers skyldighet att informera betaltjänstanvändaren. Kapitlets bestämmelser har indelats utgående från vad informationen gäller. I kapitlets 10—17 § föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ramavtal. I kapitlets 18—21 § föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att informera om enskilda betalningstransaktioner som omfattas av ramavtal. I 22 § föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att ge förhandsinformation om enstaka betalningstransaktioner och i 23 och 24 § om skyldigheten att informera

om enstaka betalningstransaktioner. I 25 § föreskrivs om undantag från informations-skyldigheten vid enstaka betalningstransaktioner. I kapitlets 26 och 27 § ingår vissa andra bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet. I kapitlets 28 och 29 § föreskrivs om sådana skyldigheter att informera om valutakonvertering och användning av betalningsinstrument som gäller också andra aktörer än tjänsteleverantörer.

I 17 och 21 § föreskrivs om undantag från tjänsteleverantörens informationsskyldighet när det är fråga om betalningsinstrument för låga belopp. I övriga avseenden är bestämmelserna i konsumentavtal enligt 7 § tvingande till konsumentens fördel. Om betaltjänstanvändaren inte är konsument kan parterna avtala annat om de omständigheter som regleras i kapitlet.

Terminologi. I direktivet anges två sätt för en tjänsteleverantör att informera betaltjänstanvändare. Enligt direktivet ska informationen antingen ges till eller hållas tillgänglig för betaltjänstanvändaren. I betaltjänstlagen görs motsvarande skillnad genom användning av uttrycken ”tillhandahålla information”, ”ge tillgång till information” och ”ge information”. Med dessa uttryck avses i lagen följande.

När en tjänsteleverantör enligt lagen ska ”tillhandahålla” en betaltjänstanvändare information ska den överlämna informationen personligen, sända den till betaltjänstanvändaren per post, e-post eller som textmeddelande eller överbringa informationen på något annat jämförbart sätt. Det är väsentligt att betaltjänstanvändaren för att få informationen inte ska behöva vidta andra aktiva åtgärder än vad som i allmänhet krävs för mottagande av postförsändelser och andra förtroliga meddelanden.

Enligt flera av lagförslagets bestämmelser ska informationssättet regleras så att tjänsteleverantören ska tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Detta innebär att tjänsteleverantören samtidigt ska iaktta både vad som ovan sägs om informationssättet och vad som i 8 § 20 punkten föreskrivs om varaktigt sätt. Användningen av begreppet varaktigt sätt behandlas närmare i motiveringen till 8 § 20 punkten. Även om t.ex. förfarandet att

sända information som ett textmeddelande uppfyller kravet på framförande av informationen till betaltjänstanvändaren, är ett textmeddelande i dess nuvarande form inte tillräckligt när lagen förutsätter att informationen ska framföras på ett varaktigt sätt, eftersom det i allmänhet inte kan bevaras och återges. Däremot uppfyller ett e-postmeddelande de krav som lagen ställer i fråga om lagring och återgivning. När det gäller tillhandahållande av information måste emellertid utöver vad som föreskrivs i denna lag beaktas också de krav på t.ex. dataskydd och datasäkerhet som följer av annan lagstiftning.

Uttrycket ”ge tillgång till” innebär att tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren möjlighet att bekanta sig med informationen. Informationen kan sålunda t.ex. göras tillgänglig i ett nätverk eller på en anslagstavla i tjänsteleverantörens affärslokaler. Det kan sålunda också krävas att betaltjänstanvändaren vidtar aktiva åtgärder för att ta del av informationen.

Uttrycket ”ge information” är det allmänna begrepp som används i lagen. Avsikten med att använda detta begrepp är inte att reglera det sätt på vilket tjänsteleverantören ska uppfylla sin informationsskyldighet.

Vid tolkningen av bestämmelserna om de olika informationssätten är det skäl att framförallt beakta den elektroniska kommunikationens utveckling. Det kan sålunda bli nödvändigt att ompröva tidigare gjorda tolkningar.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ramavtal

10 §. Tid och sätt för förhandsinformation. I denna paragraf föreskrivs när och hur tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändare de i 11—15 § uppräknade förhandsuppgifterna om tjänsteleverantören, vilka betaltjänster som tillhandahålls, kommunikationen mellan parterna, förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel samt om ändring och uppsägning av ramavtal. I paragrafen föreskrivs inte om hur avtal ingås och inte heller när avtalet blir bindande för parterna. I dessa avseenden tillämpas allmänna avtalsrättsliga bestämmelser och principer.

Enligt paragrafens *1 mom.* ska tjänsteleverantören i god tid innan ett ramavtal ingås skriftligen eller på annat varaktigt sätt framföra informationen till betaltjänstanvändaren. Begreppet "varaktigt sätt" definieras i 8 § 20 punkten.

Momentet är baserat på direktivets artikel 41.1. Avsikten är att säkerställa att betaltjänstanvändaren innan avtalet ingås får tillräcklig information om väsentliga omständigheter i anslutning till avtalet. Informationsskyldigheten enligt bestämmelsen kan uppfyllas också med att lägga fram ett utkast till ramavtal som innehåller de uppgifter som krävs. Detta alternativ framgår uttryckligen av direktivets artikel 41.3.

Huvudregeln är den att informationen ska tillhandahållas betaltjänstanvändaren innan avtalet ingås. Informationen behöver emellertid inte alltid tillhandahållas på förhand. Om ramavtalet på betaltjänstanvändarens begäran ingås med ett sådant medel för distanskommunikation, t.ex. per telefon, som på grund av kommunikationsmedlets egenskaper inte gör det möjligt att tillhandahålla informationen på förhand, kan informationen enligt *2 mom.* ges betaltjänstanvändaren utan dröjsmål efter att ramavtalet har ingåtts. Bestämmelsen är baserad på direktivets artikel 41.2.

I momentet används en ordalydelse som i någon mån avviker från direktivet. Enligt direktivet ska informationen ges omedelbart efter att ramavtalet har ingåtts. Enligt momentet stämmer tidpunkten överens med konsumentskyddslagens 6 a kap. 11 § 2 mom. om distansförsäljning av finansiella tjänster och instrument, där det på motsvarande sätt föreskrivs om förhandsinformation i samband med distanskommunikation.

Utöver vad som i denna paragraf föreskrivs om det sätt på vilket förhandsinformationen ges gäller vad som i 9 § föreskrivs om informationens klarhet och språk.

11 §. Information om tjänsteleverantören. I denna paragraf föreskrivs om den information som betaltjänstanvändaren ska ges om tjänsteleverantören. Avsikten är att betaltjänstanvändaren på ett tillförlitligt sätt ska kunna identifiera tjänsteleverantören och vid behov enkelt och snabbt kunna kontakta den

och dess representant samt den myndighet som övervakar verksamheten.

I paragrafens *1—3 punkt* föreskrivs om den information som ska ges om tjänsteleverantörens namn och adress. Tjänsteleverantören ska uppge sin officiella firma. Om den i sin marknadsföring använder något annat namn räcker det inte att endast detta nämns i förhandsinformationen. Om tjänster tillhandahålls via en sidofirma eller ett ombud ska sidofirmans eller ombudets adress uppges. Dessutom måste tjänsteleverantören lämna andra kontaktuppgifter, t.ex. e-postadress eller telefonnummer. Som en kontaktuppgift kan betraktas också adressen till tjänsteleverantörens webbsidor. Punkterna *1—3* är baserade på direktivets artikel 42.1 a.

Bestämmelsen i paragrafens *4 punkt* avser t.ex. registret över betalningsinstitut som är nytt. Direktivets artikel 13 förutsätter att ett sådant register upprättas. I registret över betalningsinstitut ska införas de betalningsinstitut som är auktoriserade i enlighet med lagen om betalningsinstitut, deras ombud och filialer samt de fysiska och juridiska personer som omfattas av undantaget i 6 § i lagen om betalningsinstitut. Av förhandsuppgifterna ska framgå registrets namn samt tjänsteleverantörens företags- eller organisationsnummer eller andra motsvarande uppgifter som ingår i registret i fråga. Bestämmelsen förutsätter inte en beskrivning av registrets datainnehåll.

Bestämmelsen avser också andra motsvarande register t.ex. i den situation att tjänsteleverantören är registrerad i en annan stat.

Enligt paragrafens *5 punkt* ska betaltjänstanvändaren informeras om den myndighet som övervakar tjänsteleverantörens verksamhet och myndighetens kontaktuppgifter. I lagförslagets 83 § föreskrivs om de myndigheter som övervakar att lagen iakttas.

Punkterna *4* och *5* är baserade på direktivets artikel 42.1 b.

12 §. Information om betaltjänster. I denna paragraf räknas upp den information som betaltjänstanvändare ska ges om betaltjänster.

I förhandsinformationen ska enligt paragrafens *1 punkt* ges en beskrivning av betaltjänstens huvuddrag. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.2 a.

Avsikten är att betaltjänstanvändaren ska få en objektiv och så lättbegriplig beskrivning som möjligt av betaltjänstens viktigaste egenskaper. På basis av informationen ska betaltjänstanvändaren kunna jämföra betaltjänsten med andra motsvarande tjänster som tillhandahålls på marknaden. När det är frågan om enkla betaltjänster, t.ex. penningförmedling, räcker det ofta att i förhandsinformationen nämna endast vilken typ av betaltjänst som tillhandahålls. Om det är fråga om en mera komplicerad betaltjänst måste beskrivningen vara mera detaljerad. Detsamma gäller sådana nyare typer av betaltjänster som först nyligen har börjat tillhandahållas.

I förhandsinformationen om huvuddragen i en betaltjänst ska bl.a. nämnas när tjänsteleverantören får vägra genomföra en betalningsorder och hur tjänsteleverantören ska meddela om vägran. Bestämmelser om dessa omständigheter ingår i 41 och 42 §.

Enligt paragrafens 2 *punkt* ska tjänsteleverantören ge en specifikation av den unika identifikationskod eller annan information som betaltjänstanvändaren måste ange för att en betalningsorder ska genomföras. I lagförslagets 8 § 19 punkten definieras begreppet unik identifikationskod. En typisk sådan kod är ett bankkontonummer. Avsikten är att det av förhandsinformationen ska framgå vilken typ av unik identifikationskod eller annan information som ska användas för att en betalningsorder ska kunna genomföras. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.2 b.

Dessutom är det viktigt att i förhandsinformationen understryka den unika identifikationskodens betydelse för genomförandet av betalningsordern. Enligt 44 § får tjänsteleverantören genomföra en betalningstransaktion på basis av en unik identifikationskod trots att betaltjänstanvändaren utöver den även har gett annan information för genomförande av betalningstransaktionen. Det är därför skäl att för betaltjänstanvändaren framhålla att tjänsteleverantören inte har någon skyldighet att kontrollera t.ex. att de namnuppgifter som betalaren lämnat stämmer överens med kontonumret.

Enligt paragrafens 3 *punkt* ska av förhandsinformationen framgå i vilken form och på vilket sätt betaltjänstanvändaren kan ge och återkalla sitt godkännande till att en betal-

ningstransaktion genomförs. Samtycket kan ges t.ex. genom en föränderlig kod i samband med betalning via en nätbank, med en PIN-kod eller underskrift i samband med betalning med betalkort eller med ett textmeddelande när betalningen sker genom en mobiltelefon. Denna punkt motsvarar direktivets artikel 42.2 c.

Enligt paragrafens 4 *punkt* ska av förhandsinformationen framgå när en betalningsorder anses som mottagen. I 39 § föreskrivs när en betalningsorder anses som mottagen och denna tidpunkt ska sålunda nämnas i förhandsinformationen. Om betalarens tjänsteleverantör i enlighet med 39 § 3 mom. har fastställt en bryttidpunkt efter vilken alla betalningsorder som kommer in ska anses ha tagits emot under följande arbetsdag, ska denna gräns anges i förhandsinformationen. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.2 d.

I paragrafens 5 *punkt* föreskrivs om den maximala tid inom vilken en betalningstjänst ska genomföras. Bestämmelsen är baserad på direktivets artikel 42.2 e. Tjänsteleverantören ska ange maximitiden. Betaltjänst är ett mera omfattande begrepp än betalningstransaktion. I lagförslagets 47, 49, 50 och 88 § föreskrivs om genomförandetiden för betalningstransaktioner.

Tjänsteleverantören ska så noggrant som möjligt och efter bästa förmåga ange maximitiden för genomförande av en betaltjänst. Exempelvis betalarens tjänsteleverantör vet i allmänhet inte vad betalningsmottagaren och betalningsmottagarens tjänsteleverantör sammellan har avtalat om genomförande av en betaltjänst.

Av förhandsinformationen ska enligt 6 *punkten* framgå huruvida avsikten är att i ramavtalet ska avtalas om betalningsinstrumentets utgiftströsklar. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.2 f. Parterna kan avtala om gränserna för användning av olika typer av betalningsinstrument, t.ex. dagliga eller månatliga gränser för användning av betalkort eller mobiltelefon eller om en gräns per betalningstransaktion. I direktivets artikel 55.1 föreskrivs uttryckligen om denna möjlighet.

I förhandsinformationen ska enligt 7 *punkten* anges det sammanlagda beloppet av de

avgifter som tas ut av betaltjänstanvändaren dvs. betaltjänstens totalpris och om möjligt en specificering av avgifterna. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.3 a, vars syfte är att säkerställa prissättningens genomskinlighet. Betaltjänstanvändaren har rätt att få veta vad varje tjänst och eventuella del-tjänster kostar. Kostnaderna behöver inte specificeras om tjänster tillhandahålls endast som paket, ifall det i ett paket inte har fastställts separata priser för de enskilda tjänsterna.

Paragrafens 8 och 9 punkt gäller förhandsinformation om räntesatser och referensräntesatser samt om tillämpliga valutaväxlingskurser och referensväxelkurser. Med ränta avses i bestämmelsen vilken som helst ränta som ska betalas till eller av en betaltjänstanvändare, t.ex. ränta på ett betalkonto, kreditränta och dröjsmålsränta. I förhandsinformationen ska också anges datum för fastställande av referensväxelkursen, dvs. om den fastställs t.ex. på basis av betalningstransaktionens datum eller på basis av debiteringsdagen. Dessa punkter är baserade på direktivets artikel 42.3 b. Bestämmelser om referensränta och referenskurs ingår dessutom i 33 § 1 och 2 mom.

Enligt paragrafens 10 punkt ska i förhandsinformationen nämnas eventuella avtalsvillkor enligt vilka ändringar av räntesatsen eller växelkursen tillämpas omedelbart samt tjänsteleverantörens informationsskyldighet i sådana fall. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.3 c. I 32 § föreskrivs om förhandsanmälan vid ändring av räntesatser och växelkurser.

13 §. Information om kommunikation mellan parter. Enligt paragrafens 1 punkt ska betaltjänstanvändare informeras om de kommunikationsmedel som parterna enligt ramavtalet ska använda för information och underrättelser. I förhandsinformationen ska vid behov specificeras alla kommunikationstekniker som används för underrättelser enligt denna lag. Om t.ex. en begäran enligt 58 § om återställande av möjligheten att använda betalningsinstrument och meddelande enligt 70 § om obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner görs med användning av olika kommunika-

tionsmedel, ska detta uppges i förhandsinformationen.

Dessutom ska tjänsteleverantören enligt 1 punkten informera om de tekniska egenskaper som förutsätts av betaltjänstanvändarens utrustning, för att parterna problemfritt ska kunna utbyta information. De tekniska egenskaperna gäller bl.a. datorernas prestanda och program, bl.a. webbläsarnas kompatibilitet. Tjänsteleverantörerna förutsätts inte ha utrustning som är kompatibel med alla gamla programversioner, men av förhandsinformationen ska klart och begripligt framgå vilken programversion betaltjänstanvändaren förutsätts använda. På betaltjänstanvändaren får inte heller ställas orimliga krav när det gäller uppdatering av datorprogram. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.4 a.

I förhandsinformationen ska enligt 2 punkten anges på vilket sätt och hur ofta den information som avses i lagen ska ges betaltjänstanvändaren.

Enligt en del av lagens bestämmelser får parterna fritt komma överens om informationssättet medan det är noggrannare reglerat i andra bestämmelser. Informationen kan enligt lagen ges skriftligen eller på något annat varaktigt sätt eller så att betaltjänstanvändaren ges tillgång till informationen antingen på ett enkelt eller varaktigt sätt. Av förhandsinformationen ska betaltjänstanvändaren få reda på hur tjänsteleverantören de facto tillhandahåller eller ger tillgång till informationen samt vilket varaktigt sätt tjänsteleverantören använder sig av. Om tjänsteleverantören använder flera olika informationssätt ska detta framgå av förhandsinformationen.

Av förhandsinformationen ska utöver informationssättet framgå t.ex. hur ofta tjänsteleverantören i enlighet med 19 § informerar betalaren och i enlighet med 20 § betalningsmottagaren om enskilda genomförda betalningstransaktioner som omfattas av ramavtalet samt hur ofta tjänsteleverantören i enlighet med 32 § 2 mom. informerar om förändringar i räntesatsen. Hur ofta information ska ges kan baseras på avtalsvillkoren eller på bestämmelserna i denna lag.

Denna punkt motsvarar direktivets artikel 42.4 b.

Enligt paragrafens 3 punkt ska av förhandsinformationen framgå på vilket eller vilka

språk ramavtalet ska ingås och vilket eller vilka språk som kan användas under avtalsförhållandet. I 9 § föreskrivs om informationsspråket. Denna punkt motsvarar direktivets artikel 42.4 c.

Enligt paragrafens 4 punkt ska av förhandsinformationen framgå att betaltjänstanvändaren har rätt att under avtalsförhållandet på begäran få ramavtalets villkor och förhandsinformation skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt. I 16 § föreskrivs om denna rätt. Punkten motsvarar direktivets artikel 42.4 d.

14 §. Information om förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel. I denna paragraf föreskrivs om den information som ska ges till betaltjänstanvändaren om förebyggande åtgärder i anslutning till betalningsinstrument, om ansvarsfrågor i relationen mellan parterna samt om de rättsmedel som står till betaltjänstanvändarens förfogande.

Enligt paragrafens 1 punkt ska tjänsteleverantören för det första informera om vilka åtgärder en innehavare av betalningsinstrument ska vidta för att skydda betalningsinstrumenten. I 53 § 1 mom. föreskrivs om skyldigheten att dra försorg om betalningsinstrument. För det andra ska av 1 punkten framgå hur tjänsteleverantören ska underrättas om att betalningsinstrument har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Av förhandsinformationen kan t.ex. framgå att anmälan ska göras per telefon till bankernas gemensamma spärrtjänst. Denna punkt motsvarar direktivets artikel 42.5 a.

Om parternas avsikt är att i ramavtalet ta in ett villkor om tjänsteleverantörens rätt att spärra ett betalningsinstrument, ska i förhandsinformationen enligt 2 punkten nämnas under vilka omständigheter tjänsteleverantören kan utnyttja denna rätt. I 57 § föreskrivs om tjänsteleverantörens rätt att spärra betalningsinstrument och under vilka förutsättningen detta kan ske. Denna punkt är baserad på direktivets 42.5 b.

Informationsskyldigheten enligt paragrafens 3 punkt, när det gäller betaltjänstanvändares ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument och ansvarsbeloppet, har samband med 62 § där ansvaret regleras. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.5 c.

Av förhandsinformationen ska enligt 4 punkten framgå hur och inom vilken tidsfrist betaltjänstanvändaren ska underrätta underleverantören om obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner. I 70 § föreskrivs om anmälan i sådana fall. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.5 d.

I paragrafens 5 punkt föreskrivs om information som enligt direktivets artiklar 42.5 d och e ska ges om tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner. I 63—67 och 69 § föreskrivs om tjänsteleverantörens ansvar.

Enligt paragrafens 6 punkt ska av förhandsinformationen framgå de förutsättningar under vilka betalaren har rätt att av sin tjänsteleverantör få återbetalning efter en betalningstransaktion som initierats av betalningsmottagaren. Betalningstransaktioner som initierats av betalningsmottagaren är t.ex. direktdebiteringar och kortbetalningar. Dessutom ska av förhandsinformationen framgå inom vilken frist betalaren ska framställa sin begäran om återbetalning samt tjänsteleverantörens skyldigheter vid behandlingen av begäran. I 79 § föreskrivs om förutsättningarna för återbetalning. I 80 § föreskrivs om tidsfristen för begäran om återbetalning och om tjänsteleverantörens skyldigheter vid behandlingen av begäran. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.5 f.

Enligt paragrafens 7 punkt ska av förhandsinformationen framgå eventuella avtalsvillkor om tillämplig lag och behörig domstol. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 42.7 a.

I EU:s förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (rådets förordning (EG) nr 44/2001, den s.k. Bryssel I-förordningen) föreskrivs om domstolars behörighet. I förordningen finns specialbestämmelser om behörigheten när det gäller konsumentavtal. Parterna i konsumentavtal kan innan en tvist uppkommer endast i mycket begränsad utsträckning avtala om behörig domstol. Det är möjligt att genom avtal avvika från bestämmelserna i rådets förordning endast om avtalet ger konsumenten rätt att väcka talan vid andra domstolar än

de som förordningen föreskriver eller om konsumenten och dennes avtalspart när de ingick avtalet hade hemort eller boningsort i samma medlemsstat och domstolarna i den medlemsstaten enligt avtalet är behöriga. I annat fall bestäms den behöriga domstolen enligt förordningen. Konsumenten kan väcka talan vid en domstol i den stat där tjänsteleverantören har sin hemort eller vid en domstol på sin egen hemort.

Utgångspunkten är den att andra än parterna i ett konsumentavtal enligt rådets förordning kan avtala att domstolen eller domstolarna i en medlemsstat har behörighet att avgöra tvister som hänför sig till ett avtal. Om det i ramavtalet inte ingår villkor om behörig domstol tillämpas rådets förordning. Enligt förordningens huvudregel är domstolen på svarandens hemvist behörig under förutsättning att hemvisten är i någon av EU:s medlemsstater.

Europeiska gemenskapen och Danmark har ingått ett avtal om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område, enligt vilket på förhållanden mellan gemenskapen och Danmark ska tillämpas Bryssel I-förordningen med vissa ändringar. Avtalet trädde i kraft den 1 juli 2007. Motsvarande bestämmelser finns också i Luganokonventionen (den i Lugano den 16 september 1988 undertecknade konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område) som tillämpas i förhållandena mellan EES-stater. En på basis av Luganokonventionen justerad överenskommelse undertecknades den 30 oktober 2007. Överenskommelsen har inte ännu ratificerats av de stater som är parter i den.

Den lag som ska tillämpas på överenskommelsen bestäms från och med den 17 december 2009 på basis av den s.k. Rom I-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser). Förordningen ska tillämpas på avtal som har ingåtts efter nämnda datum. Förordningens huvudprincip är avtalsfrihet: på avtal tillämpas lagen i den stat som parterna har kommit överens om. Om parterna inte har kommit överens om tillämplig lag ska på avtalet tillämpas den lag som bestäms enligt förordningen.

På avtal som gäller utförande av en tjänst ska enligt förordningens huvudregel tillämpas lagen i det land där tjänsteleverantören har sin vistelseort. I konsumentavtal har laghänvisningar emellertid en begränsad betydelse. Konsumenten bibehåller oberoende av en laghänvisning det skydd som den tvingande lagstiftningen i den stat där vistelseorten finns ger, om avtalet har vissa i förordningen definierade anknytningar till den stat där konsumenten har sin vistelseort. En sådan anknytning finns när en näringsidkare bedriver verksamhet i den stat där konsumenten har sin vistelseort och avtalet har ingåtts inom ramen för denna verksamhet eller då näringsidkaren t.ex. genom reklam eller anbud inriktar sin kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet på den stat där konsumenten har sin vistelseort, förutsatt att avtalet ingår i denna verksamhet.

Om ramavtalet inte innehåller någon laghänvisning och om avtalet har ovan nämnda anknytningar till den stat där konsumenten har sin vistelseort, ska enligt förordningen lagen i den staten tillämpas. I annat fall bestäms den lag som ska tillämpas på konsumentavtal i enlighet med förordningens allmänna bestämmelser. Det är dessutom skäl att observera att specialbestämmelsen om konsumentavtal inte ska tillämpas på avtal som gäller tjänster, om en tjänst tillhandahålls enbart i någon annan stat än den där konsumenten har sin vistelseort.

Den lag som är tillämplig på avtal som har ingåtts före tillämpningsdatum för Rom I-förordningen bestäms i enlighet med den mellan EU:s medlemsstater år 1980 ingångna Romkonventionen om tillämplig lag. Danmark deltar inte i tillämpningen av Rom I-förordningen, vilket innebär att Romkonventionen också i fortsättningen tillämpas i Danmark.

Enligt direktivets artikel 42.7 b ska av förhandsinformationen framgå förfaranden för klagomål och prövning utanför domstol. De rättsmedel som kan användas i Finland framgår av paragrafens 8 punkt. Som exempel kan för det första nämnas möjligheten att informera den myndighet om tjänsteleverantörens verksamhet som enligt 83 § övervakar tjänsteleverantörens verksamhet. Då betaltjänst-användaren är en konsument ska av för-

handsinformationen framgå dennes rätt att föra en tvist som gäller ramavtalet till konsumenttvistenämnden för behandling. Med något annat motsvarande organ avses i bestämmelsen t.ex. den enligt avtal mellan Konsumentverket, Finansbranschens Centralförbund och Finansinspektionen inrättade banknämnden, som ger rekommendationer till avgöranden i konsumenters, småföretagares och andra jämförbara kunders besvärshandlingar.

15 §. Information om villkoren för ändring och uppsägning av ramavtal. Denna paragraf innehåller en uppräkningslista av förhandsinformation som en tjänsteleverantör ska ge om ändringar och uppsägning av ramavtal.

Enligt paragrafens *1 punkt* ska av förhandsinformationen framgå om syftet är att ange i ramavtalet att en betaltjänstanvändare ska anses ha godkänt tjänsteleverantörens förslag till ändrade avtalsvillkor, om användaren inte motsätter sig dem före den dag då de föreslås träda i kraft. Denna punkt motsvarar direktivets artikel 42.6 a. I 30 § föreskrivs om ändring av ramavtal och i 31 § föreskrivs om undantag för betalningsinstrument för låga belopp.

Paragrafens *2 punkt* som gäller information om ramavtalets löptid motsvarar direktivets artikel 42.6 b.

Enligt paragrafens *3 punkt* ska av förhandsinformationen framgå att betaltjänstanvändaren alltid har rätt att säga upp ramavtalet. I 34 § föreskrivs om denna uppsägningsrätt och om möjligheten att avtala om en uppsägningstid på högst en månad.

Om avsikten är att avtala om villkor som avses i 1 punkten ska av förhandsinformationen dessutom framgå att betaltjänstanvändaren i enlighet med 30 § 2 mom. har fram till den för avtalsändringarna föreslagna ikraftträdandedagen rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan.

Av förhandsinformationen ska framgå också tjänsteleverantörens uppsägningsrätt, om avsikten är att ta in ett sådant villkor i ramavtalet. I 35 § föreskrivs om tjänsteleverantörens uppsägningsrätt.

Dessutom ska tjänsteleverantören enligt *4 punkten* informera om eventuella avtalsbestämmelser som gäller uppsägning.

Punkterna 3 och 4 är baserade på direktivets artikel 42.6 c.

16 §. Rätten till förhandsinformation och ramavtalets villkor under avtalsförhållandet. Denna paragraf motsvarar direktivets artikel 43. Förhandsinformation och avtalsvillkor som avses i bestämmelsen ska på begäran av betaltjänstanvändaren tillhandahållas antingen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Betaltjänstanvändaren har rätt att när som helst under avtalsförhållandet be om förhandsinformation och villkor. Avsikten är att betaltjänstanvändaren på detta sätt lätt ska kunna jämföra tjänsteleverantörernas tjänster och villkoren för dem samt i händelse av tvist säkerställa sina avtalsbaserade rättigheter och skyldigheter.

Bestämmelsen förutsätter att tjänsteleverantören aktivt tillhandahåller information på begäran av betaltjänstanvändaren. Det räcker sålunda inte att tjänsteleverantören enbart via ett datanät håller arkivet över avtalsvillkoren tillgängligt för betaltjänstanvändarna. Det är emellertid möjligt att tjänsteleverantören, efter att en betaltjänstanvändare på det sätt som avses i paragrafen har bett att få ramavtalets villkor, tillhandahåller dem t.ex. genom att per e-post sända en länk till de avtalsvillkor som finns i arkivet och som ska tillämpas på ramavtalet i fråga. Härvid förutsätts det emellertid att betaltjänstanvändaren kan lagra och återge informationen i oförändrad form och att användningen av detta varaktiga sätt motsvarar det som i ramavtalet har avtalats om informationssättet.

Betaltjänstanvändaren har rätt att när som helst under avtalsförhållandet avgiftsfritt få förhandsinformationen och ramavtalets villkor på ett sådant varaktigt sätt som har avtalats i ramavtalet. Om informationen på begäran av betaltjänstanvändaren tillhandahålls på något annat än det avtalade sättet kan tjänsteleverantören debitera kostnaderna om så har avtalats i enlighet med 26 § 2 mom.

17 §. Förhandsinformation om betalningsinstrument för låga belopp. I enlighet med den föreslagna paragrafen ska tjänsteleverantörens informationsskyldighet i fråga om betalningsinstrument för låga belopp i enlighet med direktivets artikel 34.1 a begränsas så att den gäller endast väsentlig information. Be-

greppet betalningsinstrument för låga belopp definieras i lagförslagets 8 § 11 punkten.

I paragrafens 1 mom. räknas upp den förhandsinformation som ska ges om ramavtal som gäller betalningsinstrument för låga belopp. Enligt bestämmelsen ska tjänsteleverantören informera om hur betalningsinstrument för låga belopp ska användas, om de avgifter som tas ut, om betaltjänstanvändarens och tjänsteleverantörens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument för låga belopp och ansvarsbeloppet samt om tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner. I 62 § föreskrivs om betaltjänstanvändarens ansvar, i 63—67 och 69 § om tjänsteleverantörens ansvar samt i 77 § om undantag för betalningsinstrument för låga belopp.

Dessutom ska tjänsteleverantören ge annan väsentlig information som behövs för att fatta ett informerat beslut. Sådan annan information kan variera beroende på vilken typ av betalningsinstrument det är fråga om. Med väsentlig information avses t.ex. information om att avsikten är att i ramavtalet för ett betalningsinstrument för låga belopp i enlighet med 21 § 2—4 mom. begränsa tjänsteleverantörens skyldighet att informera om genomförda betalningstransaktioner. Väsentlig information omfattar också t.ex. information om en betaltjänstanvändares möjligheter att i enlighet med 21 § 4 mom. kunna kontrollera beloppet av de medel som lagrats på ett betalningsinstrument för låga belopp.

Av förhandsinformationen ska också framgå hur betaltjänstanvändaren kan få tillgång till annan information som avses i 11—15 §.

Enligt paragrafens 2 mom. ska den information som avses i 1 mom. ges inom den tid och på det sätt som föreskrivs i 10 §. Dessutom ska betaltjänstanvändaren ges tillgång till den övriga information som avses i 11—15 § på ett lättåtkomligt sätt.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om betalningstransaktioner enligt ramavtal

18 §. *Information som ska ges betalaren före en betalningstransaktion.* Enligt denna paragraf är betalarens tjänsteleverantör skyldig att på begäran av betalaren före genomfö-

randet av en betalningstransaktion som initieras av betalaren informera om denna, om ett ramavtal om en betaltjänst har ingåtts. En girering är en typisk betalningstransaktion som initieras av betalaren. Av informationen ska framgå inom vilken tid betalningstransaktionen genomförs och vilka avgifter som tas ut av betalaren. Om möjligt ska avgifterna specificeras. I motiveringen till 12 § 7 punkten behandlas skyldigheten att specificera avgifter. Informationen ska ges innan betalningstransaktionen genomförs.

Paragrafen motsvarar direktivets artikel 46.

19 §. *Information som ska ges betalaren om en genomförd betalningstransaktion.* I paragrafens 1 mom. räknas upp information som betalarens tjänsteleverantör ska ge betalaren om en betalningstransaktion som genomförts med stöd av ett ramavtal.

Ibland består betalarsidan av flera personer. Som exempel kan nämnas en mobiltelefonanslutning där abonnenten och användaren är olika personer, samt kreditkort för vilka utfärdats ett parallellkort. Ovan i motiveringen till 8 § 1 punkten behandlas frågan om vem som i sådana situationer ska betraktas som "betalare" och som sålunda ska informeras enligt denna paragraf. T.ex. i fråga om teleanslutningar får fullständig information om genomförda betalningstransaktioner i enlighet med 24 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) ges endast användaren, medan abonnenten får ges endast sådan specificering av tjänstetyper som avses i paragrafens 4 mom.

Enligt 1 punkten i det föreslagna momentet ska tjänsteleverantören ge information som gör det möjligt för betalaren att identifiera betalningstransaktionen. Informationen ska vara sådan att betalaren kan identifiera varje betalningstransaktion så klart att betalaren kan förvissa sig om att debiteringarna är korrekta. Information som gör det möjligt för betalaren att identifiera en betalningstransaktion kan vara bl.a. betalningsmottagarens kononummer eller fakturans arkiveringskod.

Bestämmelsen förutsätter inte att betalaren på basis av tjänsteleverantörens information ska kunna identifiera också grunden för betalningstransaktionen, t.ex. vilka varor eller tjänster betalaren har köpt av betalningsmottagaren.

Dessutom är utgångspunkten den att tjänsteleverantören ska underrätta betalaren om betalningsmottagarens namn om tjänsteleverantören känner till detta eller om det inte t.ex. på grund av bestämmelserna om bankhemlighet finns något hinder för att ge informationen. Betalarens tjänsteleverantör känner inte nödvändigtvis till betalningsmottagarens namn. Om betalningsmottagaren har avtalat med sin tjänsteleverantör om att namninformationen ska förmedlas till betalarens tjänsteleverantör, ska denna information ges till betalaren.

Om godkännandet till genomförande av en betalningstransaktion ges som ett textmeddelande med mobiltelefon, sträcker sig tjänsteleverantörens skyldighet att informera om betalningstransaktionen inte till omständigheter som endast framgår av själva textmeddelandet.

I motiveringen till 12 § 7 punkten behandlas skyldigheten att specificera avgifter i enlighet med momentets 4 punkt.

Enligt momentets 5 punkt ska betalaren informeras om valuteringsdagen för debiteringen av betalkontot. Begreppet valuteringsdag definieras i 8 § 17 punkten. I 51 § föreskrivs hur valuteringsdagen bestäms. Om betalaren inte använder betalkonto ska tjänsteleverantören berätta vilken dag betalningsordern togs emot. Det är också möjligt att tjänsteleverantören informerar betalaren både om valuteringsdagen för debiteringen av betalkontot och om dagen då betalningsordern togs emot.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om parternas möjlighet att i ramavtalet avtala om sättet och tidpunkten för informationen. Det kan avtalas att informationen ska ges skriftligen eller på något annat varaktigt sätt eller att den på något varaktigt sätt ska hållas tillgänglig för betalaren. Enligt ramavtalet kan information om genomförda betalningstransaktioner ges t.ex. med en banks elektroniska kontoutdrag eller kontoutdrag i pappersform eller, när det är fråga om betalningstransaktioner som genomförts med mobiltelefon, med en specifikation i anslutning till telefonräkningen.

Parterna kan avtala att information om genomförda betalningstransaktioner ska ges så att den hålls tillgänglig i ett datanät. Då

förutsätts för det första att betalaren kan lagra och återge informationen i oförändrad form. Dessutom måste informationen hållas tillgänglig i datanätet i minst ett år. Tidsfristen ett år är inte baserad på direktivet. Det har emellertid ansetts ändamålsenligt att föreskriva om en minimitid i detta avseende för att säkerställa betaltjänstanvändarnas tillgång till information. Det föreslås att minimitiden ska vara ett år, med beaktande av dels de behov som användarna av betaltjänsten har, dels tjänsteleverantörernas kostnader för sparandet. Bestämmelsen innebär en förändring i tillhandahållandet av information i datanät. Beroende på tjänsteleverantören hålls sådan information för närvarande tillgänglig i ett datanät under en tid som varierar från några månader till några år.

Parterna kan dessutom avtala att information om enskilda betalningstransaktioner som omfattas av ett ramavtal ska ges på vissa tider, dock minst en gång i månaden. Bestämmelsen innebär en förändring i nuläget t.ex. när det gäller kontoavtal som innebär att information ska ges mera sällan än månatligen trots att kontot används regelbundet. Som exempel kan nämnas ett konto till vilket kunden månatligen överför en lika stor summa och för vilket parterna har avtalat att kontoutdrag ska sändas endast en gång per år. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska också ett kontoutdrag för ett sådant konto i framtiden sändas månatligen. Däremot förutsätter bestämmelsen inte att kontoutdrag sänds för månader under vilka inte en enda betalningstransaktion har genomförts.

Om det i ramavtalet inte har avtalats hur informationen ska ges, ska den enligt 3 mom. tillhandahållas skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om det inte har avtalats hur ofta information ska ges ska den ges utan onödigt dröjsmål efter att betalningstransaktionen har debiterats betalarens betalkonto eller, om betalaren inte använder betalkonto, när tjänsteleverantören har tagit emot betalningsordern.

Paragrafen motsvarar direktivets artiklar 47.1 och 47.2.

20 §. Information som ska ges betalningsmottagaren om en genomförd betalningstransaktion. I denna paragraf föreskrivs om betalningsmottagarens tjänsteleverantörs

skyldighet att ge betalningsmottagaren information om en enskild betalningstransaktion som omfattas av ett ramavtal, efter att betalningstransaktionen genomförts. Paragrafen motsvarar i tillämpliga delar betalarens tjänsteleverantörs informationsskyldighet enligt 19 §, både i fråga om de uppgifter som ska ges och i fråga om sättet och tiden.

Information som har överförts i samband med en betalningstransaktion som avses i paragrafens 1 mom. 2 punkten kan vara t.ex. betalarens meddelande i samband med en giring.

Paragrafens 3 mom. skiljer sig från 19 § 3 mom. i fråga om tidpunkten för informationen. Om parterna inte i ramavtalet har avtalat hur ofta information ska ges, ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör informera betalningsmottagaren utan onödigt dröjsmål efter att tjänsteleverantören har genomfört betalningstransaktionen.

Paragrafen motsvarar direktivets artiklar 48.1 och 48.2.

21 §. Information om betalningstransaktion med betalningsinstrument för låga belopp. Enligt paragrafens 1 mom. ska på betalningsinstrument för låga belopp inte tillämpas tjänsteleverantörens skyldighet att i enlighet med 18 § informera om en enskild betalningstransaktion innan den har genomförts. I direktivets artikel 34.1 a föreskrivs om detta undantag.

I fråga om betalningstransaktioner som genomförts med betalningsinstrument för låga belopp är det inte alltid nödvändigt att ge sådan fullständig information som avses i 19 och 20 §. Parterna kan avtala att endast information som räknas upp i 2 mom. ska ges om betalningstransaktioner som genomförts med betalningsinstrument för låga belopp.

Enligt paragrafens 3 mom. blir det möjligt att ge mindre utförlig information om beloppen av transaktionerna och de debiterade avgifterna när det är fråga om flera liknande betalningstransaktioner till samma mottagare. Enligt momentet kan parterna komma överens om att tjänsteleverantören efter att ha genomfört flera liknande betalningstransaktioner till samma betalningsmottagare i stället för information om varje betalningstransaktionsbelopp och de debiterade avgifterna endast ska informera om det sammanlagda be-

loppet av betalningstransaktionerna i fråga och om det sammanlagda beloppet av de debiterade avgifterna.

Information kan ges på det sätt som avses i momentet t.ex. i sådana fall då en mobiltelefon upprepade gånger används för att köpa spårvagnsbiljetter. En förutsättning är naturligtvis att mobiltelefonen är ett betalningsinstrument för låga belopp, dvs. att dess användning för genomförande av betalningstransaktioner har begränsats i enlighet med 8 § 11 punkten.

De undantag som föreskrivs i paragrafens 2 och 3 mom. gäller endast vilken typ av information tjänsteleverantören ska ge. Undantagen gäller sålunda inte informationssättet och -tiden. I dessa avseenden ska också på betalningsinstrument för låga belopp alltid tillämpas 19 § 2 och 3 mom. samt 20 § 2 och 3 mom.

Betalningsinstrument för låga belopp, t.ex. på förhand betalda mobiltelefonanslutningar eller s.k. prepaid-anslutningar kan vara så beskaffade att användarens identitet inte framgår när de används. Tjänsteleverantören får sålunda ingen information om vem innehavaren av en sådan anslutning är. Betalningsinstrument för låga belopp kan också ha på så sätt begränsade tekniska egenskaper att det inte är möjligt att ge information. I sådana situationer kan parterna i enlighet med 4 mom. avtala att tjänsteleverantören inte är skyldig att ge ens sådan information som avses i 2 och 3 mom.

Den som innehar ett betalningsinstrument för låga belopp ska i varje fall alltid ha möjlighet att kontrollera vilket belopp som är lagrat i instrumentet. Den som innehar t.ex. en på förhand betald mobiltelefonanslutning måste kunna kontrollera anslutningens saldo. Detta kan ske t.ex. genom att innehavaren per textmeddelande sänder en förfrågan till tjänsteleverantören och som svar får besked om saldot. Av lagens 26 § följer att tjänsteleverantören inte får ta ut en avgift för svarsmeddelandet i sådana fall som avses i exemplet. Teleföretagen får däremot ta ut en sedvanlig avgift för servicen, dvs. för förmedlingen av betaltjänstanvändarens saldot förfrågan.

Paragrafens 2—4 mom. motsvarar direktivets artikel 34.1 c.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner

22 §. Förhandsinformation om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner. I denna paragraf föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att ge förhandsinformation om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner. Begreppet enstaka betalningstransaktion definieras i 8 § 14 punkten.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om vilken information tjänsteleverantören ska ge om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner och när informationen ska ges. På grund av att sådana transaktioner är av engångsnatur är det inte ändamålsenligt att förutsätta att all den förhandsinformation ska ges som måste ges om ramavtal. Betaltjänstanvändaren måste få den information som är relevant för betaltjänsten i fråga. Denna information består enligt 1 mom. av en beskrivning av den unika identifikationskod eller andra uppgifter som betaltjänstanvändaren ska ange för att en betalningsorder ska genomföras, den maximala tiden för genomförande av betalningstjänsten samt det sammanlagda beloppet av de avgifter som tas ut av betaltjänstanvändaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna. Dessa bestämmelser ingår i 12 § 2, 5 och 7 punkten.

Dessutom ska tjänsteleverantören, om en betalningstransaktion omfattar valutakonvertering, informera betalaren om växel- eller referensväxelkursen. I 33 § 2 mom. föreskrivs om referensväxelkursen.

Tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren också den övriga information som föreskrivs i 11—15 § om den behövs med tanke på användningen av betaltjänsten eller om den är relevant för genomförandet av betalningstransaktionen. Bedömningen av informationens relevans från användarens synpunkt ska göras i det enskilda fallet på basis av den betaltjänst som tillhandahålls.

Informationen ska ges innan avtalet eller anbudet om en enstaka betalningstransaktion blir bindande för betaltjänstanvändaren.

Informationsskyldigheten enligt bestämmelsen kan uppfyllas också med ett utkast till avtal om en enstaka betalningstransaktion eller med en betalningsorder som innehåller

den information som krävs. Detta alternativ framgår uttryckligen av direktivets artikel 36.3.

I 2 mom. föreskrivs om sättet för givande av förhandsinformation. Informationen ska antingen tillhandahållas betaltjänstanvändaren eller ges denne på ett lättillgängligt sätt. Betaltjänstanvändaren har emellertid alltid rätt att på begäran få informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Dessutom tillämpas de allmänna krav på informationen som föreskrivs i 9 §.

Ett typexempel på en enstaka betalningstransaktion är penningförmedling via en tjänsteleverantör som förmedlar pengar så att varken betalaren eller betalningsmottagaren har något betalkonto som upprätthålls av tjänsteleverantören. I samband med betalningsuppdraget är det vanligt att betaltjänstanvändaren själv är närvarande hos tjänsteleverantören. Då är det t.ex. möjligt att tjänsteleverantören ger den information som nämns i 1 mom. muntligen medan den övriga information som enligt 11—15 § är nödvändig hålls tillgänglig på en anslagstavla i tjänsteleverantörens affärslokaler eller på något annat motsvarande sätt.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om undantag i fråga om informationstidpunkten. Det är då fråga om en situation där avtalet på betaltjänstanvändarens begäran ingås med ett sådant medel för distanskommunikation vars användning inte gör det möjligt att ge den information som nämns i paragrafen på det sätt som avses i 1 och 2 mom. Informationen ska då ges på nämnda sätt utan dröjsmål efter att betalningstransaktionen genomförts.

På motsvarande sätt som i 10 § 2 mom. som gäller förhandsinformation om ramavtal avviker momentets ordalydelse en aning från direktivets. Enligt direktivet ska informationen ges omedelbart efter att betalningstransaktionen genomförts men enligt det föreslagna momentet ska informationen ges utan dröjsmål efter att betalningstransaktionen genomförts. Momentets bestämmelse om tidpunkten överensstämmer med konsumentskyddslagens 6 a kap. 11 § 2 mom. om distansförsäljning av finansiella tjänster och instrument, där det på motsvarande sätt föreskrivs om förhandsinformation när medel för distanskommunikation används.

Genom denna paragraf genomförs direktivets artiklar 36 och 37.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om enstaka betalningstransaktioner

23 §. *Information som ska ges betalaren efter mottagandet av ett enstaka betalningsuppdrag.* I denna paragraf föreskrivs om betalarens tjänsteleverantörs skyldighet att ge betalaren information om en enstaka betalningstransaktion efter att ha mottagit en betalningsorder.

I paragrafens 1 mom. räknas upp de uppgifter som tjänsteleverantören ska ge betalaren om en enskild betalningstransaktion. Informationen motsvarar i tillämpliga delar den information som enligt 19 § 1 mom. ska ges betalaren om en betalningstransaktion som genomförts med stöd av ramavtalet.

Dessutom föreskrivs i momentet om informationstidpunkten. Informationen ska ges omedelbart efter mottagandet av betalningsordern. Om betalaren själv är på plats i tjänsteleverantörens affärslokal och ger betalningsordern, ska informationen ges betalaren omedelbart då denne är närvarande.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om informationssättet. Informationen ska tillhandahållas betalaren eller hållas lättillgänglig för denne. Betalaren har emellertid alltid rätt att på begäran få informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

Paragrafen motsvarar direktivets artikel 38.

24 §. *Information som ska ges betalningsmottagaren om genomförda enstaka betalningstransaktioner.* I denna paragraf föreskrivs om betalningsmottagarens tjänsteleverantörs skyldighet att ge betalningsmottagaren information om en enstaka betalningstransaktion efter att den genomförts.

I paragrafens 1 mom. räknas upp de uppgifter som tjänsteleverantören ska ge betalningsmottagaren om en enstaka betalningstransaktion. Informationen motsvarar i tillämpliga delar den information som enligt 20 § 1 mom. ska ges betalningsmottagaren om en betalningstransaktion som har genomförts med stöd av ramavtalet. Dessutom föreskrivs i momentet om informationstidpunk-

ten. Tjänsteleverantören ska ge betalningsmottagaren informationen omedelbart efter att en enstaka betalningstransaktion har genomförts.

Enligt momentets 6 punkt ska betalningsmottagaren informeras om datum då betalningstransaktionens belopp har ställts till betalningsmottagarens förfogande. Den föreslagna bestämmelsen skiljer sig från direktivets ordalydelse som innebär att betalningsmottagaren ska underrättas om valuteringsdagen för krediteringen. När det är fråga om en enstaka betalningstransaktion har betalningsmottagaren emellertid inget betalkonto.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om informationssättet. Informationen ska tillhandahållas betalningsmottagaren eller hållas lättillgänglig för denne. Betalningsmottagaren har emellertid alltid rätt att på begäran få information skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

Paragrafen motsvarar direktivets artikel 39.

25 §. *Undantag från informationsskyldigheten vid enstaka betalningstransaktioner.* Det undantag som regleras i paragrafen gäller t.ex. den situationen att kontanter har lyfts med bankkort ur en kontantautomat som inte är bankägd eller då pengar har lyfts med ett utländskt kreditkort ur en kontantautomat. Den tjänsteleverantör som upprätthåller automaten är då inte skyldig att ge betaltjänst användaren sådan information som denne i enlighet med ramavtalet för bank- eller kreditkortet får av en annan tjänsteleverantör.

Paragrafen är också tillämplig på tjänster som innebär att en kund med bankkort lyfter kontanter i en butikskassa. Handelsmannen är då inte skyldig att ge sådan information om betalningstransaktionen som kunden med stöd av ramavtalet får av sin bank. För jämförelsens skull kan det konstateras att betaltjänstlagen i enlighet med 2 § 2 punkten inte över huvud taget tillämpas på tjänster som innebär att en kund betalar ett inköp på t.ex. 10 euro med betalkort och avtalar om en kortbetalning på 100 euro. Handlaren ger då, utöver den köpta varan, kunden 90 euro i kontanter.

Paragrafen motsvarar direktivets artikel 35.2.

Övriga bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet

26 §. *Avgifter för information samt för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder.* Utgångspunkten är den att tjänsteleverantören avgiftsfritt ska ge betaltjänstanvändaren all information som avses i denna lag. Tjänsteleverantören får inte heller ta ut avgifter för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder eller för underrättelser eller andra informationsskyldigheter som ansluter sig till den. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om detta. Genom konsumentavtal kan avvikelser göras endast när det gäller bestämmelser som nämns i 1 mom. eller då de förutsättningar som nämns i 2 mom. är uppfyllda.

Om betaltjänstanvändaren inte är en konsument har parterna mera omfattande avtalsfrihet och kan avtala om kostnaderna för informationen samt för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder.

Korrigeringsåtgärder som avses i momentet är t.ex. återkallande av betalningsorder enligt 40 § och spårning av betalningstransaktioner enligt 66 §. För sådana åtgärder får tas ut avgifter endast när de förutsättningar är uppfyllda som nämns i 40 § 6 mom. och 66 § 3 mom. Också återbetalning som avses t.ex. i 79 § är en korrigeringsåtgärd för vilken inte får tas ut någon avgift. Förebyggande åtgärder som avses i momentet är t.ex. sådan anmälan om att ett betalningsinstrument förlorats som avses i 54 § och spärrande av betalningsinstrument enligt 56 §.

Bestämmelsen påverkar inte informationsskyldigheter som det föreskrivs om i andra lagar. I 27 § föreskrivs om förhållandet till informationsskyldigheter som det föreskrivits om i andra lagar.

Enligt paragrafens 2 mom. kan parterna avtala om avgifter som ska tas ut av betaltjänstanvändaren, om betaltjänstanvändaren på egen begäran ges annan information eller ges information oftare än vad som föreskrivs i detta kapitel. Avtal om avgifter kan ingås också om information som avses i detta kapitel på betaltjänstanvändarens begäran ges på annat sätt än vad som avtalats i ramavtalet. Det är fråga om en sådan situation t.ex. då det i ramavtalet har avtalats att information om genomförda betalningstransaktioner hålls

tillgänglig för betaltjänstanvändaren i ett datanät och betaltjänstanvändaren ber om ett skriftligt verifikat över vissa betalningstransaktioner.

I enskilda fall kan avtalas om uttag av avgifter och det är sålunda inte nödvändigt att ta in ett villkor om saken i ramavtalet.

De avgifter som tas ut ska vara rimliga och får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader. Med andra ord får tjänsteleverantören för information och korrigeringsåtgärder eller förebyggande åtgärder ta ut högst så mycket avgifter att beloppet i det närmaste motsvarar de faktiska kostnader som tjänsteleverantören själv haft för åtgärderna i fråga. Av praktiska orsaker kan fullständig överensstämmelse med de faktiska kostnaderna emellertid inte krävas. Det är viktigt att tjänsteleverantören inte utnyttjar möjligheten att ta ut avgifter som ett sätt att göra vinst eller för att hindra en betaltjänstanvändare att utöva sina rättigheter enligt denna lag.

Paragrafen motsvarar direktivets artiklar 32 och 52.1.

27 §. *Informationsskyldighet som föreskrivs någon annanstans i lag.* Enligt 1 mom. åsidosätter denna lag inte andra lagars bestämmelser om information. Undantag utgör i detta avseende emellertid bestämmelserna i konsumentskyddslagens 6 a kap. om distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument, till de delar som anges i 2 mom.

Som exempel på informationsskyldigheter enligt andra lagar kan nämnas de skyldigheter som enligt konsumentskyddslagen gäller i samband med erbjudande av konsumentkrediter samt de informationsskyldigheter som följer av lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002) och som tjänsteleverantören ska iaktta vid tillhandahållande av betaltjänster via nätet.

Paragrafen motsvarar direktivets artikel 31.

Informationsskyldighet vid valutakonvertering och användning av betalningsinstrument

28 §. *Valutakonvertering.* Syftet med denna bestämmelse är att för betaltjänstanvändare garantera genomskinlighet när det gäller avgifter för valutakonvertering. Enligt be-

stämmelsen ska betalningsmottagaren eller någon annan som tillhandahåller valutakonvertering på platsen för försäljningen informera betalaren om avgifterna för valutakonverteringen och om den växelkurs som tillämpas. Om t.ex. en restaurang i samband med betalning erbjuder valutakonvertering ska betalaren informeras om alla kostnader och om växelkursen innan betalningstransaktionen initieras.

Genom denna paragraf genomförs direktivets artikel 49.2.

Betalarens samtycke ska utverkas för en sådan valutakonvertering som avses i paragrafen. Detta föreskrivs uttryckligen i direktivets artikel 41.2 andra stycket. Betalaren kan i allmänhet anses ha givit sitt samtycke till valutakonvertering i och med godkännandet av betalningstransaktionen, om betalaren har informerats om konverteringen och dess kostnader i enlighet med denna paragraf innan samtycket ges.

29 §. Extra avgifter eller nedsättning vid användning av betalningsinstrument. Enligt denna paragraf ska betaltjänstanvändaren innan en betalningstransaktion initieras underättas om en eventuell avgift eller prisnedsättning om betaltjänstanvändaren använder ett visst betalningsinstrument. Paragrafen motsvarar direktivets artikel 50.

Paragrafens 1 mom. gäller den situationen att en handlare eller någon annan betalningsmottagare ber betalaren om en avgift eller erbjuder prisnedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument.

Den som begär avgiften eller erbjuder nedsättningen ska informera betaltjänstanvändaren om avgiften eller nedsättningen innan betalningstransaktionen initieras. I informationsskyldigheten ingår också information om avgiftens eller nedsättningen belopp.

Informationen om en avgift ska ges på ett sådant sätt att betaltjänstanvändaren har en faktisk möjlighet att innan betalningstransaktionen initieras bedöma om han eller hon trots avgiften vill använda betalningsinstrumentet i den aktuella situationen.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om den situationen att betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör eller någon annan aktör begär en avgift av betaltjänstanvändaren vid användning av ett visst betalningsinstrument. En så-

dan annan aktör som avses i bestämmelsen kan vara t.ex. en av banker oberoende självständig kontantautomat.

Om betaltjänstanvändaren av sin tjänsteleverantör får information om de avgifter som tas ut för användningen av ett betalningsmedel på det sätt som avses i 25 § behöver tjänsteleverantören som upprätthåller den självständiga kontantautomaten inte informera betaltjänstanvändarna om avgifterna. Om däremot en tjänsteleverantör som upprätthåller en självständig kontantautomat själv tar ut avgifter av betaltjänstanvändarna ska tjänsteleverantören informera om avgifterna. Som exempel på ett informationssätt kan nämnas att information om avgiftsbeloppet ges vid kontantautomaten innan betalningstransaktionen initieras.

Enligt lagens 7 § är avtalsvillkor som till nackdel för en betaltjänstanvändare avviker från bestämmelserna i denna paragraf ogiltiga, om betaltjänstanvändaren är en konsument. I fråga om paragrafens 1 mom. betyder detta i praktiken att avvikelser från bestämmelsen inte till nackdel för betalaren kan göras genom avtal, om betalaren är konsument.

I paragrafen föreskrivs inte när betalningsmottagaren får begära en avgift av betalaren eller erbjuda prisnedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument. Bestämmelsen gäller informationsskyldigheten i det fall att en sådan avgift begärs eller nedsättning ges. I 60 § föreskrivs om det för tjänsteleverantören gällande förbudet att hindra en betalningsmottagare från att av betalaren begära en avgift eller erbjuda en nedsättning vid användningen av ett betalningsinstrument, samt om avgiftens storlek.

3 kap. **Ändring och avslutande av ramavtal**

Allmänt. I detta kapitel 30—33 § föreskrivs om ändring av ramavtalets villkor och i 34—37 § om uppsägning och hävande av ramavtal. Av lagens 7 § följer att kapitlets bestämmelser är tvingande till konsumentens fördel. Ett smärre undantag följer dock av 31 §. Om betaltjänstanvändaren inte är konsument kan mellan parterna i ramavtalet avtalas på annat sätt om omständigheter som regleras i kapitlet.

Ändring av ramavtal

30 §. Ändring av ramavtal på tjänsteleverantörens initiativ. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 44.1.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att om tjänsteleverantören föreslår ändringar av ramavtalet, ska förslaget ges till betaltjänstanvändaren skriftligen eller på något annat varaktigt sätt minst två månader före ändringarna föreslås träda i kraft. Eftersom ändringsförslaget enligt bestämmelsen ska ges betaltjänstanvändaren räcker det inte att tjänsteleverantören endast håller det tillgängligt för betaltjänstanvändaren. Skillnaden mellan dessa informationssätt behandlas närmare ovan i början av motiveringarna till 2 kap. Begreppet ”varaktigt sätt” definieras i 8 § 20 punkten.

Enligt momentets andra mening ska tjänsteleverantören på motsvarande sätt underrätta betaltjänstanvändaren om eventuella ändringar i den övriga information som tjänsteleverantören ska ge enligt 11—15 §. Bestämmelsen gäller förhandsinformation av karaktären anmälningsärenden, dvs. om omständigheter som inte kan anses utgöra avtalsvillkor. Sådana omständigheter är t.ex. tjänsteleverantörens namn och adress samt den myndighet som övervakar tjänsteleverantörens verksamhet och dess kontaktuppgifter. Tjänsteleverantören ska således underrätta betaltjänstanvändaren också om sådana ändringar skriftligen eller på något annat varaktigt sätt minst två månader innan ändringarna är avsedda att träda i kraft.

Om en ändring av information som på förhand har givits en betaltjänstanvändare beror t.ex. på ändringar i lagstiftningen eller någon annan sådan orsak som tjänsteleverantören inte kan påverka, kan tjänsteleverantören inte nödvändigtvis underrätta betaltjänstanvändaren minst två månader innan ändringen träder i kraft. I så fall ska tjänsteleverantören underrätta betaltjänstanvändaren om ändringen så snart som det rimligen är möjligt.

Paragrafens *2 mom.* gäller situationer där det i ramavtalet i enlighet med 15 § 1 punkten har avtalats om villkor som innebär att betaltjänstanvändaren anses ha godkänt de ändringar av avtalsvillkoren som tjänsteleverantören föreslår om inte betaltjänstanvända-

ren före den dag då ändringarna föreslås träda i kraft motsätter sig dem. I så fall ska betaltjänstanvändaren i ändringsförslaget påminnas om sin rätt att motsätta sig ändringarna. Betaltjänstanvändaren har rätt att säga upp ramavtalet med omedelbar verkan fram till den föreslagna ikraftträdandedagen. Tjänsteleverantören ska nämna denna rätt i ändringsförslaget.

Bestämmelserna i lagens 36 § om avgifterna i en uppsägningssituation gäller också uppsägning som görs på basis av denna bestämmelse.

Paragrafen hindrar inte att ramavtalets villkor förändras med omedelbar verkan om betaltjänstanvändaren uttryckligen godkänner ändringen. Exempelvis i en situation där tjänsteleverantören under avtalsförhållandet kan erbjuda ett nytt betalningsinstrument kan parterna utan hinder av denna paragraf komplettera ramavtalet så att betaltjänstanvändaren omedelbart kan ta i bruk det nya betalningsinstrumentet.

31 §. Ändring av ramavtal för betalningsinstrument för låga belopp. Enligt denna paragraf kan avtalsparterna avtala att tjänsteleverantören också på något annat än ett varaktigt sätt får föreslå ändringar av ramavtal som gäller betalningsinstrument för låga belopp. Man kan sålunda avtala t.ex. att ett ändringsförslag som gäller ett ramavtal om en prepaid-anslutning ska sändas med textmeddelande om anslutningen uppfyller de kriterier för betalningsinstrument för låga belopp som anges i 8 § 11 punkten. Paragrafen är baserad på direktivets artikel 34.1 b.

Bestämmelsen gör det möjligt att avtala annat endast om hur ändringsförslaget ska läggas fram. Däremot är det inte möjligt att i konsumentavtal inta avvikande villkor om den i lagens 30 § 1 mom. stadgade minimitiden på två månader.

32 §. Ändringar av räntesatser och växelkurser. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 44.2.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan ändringar av räntesatser och växelkurser tillämpas omedelbart och utan förhandsanmälan, om denna rättighet i enlighet med 12 § 10 punkten har intagits i ramavtalet. Dessutom förutsätts att ändringarna grundas på en referensräntesats eller referensväxelkurs vars fastställensedag

och index eller beräkningsgrund i övrigt har avtalats om i ramavtalet. Från betaltjänst användarens synpunkt förmånligare ändringar av räntesatser och växelkurser kan emellertid alltid tillämpas omedelbart utan förhandsanmälan.

Enligt paragrafens 2 mom. kan parterna i ramavtalet avtala om att informationen om ändring av räntesatsen ska lämnas eller hållas tillgänglig på visst sätt eller med viss regelbundenhet. Om i ramavtalet inte har avtalats på vilket sätt och hur ofta information om ändring av räntesatsen ska ges, ska tjänsteleverantören snarast möjligt tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om det inte har avtalats hur ofta informationen ska ges ska den ges så snart som möjligt.

33 §. Referensräntesats och referensväxelkurs samt ändring av räntesats och växelkurs. Paragrafens 1 mom. är baserad på direktivets artikel 4.20 och gäller den referensräntesats som ligger till grund för räntesatsen. Enligt momentet får tjänsteleverantören tillämpa endast en offentligt tillgänglig räntesats. En sådan är t.ex. referensräntan enligt räntelagens (633/1982) 12 §. Också bankens egen primeränta får användas som referensränta om den är offentligt tillgänglig.

Exempelvis i fråga om kreditkort måste det beaktas att det också i konsumentskyddslagens 7 kap. 11 § 3 mom. föreskrivs om vissa krav som den i konsumentkreditavtal angivna räntan måste uppfylla. En ändring av konsumentskyddslagens 7 kap. är aktuell.

Paragrafens 2 mom. är baserad på direktivets artikel 4.18 och gäller referensväxelkursen som ligger till grund för den växelkurs som tillämpas vid valutakonvertering. Tjänsteleverantören får tillämpa endast en referensväxelkurs som är offentligt tillgänglig.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att genomföra ändringar av räntesatsen och växelkursen på ett jämlikt sätt som inte diskriminerar betaltjänst användarna. Momentet motsvarar direktivets artikel 44.3.

Jämlikhetskravet innebär att tjänsteleverantören inte får genomföra ändringar av räntesatsen och växelkursen på ett sätt som ger tjänsteleverantören ogrundad fördel på betaltjänst användarens bekostnad. Ränteändringar

ska t.ex. genomföras på motsvarande sätt både uppåt och nedåt.

Förbudet mot diskriminering innebär att tjänsteleverantören inte utan godtagbara skäl får genomföra ändringar av räntesatsen eller växelkursen på avvikande sätt för olika betaltjänst användare. När ändringar av räntesatsen eller växelkursen genomförs får kunderna sålunda inte särbehandlas t.ex. på grund av ålder eller kön.

Avslutande av ramavtal

34 §. Betaltjänst användares rätt att säga upp ramavtal. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 45.1.

Enligt paragrafen får en betaltjänst användare när som helst under avtalsförhållandet säga upp ramavtalet med omedelbar verkan, om inte parterna har avtalat om en uppsägningstid. Uppsägningstiden får för betaltjänst användaren inte avtalas vara längre än en månad.

Paragrafen gäller både ramavtal som är i kraft tills vidare och tidsbundna ramavtal. Eftersom rätten att säga upp ett tidsbundet avtal innebär ett undantag från den allmänna avtalsrätten föreskrivs i paragrafen för tydlighetens skull uttryckligen att betaltjänst användaren när som helst under avtalsförhållandet även får säga upp ett tidsbundet ramavtal, med iakttagande av den uppsägningstid som avses i paragrafen. Om ett tidsbundet avtal inte innehåller villkor om uppsägningstid får betaltjänst användaren säga upp avtalet med omedelbar verkan.

I paragrafen föreskrivs inte om formkrav för betaltjänst användarens uppsägning. Såsom framgår av 13 § 1 punkten kan i ramavtalet avtalas om de kommunikationsmedel som parterna kan använda för information och underrättelser under avtalsförhållandet. Om ett avtalsvillkor som gäller de kommunikationsmedel som får användas begränsar betaltjänst användarens möjligheter att säga upp ramavtalet oskäligt mycket, kan villkoret emellertid jämkas i enlighet med lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929, nedan *rättshandlingslagen*) eller i enlighet med konsumentskyddslagens 4 kap. 1 §.

Avtalsförhållandet upphör efter att uppsägningstiden gått ut. Utgångspunkten är då den att också betaltjänstanvändarens order om att t.ex. göra gireringar från sitt betalkonto upphör om gireringarna enligt ordern ska göras vid en tidpunkt då avtalet inte längre är i kraft. Av den i avtalsförhållanden gällande lojalitetsplikten följer att tjänsteleverantören vid behov ska uppmärksamma betaltjänstanvändaren på att denne ska se till att betalningarna sköts på något annat sätt. Denna informationsskyldighet kan gälla framförallt sådana fall där betaltjänstanvändaren är en konsument.

Att ramavtalet upphör att gälla innebär naturligtvis inte att betaltjänstanvändaren inte längre ansvarar för sådana kortbetalningar som betaltjänstanvändaren tidigare vederbörligen har godkänt men som debiteras dennes betalkonto först efter att ramavtalet upphört att gälla.

35 §. Tjänsteleverantörens rätt att säga upp ramavtal. Enligt första meningen i paragrafens 1 mom. får tjänsteleverantören säga upp ett ramavtal som ingåtts för obestämd tid på de villkor som avtalats i ramavtalet. Momentet är baserat på direktivets artikel 45.3 enligt vilken betaltjänstleverantören får avsluta ett ramavtal som ingåtts på obestämd tid, förutsatt att detta har avtalats i ramavtalet. I enlighet med allmänna avtalsrättsliga principer har tjänsteleverantörerna emellertid rätt att säga upp ett ramavtal som ingåtts på obestämd tid också när ett uttryckligt villkor om uppsägningsrätten inte har tagits in i ramavtalet. Avsikten med direktivet är inte att hindra detta och lagbestämmelsen har därför getts en mera allmän utformning.

Enligt den andra meningen i momentet får uppsägningstiden för tjänsteleverantören inte avtalas vara kortare än en månad.

Om ramavtalet har ingåtts för en viss tid har tjänsteleverantören inte rätt att säga upp det. Också ett avtal som ingåtts för en viss tid kan emellertid hävas under de förutsättningar som föreskrivs i 37 §.

Paragrafens 2 mom. gäller formen för uppsägningen. Enligt bestämmelsen ska tjänsteleverantören underrätta betaltjänstanvändaren om att avtalet har sagts upp skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Eftersom uppsägningen enligt bestämmelsen ska tillställas

betaltjänstanvändaren räcker det inte att tjänsteleverantören endast gör den tillgänglig för betaltjänstanvändaren. Skillnaden mellan dessa delgivningssätt behandlas närmare ovan i början av motiveringen till 2 kap. Begreppet varaktigt sätt definieras i 8 § 20 punkten.

36 §. Avgifter vid uppsägning av ramavtal. Denna paragraf gäller de avgifter som får tas ut av betaltjänstanvändaren i en uppsägningssituation.

Paragrafens 1 mom. är baserat på direktivets artikel 45.2, men i lagförslaget har så som nämns i allmänna motiveringens avsnitt 3.3 utnyttjats den nationella rörelsemarginalen i enlighet med artikel 45.6.

I paragrafens 1 mom. förbjuds tjänsteleverantören att ta ut avgifter för uppsägning av ramavtal. Detta innebär att tjänsteleverantören i uppsägningssituationer inte får ta ut avgifter för avslutande av konton eller motsvarande avgifter.

Tjänsteleverantören får inte heller ta ut avgifter som till sina faktiska verkningar skulle kunna jämföras med avgifter för avslutande av konton. Sålunda får av en betaltjänstanvändare inte tas ut avgifter t.ex. för återkallande av direktdebiteringsfullmakter eller betalkort som utfärdats med stöd av ett ramavtal.

Paragrafens 2 mom. är baserat på direktivets artikel 45.4.

Om t.ex. från ett betalkonto med kreditfunktion tas ut en årlig kontoskötselavgift och ramavtalet sägs upp per den sista mars, får enligt bestämmelsen för det året tas ut endast en fjärdedel av den avtalade årsavgiften. Om årsavgiften i exempel-fallet debiterats redan i början av året ska tjänsteleverantören återbetala tre fjärdedelar av avgiften till betaltjänstanvändaren.

Bestämmelsen gäller också tidsbundna ramavtal. I fråga om dem ska med sådana i bestämmelsen nämnda regelbundna avgifter jämföras också avgifter som visserligen tas ut som engångsavgifter men som är avsedda att täcka tjänsteleverantörens kostnader under hela den tid som ramavtalet är i kraft. Om betaltjänstanvändaren t.ex. säger upp ett ettårigt tidsbundet kreditkontoavtal så att det upphör att gälla efter ett halv år, blir betaltjänstanvändaren skyldig att betala endast hälften av

den avtalade kontoskötselavgiften, även om den debiterats på en gång.

Tjänsteleverantören behöver enligt bestämmelsen inte återbetala avgifter för kontoöppning och motsvarande avgifter till den del som de motsvarar de faktiska engångsutgifterna i anslutning till ett nytt avtal.

37 §. Hävning av ramavtal. I direktivet finns ingen bestämmelse som motsvarar denna paragraf.

Enligt paragrafens 1 mom. har betaltjänst-användaren rätt att häva ett ramavtal om tjänsteleverantören väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet. Bestämmelsen motsvarar de principer som allmänt ska iakttas i avtalsförhållanden. Hävningen innebär att ramavtalet upphör att gälla med omedelbar verkan. Som ett väsentligt avtalsbrott som berättigar till hävning av ett ramavtal kan betraktas t.ex. att tjänsteleverantören upprepade gånger har underlåtit att utföra betaltjänstanvändarens betalningsorder. En förutsättning för rätten att häva ett avtal är inte att tjänsteleverantören brutit mot avtalet av vårdslöshet.

Enligt paragrafens 2 mom. har tjänsteleverantören rätt att häva ett ramavtal om betaltjänstanvändaren väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet. Tjänsteleverantören får häva avtalet t.ex. om betaltjänst-användaren när avtalet ingicks svikligen gav tjänsteleverantören väsentligt felaktiga uppgifter om sig själv och det är uppenbart att tjänsteleverantören inte skulle ha ingått avtalet om den hade haft tillgång till korrekt information.

I fråga om hävning av ramavtal om grundläggande banktjänster ska enligt momentets andra mening emellertid i tillämpliga delar beaktas kreditinstitutslagens (121/2007) 134 §. Bestämmelsen har i praktiken den betydelsen att en inlåningsbank inte får häva ett ramavtal på en grund som inte skulle berättiga den att i enlighet med kreditinstitutslagens 134 § vägra öppna ett vanligt inlåningskonto.

Enligt kreditinstitutslagens 134 § får en inlåningsbank endast av vägande skäl vägra att öppna ett vanligt inlåningskonto och vägra bevilja ett instrument som är avsett för användning av ett sådant konto eller vägra att sköta ett uppdrag som avser betalningsförmedling för en fysisk person som lagligen

vistas i en EES-stat. Skälet till vägran ska ha samband med kunden eller med kundens tidigare beteende eller med uppenbar avsaknad av något verkligt behov av ett kundförhållande. Paragrafen tillämpas emellertid inte om något annat följer av 145 § om kundkontroll eller av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

Kreditinstitutslagens 134 § gäller endast fysiska personer. Inte heller begränsningen av hävningsrätten, som det är fråga om i lagförslaget, gäller sålunda situationer där betaltjänstanvändaren är en juridisk person.

Enligt paragrafens 3 mom. ska tjänsteleverantören vid hävning av ett ramavtal iakttasamma formkrav som vid uppsägning av ramavtal i enlighet med 35 § 2 mom. Om ramavtalet berättigar till användning av betalningsinstrument ska dessutom innehavaren av betalningsinstrumentet underrättas om att detta till följd av tjänsteleverantörens hävning av avtalet har spärrats, på det sätt som föreskrivs i 57 § 2 och 3 mom.

Denna paragraf gäller inte och i lagförslaget regleras inte heller i övrigt ogiltighet eller jämkning av ramavtal. Ett ramavtal kan utan hinder av denna lag förklaras ogiltigt t.ex. med hänvisning till rättshandlingslagens 33 §. Likaså kan ramavtalets villkor utan hinder av denna lag jämkas med stöd av rättshandlingslagens 36 § eller konsumentskyddsagens 4 kap. 1 §. I direktivets artikel 45.5 konstateras uttryckligen att bestämmelserna i denna artikel inte påverkar medlemsstaternas lagar och förordningar om parternas rätt att förklara att ramavtalet inte är verkställbart eller ogiltigt.

4 kap. **Initiering och genomförande av betalningstransaktioner**

Allmänt. I denna paragraf föreskrivs om initiering och genomförande av betalningstransaktioner. De i kapitlet använda begreppen "betalningstransaktion", "betalningsorder", "betalkonto", "arbetsdag" och "unik identifikationskod" definieras i 8 §.

De flesta av kapitlets bestämmelser är med stöd av 7 § tvingande till betaltjänstanvändarens fördel, oberoende av om denne är konsument eller näringsidkare. Om betaltjänst-

användaren inte är konsument kan parterna avtala annat om omständigheter som regleras i 38 § 2 mom. och 40 § 1—4 och 6 mom. Om en betalningstransaktion genomförs med ett betalningsinstrument för låga belopp har parterna möjlighet att i enlighet med 43 § avtala på ett sätt som avviker från 40 och 42 §.

38 §. Betalarens samtycke till att en betalningstransaktion genomförs. Enligt paragrafens 1 mom. får en betalningstransaktion genomföras endast med betalarens godkännande. Om betalaren inte har godkänt transaktionen på avtalat sätt anses den vara obehörig. Med detta moment genomförs direktivets artiklar 54.1, 54.2 och 54.4. Exempelvis en debitering av betalarens betalkonto anses vara obehörig om betalaren inte har godkänt den. Om tjänsteleverantören genomför en obehörig betalningstransaktion har betalaren rätt att i enlighet med 63 § kräva återbetalning av beloppet. Den regel som uttrycks i momentet kan härledas från de allmänna bestämmelserna och principerna om uppdragsförhållanden, men för tydlighetens skull föreslås en uttrycklig bestämmelse om betaltjänster.

Med uttrycket ”på avtalat sätt” avses i momentet både förfarandet då godkännandet ges och godkännandets form. Parterna kan avtala att betalaren ska ge sitt godkännande till en kortbetalning t.ex. genom att underteckna ett betalningsverifikat eller genom att använda betalkortets kod. Vid betalning med mobiltelefon kan parterna avtala t.ex. att betalaren ger sitt samtycke med ett telefonsamtal eller genom att sända ett textmeddelande. Avsikten är dessutom att momentets ordalydelse ska täcka avtalet om den tidpunkt då samtycket ges. Enligt direktivets artikel 54.1 får betalaren auktorisera betalningstransaktionen före eller, om betalaren och dennes betaltjänstleverantör har avtalat om detta, efter betalningstransaktionens genomförande. Merparten av alla betalningstransaktioner godkänns i praktiken innan de genomförs.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om den tidpunkt då betalaren senast får återkalla sitt godkännande. På återkallelsen ska med anledning av hänvisningen till 40 § tillämpas samma tidsfrist som när det gäller återkallelse av betalningsorder. Med detta moment genomförs direktivets artikel 54.3.

39 §. Tidpunkten för mottagande av betalningsuppdrag. I denna paragraf föreskrivs om den tidpunkt då en betalningsorder anses ha tagits emot. Från denna tidpunkt räknas genomförandetiden för en betalningstransaktion i enlighet med 47 §. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 64.

Enligt paragrafens 1 mom. anses en betalningsorder ha tagits emot när betalarens tjänsteleverantör har tagit emot den. Bestämmelsen gäller alla betalningsorder, oberoende av om de har initierats av betalaren eller betalningsmottagaren eller genom förmedling av betalningsmottagaren. I momentet avses den tidpunkt då betalarens tjänsteleverantör de facto har tagit emot en betalningsorder eller har haft möjlighet att ta emot den med avtalade kommunikationsmedel. En förutsättning är sålunda inte t.ex. att tjänsteleverantören godkänner genomförandet av betalningstransaktionen.

Den tidpunkt som avses i momentet skiljer sig från definitionen av begreppet acceptdag som avses i 2 § 12 punkten i lagen om betalningsöverföringar, eftersom det inte förutsätts att betalarens tjänsteleverantörs villkor i fråga om täckning och genomförande har uppfyllts. Om en betalningsorder inte uppfyller avtalade villkor kan tjänsteleverantören med stöd av 41 § vägra genomföra betalningsordern. När det gäller tidpunkten för mottagandet saknar också den dag eller tidpunkt betydelse då betalningsmottagaren ger sin tjänsteleverantör betalningsorder gällande direktdebiteringar eller kortbetalningar.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om undantag från 1 mom. Om den betaltjänstanvändare som initierar en betalningstransaktion och dennes tjänsteleverantör avtalar om att genomförandet av betalningsordern ska inledas en viss dag eller i slutet av en viss period eller den dag då betalaren har ställt medel till sin tjänsteleverantörs förfogande, ska betalarens tjänsteleverantör vid tillämpning av 47 § dock anses ha tagit emot betalningsordern den avtalade dagen. Den tidpunkt då betalarens tjänsteleverantör de facto tar emot ordern har då ingen betydelse för mottagnings-tidpunkten.

Exempelvis i fråga om gireringar och penningförmedling är betalaren den i bestämmelsen nämnda betaltjänstanvändare som ini-

tierar betalningstransaktionen. I denna typ av betaltjänster är det möjligt att betalaren och tjänsteleverantören kommer överens om mottagningstidpunkten.

När det är fråga om t.ex. direktdebiteringar eller betalningar som görs med betalkort eller mobiltelefon är betalningsmottagaren den i bestämmelsen avsedda betaltjänstanvändare som initierar betalningstransaktionen. I denna typ av betaltjänster är det möjligt att betalningsmottagaren och tjänsteleverantören kommer överens om mottagningstidpunkten.

Om de parter som avtalar om genomförande av ordern på det sätt som avses i momentet är betalningsmottagaren och dennes tjänsteleverantör, blir den avtalade tidpunkten förpliktande också för betalarens tjänsteleverantör.

Avsikten med momentet är att tidpunkten då en betalningsorder tagits emot ska kunna bestämmas mera flexibelt. Detta gör det möjligt att bättre beakta t.ex. enskilda betalningstransaktioner som genomförs i framtiden och likaså periodiska massbetalningar såsom löner och pensioner.

Momentet möjliggör också en sådan praxis att genomförandet av en betalningsorder initieras först då betalaren har ställt medlen till tjänsteleverantörens förfogande. Sålunda kan t.ex. betalningstransaktioner som genomförs med mobiltelefon avtalas bli genomförda så att betalning till mottagaren sker först då betalaren har betalat sin mobiltelefonräkning.

Momentet gör det möjligt att avtala om mottagningstidpunkten också t.ex. vid direktdebiteringar. Betalningsmottagaren och dennes tjänsteleverantör kan sålunda som mottagningstidpunkt fastställa t.ex. en sådan dag att genomförandet av betalningstransaktionen initieras det datum som avtalats med betalaren.

Om den tidpunkt som avses i 1 eller 2 mom. inte infaller på en dag som är tjänsteleverantörens arbetsdag, anses tjänsteleverantören enligt 3 mom. ha tagit emot betalningsordern under följande arbetsdag. De i lagen angivna tidsfristerna för genomförande av betalningsorder räknas då från följande arbetsdag.

Enligt momentet kan betalarens tjänsteleverantör också fastställa en sådan bryttidpunkt nära arbetsdagens slut efter vilken alla

betalningsorder som kommer in ska anses ha tagits emot under följande arbetsdag. Avsikten är att ge tjänsteleverantören tilläggstid för att vidta nödvändiga åtgärder i sådana fall då en betalningsorder kommer in så nära tjänsteleverantörens stängningstid att denne inte längre har möjligheter att genomföra betalningstransaktionen inom föreskriven tid.

40 §. Återkallelse av betalningsuppdrag. I denna paragraf föreskrivs om återkallelse av betalningsorder samt om tjänsteleverantörens rätt att ta ut avgifter för sådan återkallelse. Med paragrafen genomförs direktivets artikel 66.

Enligt stycke 38 i direktivets ingress är det nödvändigt att ange en klar tidsgräns för återkallelse av betalningen med tanke på hur snabbt moderna helautomatiserade betalningssystem hanterar betalningstransaktioner. Detta innebär att betalningsorder inte kan återkallas efter en viss tidpunkt utan höga kostnader för manuella insatser.

Paragrafen gäller återkallelse av betalningsorder endast i förhållandet mellan betaltjänstanvändaren och dennes tjänsteleverantör. Meningsskiljaktigheter i anslutning till det rättsförhållande som ligger till grund för en betalningsorder avgörs separat mellan betalaren och betalningsmottagaren. Om t.ex. ett köp hävs efter att en betalningsorder som gäller betalning av en köpesumma har blivit oåterkallelig, krävs en ny och i förhållande till den ursprungliga betalningstransaktionen omvänd transaktion för återbetalning av köpesumman till köparen.

Genom denna paragraf avgörs inte heller frågan om när en betalning blir bindande för betalarens borgenärer och andra utomstående. I 81 § föreskrivs om betalningars giltighet gentemot utomstående. Det är å andra sidan klart att om en betalare efter betalningsordern försätts i konkurs får konkursboet med stöd av generalsuccession rätt att återkalla betalningsordern inom de gränser som detta enligt 40 § låter sig göras.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om huvudregeln när det gäller återkallelse av betalningsorder. Enligt bestämmelsen får en betaltjänstanvändare inte återkalla en betalningsorder efter att betalarens tjänsteleverantör har tagit emot den. Denna allmänna bestämmelse gäller alla typer av betalningsorder. Den

gäller också såväl betalaren som betalningsmottagaren i egenskap av betaltjänstanvändare. Bestämmelsen är baserad på direktivets artikel 66.1.

I paragrafens 2—4 mom. föreskrivs om undantag från 1 mom. Paragrafens 2 mom. har samband med 39 § 2 mom. enligt vilket en betaltjänstanvändare som har gett en betalningsorder och dennes tjänsteleverantör kan avtala om den tidpunkt då betalningsordern anses ha tagits emot. Betaltjänstanvändaren kan då i enlighet med 40 § 2 mom. återkalla ordern senast den sista arbetsdagen före den avtalade debiteringsdagen. Med momentet genomförs direktivets artikel 66.4.

Paragrafens 3 mom. gäller betalarens rätt att återkalla en betalningstransaktion som initierats av eller genom betalningsmottagaren. Enligt momentet får betalaren inte återkalla en sådan betalningsorder efter att den har överförts eller betalarens godkännande att genomföra betalningstransaktionen har getts till betalningsmottagaren. Ovan i motiveringen till 38 § 1 mom. behandlas godkännande som avser genomförande av en betalningstransaktion.

Eftersom den tidpunkt som nämns ovan inte lämpar sig för direktdebiteringar, föreskrivs i momentet dessutom att betalaren kan återkalla en betalningsorder som gäller direktdebiteringar senast den sista arbetsdagen före den dag då medlen enligt avtal ska debiteras. Detta är redan nu praxis, eftersom betalaren enligt de allmänna villkoren för direktdebiteringsfullmakter kan före förfallodagen under bankens öppettid neka banken att debitera en enskild betalning. Detta moment är baserat på direktivets artiklar 66.2 och 66.3.

Enligt paragrafens 4 mom. får betaltjänstanvändaren och dennes tjänsteleverantör avtala om att återkalla betalningsordern också efter den tidpunkt som avses i 1—3 mom. Återkallelse kan göras från fall till fall och något villkor om saken behöver inte tas in i ramavtalet. Om betalaren återkallar betalningsordern i sådana fall som avses i 3 mom. behövs dessutom betalningsmottagarens samtycke till återkallelsen. Detta är baserat på att betalningstransaktionen i sådana fall initieras av eller genom betalningsmottagaren. Momentet är baserat på direktivets artikel 66.5.

I paragrafens 5 mom. begränsas möjligheten att återkalla en betalningsorder i sådana fall då betalningstransaktionen genomförs genom förmedling av ett avvecklingssystem enligt lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999).

Enligt 8 § 2 mom. i den nämnda lagen anses en förpliktelse som avvecklas i avvecklingssystemet vid tillämpningen av den nämnda lagen ha uppkommit när en deltagare i avvecklingssystemet enligt avvecklingssystemets regler inte har rätt att ensidigt återkalla ett uppdrag som gäller förpliktelsen. Den nämnda lagen gäller inte rättsförhållandet mellan betalaren och dennes tjänsteleverantör. Om en betalningstransaktion avvecklas i ett avvecklingssystem där systemets parter enligt systemets regler inte har rätt att ensidigt återkalla en order som gäller en förpliktelse, är det likväl klart att inte heller betalaren borde ha återkallelserätt. Denna princip framgår också av artikel 5 i direktivet om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (98/26/EG), där det föreskrivs att ett överföringsuppdrag inte får återkallas av en deltagare i ett system eller av tredje man från den tidpunkt som anges i reglerna i det systemet.

Med stöd av det som anförs ovan föreslås att i 5 mom. tas in en uttrycklig bestämmelse om betalningsorderns oåterkallelighet i avvecklingssystem. Enligt bestämmelsen har betaltjänstanvändaren inte rätt att återkalla betalningsordern efter den tidpunkt som nämns i stadgarna för systemet. Räknat från denna tidpunkt förfogar betalaren eller, i händelse av konkurs, betalarens borgenärer inte längre över t.ex. girerade pengar, trots att gireringen inte ännu med stöd av 81 § har blivit bindande för borgenärerna eller andra utomstående.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak 18 § 2 mom. i lagen om betalningsöverföringar.

I paragrafens 6 mom. föreskrivs om tjänsteleverantörens rätt att ta ut en avgift av betaltjänstanvändaren för återkallelse av betalningsorder, om återkallelsen sker genom avtal mellan parterna efter de tidpunkter som nämns i 1—3 mom. En förutsättning är att det har avtalats i ramavtalet om rätten att ta

ut avgifter i sådana fall. Momentet är baserat på direktivets artikel 66.5.

Det i bestämmelsen ingående kravet att de avgifter som tas ut ska vara rimliga och att de inte får överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader är baserat på direktivets artikel 52.1. I fråga om tolkningen av bestämmelsen hänvisas till det som anförs i motiveringen till 26 § 2 mom.

I fråga om gireringar innebär paragrafen en ändring jämfört med nuläget eftersom den tidpunkt då en betalarinitierad betalningsorder senast ska återkallas infaller tidigare än den tidpunkt som avses i 18 § 1 mom. i lagen om betalningsöverföringar. Enligt 18 § 1 mom. i lagen om betalningsöverföringar har den som beställt en betalningsöverföring inte rätt att återkalla betalningsuppdraget efter det att den överförda betalningen med stöd av 17 § har blivit giltig gentemot utomstående. Enligt 17 §, som det hänvisas till, är en överförd betalning i regel giltig gentemot utomstående när det belopp som betalningsöverföringen avser har krediterats kontot hos mottagarens företag och när mottagarens företag har fått de uppgifter som behövs för att kreditera mottagarens konto med det belopp som betalningsöverföringen avser.

41 §. Tjänsteleverantörens skyldighet att genomföra betalningsuppdrag. I denna paragraf föreskrivs uttömmande om på vilka grunder tjänsteleverantören får vägra genomföra en betalningsorder.

Tjänsteleverantören får för det första vägra genomföra en betalningsorder endast om ramavtalets villkor för genomförande av betalningsorder inte uppfylls. Ramavtalets villkor kan gälla t.ex. att betalaren ska ha tillräcklig täckning på sitt betalkonto.

Tjänsteleverantören får dessutom vägra genomföra en betalningsorder om så föreskrivs någon annanstans i lag. I 26 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att avbryta en affärstransaktion eller vägra utföra en affärstransaktion. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra att det finansiella systemet utnyttjas för suspekta eller lagstridiga syften.

Paragrafen är baserad på direktivets artikel 65.2. Enligt stycke 37 i direktivets ingress

måste betaltjänstanvändarna kunna lita på att en betalningsorder genomförs korrekt och fullständigt, om inte betaltjänstleverantören har avtalad eller laga grund för vägran. Trots att direktivets bestämmelse gäller endast betalarens tjänsteleverantör utsträcks den i den föreslagna lagparagrafen till att gälla också betalningsmottagarens tjänsteleverantör. Också ovan nämnda 26 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism gäller tjänsteleverantörer över huvud taget.

42 §. Underrättelse om vägran att genomföra betalningsuppdrag. I denna paragraf föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att underrätta betaltjänstanvändaren om sin vägran att genomföra en betalningsorder. Tjänsteleverantören får vägra genomföra en betalningsorder endast på de grunden som anges i 41 §. Med paragrafen genomförs direktivets artikel 65.1.

Enligt paragrafens 1 mom. ska tjänsteleverantören underrätta betaltjänstanvändaren om vägran, om grunden för vägran och om förfarandet för att avhjälpa det fel eller den brist som lett till vägran. Om tjänsteleverantörens vägran är baserad t.ex. på att det på betalarens betalkonto inte så som ramavtalet förutsätter finns tillräcklig täckning för genomförande av betalningstransaktionen, ska tjänsteleverantören informera betaltjänstanvändaren om sin vägran. Dessutom måste tjänsteleverantören uppge att vägran beror på att det inte finns tillräcklig täckning på betalkontot och att betalningsordern kan genomföras om saken rättas till.

Enligt momentet är en tjänsteleverantör emellertid inte skyldig att informera om sin vägran att genomföra en betalningsorder om detta har förbjudits någon annanstans i lag. Det kan t.ex. enligt lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism vara förbjudet att meddela om vägran och grunderna för denna.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs på vilket sätt och senast vilken tidpunkt underrättelsen om vägran ska lämnas. Enligt momentet ska underrättelsen i varje fall lämnas inom den tidsfrist inom vilken betalningsordern borde genomföras. Nedan i 5 kap. föreskrivs närmare om tidpunkten för genomförande av betalningsorder. Inom den genomförandetid

som föreskrivs i 47 § ska meddelas t.ex. om vägran att genomföra en girering eller direktdebitering från ett betalkonto. Härav följer att bankernas nuvarande praxis, som innebär att man senare på nytt försöker debitera betalarens betalkonto om det inte på betalningsdagen finns tillräckligt med täckning på betalarens betalkonto, inte kan fortsätta oförändrad om det i betalningsordern har bestämts att genomförandet av ordern initieras en viss dag. Bankerna har i allmänhet försökt göra en ny debitering den andra eller tredje arbetsdagen efter den ursprungliga betalningsdagen. I fortsättningen blir det detta förfarande möjligt endast inom den genomförandetid som föreskrivs i 47 § dock så att tjänsteleverantören inom samma tidsfrist dessutom ska meddela om sin vägran att genomföra betalningsordern, ifall debiteringsförsöket inte lyckas heller då.

Med uttrycket "underrättelsen ska lämnas" hänvisas i momentet till tidpunkten för sändande av underrättelse. Den tidpunkt då betaltjänstanvändaren tar emot underrättelsen saknar sålunda betydelse.

Paragrafen ska inte tillämpas t.ex. då betaltjänstanvändaren för att initiera en betalningstransaktion sänder tjänsteleverantören ett meddelande som på grund av sina tekniska egenskaper inte över huvud taget kan öppnas av tjänsteleverantören. Paragrafen gäller inte heller t.ex. den situationen att ett meddelande som sänts till tjänsteleverantören har ett så oklart och tolkningsbart innehåll att det är osäkert om det över huvud taget är fråga om en betalningsorder. Av lojalitetsskyldigheten som ska iaktas i avtalsförhållanden följer emellertid att tjänsteleverantören i sådana situationer som beskrivs här i mån av möjlighet ska kontakta betaltjänstanvändaren för utredning av om denne har för avsikt att ge en betalningsorder. Dessutom ska tjänsteleverantören vid behov ge betaltjänstanvändaren råd om hur betalningsordern ges på rätt sätt. På sättet att ta kontakt och tidpunkten tillämpas emellertid inte de krav som nämns i 2 mom.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om tjänsteleverantörens rätt att ta ut en avgift för underrättelsen om sin vägran, om ett avtal om saken har ingåtts i ramavtalet och tjänsteleve-

rantören har haft grundad anledning att vägra genomföra betalningsordern.

Det i bestämmelsen angivna kravet att de avgifter som tas ut ska vara rimliga och att de inte får överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader är baserat på direktivets artikel 52.1. I fråga om tolkningen av bestämmelsen hänvisas till det som anförs i motiveringen till 26 § 2 mom.

43 §. Återkallande av ett betalningsuppdrag som getts med betalningsinstrument för låga belopp och vägran att utföra uppdraget. I denna paragraf föreskrivs om betaltjänstanvändarens och tjänsteleverantörens möjlighet att avtala annat om ett betalningsinstrument för låga belopp används i samband med en betalningstransaktion.

Enligt paragrafens 1 punkt kan parterna med avvikelse från 40 § komma överens om att betalaren inte får återkalla betalningsordern efter det att den har överförts eller betalarens godkännande att genomföra betalningstransaktionen har getts till betalningsmottagaren. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 53.1 d.

Enligt paragrafens 2 punkt kan parterna med avvikelse från 42 § avtala att tjänsteleverantören inte är skyldig att anmäla att den vägrar utföra betalningsordern, om det på basis av omständigheterna är uppenbart att betalningstransaktionen inte genomförs. Det är i praktiken uppenbart att betalningstransaktionen inte kommer att genomföras t.ex. då betalningsmottagarens terminal med en ljudsignal eller på något annat sätt meddelar att de på betalningsinstrumentet lagrade medlen inte räcker för att genomföra betalningstransaktionen. I ett sådant fall är det inte längre nödvändigt att tjänsteleverantören särskilt meddelar innehavaren av betalningsinstrumentet för låga belopp att ordern inte genomförs. Denna punkt är baserad på direktivets artikel 53.1 c.

44 §. Användning av unik identifikationskod. Enligt denna paragraf får tjänsteleverantören genomföra en betalningstransaktion på basis av en unik identifikationskod trots att betaltjänstanvändaren utöver den även har gett annan information för genomförande av betalningstransaktionen. Paragrafen är baserad på direktivets artikel 74.3. Avsikten är att främja automatiseringen av betalningar.

Av definitionen av begreppet "unik identifikationskod" i 8 § 19 punkten framgår att det är tjänsteleverantören som fastställer koden för betaltjänstanvändaren. Tjänsteleverantören ska i enlighet med 12 § 2 punkten innan ramavtalet ingås ge betaltjänstanvändaren en beskrivning av den unika identifikationskod eller andra uppgifter som betaltjänstanvändaren ska använda för genomförande av betalningsordern.

Enligt paragrafen har tjänsteleverantören inte skyldighet att kontrollera att den unika identifikationskoden motsvarar de övriga uppgifter som betalaren lämnat. Om tjänsteleverantören t.ex. har fastställt betalningsmottagarens kontonummer som unik identifikationskod är tjänsteleverantören inte skyldig att kontrollera att kontonumret faktiskt tillhör betalningsmottagaren. Detta är fallet också om tjänsteleverantören själv har bett om betalningsmottagarens namn utöver dennes kontonummer. I 68 § föreskrivs att tjänsteleverantören inte är ansvarig för att en betalningstransaktion inte blir genomförd eller genomförs på fel sätt i det fall att betaltjänstanvändaren har lämnat en felaktig unik identifikationskod.

45 §. Genomförande av betalningstransaktioner till fullt belopp. I denna paragraf föreskrivs om genomförande av betalningstransaktioner till fullt belopp, om betalningsmottagarens och dennes tjänsteleverantörs möjlighet att avtala om avdrag för avgifter samt om felaktiga avdrag. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 67.

Enligt paragrafens 1 mom. ska de tjänsteleverantörer och förmedlare som deltar i en betalningstransaktion genomföra denna till fullt belopp. En tjänsteleverantör eller förmedlare som deltar i genomförandet av en betalningstransaktion får sålunda inte dra av sina avgifter från det belopp som förmedlas. I praktiken har bestämmelsen den betydelsen att avgifterna måste tas ut av betaltjänstanvändaren separat. Detta kan ske antingen före eller efter genomförandet av betalningstransaktionen. Enligt stycke 40 i direktivets ingress är det av avgörande betydelse för en helt integrerad direkthantering av betalningar att hela det belopp som betalaren överför krediteras betalningsmottagarens konto.

Enligt paragrafens 2 mom. får betalningsmottagaren och dennes tjänsteleverantör dock avtala att tjänsteleverantören får dra av sina egna uppgifter från betalningstransaktionens belopp. Betalningstransaktionens belopp och de utgifter som dragits av från det ska i så fall specificeras så att betalningsmottagaren kan kontrollera att betalningstransaktionen har genomförts på rätt sätt.

I fråga om specificeringen av utgifterna ska dessutom beaktas 21 § 3 mom. Enligt denna bestämmelse kan parterna i ett ramavtal gällande ett betalningsinstrument för låga belopp komma överens om att tjänsteleverantören efter att ha genomfört flera liknande betalningstransaktioner till samma betalningsmottagare endast ska informera om det sammanlagda beloppet av betalningstransaktionerna i fråga och om det sammanlagda beloppet av de debiterade avgifterna.

Paragrafens 3 mom. gäller tjänsteleverantörens ansvar i en situation där från betalningstransaktionens belopp dras av andra utgifter än sådana som avses i 2 mom. Om betalningstransaktionen har initierats av betalaren är det betalarens tjänsteleverantör som mot betalningsmottagaren svarar för att betalningstransaktionen har genomförts till fullt belopp. Om betalningstransaktionen däremot har initierats av eller genom betalningsmottagaren, är det betalningsmottagarens tjänsteleverantör som mot betalningsmottagaren svarar för att betalningstransaktionen har genomförts till fullt belopp.

46 §. Avgifter för genomförande av betalningstransaktioner. I denna paragraf föreskrivs om betalarens och betalningsmottagarens ansvar för de avgifter som deras respektive tjänsteleverantör tar ut för genomförande av betalningstransaktioner. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 52.2.

Enligt paragrafen ansvarar betalaren och betalningsmottagaren för de avgifter som deras respektive tjänsteleverantör tar ut för genomförande av betalningstransaktioner. Denna bestämmelse ska tillämpas på betalningstransaktioner som inte förutsätter valutakonvertering. Bestämmelsen gäller över huvud taget alla betalningstransaktioner, oberoende av om de har initierats av betalaren eller betalningsmottagaren eller genom förmedling av betalningsmottagaren. Enligt stycke 41 i

direktivets ingress visar erfarenheten att det effektivaste systemet är att avgifterna delas mellan betalare och betalningsmottagare, eftersom detta underlättar direkthantering av betalningarna. Det kan också bli fråga om att inga avgifter alls tas ut eftersom direktivet inte hindrar en praxis som innebär att tjänsteleverantören inte debiterar konsumenten för kreditering av konto. Betalaren åsamkas inte heller nödvändigtvis utgifter i det fall att tjänsteleverantören enligt avtalsvillkoren debiterar endast handelsmannen eller någon annan betalningsmottagare för betalningsservicen. Bestämmelsen påverkar inte direkt prissättningen mellan tjänsteleverantörerna eller förmedlarna.

Om valutakonvertering görs i samband med en betalningstransaktion kan parterna avtala om avgiftsansvaret på ett sätt som avviker från den ovan nämnda huvudregeln. Frågan om valutakonvertering ska göras i samband med en betalningstransaktion ska bedömas från betalarens synpunkt. Avgörande är sålunda om valutakonvertering görs på betalarens sida.

5 kap. **Betalningstransaktioners genomförandetid och valuteringsdag**

Allmänt. I detta kapitel föreskrivs om betalningstransaktioners genomförandetid och valuteringsdag. De i kapitlet använda begreppen ”betalningstransaktion”, ”betalningsorder”, ”betalkonto”, ”arbetsdag” och ”valuteringsdag” definieras i 8 §.

Oberoende av om betaltjänstanvändaren är konsument eller näringsidkare är kapitlets bestämmelser tvingande när det gäller sådana betalningstransaktioner som avses i 7 § 4 mom. (betalningstransaktioner som genomförs i euro och betalningstransaktioner i vilka det endast ingår en valutakonvertering mellan euro och valutan i en stat inom EES, om valutan konverteras i staten i fråga och den gränsöverskridande betalningstransaktionens medel i euro överförs till Finland eller till en annan stat inom euroområdet). I fråga om andra betalningstransaktioner kan parterna enligt 7 § 3 mom. avtala annat om de omständigheter om vilka det föreskrivs i 47, 48 och 52 §. Parterna kan emellertid till

högst fyra arbetsdagar förlänga den tid för genomförande av en betalningstransaktion som avses i 47 §, från den tidpunkt då betalningsordern togs emot.

I fråga om betalningsinstrument för låga belopp kan parterna emellertid enligt 50 § avtala att betalningstransaktionen ska genomföras inom någon annan tidsfrist än den som föreskrivs i 47 och 49 §.

47 §. Genomförandetid som ska iaktas av betalarens tjänsteleverantör. I denna paragraf föreskrivs om den genomförandetid för betalningstransaktioner som ska iaktas av betalarens tjänsteleverantör. Bestämmelsen gäller generellt alla betalningstransaktioner, oberoende av om de har initierats av betalaren eller betalningsmottagaren eller genom förmedling av betalningsmottagaren. Paragrafen är baserad på direktivets artikel 69.1.

Enligt paragrafen ska betalarens tjänsteleverantör betala betalningstransaktionens belopp senast följande arbetsdag efter tidpunkten för mottagandet av betalningsordern. Betalningsordern har för tjänsteleverantörens vidkommande genomförts då betalningstransaktionens belopp har betalats in på betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto.

Om en betalningstransaktion har initierats på papper ska tjänsteleverantören genomföra betalningsordern senast nästföljande arbetsdag efter tidpunkten för mottagandet. Den längre tidsfristen baseras på att behandlingen av betalningstransaktioner som initierats på papper består av flera arbetsskeden och är mera tidskrävande. Som exempel på en betalningsorder som initierats på papper kan nämnas en giroblankett som lagts in i ett girokuvert.

I 39 § föreskrivs om tidpunkten för mottagande av betalningsorder. Frågan om betalarens tjänsteleverantör genomför betalningstransaktionen inom den i paragrafen angivna tiden ska bedömas från betalarens tjänsteleverantörs synpunkt. Om dagen efter den då betalningsordern togs emot är betalarens tjänsteleverantörs arbetsdag ska ordern genomföras senast nämnda dag. Om dagen efter den tidpunkt då betalningsordern togs emot inte är betalarens tjänsteleverantörs arbetsdag, ska ordern genomföras senast den arbetsdag som följer efter den ifrågavarande dagen.

Med uttrycket ”senast” avses i paragrafen maximitiden för genomförandet. Betalarens tjänsteleverantör kan naturligtvis genomföra en betalningsorder också inom en kortare tid, t.ex. samma arbetsdag som ordern tagits emot.

48 §. Överföringstid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör. I denna paragraf föreskrivs om betalningsmottagarens tjänsteleverantör skyldighet att överföra en betalningsorder, som gäller en betalningstransaktion som initieras av eller via betalningsmottagaren, till betalarens tjänsteleverantör inom den tidsfrist som avtalats med betalningsmottagaren. Denna paragraf är baserad på direktivets artikel 69.3.

Syftet med bestämmelsen är att förstärka betalningsmottagarens ställning när det gäller betalningstransaktioner som initierats av betalningsmottagaren. Dessutom ger bestämmelsen betalningsmottagaren och dennes tjänsteleverantör möjlighet att påverka genomförandetiden för betalningsordern. Betalningsmottagaren och dennes tjänsteleverantör kan sålunda t.ex. i fråga om direktdebiteringar och kortbetalningar komma överens om att betalningsordern ska överföras till betalarens tjänsteleverantör inom en avtalad tidsfrist som räknas från det att betalningsmottagaren har översänt direktdebiterings- eller kortbetalningsmaterialet till sin tjänsteleverantör. Den genomförandetid som föreskrivs i 47 § räknas från den tidpunkt då betalarens tjänsteleverantör i enlighet med 39 § 1 mom. tar emot betalningsordern av betalningsmottagarens tjänsteleverantör. Om betalningsmottagaren och dennes tjänsteleverantör emellertid har kommit överens om att genomförandet av betalningsordern ska inledas en viss dag eller efter en viss tid i enlighet med 39 § 2 mom., börjar genomförandetiden för betalningsordern räknas först från den tidpunkten.

49 §. Genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör. I denna paragraf föreskrivs om den tid inom vilken betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagaren. Med paragrafen genomförs direktivets artiklar 69.2, 70 och 73.1 andra stycket.

Enligt paragrafen ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto omedelbart efter det att beloppet har krediterats kontot hos betalningsmottagarens tjänsteleverantör. Med uttrycket ”betala” betalningstransaktionens belopp avses i denna paragraf dels kreditering av betalningsmottagarens betalkonto och dels också att beloppet ställs till betalningsmottagarens förfogande.

Om betalningsmottagaren inte har något betalkonto ska dennes tjänsteleverantör enligt paragrafen inom samma tid ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande. Vad som nedan anförs om den situationen att betalningsmottagaren har ett betalkonto gäller på motsvarande sätt den situationen att betalningsmottagaren inte har något sådant konto.

Syftet med paragrafen är att förstärka betalningsmottagarens ställning. Då betalningsmottagarens tjänsteleverantör förmedlar en betalningstransaktion får den inte hålla betalningstransaktionens belopp på sitt konto och sålunda dra nytta av beloppet innan det betalas till betalningsmottagaren, utan beloppet ska omedelbart betalas in på betalningsmottagarens betalkonto.

Paragrafen gäller inte frågan om inom vilken tid den som hanterar betalningstransaktionen i egenskap av handlarens eller annan betalningsmottagarens tjänsteleverantör (*acquirer*) ska betala inlösen in på betalningsmottagarens bankkonto efter en betalningstransaktion som genomförts med betalkort eller något annat betalningsinstrument. Den som hanterar betalningstransaktionen och betalningsmottagaren kan sålunda också i fortsättningen på motsvarande sätt som enligt nuvarande praxis avtala om tidpunkten för betalandet av inlösen.

Med avseende på den i paragrafen angivna skyldigheten saknar det betydelse om den tidpunkt då betalningstransaktionens belopp betalas in på betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto infaller på tjänsteleverantörens arbetsdag. Även om tidpunkten skulle infalla på en dag som inte är betalningsmottagarens tjänsteleverantörs arbetsdag, ska betalningstransaktionens belopp omedelbart betalas in på betalningsmottagarens betalkonto.

Vid tolkningen av uttrycket "omedelbart" kan man naturligtvis beakta den omständigheten att betalningsmottagarens tjänsteleverantör i praktiken kan uppfylla sin betalningsskyldighet enligt denna paragraf först när betalningsmottagarens tjänsteleverantör utöver betalningstransaktionens belopp har fått tillräcklig information för inbetalning av beloppet på betalningsmottagarens betalkonto. Först på basis av denna information kan betalningen gå till rätt mottagare.

Enligt lagens 5 § 2 mom. ska denna paragraf inte tillämpas på betalningstransaktioner som genomförs i en annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Bestämmelsen gäller således betalningstransaktioner både i euro och också t.ex. i SEK. Om en annan än en EES-stats valuta som används vid en betalningstransaktion avviker från valutan på betalningsmottagarens betalkonto ska paragrafens uttryck "omedelbart" förstås så att betalningstransaktionens belopp ska betalas in på betalningsmottagarens betalkonto så snart som möjligt och i varje fall omedelbart efter att nödvändig valutakonvertering har gjorts.

50 §. *Genomförandetid för betalningstransaktioner som genomförs med betalningsinstrument för låga belopp.* I denna paragraf ges betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören möjlighet att i ett ramavtal för betalningsinstrument för låga belopp avtala att en betalningstransaktion ska genomföras inom någon annan tidsfrist än en sådan som avses i 47 och 49 §. Paragrafen är baserad på direktivets artikel 53.1 e.

Den möjlighet som paragrafen ger att avtala något annat gäller naturligtvis endast de genomförandetider som ska iakttas av en tjänsteleverantör som är part i ett ramavtal som gäller betalningsinstrument för låga belopp. I det fall att innehavaren av ett betalningsinstrument för låga belopp använder instrumentet i egenskap av betalare, är det sålunda genom ett villkor i avtalet om betalningsinstrumentet möjligt att avvika från betalarens tjänsteleverantörs genomförandetid enligt 47 §, men betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska också då iakttas 49 §. Om innehavaren av ett betalningsinstrument för låga belopp använder detta i egenskap av be-

talningsmottagare (t.ex. i samband med att medel lagras på instrumentet), är det på motsvarande sätt möjligt att i avtalet om instrumentet ta in villkor som gör det möjligt att avvika från vad som i 49 § föreskrivs om den genomförandetid som gäller för betalningsmottagarens tjänsteleverantör, men betalarens tjänsteleverantör ska också då iakttas 47 §.

51 §. *Valuteringsdag.* I denna paragraf föreskrivs om valuteringsdagen för debitering respektive kreditering av betalkonton. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 73 till den del som den gäller valuteringsdagen. Syftet med direktivet är att förhindra att valuteringsdagen fastställs på ett för betaltjänstanvändaren ofördelaktigt sätt.

Enligt paragrafens 1 mom. får valuteringsdagen för debitering av betalarens betalkonto tidigast vara den arbetsdag då betalningstransaktionens belopp debiteras detta betalkonto. Eftersom bestämmelsen inte hänvisar till någon arbetsdag, får tjänsteleverantören som valuteringsdag fastställa också en dag som inte är en arbetsdag, om debiteringen görs på en sådan dag. Om betalaren t.ex. via en nätbank gör en girering på en söndag, kan söndagen fastställas som debiteringens valuteringsdag. Eftersom i momentet används uttrycket "tidigast" finns det emellertid inte något hinder att i ett sådant fall fastställa följande arbetsdag, dvs. måndagen som valuteringsdag för debiteringen.

Enligt paragrafens 2 mom. ska valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto vara senast den arbetsdag då betalningstransaktionens belopp krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto. Om betalningstransaktionens belopp sålunda betalas in på tjänsteleverantörens konto på dennes arbetsdag, ska krediteringens valuteringsdag fastställas vara senast samma dag.

Av lagförslagets 49 § följer att även om betalningstransaktionens belopp betalas in på betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto en dag som inte är dennes arbetsdag, ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör omedelbart kreditera betalningsmottagarens betalkonto. Enligt det moment som det här är fråga om blir det emellertid möjligt att betalningsmottagarens tjänsteleverantör i ett så-

dant fall kan fastställa följande arbetsdag som valuteringsdag.

Eftersom uttrycket ”senast” används i momentet kan såsom valuteringsdag för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto fastställas också en tidigare tidpunkt än den som avses i momentet.

52 §. Kontantinsättning på betalkonto. I denna paragraf föreskrivs om den tidsfrist inom vilken kontantinsättningar ska göras på betalkonton samt om kontantinsättnings valuteringsdag. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 71. Med kontantinsättning avses i paragrafen kontantinsättning på ett betalkonto.

Tjänsteleverantören har varken enligt denna paragraf eller enligt någon annan lagstiftning skyldighet att ta emot kontantinsättningar. Utan hinder av denna paragraf kan sålunda i ett ramavtal avtalas t.ex. att tjänsteleverantören inte över huvud taget tar emot kontantinsättningar eller att den tar emot kontantinsättningar endast på vissa av sina verksamhetsställen. Av lagens 12 § 1 punkten följer att av förhandsinformationen om ett ramavtal vid behov ska framgå på vilket sätt kontantinsättningar kan göras på betalkonton. Om de tjänster som tjänsteleverantören tillhandahåller i anslutning till användningen av ett betalkonto på ett avgörande sätt avviker från vad betaltjänstanvändaren med beaktande av omständigheterna med fog kan vänta sig, ska detta särskilt beaktas i förhandsinformationen. Som exempel kan nämnas den situationen att en inlåningsbank inte över huvud taget tar emot kontantinsättningar på betalkonton. Den paragraf som det här är fråga om gäller sålunda endast den situationen att på ett betalkonto görs en kontantinsättning i enlighet med ramavtalet.

Beroende på avtalsvillkoren kan kontantinsättningar i praktiken göras på olika sätt, t.ex. över disk på tjänsteleverantörens kontor, vilket innebär att tjänsteleverantörens representant tar emot kontantinsättningen direkt av kunden. Vissa tjänsteleverantörer använder sig av insättningsautomater, vilket innebär att kontantinsättningar enligt avtal också kan göras som självbetjäning.

Enligt lagens 2 § 1 punkten ska lagen inte tillämpas på penningtransporter. Om ramavtalet innehåller t.ex. ett villkor om att kon-

tantinsättningar på betalkonton tas emot endast på vissa av tjänsteleverantörens driftställen, t.ex. datacentralen, omfattar lagens tillämpningsområde inte en eventuell separat tjänst för transport av kontanter till driftstället. De tidsfrister som avses i denna paragraf börjar sålunda löpa först efter att medlen anlät till driftstället i fråga.

Parterna kan komma överens om den tid inom vilken en sådan separat penningtransport som avses ovan ska genomföras. Om de inte kommit överens om genomförandetiden ska tjänsten genomföras inom en skälig tid efter att kontanterna lämnats in för transport. Detta motsvarar den avtalsrättsliga princip som framgår bl.a. av köplagens (355/1987) 9 § 1 mom.

Paragrafen gäller endast kontantinsättningar i betalkontots valuta. På kontantinsättningar som inte görs i betalkontots valuta tillämpas de allmänna bestämmelserna om genomförande av betalningstransaktioner (47 §, med beaktande av 7 § 3 och 4 mom.). Om någon annan valuta än betalkontots valuta emellertid före kontantinsättningen konverteras till betalkontots valuta, ska bestämmelserna i denna paragraf tillämpas.

Enligt lagens 5 § 2 mom. ska paragrafen inte tillämpas på kontantinsättningar som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en EES-stat. Paragrafen ska sålunda inte tillämpas t.ex. på kontantinsättningar i USD, även om de görs på valutakonton i USD. Om ett valutakontos valuta däremot är SEK ska paragrafen tillämpas på kontantinsättningar i den valutan.

Paragrafens 1 mom. 1 punkten och den första meningen i 2 mom. gäller kontantinsättningar på konsumenters betalkonton. Tjänsteleverantören ska ställa medlen till kontoinnehavarens förfogande omedelbart efter att tjänsteleverantören har tagit emot dem. Också valuteringsdagen ska fastställas till samma tidpunkt, vilket innebär att räntan ska börja räknas från samma tidpunkt.

Den i bestämmelsen angivna genomförandetiden ”omedelbart” ska räknas från den tidpunkt då tjänsteleverantören har tagit emot medlen. Denna tidpunkt fastställs i enlighet med 39 § 1 och 3 mom. Enligt 39 § 1 mom. anses medlen sålunda i första hand ha tagits emot vid den tidpunkt då tjänsteleverantören

de facto har tagit emot dem. Om en kontantinsättning tas emot någon annan dag än en arbetsdag flyttas mottagningstidpunkten i enlighet med 39 § 3 mom. fram till följande arbetsdag. Tjänsteleverantören kan också fastställa en tidsgräns nära arbetsdagens slut, varefter mottagna medel anses ha tagits emot först följande arbetsdag.

Det är klart att en kontantinsättning inte kan krediteras betalkontot förrän pengarna har verifierats och räknats. Det i bestämmelsen använda uttrycket ”omedelbart” ska således förstås på så sätt att en kontantinsättning ska krediteras betalkontot omedelbart efter att pengarna verifierats och räknats. Verifieringen och räkningen av pengarna ska ske utan onödigt dröjsmål. Om t.ex. en banks konsumentkund enligt ett ramavtal har möjlighet att göra kontantinsättningar på sitt betalkonto i bankens kontor, är utgångspunkten den att kontantinsättningen ska krediteras betalkontot medan kunden befinner sig i banken.

Om en kontantinsättning görs på ett konto som inte tillhör en konsument ska tjänsteleverantören enligt 1 mom. 2 punkten och den sista meningen i 2 mom. ställa medlen till kontoinnehavarens förfogande och fastställa valuteringsdagen till senast följande arbetsdag efter att tjänsteleverantören har tagit emot medlen. Det finns emellertid inget hinder för att tjänsteleverantören beviljar en betaltjänstanvändare förmånligare villkor för kontantinsättningar.

6 kap. **Betalningsinstrument**

Allmänt. Kapitlets bestämmelser gäller de rättigheter och skyldigheter som innehavare av betalningsinstrument och tjänsteleverantörer har i anslutning till betalningsinstrument. Begreppen ”betalningsinstrument” och ”innehavare av betalningsinstrument” definieras i 8 § 9 och 10 punkten.

Kapitlets bestämmelser är i enlighet med 7 § tvingande till förmån för innehavare av betalningsinstrument, oberoende av om innehavaren är konsument eller inte. I fråga om betalningsinstrument för låga belopp är det emellertid i enlighet med 61 § möjligt att avtala annat om de omständigheter som föreskrivs i 54—56 §.

53 §. Skyldigheter som gäller betalningsinstrument. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om den skyldighet som gäller för innehavare av betalningsinstrument att använda detta i enlighet med villkoren för beviljande och användning samt om skyldigheten att vidta skäliga åtgärder för att dra försorg om betalningsinstrumentet och om de identifieringsuppgifter som anknyter till det. Med momentet genomförs direktivets artiklar 56.1 a och 56.2.

Med betalningsinstruments identifieringsuppgifter avses i bestämmelsen PIN-kod och andra motsvarande identifieringsuppgifter och koder. Exempelvis ett bankkontonummer eller kreditkortsnummer betraktas däremot inte som en identifieringsuppgift.

Vid bedömningen av vilka säkerhetsåtgärder en innehavare av ett betalningsinstrument skäligen kan förutsättas vidta måste man beakta att sedvanliga betalningsinstrument i allmänhet är avsedda för dagligt bruk och att de därför måste vara lätta att ha med sig. Å andra sidan kan det förutsättas att innehavaren förvarar sina betalningsinstrument minst lika omsorgsfullt som kontanter.

Innehavaren av ett betalningsinstrument kan i allmänhet förutsättas vidta sådana skäliga säkerhetsåtgärder som att förvara betalningskort och till dem hörande koder separat så att utomstående inte kan kombinera dem med varandra. Innehavaren av ett betalningsinstrument kan emellertid förutsättas vidta oskäligt långt gående säkerhetsåtgärder. Om innehavaren av ett betalningsinstrument t.ex. förvarar både betalkortet och koden i sitt hem betyder detta inte att innehavaren skulle ha försummat sin omsorgsplikt. Det kan i allmänhet anses att innehavaren är omsorgsfull om han eller hon förvarar betalningsinstrumentet i sin plånbok eller handväska och koden hemma i en skrivbordslåda.

Frågan om innehavarens säkerhetsåtgärder tyder på omsorgsfullhet måste bedömas som en helhet. Vid helhetsbedömningen ska fästas avseende också vid eventuella särskilda säkerhetsarrangemang som innehavaren av betalningsinstrumentet har vidtagit. Även om utgångspunkten såsom ovan konstateras är att innehavaren ska förvara betalkortet och dess kod separat tyder det inte nödvändigtvis

på vårdslöshet om de förvaras i ett och samma kassaskåp.

Till sådana skäliga säkerhetsåtgärder som innehavaren av ett betalningsinstrument kan förutsättas vidta hör också att innehavaren så som omständigheterna kräver ser till att han har betalningsinstrumentet i behåll. Hur ofta innehavaren skäligen kan förutsättas kontrollera detta beror framförallt på förhållandena, i synnerhet på riskerna för att instrumentet förloras eller stjäls. Skyldigheten att kontrollera att betalningsinstrumentet finns kvar är särskilt stor t.ex. om innehavaren av ett betalningsinstrument rör sig i stora folkmassor eller på andra platser där risken för ficktjuvar är särskilt stor, eftersom en professionellt utförd fickstöld i allmänhet inte märks då den sker.

Såsom framgår av den aktuella bestämmelsen och även av 14 § 1 punkten kan i ramavtalet tas in närmare villkor om vilken typ av åtgärder innehavaren av ett betalningsinstrument ska vidta för att hålla det säkert. Om ett avtalsvillkor gällande säkerhetsåtgärder är strängt eller överraskande från betaltjänst användarens synpunkt är det skäl att särskilt nämna villkoret för betaltjänst användaren eller att annars understryka det innan avtalet tillgås. I annat fall utgör ett strängt eller överraskande villkor enligt allmänna avtalsrättsliga principer inte en del av ramavtalet.

Om omsorgsplikten enligt momentet försummas kan betaltjänst användaren med stöd av 62 § bli ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet.

Enligt direktivets artikel 57.2 ska betaltjänstleverantören stå risken för att skicka betalningsinstrument till betalaren eller att skicka personliga säkerhetsanordningar som hör till det. Denna bestämmelse ska enligt lagförslaget genomföras med den sista meningen i 1 mom. enligt vilken innehavaren av ett betalningsinstrument blir skyldig att dra försorg om betalningsinstrumentet inklusive identifieringsuppgifterna efter att ha mottagit dem.

Ansvar övergår sålunda först när innehavaren av betalningsinstrumentet de facto har mottagit instrumentet och dess identifieringsuppgifter. Om banken t.ex. har sänt ett bankkort till sin kund som ett vanligt brev och brevet stjäls ur kundens postlåda, ansva-

rar kunden inte för obehörig användning av bankkortet. Tjänstleverantören måste kunna bevisa att innehavaren av betalningsinstrumentet har mottagit detta och identifieringsuppgifterna.

Enligt paragrafens 2 mom. ska tjänstleverantören för sin del se till att andra än innehavare av betalningsinstrumentet inte har tillträde till betalningsinstrumentets identifieringsuppgifter. Bestämmelsen motsvarar direktivets artikel 57.1 a. För en tjänstleverantör som beviljar betalningsinstrument innebär bestämmelsen en allmän förpliktelse att ordna sin verksamhet på ett sådant sätt att betalningsinstrumentets identifieringsuppgifter hålls hemliga och inte från tjänstleverantören sprids till utomstående.

För att användningen av betalningsinstrument ska vara säker är det viktigt att de betalningsterminaler som handlare och andra betalningsmottagare använder är så konstruerade och placerade att betalningsinstrumentets innehavare kan ge betalkortets sifferkod så att utomstående inte får reda på den. Tjänstleverantörerna kan bl.a. förutsättas se till att de genom anvisningar eller avtalsarrangemang eller andra motsvarande medel för egen del strävar efter att trygga detta mål.

Det är skäl att försöka reducera riskerna vid användning av betalningsinstrument också så att de tjänstleverantörer som sätter sådana i omlopp ger sina kunder tillräckligt tydliga anvisningar om hur betalningsinstrumenten och koderna skyddas och används på ett tryggt sätt.

54 §. Anmälan om att betalningsinstrument förlorats. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att innehavaren av ett betalningsinstrument är skyldig att underrätta tjänstleverantören om att betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Med denna bestämmelse genomförs direktivets artikel 56.1 b.

Anmälan ska göras till den tjänstleverantör som beviljat betalningsinstrumentet eller till någon som denne har utsett för mottagande av sådana anmälningar. En sådan annan aktör kan vara t.ex. bankernas gemensamma spår tjänst.

Innehavaren av ett betalningsinstrument ska enligt bestämmelsen göra anmälan utan onödigt dröjsmål efter att den upptäckt att

betalningsinstrumentet har förlorats eller orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Frågan om betalningsinstrumentets innehavare har gjort anmälan utan onödigt dröjsmål bedöms från fall till fall, med beaktande av förhållandena.

Enligt paragrafen behöver anmälan inte göras i någon bestämd form. Såsom framgår av 13 § 1 punkten kan i ramavtalet avtalas om de kommunikationsmedel som parterna kan använda för information och meddelanden under avtalsförhållandet. Det måste å andra sidan beaktas att enligt den tvingande bestämmelsen i 55 § måste tjänsteleverantören se till att innehavaren av ett betalningsinstrument när som helst har möjlighet att göra anmälan om att ett betalningsinstrument har förlorats. Härav följer att avtalsvillkor om vilka kommunikationsmedel som ska användas inte oskäligt får begränsa betaltjänstnehavarens faktiska möjligheter att göra anmälan om att ett betalningsinstrument har förlorats.

Om anmälningsskyldigheten försummas kan betaltjänstanvändaren med stöd av 62 § bli ansvarig för att instrumentet använts obehörigen.

Betalningsinstrumentets innehavare har bevisbördan för att ha gjort anmälan i enlighet med 1 mom. För att göra det lättare för innehavaren att uppfylla sin beviskyldighet föreskrivs i paragrafens 2 mom. att innehavaren har rätt att på begäran få ett intyg av den tjänsteleverantör som beviljat betalningsinstrumentet om att innehavaren har gjort en sådan anmälan som avses i 1 mom. Avsikten med bestämmelsen är att genomföra den sista meningen i direktivets artikel 57.1 c.

Med intyg avses i bestämmelsen vilken utredning som helst som gör det möjligt för betalningsinstrumentets innehavare att senare entydigt och tillförlitligt visa att den har gjort anmälan. Om innehavaren vill få ett intyg ska den begära ett sådant inom 18 månader efter anmälan. Denna bestämmelse om tidsfristen hindrar naturligtvis inte tjänsteleverantören att ge ett intyg trots att begäran om ett sådant framställs först senare.

55 §. Medel för att anmäla om att betalningsinstrumentet förlorats. Enligt denna paragraf är den tjänsteleverantör som beviljat betalningsinstrumentet skyldig att se till att in-

nehavaren när som helst kan göra en sådan anmälan som avses i 54 § 1 mom. Med denna paragraf genomförs delvis direktivets artikel 57.1 c.

Med uttrycket ”när som helst” avses i denna paragraf att betalningsinstrumentets innehavare ska kunna göra anmälan alla årets dagar och alla tider på dygnet. Tjänsteleverantören kan uppfylla sin skyldighet t.ex. genom att ordna med telefontjänst dygnet runt.

Tjänsteleverantören ska dimensionera telefonjouren eller motsvarande arrangemang på ett sådant sätt att innehavarna av betalningsinstrument också de facto alltid har möjlighet att göra anmälan utan att förhindras eller fördröjas t.ex. av att telefontjänsten är överbelastad.

Om tjänsteleverantören försummar sin skyldighet i enlighet med denna paragraf är följden enligt 62 § 3 mom. 2 punkten att betaltjänstanvändaren inte svarar för att betalningsinstrumentet används obehörigen så som avses i samma paragrafs 1 mom. Denna fråga behandlas mera ingående i motiveringen till 62 §.

Tjänsteleverantören har bevisbördan för att den som innehar ett betalningsinstrument de facto har möjlighet att göra anmälan. Om innehavaren t.ex. påstår att den inte har kunnat göra anmälan vid en viss tidpunkt på grund av att den telefonjour som tjänsteleverantören ordnat varit stängd eller överbelastad, ska tjänsteleverantören lägga fram en utredning om att anmälan skulle ha kunnat göras vid den tidpunkten.

56 §. Tjänsteleverantörens skyldighet att spärra betalningsinstrument. I denna paragraf föreskrivs att den tjänsteleverantör som beviljat ett betalningsinstrument har skyldighet att spärra detta när dess innehavare har gjort sådan anmälan som avses i 54 § 1 mom. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 57.1 d.

Anmälan kan göras antingen av betalningsinstrumentets innehavare själv, av dennes intressebevakare eller av någon annan laglig representant för innehavaren eller av en person som denne befullmäktigat. Exempelvis i en olycksituation kan också någon annan på ett giltigt sätt på innehavarens vägnar göra anmälan i enlighet med principerna om uträt-

tande av någon annans angelägenheter (*negotiorum gestio*).

Tjänsteleverantören förutsätts spärra betalningsinstrumentet så snart som möjligt efter att anmälan gjorts. Det är emellertid skäl att observera att betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrumentet i enlighet med 62 § 3 mom. I punkten upphör omedelbart efter att anmälan har gjorts. Tjänsteleverantören svarar för eventuella dröjsmål med att spärra betalningsinstrumentet.

57 §. Tjänsteleverantörens rätt att spärra betalningsinstrumentet. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att den tjänsteleverantör som beviljat ett betalningsinstrument har rätt att spärra detta. Momentet motsvarar direktivets artikel 55.2.

Tjänsteleverantören har rätt att spärra ett betalningsinstrument under förutsättning att betaltjänst innehavaren och tjänsteleverantören så har avtalat i ramavtalet. I ramavtalet kan tas in villkor om att tjänsteleverantören har rätt att spärra betalningsinstrument på de tre grunder som nämns i momentet.

Enligt 1 punkten kan i ramavtalet för det första tas in ett villkor om att tjänsteleverantören får spärra ett betalningsinstrument om en säker användning av detta äventyras. Bestämmelsen gäller både situationer där äventyret av säkerheten gäller endast betalningsinstrumentet i fråga och situationer där användningen av betalningsinstrument äventyras av orsaker som generellt gäller hela betalningssystemet.

I ramavtalet kan enligt 2 punkten avtalas att tjänsteleverantören har rätt att spärra ett betalningsinstrument om det finns skäl att misstänka att betalningsinstrumentet används obehörigen eller bedrägligt. Med obehörig användning avses i bestämmelsen sådana situationer där tjänsteleverantören misstänker att betalningsinstrumentet används av någon annan än dess lagliga innehavare. Med bedräglig användning avses situationer där tjänsteleverantören misstänker att innehavaren av betalningsinstrumentet själv använder detta på ett bedrägligt sätt, t.ex. gör avsiktliga kontoöverskridningar med bankkort. En förutsättning för att spärra ett betalningsinstrument är att tjänsteleverantören objektivt sett har grundad anledning för sin misstanke.

Enligt momentets 3 punkt kan i ramavtalet avtalas att tjänsteleverantören har rätt att spärra ett betalningsinstrument om detta har kreditutrymme och faran för att den betaltjänstanvändare som ansvarar för betalningen av krediten inte kan fullfölja sitt betalningsansvar har ökat väsentligt. Om flera personer enligt villkoren i ramavtalet är solidariskt ansvariga för återbetalning av krediten räcker det att förutsättningen är uppfylld för en av dem.

En förutsättning för att ett betalningsinstrument ska kunna spärras enligt 3 punkten är att den konkreta risken för att betaltjänst användaren inte kan uppfylla sina förpliktelser som härrör från avtalsförhållandet väsentligt har ökat jämfört med den situation som rådde då betalningsinstrumentet beviljades. Exempelvis en betalningsstörning som noterats i ett kreditupplysningsregister eller en ändring av ett företags kreditklass berättigar inte i sig tjänsteleverantören att spärra ett betalningsinstrument, om inte anteckningen kan anses tyda på en markant ökad risk för att betalningsförpliktelserna inte kommer att uppfyllas.

I lagens 37 § 2 mom. föreskrivs om tjänsteleverantörens rätt att häva ett ramavtal om betaltjänst användaren väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet. Om tjänsteleverantören har rätt att häva ramavtalet får den utan hinder av vad som föreskrivs i denna paragraf samtidigt omedelbart spärra betalningsinstrument som beviljats med stöd av ramavtalet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att på avtalat sätt underrätta betalningsinstrumentets innehavare om att detta spärras och om skälen till att så sker. Anmälan ska i regel göras på förhand. Under de förutsättningar som nämns i momentets andra mening kan anmälan dock göras först efter att betalningsinstrumentet spärrats. Anmälan ska då göras direkt efter att betalningsinstrumentet spärrats.

Den anmälningsskyldighet som avses i momentet gäller med stöd av 37 § 3 mom. också situationer där tjänsteleverantörens hävning av avtalet leder till att betalningsinstrumentet spärrats. Anmälningsskyldigheten gäller inte situationer där ett betalningsinstrument har spärrats med stöd av 56 §.

Enligt paragrafens 3 mom. får anmälan inte göras i enlighet med 2 mom., om detta skulle äventyra betaltjänsternas tillförlitlighet eller säkerhet. Denna bestämmelse omfattar bl.a. situationer där det också ligger i kundernas intresse att någon anmälan inte görs. Detta kan vara fallet t.ex. då det skett ett obehörigt intrång i en banks datasystem. Anmälan får inte heller göras i det fall att detta förbjuds någon annanstans i lag. Ett sådant förbud kan vara baserat t.ex. på bestämmelserna om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Med paragrafens 2 och 3 mom. genomförs direktivets artikel 55.3.

58 §. Återställande av möjligheten att använda ett betalningsinstrument. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att den tjänsteleverantör som beviljat ett betalningsinstrument är skyldig att återställa möjligheten att använda betalningsinstrumentet eller ersätta det med ett nytt betalningsinstrument. Tjänsteleverantören ska förfara på detta sätt så snart som möjligt efter att det inte längre finns någon grund att spärra betalningsinstrumentet. Med bestämmelsen genomförs direktivets artikel 55.4.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att den tjänsteleverantör som beviljat ett betalningsinstrument är skyldig att se till att innehavaren när som helst har möjlighet att be tjänsteleverantören återställa möjligheten att använda betalningsinstrumentet. Med denna bestämmelse genomförs delvis direktivets artikel 57.1 c. I fråga om tolkningen av bestämmelsen hänvisas till vad som i motiveringen till 55 § sägs om motsvarande skyldighet.

59 §. Sändande av betalningsinstrument. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 57.1 b.

I paragrafen förbjuds tjänsteleverantören att utan uttrycklig begäran sända ett betalningsinstrument till en betaltjänstanvändare. Ett betalningsinstrument får emellertid sändas också utan begäran om ett betalningsinstrument som tidigare beviljats betaltjänstanvändaren ska ersättas med ett nytt. Det är fråga om en sådan situation t.ex. när ett kreditkort förnyas då dess giltighetstid går ut.

I konsumentskyddslagen finns redan för närvarande en motsvarande bestämmelse enligt vilken vid marknadsföring inte får bjudas

ut konsumtionsnyttigheter så att de levereras till konsumenterna utan en uttrycklig beställning och konsumenten förutsätts betala för konsumtionsnyttigheten, återställa eller förvara den eller vidta någon annan åtgärd. Den föreslagna bestämmelsen behövs ändå eftersom konsumentskyddslagens bestämmelse gäller endast erbjudande av konsumtionsnyttigheter till konsumenten, medan direktivets bestämmelse gäller också sändande av betalningsinstrument till näringsidkare. Lagförslagets bestämmelse är emellertid en specialbestämmelse som i stället för konsumentskyddslagen ska tillämpas också på sändande av betalningsinstrument till konsumenter.

60 §. Avgift eller nedsättning vid användning av betalningsinstrument. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 52.3.

Enligt paragrafens 1 mom. får tjänsteleverantören inte hindra betalningsmottagaren från att av betalaren begära en avgift eller att erbjuda en nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument. Det är fråga om sådant hindrande t.ex. då ett avtal mellan tjänsteleverantören och betalningsmottagaren innehåller ett uttryckligt förbud att av betalaren begära en avgift eller erbjuda betalaren en prisnedsättning vid användning av ett betalningsinstrument. Det i momentet använda uttrycket "hindra" avser emellertid också andra åtgärder som de facto gör det omöjligt eller mycket svårt att begära en avgift eller att erbjuda en nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument. Sådana åtgärder kan vara t.ex. särskilda meddelandeskyldigheter som åläggs betalningsmottagaren.

Bestämmelsen gäller endast förhållandet mellan tjänsteleverantören och betalningsmottagaren. Den reglerar sålunda inte om och i så fall när betalningsmottagaren får begära en avgift eller erbjuda en nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument eller något annat betalningssätt. Konsumentombudsmannen övervakar med stöd av konsumentskyddslagen när avgifter och nedsättningar kan användas.

Med tanke på situationer där betalningsmottagaren har rätt att begära en avgift vid användning av ett visst betalningsinstrument begränsar 2 mom. storleken av den avgift som får debiteras för användning av ett visst betalningsinstrument. Enligt bestämmelsen

ska den avgift som betalningsmottagaren tar ut för användning av ett betalningsinstrument vara rimlig och den får inte överstiga betalningsmottagarens faktiska kostnader. Betalningsmottagaren får med andra ord för användningen av ett visst betalningsinstrument ta ut högst en avgift som åtminstone ungefärligen motsvarar betalningsmottagarens faktiska kostnader för att betalaren använder ett visst betalningsinstrument. Betalningsmottagaren får på betalaren överföra t.ex. en procentuell provision som tjänsteleverantören debiterar för kortbetalning. Däremot får betalningsmottagaren inte på betalarna överföra t.ex. kostnaderna för anskaffning av betalningsterminaler eller den fasta månadsavgift som tjänsteleverantören tar ut av betalningsmottagaren.

Av praktiska orsaker kan man emellertid inte kräva någon fullständig överensstämmelse med de faktiska kostnaderna. Det kan sålunda t.ex. inte anses strida mot bestämmelsen att en handlare debiterar en avgift på 50 cent för användning av ett betalningsinstrument, trots att handlarens faktiska kostnader kan beräknas uppgå till endast 48 cent.

I enlighet med 29 § 1 mom. ska betalningsmottagaren på förhand underrätta betaltjänst användaren om en avgift eller nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument.

För tydlighetens skull konstateras att bestämmelsen som begränsar storleken av den avgift som föreslås i 2 mom. inte gäller avgifter som eventuellt tas ut av betaltjänst användaren då denne använder ett betalningsinstrument för att lyfta kontanter t.ex. ur en bankautomat. Sådana avgifters belopp ska enligt förslaget inte regleras i betaltjänstlagen. I 29 § 2 mom. föreskrivs om skyldigheten att informera om avgifterna.

61 §. Förlorat betalningsinstrument för låga belopp. Enligt denna paragraf kan betaltjänst användaren och tjänsteleverantören avtala att 54—56 § inte ska tillämpas på avtal om betalningsinstrument för låga belopp. En förutsättning är att betalningsinstrumentet inte kan spärras på grund av sina egenskaper. Med denna paragraf genomförs delvis direktivets artikel 53.1 a.

7 kap. Ansvar och återbetalning

Allmänt. Kapitlets 62—78 § gäller parternas ansvar för obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner samt tjänsteleverantörens övriga ansvar för fel. I kapitlets 79 och 80 § föreskrivs om betalarens rätt till återbetalning i samband med betalningstransaktioner som initierats av betalningsmottagaren.

Om betaltjänst användaren inte är konsument kan parterna avtala annat om omständigheter som det föreskrivs om i 62 §, 64—67 § samt i 69, 71, 72, 79 och 80 §. Dessutom kan parterna avtala annat om den tidsfrist som föreskrivs i 70 §. Till övriga delar är kapitlets bestämmelser tvingande till betaltjänst användarens fördel också när denne är näringsidkare. Ifråga om betalningsinstrument för låga belopp kan emellertid avtalas om vissa undantag från ansvarsbestämmelserna så som föreskrivs i 77 §.

Ansvarsbestämmelser

62 §. Betaltjänst användarens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument. I denna paragraf föreskrivs om betaltjänst användarens ansvar i situationer där en annan person har använt ett betalningsinstrument obehörigen. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 61.

En typisk tillämpning av denna paragraf kommer att gälla situationer där ett bank- eller kreditkort eller något annat betalningsinstrument har förlorats eller stulits och upphittaren eller tjuven använder det för inköp. Det är fråga om sådan obehörig användning av ett betalningsinstrument som avses i paragrafen också t.ex. då en utomstående person har fått reda på nätbankskoderna till en annans persons bankkonto och använder dem för att tömma bankkontot. Det är fråga om obehörig användning av ett betalningsinstrument också t.ex. i den situationen att användaren visserligen ursprungligen på ett lovligt sätt har fått betalningsinstrumentet i sin besittning men fortsätter att använda det efter att betaltjänst användaren har förbjudit personen i fråga att vidare använda betalningsinstrumentet eller då personens rätt att använda betalningsin-

strumentet har upphört av någon annan orsak.

I konsumentskyddslagens gällande 7 kap. 19 § föreskrivs när kontoinnehavaren som är konsument svarar för obehörig användning av kreditkort eller annat identifieringsmedel som berättigar till kontokredit. Nedan redogörs särskilt i fråga om varje bestämmelse i vilka avseenden den föreslagna paragrafen motsvarar respektive skiljer sig från den nämnda paragrafen i konsumentskyddslagen.

Paragrafen *1 mom.* är en uttömmande uppräkningslista av situationer där en betaltjänstanvändare kan bli ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrument.

Enligt momentets *1 punkt* kan en betaltjänstanvändare bli ansvarig för sådana betalningstransaktioner som en annan person obehörigen har gjort med användning av betaltjänstanvändarens betalningsinstrument, om denne har överlåtit betalningsinstrumentet till någon som inte är behörig att använda det. Motsvarande ansvarsgrund föreskrivs för närvarande i konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § 1 mom. 1 punkten.

En överlåtelse av ett betalningsinstrument som gjorts av betalningsanvändaren, dvs. av tjänsteleverantörens avtalspart själv jämföras med en överlåtelse som gjorts av en annan innehavare. Exempelvis ett företag kan sålunda bli ansvarigt för obehörig användning av sina bankkoder om en person som är i företagets tjänst har överlåtit dem till en person som inte är behörig att använda dem.

Med överlåtelse avses i bestämmelsen frivillig överlåtelse av besittningen, oberoende av i vilket syfte den gjorts. Betaltjänstanvändaren kan anses bära risken för missbruk av betalningsinstrumentet trots att den överlåter instrumentet t.ex. endast för förvaring. Därför kan betaltjänstanvändaren bli ansvarig om risken faller ut.

Det är fråga om sådan överlåtelse som avses i bestämmelsen endast då betalningsinstrumentets innehavare medvetet överlåter uttryckligen besittningen till en annan. Bestämmelsen gäller sålunda inte t.ex. den situationen att betalningsinstrumentets innehavare för förvaring överlåter en väska som innehåller betalningsinstrumentet. Om innehavarens förfarande anses vara vårdslöst kan det

med stöd av 2 punkten i samma moment leda till att ansvar uppkommer.

Såsom ovan konstateras gäller bestämmelsen endast frivilliga överlåtelser. Om innehavaren av ett betalningsinstrument t.ex. med hot om våld har tvingats ge ifrån sig betalningsinstrumentet blir innehavaren med stöd av 1 punkten inte ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet. Om innehavaren därefter försummar att göra anmälan om saken kan innehavaren emellertid bli ansvarig med stöd av 3 punkten.

Enligt momentets *2 punkt* kan betaltjänstanvändaren bli ansvarig för obehörig användning av ett betalningsinstrument om detta har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen och detta beror på att betaltjänstanvändaren av vårdslöshet har försummat sina skyldigheter enligt 53 § 1 mom. Också lindrig vårdslöshet räcker för att ansvar ska uppkomma.

Motsvarande ansvarsgrund ingår för närvarande i konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § 1 mom. 2 punkten. Skillnaden är emellertid den att kontoinnehavaren enligt konsumentskyddslagen inte ansvarar om vårdslösheten är lindrig. I detta avseende innebär den föreslagna bestämmelsen sålunda en viss skärpning av konsumenternas ansvar.

En betaltjänstanvändare som med en tjänsteleverantör har ingått avtal om ett betalningsinstrument ansvarar också för vårdslöshet som någon annan innehavare av betalningsinstrumentet har gjort sig skyldig till. Exempelvis i fråga om mobiltelefonanslutningar förekommer det allmänt att mobiltelefoner används av barn medan anslutningsavtalet har ingåtts i en förälders namn. I en sådan situation ansvarar föräldern med stöd av 2 punkten för obehörig användning av mobiltelefonen för betalningstransaktioner som avses i 1 § 2 mom. 6 punkten, om den obehöriga användningen beror på barnets vårdslöshet.

Innehavaren av ett betalningsinstrument ska i enlighet med 53 § 1 mom. använda detta i enlighet med villkoren för beviljande och användning. Innehavaren ska i synnerhet vidta skäligen åtgärder för att dra försorg om betalningsinstrumentet inklusive dess identifieringsuppgifter. Innehavarens skyldigheter i

detta avseende behandlas närmare i motiveringen till 53 §.

Vid övervägandet av om betaltjänstanvändaren blir ansvarig med stöd av 2 punkten ska bl.a. beaktas hur exakt utformade villkor om beviljande och användning av betalningsinstrumentet som ingår i ramavtalet och om betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av betalningsinstrumentet har försummat att iaktta villkoren. En förutsättning för uppkomsten av ansvar till följd av försummelse att iaktta villkoren om beviljande och användning av betalningsinstrumentet är emellertid alltid att det mot villkoren stridande förfarandet tyder på vårdslöshet. Ett förfarande som strider mot villkoren (t.ex. godkännande av kortbetalning som ges på internetidor som inte är certifierade på det sätt som anges i villkoren) tyder inte nödvändigtvis på vårdslöshet t.ex. i en situation där ett sådant förfarande allmänt och vedertaget tillämpas bland betaltjänstanvändare och tjänsteleverantören de facto kan anses ha godkänt förfarandet genom att fortsättningsvis förmedla betalningar som initierats i strid med villkoren.

För att ansvar ska uppkomma krävs det dessutom att det finns ett orsakssamband mellan å ena sidan det faktum att betalningsinstrumentet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen och andra sidan brottet mot avtalsvillkoren om beviljande och användning av betalningsinstrumentet. Sålunda uppkommer inte något ansvar t.ex. i situationer där innehavaren av betalningsinstrumentet endast i något obetydligt avseende har försummat att iaktta i villkoren uppställda detaljerade säkerhetsföreskrifter och det är klart att försummelsen de facto inte har haft någon relevans för att betalningsinstrumentet använts obehörigen.

Enligt momentets 3 punkt kan betaltjänstanvändaren bli ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet om betaltjänstanvändaren själv eller någon annan innehavare har försummat sin skyldighet att enligt 54 § underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som tjänsteleverantören utsett om att betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Motsvarande ansvarsgrund ingår för närvarande i konsument-

skyddslagens 7 kap. 19 § 1 mom. 3 punkten. Rättspraxis när det gäller tillämpning av den sist nämnda bestämmelsen kan sålunda beaktas vid tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen.

I paragrafens 2 mom. fastställs en övre gräns i euro för betaltjänstanvändarens ansvar. I sådana fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten ansvarar betaltjänstanvändaren för obehörig användning av betalningsinstrumentet upp till högst 150 euro. I konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § sätts ingen motsvarande övre gräns för kontoinnehavarens ansvar. Bestämmelsen innebär sålunda en avsevärd lindring i fråga om betaltjänstanvändarens ansvar.

Någon begränsning i euro tillämpas inte i en sådan i 1 mom. 1 punkten avsedd situation där betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av betalningsinstrumentet har överlåtit detta till någon som är obehörig att använda det. Detta beror på att det vid en sådan överlåtelse är fråga om en medveten risktagning på vilken enligt direktivets artikel 61.2 inte tillämpas den ansvarsbegränsning i euro som föreskrivs i artikel 61.1.

Någon begränsning i euro tillämpas inte heller om betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av betalningsinstrumentet har handlat avsiktligt eller grovt vårdslöst.

Med grov vårdslöshet avses i bestämmelsen sådan synnerligen allvarlig oförsiktighet som tyder på uppenbar likgiltighet för säkerhetsriskerna i samband med besittning och användning av betalningsinstrument. Vid bedömningen av om en betaltjänstinnehavares förfarande har varit grovt vårdslöst ska beaktas samma omständigheter som de vilka ovan i motiveringen till 53 § och till denna paragrafs 1 mom. 2 punkten konstateras påverka bedömningen av omsorgsfullheten. För att vårdslösheten ska kunna betraktas som grov måste betalningsinstrumentets innehavare emellertid handla på ett sätt som klart och väsentligt avviker från de krav som ställs på ett omsorgsfullt handlande. Det är fråga om en helhetsbedömning där man kan beakta i synnerhet hur stor skaderisken är och möjligheten att vidta försiktighetsåtgärder.

Det kan vara fråga om grov vårdslöshet också till exempel då betalkortsinnehavaren

har förvarat betalkortet och koden i samma plånbok.

Den som använder mobiltelefon har den vanligen ständigt påslagen. Den som obehörigen får telefonen i sin besittning kan sålunda i allmänhet börja använda den bl.a. för att genomföra betalningstransaktioner, utan att känna till dess PIN-kod. Att förlora en mobiltelefon är sålunda förenat med en avsevärd risk för att den missbrukas. Trots detta kan det inte i sig betraktas som grov vårdslöshet att en mobiltelefonanvändare lämnar efter sig telefonen i ett kollektivtrafikmedel.

Också sådan försummelse att göra anmälan om att ett betalningsinstrument har förlorats som avses i 1 mom. 3 punkten kan i ett enskilt fall tyda på avsiktlighet eller grov vårdslöshet. I så fall tillämpas inte ansvarsbegränsningen på 150 euro. Detta är fallet t.ex. då innehavaren av ett betalningsinstrument efter att ha upptäckt att betalningsinstrumentet förlorats medvetet försummar att göra anmälan om saken eller dröjer med att göra anmälan så länge att förfarandet kan anses tyda på uppenbar likgiltighet för tjänsteleverantörens intressen.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om situationer där betaltjänstanvändaren inte blir ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet trots att någon av de ansvarsgrunder som föreskrivs i 1 mom. föreligger.

Enligt momentets 1 punkt ansvarar betaltjänstanvändaren inte för obehörig användning av betalningsinstrumentet till den del som det har använts efter att tjänsteleverantören eller någon annan som denne utsett har underrättats om att betalningsinstrumentet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Bestämmelsen motsvarar i sak konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § 2 mom. 1 punkten.

Om anmälan om att betalningsinstrumentet förlorats sänds till tjänsteleverantören, avses med anmälningstidpunkten den tidpunkt då anmälan inkommit till tjänsteleverantören eller någon annan som denne utsett.

Enligt momentets 2 punkt är betaltjänstanvändaren inte heller ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet om tjänsteleverantören har försummat sin skyldighet att enligt 55 § se till att innehavaren

har möjlighet att när som helst göra anmälan om att betalningsinstrumentet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. I konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § ingår ingen motsvarande bestämmelse. Bestämmelsen förbättrar sålunda betaltjänstanvändarens ställning jämfört med vad den nu är.

Bestämmelsen gäller t.ex. också den situationen att den telefonjour som tjänsteleverantören ordnat är så överbelastad att anmälan om att betalningsinstrumentet förlorats inte kan göras omedelbart efter att försvinnandet har upptäckts. Det är sålunda tjänsteleverantören som bär risken för att betalningsinstrumentet används obehörigen vid dröjsmål som beror på överbelastning av telefonjouren. Det är skäl att i varje enskilt fall med beaktande av hur länge överbelastningen pågår och övriga omständigheter bedöma hur ofta och med vilka intervall betaltjänstanvändaren skäligen kan förutsättas försöka upprepa sin anmälan.

Enligt momentets 3 punkt ansvarar betaltjänstanvändaren inte för obehörig användning av betalningsinstrumentet om betalningsmottagaren vid användningen av betalningsinstrumentet inte vederbörligen har försäkrat sig om betalarens rätt att använda betalningsinstrumentet. Bestämmelsen har ingen motsvarighet i direktivet, men i enlighet med direktivets artikel 61.3 kan den tas in i lagen.

Frågan på vilket sätt betalningsmottagaren kan förutsättas kontrollera betalarens rätt att använda betalningsinstrumentet beror huvudsakligen på omständigheterna. Ju större betalningstransaktionens belopp är desto större omsorgsfullhet kan i allmänhet krävas av betalningsmottagaren. En omständighet som har betydelse för bedömningen av om betalningsmottagarens kontrollåtgärder är tillräckliga när det gäller kortbetalningar är bl.a. om betalaren ger sitt godkännande till genomförande av en betalningstransaktion genom att underteckna ett verifikat eller använda en PIN-kod. Om godkännandet ges genom att underteckna ett verifikat och betalningsmottagaren inte har uppmärksammat att underskriften på betalkortet klart skiljer sig från betalarens underskrift, kan betalningsmotta-

garen anses ha försummat sin skyldighet enligt 3 punkten.

Bestämmelsen kan tillämpas också t.ex. i situationer där betalningsmottagaren har försummat att, antingen genom ett tekniskt arrangemang eller på något annat sätt, kontrollera om betalningsinstrumentet är spärrat.

Betalningsmottagaren kan förutsättas kontrollera den vid betalningssituationen närvarande betalarens identitet, åtminstone då betalningsmottagaren med beaktande av förhållandena har särskild anledning att misstänka att betalningsinstrumentet innehas obehörigen och används utan auktorisation. Vid bedömningen av om så är fallet är det skäl att bl.a. uppmärksamma betalningstransaktionens belopp. Betalningsmottagaren har den skyldighet som avses här oberoende av på vilket sätt betalaren ger sitt godkännande till genomförandet av betalningstransaktionen.

Betalningsmottagaren kan däremot i praktiken inte förutsättas direkt kontrollera betalarens identitet t.ex. då godkännandet av betalningstransaktionen ges via näthandel, nätbank, automat eller mobiltelefon. Också då kan ett vederbörligt förfarande från betalningsmottagarens sida, beroende på förhållandena, anses innebära att betalarens identitet t.ex. i samband med näthandel kontrolleras med de existerande metoderna för elektronisk identifiering.

Motsvarande bestämmelse ingår för närvarande i konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § 2 mom. 2 punkten. Vid tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen kan beaktas rättspraxis för tillämpning av den gällande bestämmelsen, bl.a. avgörandet HD 1994:82.

I paragrafens 4 mom. begränsas tillämpningen av 3 mom. Enligt bestämmelsen är betaltjänstanvändaren utan hinder av 3 mom. ansvarig för obehörig användning av betalningsinstrumentet om användaren eller någon annan innehavare avsiktligt har lämnat en oriktig anmälan eller annars handlat bedrägligt. Enligt bestämmelsen ansvarar betaltjänstanvändaren för obehörig användning av betalningsinstrumentet t.ex. i en situation där denne själv har överlåtit betalningsinstrumentet till någon som inte är behörig att använda detta och därefter bedrägligen anmält att betalningsinstrumentet förlorats. Motsvarande bestämmelse ingår inte i konsument-

skyddslagens 7 kap. 19 § men det är nödvändigt att ta in bestämmelsen i lagen i syfte att genomföra direktivets artiklar 61.2—61.5.

Betaltjänstanvändaren kan slippa sitt ansvar enligt denna paragraf med stöd av 75 § 1 mom. Som exempel kan nämnas den situationen att betalningsinstrumentet har förlorats och innehavaren inte har kunnat göra anmälan om saken på grund av avbrott i den allmänna telefontrafiken.

63 §. Tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 60.1. Paragrafen gäller alla typer av situationer där en betalningstransaktion har genomförts utan auktorisation. Till bestämmelsens tillämpningsområde hör bl.a. situationer där tjänsteleverantören har genomfört en betalningstransaktion trots att betalaren inte på avtalat sätt har givit sitt godkännande eller trots att betalaren inom föreskriven tid har återtagit sitt godkännande.

Paragrafen gäller också situationer där ett betalningsinstrument har använts utan behörighet. Tjänsteleverantören ansvarar emellertid inte för obehörig användning av betalningsinstrumentet till den del som betaltjänstanvändaren är ansvarig med stöd av 62 §.

Enligt paragrafen är en tjänsteleverantör vars kunds medel har använts för att genomföra en obehörig betalningstransaktion skyldig att omedelbart återbetala betalningstransaktionens belopp till kunden. Med medel avses i denna bestämmelse i enlighet med 8 § 16 punkten också på ett konto registrerat penningvärde. Om den obehöriga betalningstransaktionens belopp har debiterats kundens betalkonto ska tjänsteleverantören omedelbart återställa kontoställningen till vad den skulle ha varit om debiteringen inte ägt rum.

Återbetalningsskyldigheten gäller inte alltid betalningstransaktionens hela belopp. Som exempel kan nämnas den situationen att betalningsinstrumentet obehörigen har använts för genomförande av en betalningstransaktion på 400 euro varav betaltjänstanvändaren med stöd av 62 § ansvarar för 150 euro. Tjänsteleverantören ska då återbetala 250 euro till betaltjänstanvändaren.

Tjänsteleverantörens skyldighet att omedelbart återbetala medel innebär inte att

tjänsteleverantören alltid ska göra återbetalningen omedelbart efter att kunden har påstått att betalningstransaktionen skett utan behörighet och bett om återbetalning av beloppet. Tjänsteleverantören kan före återbetalningen försöka utreda om betalningstransaktionen varit auktoriserad eller inte. Denna utredning ska tjänsteleverantören göra så snabbt som möjligt. I varje fall ska tjänsteleverantören återbetala betalningstransaktionens belopp omedelbart efter att det genom utredningen antingen framkommit någon omständighet som tyder på att betalningstransaktionen inte varit auktoriserad eller det har framgått att tjänsteleverantören inte kan visa att betalningstransaktionen varit auktoriserad.

Tjänsteleverantören har enligt 72 § 1 mom. bevisbördan för att betalningstransaktionen varit auktoriserad. En tjänsteleverantör som inte omedelbart efter kundens begäran återbetalar beloppet av en betalningstransaktion som kunden påstår vara obehörig bär sålunda risken för att återbetalningen anses ha fördröjts under den tid som använts för utredningsarbetet, om tjänsteleverantören inte slutgiltigt kan bevisa att betalningstransaktionen inte varit behörig.

64 §. *Ansvar för icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner som initierats av betalaren.* Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 75.1 styckena 1—3.

Paragrafen gäller situationer där en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har blivit genomförd eller har genomförts felaktigt. Av betalaren initierade betalningstransaktioner är t.ex. kontantsättning på betalkonto, girering och penningförmedling. En betalningstransaktion anses inte ha genomförts t.ex. när det girerade beloppet har debiterats betalarens betalkonto men betalarens tjänsteleverantör inte har vidarebefordrat medlen. Med en felaktigt genomförd betalningstransaktion avses t.ex. att betalningen har hamnat hos fel person, att grundlösa avdrag gjorts från beloppet eller att genomförandet av betalningstransaktionen har fördröjts.

Enligt paragrafens 1 mom. är det rättsliga påföljden för sådana fel som nämns ovan att betalarens tjänsteleverantör utan onödigt

dröjsmål måste återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren. Om betalningstransaktionens belopp har debiterats betalarens betalkonto ska tjänsteleverantören återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle ha varit om debiteringen inte hade ägt rum. Skyldighet att betala tillbaka beloppet kan naturligtvis uppkomma endast om betalningstransaktionen har genomförts så långt att beloppet över huvud taget har debiterats betalarens konto eller på något annat sätt överförts från betalaren till dennes tjänsteleverantör.

Även om betalningstransaktionen skulle ha genomförts på ett felaktigt sätt är det inte heller från betalarens synpunkt alltid ändamålsenligt att kräva återbetalning av transaktionens belopp. Som exempel kan nämnas den situationen att betalningstransaktionen har genomförts korrekt i andra avseenden men blivit fördröjd. Om betalningsmottagaren emellertid godkänner betalningen kan betalaren nöja sig med att kräva ersättning för den dröjsmålsränta som betalaren varit tvungen att betala till betalningsmottagaren. Betalaren har i detta avseende rätt att välja påföljd.

Det är inte heller alltid ändamålsenligt att kräva återbetalning om betalningstransaktionen har blivit felaktigt genomförd endast i fråga om beloppet. Om en betalningsorder har avsett t.ex. överföring av 100 000 euro men blivit felaktigt genomförd så att endast 10 000 euro har överförts, kan betalaren i stället för att kräva återbetalning be tjänsteleverantören slutföra betalningstransaktionen i enlighet med betalarens order, dvs. betala återstående 90 000 euro till betalningsmottagarens tjänsteleverantör. Också i detta fall är det betalaren som har rätt att välja förfarande.

Tjänsteleverantören är utöver återbetalningsansvaret skyldig att återbetala de avgifter som tagits ut för genomförandet av betalningstransaktionen samt att ersätta ränteförluster och eventuella andra skador som felet orsakat, enligt vad som föreskrivs i 67 och 69 §.

Paragrafen gäller tjänsteleverantörens skyldighet att till följd av ett fel i genomförandet av en betalningstransaktion återbetala dess belopp. Genom paragrafen regleras inte de rättigheter och skyldigheter som har samband med det underliggande rättsförhållandet och

inte heller i övrigt på ett uttömmande sätt vem som sist och slutligen har rätt till det belopp som tjänsteleverantören återbetalar. Denna fråga måste vid behov utredas särskilt, med beaktande av bl.a. innebörden av det rättsförhållande som ligger till grund för betalningen samt av de rättsprinciper som gäller återbäring av obehörig vinst.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om undantag från återbetalningsskyldigheten. Betalarens tjänsteleverantör är enligt 1 mom. inte skyldig att återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren, om tjänsteleverantören kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har tagit emot betalningstransaktionens belopp inom den tidsfrist som föreskrivs i 47 §. Det är sålunda betalarens tjänsteleverantör som har bevisbördan i detta fall.

Om det visas att betalningsmottagarens tjänsteleverantör inom utsatt tid har tagit emot betalningstransaktionens belopp övergår ansvaret för genomförande av betalningstransaktionen på tjänsteleverantören som omedelbart ska kreditera betalningsmottagarens betalkonto med betalningstransaktionens belopp. Om betalningsmottagaren inte har något betalkonto ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör omedelbart ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande.

65 §. Ansvar för icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner som initierats av eller via betalningsmottagaren. Med denna paragraf genomförs tredje stycket i direktivets artikel 75.2.

Paragrafen gäller situationer där en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren inte har blivit genomförd eller har genomförts felaktigt. Direktdebitering är en typisk betalningstransaktion som initieras av betalningsmottagaren. Till de vanligaste betalningstransaktionerna som initieras via betalningsmottagaren hör kortbetalningar. Också betalning av t.ex. parkeringsavgifter med mobiltelefon är betalningstransaktioner som initieras via betalningsmottagaren.

Med icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner avses i denna paragraf detsamma som i 64 §.

Också i sådana felsituationer som avses i denna paragraf är den rättsliga påföljden enligt 1 mom. att betalarens tjänsteleverantör utan obefogat dröjsmål ska återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren. Om beloppet har debiterats betalarens betalkonto ska tjänsteleverantören återställa betalkontots kontoställning till vad den skulle ha varit om debiteringen inte hade ägt rum. Återbetalningsskyldighet kan naturligtvis uppkomma endast om betalningstransaktionen har genomförts så långt att beloppet över huvud taget har debiterats betalarens betalkonto eller på något annat sätt har överförts från betalaren till dennes tjänsteleverantör.

Vad som i motiveringen till 64 § nämns om möjligheten att använda alternativa rättsliga påföljder gäller också situationer där denna paragraf tillämpas.

Liksom ovan konstateras i fråga om 64 § reglerar inte heller denna paragraf på ett uttömmande sätt vem som sist och slutligen har rätt till det belopp som tjänsteleverantören återbetalar.

Enligt paragrafens 2 mom. uppkommer återbetalningsskyldighet dock inte om det faktum att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts felaktigt beror på att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har försummat sina skyldigheter enligt 48 eller 49 §. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ansvarar då för att betalningstransaktionen genomförs. Tjänsteleverantören ska beroende på situationen antingen överföra betalningsordern på betalarens tjänsteleverantör i enlighet med 48 § eller överföra betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagaren i enlighet med 49 §.

66 §. Spårning av betalningstransaktioner. Paragrafens 1 mom. motsvarar fjärde stycket i direktivets artikel 75.1 medan 2 mom. motsvarar fjärde stycket i artikel 75.2. Med en icke genomförd eller felaktigt genomförd betalningstransaktion avses i denna paragraf detsamma som i 64 §.

Tjänsteleverantören är skyldig att i enlighet med denna paragraf spåra en betalningstransaktion oberoende av om tjänsteleverantören i enlighet med 64 eller 65 § är ansvarig för att betalningstransaktionen inte har genomförts eller för att den har genomförts felaktigt. Om emellertid orsaken till att betalningstransak-

tionen inte har genomförts eller blivit felaktigt genomförd är att betaltjänstanvändaren har gett en felaktig unik identifikationskod är tjänsteleverantören inte enligt denna paragraf skyldig att spåra betalningstransaktionen. Detta framgår av 68 § 1 mom. I ett sådant fall ska på spårningen av betalningstransaktionen tillämpas 68 § 2 mom.

Vid spårning av betalningstransaktioner som genomförts med mobiltelefon eller något motsvarande kommunikationsmedel ska dessutom beaktas vad som i lagen om data-skydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om den konfidentiella naturen hos meddelanden och identifieringsuppgifter.

Av lagens 26 § 1 mom. följer att tjänsteleverantören i regel inte får ta ut avgifter för spårning av betalningstransaktioner som avses i denna paragraf. Paragrafens 3 mom. innehåller emellertid en undantagsbestämmelse för situationer där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I fråga om sådana situationer som faller utanför tillämpningsområdet för direktivet föreslås att en inom EES etablerad tjänsteleverantör får ta ut de avgifter av betaltjänstanvändaren som tjänsteleverantören på grund av spårningen måste betala till den utanför EES etablerade tjänsteleverantören.

I bestämmelsen är det endast fråga om att debitera betaltjänstanvändaren för sådana faktiska spårningskostnader som tjänsteleverantören har betalat till en tjänsteleverantör som är etablerad utanför EES. Inte heller i dessa fall får således en tjänsteleverantör som är etablerad inom EES debitera betaltjänstanvändaren för sina egna spårningsåtgärder.

En förutsättning för debitering av spårningskostnader är i sådana fall som avses i 3 mom. att det i ramavtalet har avtalats om sådan rätt eller att tjänsteleverantören efter att betaltjänstanvändaren har bett denne spåra en betalningstransaktion har informerat betaltjänstanvändaren om kostnadsansvaret varefter denne har godkänt att spårningen inleds. Syftet med bestämmelsen är att trygga att ansvaret för utländska tjänsteleverantörers eventuellt betydande spårningsavgifter inte

ska komma som en överraskning för betaltjänstanvändaren.

67 §. Skyldighet att återbetala avgifter samt ersätta ränta. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 75.3.

Enligt paragrafens första mening har betaltjänstanvändaren rätt att av sin egen tjänsteleverantör få återbetalning av de avgifter som betaltjänstanvändaren debiterats för en betalningstransaktion, om denna inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt.

I vanliga fall tas av betaltjänstanvändaren inte ut avgifter separat för varje betalningstransaktion som omfattas av ramavtalet. Avgifterna för betalningstransaktionerna kan t.ex. ingå i den månatliga serviceavgift som täcker alla tjänster i ett kontopaket. För tjänsteleverantören uppkommer då ingen återbetalningsskyldighet med stöd av den paragraf som det nu är fråga om, även om någon enskild betalningstransaktion inte har genomförts eller har genomförts felaktigt. T.ex. i en situation där en betydande del av de betalningsorder som getts under en månad inte har genomförts eller har genomförts felaktigt, kan betaltjänstanvändaren dock få rätt att kräva återbetalning av hela eller en del av den månatliga serviceavgiften i enlighet med de avtalsrättsliga principerna om prisnedsättning.

Enligt paragrafens andra mening har betaltjänstanvändaren rätt att av tjänsteleverantören få ersättning för ränta som betaltjänstanvändaren blivit tvungen att betala eller som betaltjänstanvändaren inte får till följd av att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts felaktigt. Enligt bestämmelsen har betalaren t.ex. rätt att av tjänsteleverantören få ersättning för dröjsmålsränta som betalaren blir tvungen att betala till betalningsmottagaren på grund av att betalningsmottagaren till följd av ett fel vid genomförandet av betalningstransaktionen har fått betalningen för sent. Tjänsteleverantören blir ersättningskyldig för räntan också t.ex. om gäldenären har girerat en extra amortering på ett lån och blir tvungen att betala löpande ränta onödigt länge på grund av att amorteringen till följd av ett fel vid genomförandet av giringen har fördröjts. Tjänsteleverantören blir ersättningskyldig för icke erhållen ränta t.ex. i en situation där en kontantinsättning

har gjorts på ett räntebärande betalkonto och tjänsteleverantören genom att fastställa en felaktig valuteringsdag har åsamkat kontoinnehavaren ränteförlust.

68 §. Felaktiga unika identifikationskoder. Med denna paragraf genomförs direktivets artiklar 74.1 och 74.2. Paragrafen gäller situationer där orsaken till att en betalningstransaktion inte blivit genomförd eller blivit felaktigt genomförd är att betaltjänstanvändaren gett en felaktig unik identifikationskod. Det kan vara fråga t.ex. om att betalaren uppgivit betalningsmottagarens kontonummer felaktigt vilket har haft som följd att betalningen gått till fel persons bankkonto.

Enligt betaltjänstdirektivet är betalarens tjänsteleverantör inte skyldig att kontrollera om den unika identifikationskod som betaltjänstanvändaren gett stämmer överens med den i betalningsordern nämnda betalningsmottagarens namn. I enlighet med denna utgångspunkt föreskrivs i *1 mom.* att tjänsteleverantören inte är ansvarig om det faktum att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts felaktigt beror på att den unika identifikationskod som lämnats av betaltjänstanvändaren är felaktig. Tjänsteleverantören är i ett sådant fall i enlighet med 64 eller 65 § inte skyldig att återbetala betalningstransaktionens belopp eller att i enlighet med 66 § spåra betalningstransaktionen och inte heller att i enlighet med 67 återbetala avgifterna eller betala ersättning för räntan.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs emellertid att betalarens tjänsteleverantör är skyldig att vidta skäliga åtgärder för att återvinna de medel som betalningstransaktionen avsåg, trots att tjänsteleverantören inte är ansvarig för felet. Vilken typ av åtgärder och hur omfattande åtgärder tjänsteleverantören skäligen kan förutsättas vidta beror på förhållandena, t.ex. betalningstransaktionens belopp och om det är fråga om en inhemsk eller en gränsöverskridande betalningstransaktion.

Om så har avtalats i ramavtalet får tjänsteleverantören enligt momentet ta ut en avgift av betaltjänstanvändaren för återvinning av de medel som betalningstransaktionen avsåg. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader. I direktivets artikel 52.1 föreskrivs om avgifterna. I fråga om till-

lämpningen av bestämmelsen om avgifterna hänvisas till det som anförs i motiveringen till 26 §.

69 §. Skadestånd. I denna paragraf föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att ersätta skada som tjänsteleverantörens felaktiga förfarande har orsakat betaltjänstanvändare. Med paragrafen genomförs direktivets artikel 81 om sanktioner för överträdelser av nationella bestämmelser som har antagits i enlighet med direktivet.

Eftersom det i 67 § ingår en specialbestämmelse om ersättning för ränteförlust som orsakats av en icke genomförd eller felaktigt genomförd betalningstransaktion gäller paragrafen om skadestånd endast annan skada. Med stöd av denna paragraf kan det bli fråga om att ersätta t.ex. betaltjänstanvändarens telefonkostnader i anslutning till utredningen av tjänsteleverantörens fel.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan tjänsteleverantörens ersättningsskyldighet baseras antingen på förfarande som strider mot denna lag eller mot avtal.

Förslaget innebär att tjänsteleverantörens ansvar för skada som orsakats betaltjänstanvändaren i fråga om de direkta skadorna är ett s.k. kontrollansvar som i princip regleras enligt samma principer som i köplagen. Detta innebär att ersättningsskyldighet uppkommer oberoende av om skadan beror på vårdslöshet från tjänsteleverantörens sida. Tjänsteleverantören befrias emellertid från ersättningsansvar om skadan har berott på force majeure enligt 75 §.

I paragrafens *2 mom.* begränsas tjänsteleverantörens ersättningsskyldighet så att som förutsättning för ersättning av indirekt skada uppställs att skadan beror på vårdslöshet från tjänsteleverantörens sida.

Tjänsteleverantörens ansvar omfattar dels vållande som dennes anställda gör sig skyldiga till och dels också vållande från sådana underleverantörers sida som tjänsteleverantören har anlitat för att uppfylla ett avtal. Tjänsteleverantören ansvarar sålunda t.ex. för sina förmedlares vållande.

Bedömningen av när det kan anses vara fråga om vårdslöshet från tjänsteleverantörens sida görs utifrån allmänna avtalsrättsliga principer och i sista hand rättspraxis. Det är klart att vårdslösheten lika väl kan förekom-

ma i form av aktiv verksamhet som i form av underlåtenhet.

I momentet finns ingen uttrycklig bestämmelse om fördelning om bevisbördan. Till åtskillnad från 75 § har bevisbördan inte lagts enbart på tjänsteleverantören så att denne kunde slippa ersättningsansvar genom att påvisa att vållande inte föreligger. Avsikten är att frågan om fördelning av bevisbördan i sådana situationer som det här är fråga om inte ska avgöras enligt någon schematisk regel. Domstolen ska i varje enskilt fall överväga vad som ska betraktas som tillräckligt bevis och vilkendera parten som mot denna bakgrund ska åläggas bevisbördan i olika frågor, med beaktande av parternas bevismöjligheter och andra omständigheter.

I momentets 1—3 punkt preciseras vad som avses med indirekt skada.

Enligt momentets 1 punkt ska som indirekt skada anses inkomstförlust som betaltjänst-användaren lider på grund av tjänsteleverantörens bristfälliga förfarande eller av åtgärder som föranleds av detta. Som exempel kan nämnas en situation där ett köp som betaltjänst-användaren planerat inte blir av på grund av att betaltjänst-användaren efter ett dröjsmål med genomförandet av betalningstransaktionen inte har nödvändiga medel till sitt förfogande och den vinst som köpet väntades ge därför uteblir.

Enligt momentets 2 punkt ska som indirekt skada betraktas skada som beror på en förpliktelse som grundar sig på något annat avtal. Med stöd av denna bestämmelse kan det bli fråga om att ersätta t.ex. avtalsvite som betaltjänst-användaren blir tvungen att betala till sin avtalspart då betaltjänst-användaren till följd av att betalningstransaktionen inte genomförts inte inom utsatt tid har kunnat betala avtalsenligt.

Enligt momentets 3 punkt ska som indirekt skada anses också annan än i 1 och 2 punkten avsedd skada av samma slag som är svår att förutse.

En skada som avses i 2 mom. anses enligt 3 mom. dock inte som indirekt skada i den mån den orsakas av åtgärder för att begränsa någon annan typ av skada. För att få ersättning förutsätts sålunda inte vårdslöshet från tjänsteleverantörens sida utan rätten till ersättning bestäms enligt 1 mom. Syftet med

bestämmelsen är att förhindra att betaltjänst-användaren försätts i en sämre ställning genom att försöka begränsa sin skada. En liknande bestämmelse ingår bl.a. i köplagens 67 § 3 mom. och i konsumentskyddslagens 8 kap. 10 § 4 mom.

Enligt paragrafens 4 mom. kan tjänsteleverantörens ansvar för sådan indirekt skada som avses i 2 mom. liksom enligt nuvarande praxis uteslutas eller begränsas genom avtal. Bestämmelsen kan tillämpas oberoende av om betaltjänst-användaren är konsument eller näringsidkare.

Tjänsteleverantören ansvarar emellertid oberoende av eventuella ansvarsbegränsande villkor också för indirekt skada om tjänsteleverantören eller någon för vars förfarande tjänsteleverantören ansvarar har orsakat skadan avsiktligt eller av grov vårdslöshet.

Enligt de allmänna skadeståndsrättsliga principerna är det med stöd av denna paragraf möjligt att ersätta endast skada som har ett orsakssamband med tjänsteleverantörens mot lag eller avtal stridande förfarande och som skäligen har kunnat förutses av tjänsteleverantören.

70 §. Anmälan om obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 58. I paragrafen föreskrivs om betaltjänst-användarens skyldighet att göra anmälan till tjänsteleverantören om obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner. En betaltjänst-användare som försummar att göra anmälan går miste om sin rätt att av tjänsteleverantören få tillbaka betalningstransaktionens belopp eller annan kompensation på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Betaltjänst-användaren ska enligt paragrafen göra anmälan utan onödigt dröjsmål. Frågan om betaltjänst-användaren vederbörligen har uppfyllt sin reklamationskyldighet bedöms från fall till fall. Det kan i allmänhet förutsättas att betaltjänst-användaren efter att ha fått t.ex. ett kontoutdrag, en kreditkortsfaktura eller en specifikation av betalningstransaktioner som debiteras i samband med teleräkningen kontrollerar att de betalningstransaktioner som framgår av utdraget är korrekta och utan obefogat dröjsmål reklamerar obe-

höriga eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner.

Betalaren ska i varje fall reklamera senast 13 månader efter att betalningstransaktionens belopp har debiterats hans betalkonto. Betalningsmottagaren ska på motsvarande sätt reklamera senast 13 månader efter att betalningstransaktionens belopp har krediterats mottagarens betalkonto. Tidsfristen 13 månader tillämpas dock inte om tjänsteleverantören inte har informerat betaltjänstanvändaren om en betalningstransaktion på det sätt som föreskrivs i 2 kap. Betaltjänstanvändaren är emellertid också i det fallet skyldig att göra felanmälan utan obefogat dröjsmål efter att ha upptäckt felet.

Den i paragrafen stadgade tidsfristen på 13 månader gäller naturligtvis inte betalaren i en situation där betalningstransaktionens belopp inte över huvud taget har debiterats betalarens betalkonto. På motsvarande sätt gäller tidsfristen inte betalningsmottagaren om betalningstransaktionens belopp inte över huvud taget har krediterats dennes betalkonto.

Reklamationskyldigheten enligt paragrafen gäller endast sådana återbetalningar och övriga kompensationer som avses i 7 kap. i betaltjänstlagen. Paragrafen påverkar således inte det ansvar som kreditgivaren har enligt 7 kap. 13 § i konsumentskyddslagen. Enligt den sistnämnda paragrafen har en konsument som på grund av avtalsbrott har rätt att hålla betalningen inne eller få återbäring på priset, skadestånd eller annan penningprestation av säljaren eller den som utfört tjänsten denna rätt också gentemot en sådan kreditgivare som har finansierat köpet eller tjänsten.

71 §. Felanmälan i andra fall. Denna paragraf gäller betaltjänstanvändarens skyldighet att till tjänsteleverantören anmäla andra fel i betaltjänsten än sådana som avses i 70 §. Paragrafen har ingen motsvarighet i direktivet. Behovet att ta in den i lagen beror på lagförslaget 69 §.

En förutsättning för att betaltjänstanvändaren ska kunna kräva ersättning för skada som orsakats av något annat fel än ett sådant som avses i 70 § är att betaltjänstanvändaren underrättar tjänsteleverantören om felet inom en skälig tid. I bestämmelsen avses s.k. neutral reklamation, dvs. en anmälan om att

tjänsten har ett fel som betaltjänstanvändaren vill åberopa. Betaltjänstanvändaren kan senare precisera vilka krav han vill framföra med anledning av felet. Som reklamation räcker det emellertid inte att betaltjänstanvändaren endast framför ett opreciserat påstående om att en tjänst varit dålig. Betaltjänstanvändaren måste också på något sätt ange vilken typ av fel det är fråga om eller åtminstone hur felet framgår.

Reklamationstiden räknas från det att betaltjänstanvändaren har upptäckt eller borde ha upptäckt felet. Tiden inom vilken felet måste anmälas efter att det upptäckts kan variera bl.a. beroende på vem betaltjänstanvändaren är. Om betaltjänstanvändaren är en näringsidkare kan man i allmänhet ställa strängare krav än på en betaltjänstanvändare i konsumentställning.

Enligt paragrafens andra mening har betaltjänstanvändaren dock utan hinder av paragrafen rätt att åberopa ett fel om tjänsteleverantören har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder. Motsvarande bestämmelse finns t.ex. i köplagens 33 §.

72 §. Bevisbörda. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 59. De i paragrafens 1 mom. ingående bestämmelserna om bevisbördan motsvarar de allmänna principerna om fördelning av bevisbördan.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om bevisvärdet av den omständigheten att godkännandet av betalningstransaktionen har getts med betalningsinstrumentet. Bestämmelsen kan tillämpas t.ex. i en situation där betaltjänstanvändaren påstår att en kortbetalning är obehörig men tjänsteleverantören kan påvisa att betalkortet har använts och dess PIN-kod getts i betalningssituationen.

Om tjänsteleverantören kan visa att godkännande till en betalningstransaktion har getts med betalningsinstrumentet är utgångspunkten den att denna omständighet styrker antagandet att betalningsinstrumentets innehavare har gett sitt godkännande till betalningstransaktionen. Enligt paragrafens 2 mom. räcker enbart ett godkännande som givits med betalningsinstrumentet inte nödvändigtvis som bevis för att betalningsinstrumentets innehavare har gett sitt samtycke till betalningstransaktionen, handlat på så sätt bedrägligt som avses i 62 § 4 mom. eller av-

siktligt eller grovt vårdslöst försummat sin skyldighet enligt 53 § att dra försorg om betalningsinstrumentet eller sin skyldighet att i enlighet med 54 § göra anmälan om att betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Av detta följer att tjänsteleverantören vid behov ska kunna lägga fram också andra bevis på att betalningsinstrumentets innehavare har gett sitt godkännande till betalningstransaktionen.

Tjänsteleverantören kan bli skyldig att lägga fram andra bevis om omständigheter som tyder på att betalningsinstrumentets innehavare är ansvarig för en betalningstransaktion som innehavare påstår vara obehörig, t.ex. i en situation där innehavaren på sannolika grunder visar att han eller hon befunnit sig på en annan ort och haft betalningsinstrumentet i sin besittning på den orten vid tidpunkten för godkännandet av den omtvistade betalningstransaktionen.

Den föreslagna bestämmelsens ordalydelse avviker i någon mån från direktivets. Enligt direktivets artikel 59.2 räcker den omständigheten att det är fråga om "användningen av ett betalningsinstrument som registrerats av betaltjänstleverantören" inte nödvändigtvis för att visa att betalaren har godkänt betalningstransaktionen eller att betalaren handlat bedrägligt eller avsiktligt eller av grov vårdslöshet försummat att uppfylla en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56. I den föreslagna bestämmelsen används istället för uttrycket "användningen av ett betalningsinstrument som registrerats" uttrycket "att samtycke till att betalningstransaktionen genomförs har getts med betalningsinstrumentet". Det sist nämnda uttrycksättet anses vara tydligare. Avsikten är inte att den föreslagna bestämmelsen i sak ska skilja sig från direktivets.

73 §. Övriga rättigheter. Med denna paragraf genomförs direktivets artiklar 60.2 och 76. Enligt paragrafen begränsar bestämmelserna i 63—67 och 69 § inte betaltjänst användarens övriga rättigheter enligt lag eller avtal.

En på lag baserad annan rättighet är t.ex. rätten till dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/1982) om tjänsteleverantören inte gör en återbetalning inom den tid som föreskrivs

i 63 §. Med lag avses i bestämmelsen inte enbart skriven lag utan också allmänna avtalsrättsliga principer. I enlighet med dessa kan betaltjänst användaren t.ex. få rätt till prisnedsättning i en sådan situation som beskrivs ovan i 67 §.

En annan rättighet som är baserad på lag kan vara t.ex. rätten till avtalsvite i den händelse att tjänsteleverantörens betalning försenas.

74 §. Tjänsteleverantörens rätt till återkrav. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 77. Paragrafen gäller relationerna mellan de tjänsteleverantörer och förmedlare som deltar i genomförande av en betalningstransaktion. I enlighet med paragrafens 1 mom. ska ansvaret för ett fel som begåtts i samband med en betalningstransaktion i sista hand läggas på den tjänsteleverantör eller förmedlare vars förfarande är orsak till felet.

Enligt paragrafens 2 mom. begränsar bestämmelserna i 1 mom. inte tjänsteleverantörens övriga rättigheter enligt lag eller avtal.

75 §. Force majeure. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 78. Enligt paragrafens 1 mom. föreligger ansvar enligt detta kapitel inte om den part som åläggs ansvar kan styrka att skyldigheten inte kunde uppfyllas på grund av sådana osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som parten inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga att avvärja ens med iakttagande av största möjliga omsorgsfullhet.

Det övermäktiga hindret ska uttryckligen vara av ett sådant slag att den part som åberopat hindret inte har någon möjlighet att påverka det. Hindret får sålunda inte bero t.ex. på tjänsteleverantörens interna förhållanden, såsom produktionsprocesser eller organisering av verksamheten. Utgångspunkten är den att såsom hinder som tjänsteleverantören kan påverka ska betraktas alla omständigheter som tjänsteleverantören kan påverka genom planering, organisering och övervakning av verksamheten.

Såsom övermäktiga hinder eller force majeure betraktas t.ex. krig och naturkatastrofer, störningar i allmänna kommunikationer och datatrafik samt avbrott i eldistribution, eldsvådor och andra liknande omständigheter. Också strejker och andra sådana konflikter

kan utgöra ett övermäktigt hinder om de faller utanför den åberopande partens påverkningssmögjligheter. Hindret ska vara osedvanligt och oförutsägbart, dvs. sådant att parten inte kunnat förutse det när avtalet ingicks.

Dessutom förutsätts att parten inte med iakttagande av största möjliga omsorgsfullhet hade kunnat avvärja konsekvenserna av hindret. Parten ska försöka uppfylla sina lagstadgade förpliktelser. Om detta inte lyckas så som parten planerat ska parten använda någon annan metod om detta skäligen kan förutsättas.

Momentet gäller samtliga tjänsteleverantörer som deltar i genomförandet av en betalningstransaktion. Om en enda av de tjänsteleverantörer som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen kan åberopa ett sådant övermäktigt hinder som avses i momentet har betaltjänstanvändaren inte heller rätt till ersättning av de tjänsteleverantörer som inte direkt drabbats av det övermäktiga hindret men som inte på grund av ett övermäktigt hinder som drabbat någon av tjänsteleverantörerna förmår genomföra betalningstransaktionen för sin egen del.

När det övermäktiga hindret för betalningstransaktionen inte längre existerar ska tjänsteleverantörerna genomföra betalningstransaktionen i enlighet med denna lag. Det övermäktiga hindret förlänger genomförandetiden för betalningstransaktionen med så många arbetsdagar som hindret pågår.

Bevisbördan för att ett övermäktigt hinder föreligger har den tjänsteleverantör som åberopar hindret. Om en betaltjänstanvändare ber en annan tjänsteleverantör som deltar i betalningstransaktionen att uppfylla sin plikt, kan tjänsteleverantören för att bli befriad från förpliktelsen lägga fram en utredning av den tjänsteleverantör som drabbats av force majeure.

På det sätt som konstateras i motiveringen till 62 § kan också en betaltjänstanvändare åberopa force majeure för att bli befriad från ansvar enligt 62 §.

Enligt paragrafens 2 mom. är tjänsteleverantören i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel inte heller ansvarig om uppfyllandet av förpliktelser som anges i denna lag eller i avtal strider mot tjänsteleverantörens skyldigheter enligt vad som föreskrivs någon

annanstans i lag. Sådana begränsningar kan följa t.ex. av lagstiftningen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

76 §. Skadebegränsning och jämkning av skadestånd. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om en skadelidande betaltjänstanvändares skyldighet att begränsa sin skada. Bestämmelsen motsvarar bl.a. köplagens 70 § 1 mom. och konsumentskyddslagens 5 kap. 30 § 1 mom.

I samband med tjänsteleverantörens felaktiga förfarande ska betaltjänstanvändaren vidta skäligen åtgärder för att begränsa sin skada. Om betaltjänstanvändaren försummar detta ska skadeståndet sänkas med ett belopp som motsvarar den skada som betaltjänstanvändaren skulle ha undvikit genom att vidta vederbörliga åtgärder.

Enligt paragrafens 2 mom. är det möjligt att jämka det skadestånd som tjänsteleverantören åläggs att betala. Motsvarande jämningsbestämmelse finns bl.a. i köplagens 70 § 2 mom. I den föreslagna bestämmelsen räknas emellertid mera detaljerat än i köplagen upp omständigheter som ska beaktas vid jämkningen.

77 §. Avtal om ansvar vid användning av betalningsinstrument för låga belopp. I denna paragraf föreskrivs om undantag i fråga om de ansvarsbestämmelser som gäller betalningsinstrument för låga belopp.

Paragrafens 1 mom. gäller betalningsinstrument för låga belopp som inte kan spärras på grund av sina egenskaper. Parterna kan avtala att 62 § 3 mom. 1 och 2 punkten inte ska tillämpas på avtal om betalningsinstrument för låga belopp. Betalningsinstrumentets innehavare kan sålunda inte slippa ansvar genom att göra anmälan om att betalningsinstrumentet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen och inte heller på den grunden att tjänsteleverantören inte har ordnat möjlighet för betaltjänstanvändaren att göra en sådan anmälan. Momentet motsvarar i fråga om ansvarsbestämmelserna direktivets artikel 53.1 a.

Paragrafens 2 mom. gäller sådana betalningsinstrument för låga belopp som används anonymt. Bestämmelsen gäller också andra situationer där tjänsteleverantören av orsaker som beror på betalningsinstrumentets egen-

skaper inte kan styrka att innehavaren har gett sitt godkännande till att betalningstransaktionen genomförs. I dessa fall kan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala att 62 § 1 och 2 mom. och 3 mom. 3 punkten samt 63 och 72 § inte ska tillämpas på avtal om betalningsinstrument för låga belopp. Bestämmelsen innebär i praktiken att parterna kan avtala att innehavaren av ett betalningsinstrument för låga belopp svarar för obehörig användning av instrumentet, utan hinder av de begränsningar som föreskrivs i denna lag.

Innehavaren av ett betalningsinstrument för låga belopp kan emellertid med stöd av 62 § 3 mom. 1 och 2 punkten slippa ansvar också i sådana situationer som det här är fråga om. Den grund för ansvarsbefrielse som föreskrivs i 1 punkten gäller anmälan om att betalningsinstrumentet har förlorats medan den befrielsegrund som föreskrivs i 2 punkten gäller tjänsteleverantörens försummelse att se till att betaltjänstanvändaren har möjlighet att när som helst anmäla att instrumentet förlorats.

Med paragrafens 2 mom. genomförs direktivets artikel 53.1 b. Till den del som momentet hänvisar till 62 § 3 mom. 3 punkten är regleringen inte baserad på direktivet, som inte innehåller någon motsvarande bestämmelse om att betaltjänstanvändaren inte ansvarar för obehörig användning av betalningsinstrumentet i det fall att betalningsmottagaren inte i samband med användning av betalningsinstrumentet vederbörligen har kontrollerat betalarens rätt att använda betalningsinstrumentet. Det är motiverat att det är möjligt att genom avtal utesluta möjligheten att tillämpa denna bestämmelse, om betalningsinstrument för låga belopp används anonymt.

78 §. Ansvar vid användning av elektroniska pengar. Denna paragraf motsvarar direktivets artikel 53.3. Enligt paragrafen ska 62 och 63 § tillämpas på elektroniska pengar som avses i kreditinstitutslagens 6 § 1 mom. endast om tjänsteleverantören har möjlighet att förhindra användningen av kontot eller spärra betalningsinstrumentet.

Om elektroniska pengar samtidigt uppfyller definitionen på ett betalningsinstrument för låga belopp ska denna paragraf i första hand

tillämpas med avseende på 77 §. På elektroniska pengar som uppfyller definitionen på ett betalningsinstrument för låga belopp ska sålunda när de i denna paragraf angivna förutsättningarna är uppfyllda inte tillämpas 62 och 63 §, trots att parterna inte avtalat om saken på det sätt som avses i 77 §.

Återbetalning

79 §. Villkor för återbetalning. Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 62.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om betalarens tjänsteleverantörs skyldighet att på betalarens begäran återbetala hela beloppet av en betalningstransaktion som initierats av eller via en betalningsmottagare. Ovan i motiveringen till 65 § beskrivs olika typer av betalningstransaktioner som initierats av eller via betalningsmottagaren.

En förutsättning för att återbetalningsskyldighet ska uppkomma är enligt momentets 1 punkt för det första att betalningstransaktionens belopp inte exakt framgår av det godkännande som betalaren gett. Denna förutsättning uppfylls t.ex. då betaltjänstanvändaren har gett en direktdebiteringsfullmakt som innebär att framtida elräkningar kan debiteras dennes betalkonto. Bestämmelsen kan tillämpas också på sådana fall där innehavaren av ett betalkort ger sitt godkännande till en kortbetalning utan att känna till det exakta beloppet. Som exempel kan nämnas den situationen att en kund i samband med incheckningen på ett hotell såsom säkerhet ger hotellet ett öppet godkännande att kreditera kundens kreditkortskonto.

En förutsättning för att återbetalningsskyldighet ska uppkomma är enligt 2 punkten dessutom att betalningstransaktionen överstiger det belopp som betalaren rimligen kunde ha förväntat sig med hänsyn till sitt tidigare konsumtionsmönster, villkoren i ramavtalet och andra omständigheter. Frågan om denna förutsättning är uppfylld bedöms från fall till fall. Enligt vad som konstateras i andra stycket i direktivets artikel 62.1 ska betalaren på begäran av betaltjänstleverantören redovisa de faktiska förhållandena rörande villkoren för återbetalning.

Frågan om förutsättningen är uppfylld ska bedömas objektivt. Enbart den omständigheten att betalaren själv anser att en betalningstransaktions belopp är alltför stort leder sålunda inte till återbetalningsskyldighet, utan beloppet ska också enligt en objektiv bedömning överstiga det som betalaren skäligen har kunnat vänta sig med beaktande av de omständigheter som nämns i bestämmelsen.

Betalaren får till stöd för villkor som avses i 2 punkten inte åberopa valutaväxlingskursen som skäl, om den referensväxelkurs som avtalats med betalarens betaltjänstleverantör i enlighet med 12 § 9 punkten eller 22 § 1 mom. har tillämpats. Det har inte ansetts vara nödvändigt att i lagen ta in en sådan uttrycklig bestämmelse om saken som motsvarar direktivets artikel 62.2.

Enligt tredje stycket i direktivets artikel 62.1 får betalaren och dennes betaltjänstleverantör i ett ramavtal avtala att betalaren har rätt till återbetalning från betaltjänstleverantören även om villkoren för återbetalning enligt första stycket inte är uppfyllda. I lagen föreslås inte någon motsvarande bestämmelse. Det är också utan någon uttrycklig bestämmelse om saken klart att betalaren och tjänstleverantören kan avtala om ett sådant villkor som är gynnsammare från betalarens synpunkt.

I enlighet med vad som konstateras i tredje stycket i direktivets artikel 62.1 gäller återbetalningsskyldigheten den genomförda betalningstransaktionens hela belopp.

Enligt paragrafens 2 mom. kan betalaren och tjänstleverantören i ramavtalet komma överens om att betalaren vid direktdebitering inte har rätt till återbetalning. Ett villkor är för det första att betalaren har gett sitt godkännande till att betalningstransaktionen genomförs till sin tjänstleverantör. Det är sålunda inte möjligt att utesluta rätten till återbetalning i det fall att betalningsmottagaren har fått en direktdebiteringsfullmakt.

För att rätten till återbetalning effektivt ska kunna uteslutas med ett villkor i ramavtalet förutsätts dessutom att tjänstleverantören eller betalningsmottagaren på avtalat sätt har underrättat betalaren om debiteringen minst fyra veckor före förfallodagen. Meddelandet kan vara t.ex. ett sådant förhandsbesked om direktdebitering av en telefonräkning som ett

teleföretag sänder till sin kund. Om förhandsbeskedet har tillhandahållits betalaren eller ställts till dennes förfogande mindre än fyra veckor före förfallodagen har betalaren utan hinder av ett begränsande villkor i ramavtalet rätt till återbetalning.

Bestämmelserna om återbetalning gäller endast relationen mellan betalaren och dennes tjänstleverantör. Bestämmelserna påverkar inte det rättsliga förhållande mellan betalaren och betalningsmottagaren som ligger till grund för betalningen. Exempelvis frågor som gäller betalarens skyldighet att betala betalningsmottagarens fordran för varor eller tjänster eller betalarens rätt att annullera eller häva ett köp avgörs sålunda separat, i enlighet med de bestämmelser som ska tillämpas på avtalsförhållandet och de avtalsrättsliga principerna.

Bestämmelserna om återbetalning innebär inte att det belopp som återbetalats till betalaren slutgiltigt ska bäras av betalarens tjänstleverantör. Tjänstleverantören kan t.ex. genom avtalsarrangemang trygga att den genom förmedling av betalningsmottagarens tjänstleverantör kan kräva det belopp som den återbetalat till betalaren av betalningsmottagaren.

I kreditkortsavtal ingår redan för närvarande villkor om att betalkortsanvändaren får framställa anmärkningar till tjänstleverantören om kreditkortsdebiteringar som betaltjänstanvändaren anser vara obefogade. Den föreslagna paragrafen påverkar inte giltigheten av sådana avtalsvillkor i den mån som villkoren är gynnsammare för konsumenterna än lagens bestämmelser förutsätter.

80 §. Tidsfrist för och behandling av återbetalningsbegäran. Denna paragraf motsvarar direktivets artikel 63. Enligt paragrafens 1 mom. ska betalaren begära återbetalning i enlighet med 79 § 1 mom. av tjänstleverantören inom åtta veckor från den dag då betalningstransaktionens belopp debiterades.

Enligt paragrafens 2 mom. ska tjänstleverantören återbetala betalningstransaktionens belopp i dess helhet till betalaren inom tio arbetsdagar från mottagandet av begäran om återbetalning. Om tjänstleverantören vägrar återbetala betalningstransaktionens belopp ska tjänstleverantören ange sina skäl för vägran samt de myndigheter och andra mot-

svarande organ som betalaren kan hänskjuta ärendet till.

8 kap. **Betalningars giltighet gentemot utomstående och betalningstidpunkten**

Allmänt. Enligt lagens 6 § ska bestämmelserna i detta kapitel tillämpas endast på girering och direktdebitering. Kapitlets bestämmelser är inte baserade på direktivet. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer med 17 och 19 § i den gällande lagen om betalningsöverföringar, dvs. bestämmelserna om en överförd betalnings giltighet gentemot utomstående och tidpunkten då beställaren befrias från sin prestationsskyldighet gentemot mottagaren.

81 §. *Betalningars giltighet gentemot utomstående.* I paragrafen föreskrivs om gireringars och direktdebiteringars giltighet gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående.

Enligt paragrafens 1 mom. 1 punkten är en betalning i regel giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående från den tidpunkt då betalningstransaktionens belopp har krediterats betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto och betalningsmottagarens tjänsteleverantör har fått nödvändiga uppgifter för inbetalning av betalningstransaktionens belopp på betalningsmottagarens betalkonto. Om t.ex. girerade medel har betalats in på betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto före tidpunkten då betalarens konkurs inlets, är betalningen bindande för betalarens konkursbo trots att medlen inte har hunnit bli inbetalade på betalningsmottagarens konto före konkursens början.

Bestämmelsen tillämpas på alla gireringar och direktdebiteringar som finsk lag tillämpas på och avvikelser från bestämmelsen kan inte göras genom att annat avtalas.

Betalaren och betalningsmottagaren känner inte till när betalningstransaktionens belopp i enlighet med momentets 1 punkt har betalats in på betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto. Betalningsmottagarens tjänstele-

verantör kan emellertid alltid efteråt exakt utreda när beloppet har betalats in på dess konto.

En förutsättning för betalningens giltighet är alltid att betalningsmottagarens tjänsteleverantör av betalarens tjänsteleverantör eller förmedlare har fått de uppgifter som behövs för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto med betalningstransaktionens belopp.

Även om betalningstransaktionens belopp inte skulle ha krediterats betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto är betalningen i enlighet med momentets 2 punkt giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående, om de villkor som betalningsmottagarens tjänsteleverantör har ställt beträffande täckning för betalningstransaktionen annars har uppfyllts. Det kan bli fråga om att tillämpa bestämmelsen närmast i utländsk betalningstrafik. Tjänsteleverantören kan t.ex. med kunder som tar emot stora mängder utländska betalningar komma överens om att tjänsteleverantören betalar in girerade belopp på betalningsmottagarens konto efter att ha fått meddelande om gireringen, trots att tjänsteleverantören inte ännu fått in täckning som motsvarar gireringen på sitt eget konto. Om betalningsmottagarens tjänsteleverantör har avtalat om ett sådant täckningsarrangemang som nämns ovan eller ett motsvarande arrangemang är betalningen giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående från den tidpunkt då villkoren gällande täckningen för betalningstransaktionen är uppfyllda.

Enligt paragrafens 2 mom. är en betalning, oberoende av om de i 1 mom. nämnda villkoren är uppfyllda, giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående alltid när betalningstransaktionens belopp har krediterats betalningsmottagarens betalkonto. Bestämmelsen ska tillämpas närmast då betalaren och betalningsmottagaren har samma tjänsteleverantör.

En omständighet som inte påverkar en direktdebiterings giltighet gentemot utomstående är att betalaren kan ha rätt till återbetalning med stöd av 79 §. Om betalaren har försatts i konkurs och betalningen med stöd av denna paragraf är giltig gentemot konkursbo-

et, övergår rätten att kräva återbetalning på betalarens konkursbo.

Enligt 18 § i lagen om betalningsöverföringar får betalaren för närvarande i regel återkalla ett betalningsuppdrag till dess att gireringen blir giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående. Av 40 § i detta lagförslag följer att betaltjänstanvändaren i allmänhet förlorar rätten att återkalla en betalningsorder tidigare än i enlighet med 18 § i lagen om betalningsöverföringar. Eftersom tidpunkten för att giltighet ska uppkomma gentemot utomstående enligt den föreslagna paragrafen förblir oförändrad, innebär detta att betalningen enligt den föreslagna bestämmelsen inte nödvändigtvis blir giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående, trots att betalaren redan har förlorat sin rätt att återkalla betalningsordern. När betalaren försätts i konkurs kan det sålunda i enskilda fall uppkomma situationer där konkursboet inte längre kan återkalla en redan inledd betalningstransaktion, trots att betalningen inte är giltig gentemot betalarens borgenärer. Betalningsmottagaren ska då återbetala beloppet med en ny betalningstransaktion som är omvänd i förhållande till den ursprungliga, om inte annat följer av konkurslagens (120/2004) 3 kap. 2 §. Motsvarande situation har i och för sig kunnat uppkomma redan vid tillämpning av den nuvarande lagen ifall en betalningstransaktion inte har kunnat återkallats på grund av 18 § 2 mom. i lagen om betalningsöverföringar.

82 §. Tidpunkten på betalaren befrias från sin betalningsskyldighet gentemot betalningsmottagaren. I denna paragraf föreskrivs om den tidpunkt då betalaren har uppfyllt sin betalningsskyldighet gentemot betalningsmottagaren.

När de i paragrafen angivna villkoren är uppfyllda har en girering eller direktdebitering samma rättsverkningar som en kontantbetalning till betalningsmottagaren. Betalaren befrias då från sin betalningsskyldighet gentemot betalningsmottagaren med betalningstransaktionens belopp i det ögonblick som betalningen med stöd av 81 § blir giltig gentemot utomstående.

Specialbestämmelsen om gireringar och direktdebiteringar i 82 § kompletterar t.ex. den i skuldebrevslagen (622/1947) och köplagen

stadgade allmänna principen att en skuld ska betalas hos borgenären om något annat inte har avtalats. Enligt paragrafen anses borgenärens fordran i regel vara betald då en girering eller direktdebitering har betalats till en tjänsteleverantör som representerar borgenären för att krediteras borgenärens betalkonto.

Paragrafen ska emellertid tillämpas endast till den del som annat inte föreskrivs någon annanstans i lag. Genom bestämmelsen begränsas t.ex. inte tillämpningen av de specialbestämmelser om när och var betalningen ska ske som ingår i t.ex. konsumentskyddslagen, lagen om försäkringsavtal (543/1994), arbetsavtalslagen (55/2001) och lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995).

Paragrafen är dispositiv, vilket innebär att betalaren och betalningsmottagaren kan avtala annat. Betalaren och betalningsmottagaren kan t.ex. avtala att fordran anses vara betald någon annan tidpunkt än den som föreskrivs i paragrafen. Paragrafen tar inte heller ställning till frågan om i vilka fall den betalningsskyldige har rätt att uppfylla sin förpliktelse genom girering eller direktdebitering.

Paragrafen ska inte heller tillämpas om något annat följer av betalarens eller betalningsmottagarens praxis eller handelsbruk eller någon annan sedvänja som kan anses vara bindande för parterna. Av omständigheterna kan framgå att parternas syfte har varit att iaktta samma praxis som tidigare eller inom en viss bransch rådande handels- eller banksed eller annan sedvänja. En sådan praxis eller sedvänja kan i dessa fall anses utgöra en del av avtalet. Också mellan parterna i fasta affärsförhållanden kan i fråga om betalningstransaktioner utvecklas en viss praxis som innebär att de anses ha för avsikt att avvika från den regel som framgår av paragrafen. En part som vill ändra tidigare praxis måste avtala om saken med den andra parten.

Handels- eller banksed eller annan motsvarande sedvänja kan åsidosätta den princip som framgår av paragrafen endast om den anses vara bindande för parterna. Också en allmänt vedertagen sedvänja är i regel bindande endast för näringsidkare inom samma bransch. Som exempel kan nämnas att en bank inte kan åberopa banksed mot en konsument eller en sådan näringsidkare som inte kan antas känna till seden i fråga.

9 kap. Tillsyn

83 §. Tillsynsmyndigheter. Enligt paragrafens 1 mom. ska Finansinspektionen övervaka att lagen efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt enligt 4 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Också konsumentombudsmannen har befogenheter att övervaka efterlevnaden av lagen till den del som betaltjänstanvändarna är konsumenter.

Tillsynsmyndigheternas befogenheter är delvis överlappande. Enligt paragrafens 2 mom. åläggs tillsynsmyndigheterna därför att samarbeta på ett ändamålsenligt sätt. Dessutom föreslås att Finansinspektionen och konsumentombudsmannen vid skötseln av tillsynsuppgifterna enligt lagen vid behov ska samarbeta också med Kommunikationsverket. Kommunikationsverket har till uppgift att övervaka att bl.a. kommunikationsmarknadslagen (393/2003) och lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) efterlevs. Frågan om samarbete i enlighet med det föreslagna momentet aktualiseras t.ex. i situationer där en betalningstransaktion har genomförts med mobiltelefon eller något annat kommunikationsmedel.

Enligt paragrafens 3 mom. är tjänsteleverantören skyldig att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som gäller betaltjänster och som behövs för tillsynen.

Med paragrafen genomförs de förpliktelser som följer av direktivets artiklar 80.1 och 82.

84 §. Skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter. Enligt denna paragraf ska på skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter enligt 83 § tillämpas 5 kap. i lagen om Finansinspektionen.

I 5 kap. föreskrivs bl.a. om Finansinspektionens befogenheter att ge tjänsteleverantörer offentlig anmärkning eller offentlig varning eller förbjuda tjänsteleverantörer att fortsätta eller upprepa förfarande som strider mot bestämmelserna i den nämnda lagens 45 § eller att upprepa ett sådant eller därmed jämförbart förfarande. Finansinspektionen kan också utfärda interimistiskt förbud. Vidare kan Finansinspektionen förena sitt förbud med vite som döms ut av marknadsdomstolen.

I 5 kap. i lagen om Finansinspektionen föreskrivs också om tjänsteleverantörens rätt

att föra Finansinspektionens beslut om offentlig anmärkning eller offentlig varning, förbud eller vite till marknadsdomstolen.

Paragrafen utgör en del av den helhet av bestämmelser varmed de skyldigheter att fastställa regler om sanktioner verkställs som föreskrivs i direktivets artikel 81.1.

85 §. Meddelande av förbud i konsument-skyddsärenden. Paragrafens 1 mom. gäller förbud mot lagstridiga förfaranden i samband med att tjänsteleverantörer tillhandahåller konsumenter betaltjänster. En tjänsteleverantör kan på ansökan av konsumentombudsmannen förbjudas fortsätta eller upprepa förfarande som strider mot lagen. Förbudet kan utsträckas också till framtida åtgärder som kan jämföras med förbudet förfarande.

En förutsättning för meddelande av förbud är att förbudet är nödvändigt med tanke på konsumentskyddet. Motsvarande villkor föreskrivs också t.ex. i konsumentskyddslagens 2 kap. 16 §.

Enligt momentet ska förbudet i regel förenas med vite. Om tjänsteleverantören inte iakttar förbudet kan vitet dels dömas ut och dels kan tjänsteleverantören föreläggas ett vite som är större än det föregående. Enligt momentet behöver emellertid något vite inte föreläggas om det av särskilda skäl anses vara obehövligt. Det kan vara onödigt att förelägga vite t.ex. då tjänsteleverantören redan har upphört med det förbjudna förfarandet och det med fog kan antas att förfarandet inte upprepas.

Enligt paragrafens 2 mom. meddelas förbud som avses i 1 mom. av marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen kan även meddela temporärt förbud. Ett temporärt förbud gäller tills marknadsdomstolen slutligt har avgjort saken. Förfarandet vid meddelande av beslut är detsamma som marknadsdomstolen använder vid behandling av andra ärenden som hör till dess behörighet.

Enligt paragrafens 3 mom. kan konsumentombudsmannen meddela förbud enligt 1 mom. och temporärt förbud enligt vad som föreskrivs om konsumentombudsmannens förbud i lagen om Konsumentverket (1056/1998).

Med denna paragraf genomförs delvis de skyldigheter att fastställa regler om sanktioner som föreskrivs i direktivets artikel 81.1.

10 kap. **Särskilda bestämmelser och ikraftträdande**

86 §. *Behandling av personuppgifter.* Med denna paragraf genomförs direktivets artikel 79 till den del den gäller tjänsteleverantörer. Till den del artikeln gäller betalningssystem föreslås den bli genomförd med en bestämmelse i det fjärde lagförslaget.

Paragrafens 1 mom. innehåller en informativ bestämmelse enligt vilken personuppgiftslagen (523/1999) ska tillämpas på behandling av personuppgifter inom betaltjänstverksamheten.

I personuppgiftslagens 11 § förbjuds behandling av känsliga personuppgifter. Som känsliga uppgifter betraktas bl.a. personuppgifter som beskriver eller vilkas syfte är att beskriva en brottslig gärning eller ett straff eller någon annan påföljd för ett brott. Den föreslagna paragrafens 2 mom. innebär en avvikelse från förbudet i personuppgiftslagens 11 §. Enligt den föreslagna bestämmelsen får en tjänsteleverantör utan hinder av personuppgiftslagens 11 § och utan hinder av vad som i annan lag föreskrivs om sekretessbeläggning till en annan tjänsteleverantör överlåta och annars behandla uppgifter om misstänkta och genomförda brott mot sin betaltjänstverksamhet. En förutsättning är att behandlingen av uppgifterna är nödvändig för att förhindra eller utreda brott i anslutning till betaltjänster.

I paragrafens 3 mom. begränsas tjänsteleverantörens rätt att enligt 2 mom. behandla uppgifter om brott. Enligt bestämmelsen får en tjänsteleverantör inte registrera uppgifter om brott eller överlåta sådana uppgifter till en annan tjänsteleverantör innan brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Information får dock registreras och överlåtas redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betaltjänstverksamheten.

Enligt paragrafens 4 mom. ska tjänsteleverantören utplåna uppgifter om brott ur registret så snart det inte längre finns någon i 2 mom. nämnd grund för behandlingen. Grunden och behovet av behandling ska bedömas minst vart femte år. Momentet motsvarar personuppgiftslagens 12 § 2 mom.

87 §. *Ikraftträdande.* Paragrafens 1 mom. innehåller en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande. I paragrafens 2 mom. föreskrivs att lagen om betalningsöverföringar upphävs.

88 §. *Övergångsperioder.* I paragrafens 1 mom. föreskrivs om en övergångsperiod som gäller den genomförandetid som ska iakttas av betalarens tjänsteleverantör. Momentet ger betalaren och dennes tjänsteleverantör möjlighet att avtala annat om den genomförandetid som föreskrivs i 47 §. Momentet är baserat på direktivets artikel 69.1.

Enligt momentet kan betalaren och dennes tjänsteleverantör avtala att betalningstransaktionens belopp vid andra än inhemska betalningstransaktioner före den 1 januari 2012 ska krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast den tredje arbetsdagen eller, om betalningstransaktionen har initierats på papper, senast den fjärde arbetsdagen efter mottagandet av betalningsordern.

Betalaren och dennes tjänsteleverantör har enligt 7 § 3 mom. möjlighet att avtala annat om omständigheter som nämns i detta moment, om betalningstransaktionen inte är av ett sådant slag som avses i 7 § 4 mom.

Övergångsperioden utsträcks inte till inhemska betalningstransaktioner, som redan för närvarande genomförs relativt effektivt. En sådan begränsning kan göras med stöd av direktivets artikel 72. Med inhemska betalningstransaktioner avses transaktioner där både betalarens tjänsteleverantör och betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerade i samma stat. I paragrafens 2 mom. föreslås en övergångstid som gäller ramavtal med stöd av vilka man genomför de betalningstransaktioner som avses i 1 § 2 mom. 6 punkten. I fråga om informationen om dessa transaktioner och uppsägningen av avtal om kommunikationstjänster, även vad gäller användningen av betaltjänster, ska under övergångstiden de nuvarande bestämmelserna om specificering av teleräkningar och uppsägning av avtal om kommunikationstjänster tillämpas i stället för 19—21 § och 34 §. En övergångstid har ansetts motiverad för att telföretagen skäligen ska hinna anpassa sina faktureringsystem och avtalsvillkor till den nya lagens krav.

89 §. Övriga övergångsbestämmelser. I denna paragraf föreskrivs i vilka avseenden den föreslagna lagen ska tillämpas på sådana avtal om betaltjänster som har ingåtts före lagens ikraftträdande. Utgångspunkten är den att den nya lagen ska tillämpas också på avtal som har ingåtts innan den trätt i kraft, om inte något annat följer av denna paragraf.

I paragrafens 1 mom. begränsas betaltjänstanvändarens rätt att i enlighet med 16 § på begäran när som helst under avtalsförhållandet få ramavtalets villkor. Om bestämmelsen skulle tillämpas retroaktivt så att den gäller alla, också mycket gamla avtalsvillkor, kunde detta leda till en orimlig situation från tjänsteleverantörernas synpunkt. Därför föreslås att den rätt som föreskrivs i 16 § ska gälla endast sådana ramavtalsvillkor som tillämpas när denna lag träder i kraft eller som blir tillämpliga efter ikraftträdandet.

Till den del som det är fråga om sådana gamla avtalsvillkor vilkas tillämpning har upphört innan denna lag trätt i kraft har betaltjänstanvändaren rätt att i enlighet med nuvarande praxis få ett exemplar av villkoren istället för i enlighet med betaltjänstlagens 16 §.

Genom övergångsbestämmelserna i paragrafens 2 och 3 mom. förtydligas till vilka delar den nya lagen ska tillämpas på betalningstransaktioner som initieras på båda sidor om ikraftträdandetidpunkten.

Enligt paragrafens 4 mom. får tjänsteleverantören med avvikelse från 30 § föreslå ändringar i ett ramavtal som ingåtts före lagens ikraftträdande också på något annat än ett varaktigt sätt. En förutsättning föreslås vara att orsaken till att ett varaktigt sätt inte kan användas är att tjänsteleverantören inte känner till betaltjänstanvändarens identitet eller någon annan jämförbar orsak. En sådan annan orsak som avses i bestämmelsen kan vara t.ex. att tjänsteleverantören känner till endast betaltjänstanvändarens namn men inte dennes kontaktuppgifter och att tjänsteleverantören inte heller skäligen på basis av tillgängliga personuppgifter har någon möjlighet att få fram betaltjänstanvändarens kontaktuppgifter.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen behövs framförallt med tanke på pre-paid-telefonanslutningar som tagits i bruk före

lagens ikraftträdande, eftersom tjänsteleverantörerna ofta inte känner till kundens identitet.

Enligt den föreslagna undantagsbestämmelsen kan tjänsteleverantören föreslå ändringar i avtalsvillkoren för en prepaid-anslutningskund t.ex. på så sätt att till anslutningen sänds ett textmeddelande om den föreslagna ändringen med en uppmaning att kunden ska hämta mera detaljerade uppgifter på tjänsteleverantörens webbsidor.

Enligt lagens 33 § 1 mom. ska den referensräntans som ligger till grund för den tillämpade räntesatsen vara offentligt tillgänglig. Enligt samma paragrafs 2 mom. ska den referensväxelkurs som ligger till grund för den växelkurs som tillämpas vid valutakonvertering vara offentligt tillgänglig. I den föreslagna paragrafens 5 mom. begränsas tillämpningen av de nämnda bestämmelserna så att de gäller endast avtal som ingås efter ikraftträdandet. Om bestämmelsen tillämpades retroaktivt kunde den nya lagen i praktiken tvinga parterna att byta de ursprungligen avtalade referensräntorna och referenskurserna, som inte är offentligt tillgängliga. Det har inte ansetts motiverat att förutsätta ett sådant förfarande.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen begränsar inte till någon del tjänsteleverantörens skyldighet att i enlighet med 2 kap. ge betaltjänstanvändare uppgifter om de räntor och växelkurser som tillämpas.

Enligt lagens 34 § får en betaltjänstanvändare när som helst säga upp också ett ramavtal som ingåtts för viss tid. Eftersom den föreslagna bestämmelsen avviker från vad som i allmänhet gäller inom vår avtalsrätt anses det inte vara skäl att bestämmelsen ska kunna tillämpas retroaktivt. Därför föreslås i 6 mom. en bestämmelse om att 34 § inte ska tillämpas på tidsbundna ramavtal som har ingåtts före denna lags ikraftträdande.

I lagens 36 § föreskrivs om avgifter vid uppsägning av ramavtal. För tydlighetens skull föreslås att det i 7 mom. uttryckligen ska föreskrivas att 36 § inte tillämpas om ramavtalet har sagts upp före denna lags ikraftträdande.

I 54 § 2 mom. föreskrivs att innehavaren av ett betalningsinstrument har rätt att på begäran få ett intyg av sin tjänsteleverantör om att

innehavaren har gjort anmälan om att betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Av praktiska skäl är det inte motiverat att denna bestämmelse ska kunna tillämpas retroaktivt. Därför föreslås att det i 8 mom. föreskrivs att bestämmelsen inte ska tillämpas om anmälan om att instrumentet förlorats har gjorts före lagens ikraftträdande.

Enligt den föreslagna paragrafens 9 mom. ska frågan om den gamla lagen, dvs. i praktiken vanligen konsumentskyddslagens 7 kap. 19 §, eller den nya lagens 62 § ska tillämpas när det gäller betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av ett betalningsinstrument, i första hand avgöras med beaktande av när det förfarande har inträffat för vilket betaltjänstanvändaren avkrävs ansvar.

Om betaltjänstanvändaren avkrävs ansvar för obehörig användning av betalningsinstrumentet t.ex. på den grunden att betaltjänstanvändaren har överlåtit betalningsinstrumentet till en obehörig person innan lagen trädde i kraft, är utgångspunkten den att de bestämmelser som gällde innan betaltjänstlagen trädde i kraft ska tillämpas.

Den nya lagen ska tillämpas när som grund för betaltjänstanvändarens ansvar åberopas en försummelse som börjat före lagens ikraftträdande och fortsätter efter ikraftträdandet. Avgörande för tillämpningen är sålunda den tidpunkt då försummelsen upphörde. Den nya lagen ska tillämpas t.ex. då såsom ansvarsgrund åberopas betaltjänstanvändarens försummelse att göra anmälan om att betalningsinstrumentet förlorats i en situation där betaltjänstanvändaren före lagens ikraftträdande har märkt att betalningsinstrumentet förlorats men gör anmälan om saken först efter att lagen trätt i kraft.

Från den föreslagna huvudregeln görs undantag också till den del som ett betalningsinstrument efter att den nya lagen trätt i kraft har använts obehörigen. I så fall ska i allmänhet den nya lagen tillämpas. Som exempel kan nämnas den situationen att betaltjänstanvändarens ansvar baseras på att denne innan lagen trädde i kraft underlåtit att dra försorg om betalningsinstrumentet, med påföljd att det både före och efter lagens ikraftträdande har blivit använt obehörigen. Utgångspunkten är i ett sådant fall att betal-

tjänstanvändaren utan någon övre gräns ansvarar för den obehöriga användningen före lagens ikraftträdande och dessutom för obehörig användning upp till maximalt 150 euro efter lagens ikraftträdande.

När det förfarande som åberopas till grund för ansvaret har inträffat medan den gamla lagen var i kraft, men den obehöriga användningen har skett efter att den nya lagen trätt i kraft, kan det uppkomma en situation där tillämpning av de nya ansvarsbestämmelserna skulle leda till ett strängare slutresultat än tillämpning av den gamla lagen. Detta är fallet åtminstone då som ansvarsgrund åberopas betaltjänstanvändarens vårdslöshet men domstolen anser att vårdslösheten endast varit lindrig. I ett sådant fall ska enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen tillämpas den gamla, lindrigare lagen.

Lagens 63 § gäller tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner. Enligt 10 mom. ska paragrafen inte tillämpas retroaktivt.

Lagens 69, 71 och 76 § gäller tjänsteleverantörens skadeståndsansvar. Enligt 11 mom. ska dessa bestämmelser inte tillämpas om tjänsteleverantörens förfarande som det krävs ersättning för har inträffat före lagens ikraftträdande. De föreslagna bestämmelserna ska tillämpas också på försummelser som börjat före lagens ikraftträdande och fortsätter efter ikraftträdandet. Avgörande för tillämpningen är sålunda tidpunkten då försummelsen upphör. Tidpunkten då skadan uppkommer har sålunda ingen betydelse för tillämpningen.

1.2 Konsumentskyddslagen

7 kap. Konsumentkrediter

19 §. I denna paragraf föreskrivs om kontoinnehavarens ansvar för obehörig användning av kreditkort eller annat identifieringsmedel. Paragrafen ska i enlighet med 3 § 2 mom. i samma kapitel tillämpas också på identifieringsmedel som berättigar till användning av ett konto eller någon annan finansiell tjänst eller ett finansiellt instrument. Paragrafen föreslås huvudsakligen bli harmoniserad med betaltjänstlagens 62 §.

Ansvarsbestämmelserna i paragrafens 1 och 2 mom. överensstämmer i sak med be-

taltjänstlagens 62 § 1 och 2 mom. I detaljmotiveringen till betaltjänstlagens 62 § redogörs för bestämmelsernas innehåll och för skillnaderna jämfört med gällande lag.

Paragrafens 3 mom. överensstämmer i materiellt hänseende huvudsakligen med betaltjänstlagens 62 § 3 mom. Skillnaden består emellertid i att det föreslagna momentet inte innehåller någon bestämmelse om att kontoinnehavaren befrias från ansvar om kreditgivaren har försummat att se till att kontoinnehavaren när som helst har möjlighet att göra anmälan om att identifieringsmedlet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen. Detta beror på att det i konsumentskyddslagens 7 kap. inte föreskrivs att kreditgivaren är skyldig att ordna sådan möjlighet. Också utan en uttrycklig bestämmelse om saken är det klart att det sätt på vilket kreditgivaren har ordnat möjlighet att göra anmälan om att ett identifieringsmedel förlorats har en väsentlig betydelse för bedömningen av om kontoinnehavaren på det sätt som avses i 1 mom. 3 punkten kan anses ha försummat att utan obefogat dröjsmål efter upptäckten underrätta kreditgivaren om att identifieringsmedlet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.

Paragrafens 4 mom. överensstämmer i sak med betaltjänstlagens 62 § 4 mom.

Av paragrafens 5 mom. framgår att den föreslagna bestämmelsen är subsidiär i förhållande till betaltjänstlagens bestämmelser. Enligt momentet ska i stället för den paragraf som avses här tillämpas betaltjänstlagen när det är fråga om ett identifieringsmedel på vilket tillämpas betaltjänstlagens bestämmelser om betalningsinstrument.

Konsumentskyddslagens 7 kap. 19 § ska fortsättningsvis tillämpas t.ex. på sådana i betaltjänstlagens 2 § 3 punkten avsedda instrument som kan användas för förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter endast i lokaler som instrumentets utfärdare använder eller med stöd av avtal med utfärdaren, antingen inom ett begränsat nätverk av leverantörer av nyttigheter eller för förvärv av bestämda nyttigheter. Som exempel kan nämnas sådana av butikskedjor utfärdade betalkort som kan användas som betalningsinstrument endast i den kedjans butiker.

1.3 Kommunikationsmarknadslagen

I kommunikationsmarknadslagen föreslås vissa ändringar som genomförandet av betaltjänstdirektivet förutsätter.

79 a §. *Obehörig användning av kommunikationstjänst.* Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. Om en anslutning eller ett annat vid administreringen av kommunikationstjänsten använt medel har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt betaltjänstlagens 1 § 2 mom. 6 punkten, ska i fråga om användarens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner i stället för 1 och 2 mom. tillämpas betaltjänstlagen. Bestämmelsen är informativ till sin karaktär.

Till den del som en anslutning används obehörigen på något annat sätt än vad som föreskrivs i betaltjänstlagens 1 § 2 mom. 6 punkten, föreslås i detta sammanhang inga ändringar i ansvarsbestämmelserna. Ansvaret för obehörig användning bestäms sålunda fortsättningsvis i enlighet med 79 a § 1 och 2 mom. när det gäller kommunikationstjänster. Detsamma gäller tjänster som inte är kommunikationstjänster men som faller utanför betaltjänstlagens tillämpningsområde t.ex. av den anledningen att teleföretaget själv producerar tjänsten och det sålunda inte är fråga om betalningsförmedling.

80 §. *Specificerad teleräkning.* I paragrafens 2 mom. föreslås en ny bestämmelse av informativ karaktär. Om en anslutning har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt betaltjänstlagens 1 § 2 mom. 6 punkten, gäller i fråga om teleföretagets skyldighet att informera om betalningstransaktionerna vad som föreskrivs i betaltjänstlagen. Viktiga bestämmelser när det gäller teleföretags informationsskyldighet är framförallt betaltjänstlagens 9, 19—21 och 26 §.

1.4 Lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem

13 a §. *Behandling av personuppgifter.* I lagen föreslås en ny 13 a § som gäller behandling av personuppgifter vid avveckling av betalningar inom avvecklingssystem. Med paragrafen genomförs direktivets artikel

79 till den del som den gäller behandling av personuppgifter inom betalningssystem.

Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll 86 § i det första lagförslaget. Med begreppet deltagare i avvecklingssystem avses i paragrafen i enlighet med lagens 2 § 3 mom. den som upprätthåller ett avvecklingssystem och en sammanslutning som deltar i avvecklingssystemets verksamhet.

1.5 Personuppgiftslagen

13 §. *Behandling av personbeteckning.* Paragrafen innehåller en förteckning över verksamheten där personbeteckningar får behandlas. Begreppet betaltjänstverksamhet föreslås bli fogat till paragrafen. För att personer entydigt ska kunna identifieras är det ofta nödvändigt att behandla personbeteckningar i samband med betaltjänstverksamhet.

1.6 Lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

2 §. *Marknadsrättsliga ärenden.* Det föreslås att en ny 7 punkt fogas till denna paragraf. Enligt den nya bestämmelsen ska marknadsdomstolen också behandla ärenden som hör till dess behörighet enligt betaltjänstlagen.

3 §. *Anhängiggörande av ärenden.* I paragrafens 1 mom. 8 punkten föreslås endast en lagteknisk ändring. En ny 9 punkt föreslås bli fogad till momentet. I den nya punkten föreskrivs att ärenden som ska behandlas med stöd av betaltjänstlagen blir anhängiga i marknadsdomstolen antingen på ansökan av konsumentombudsmannen eller på ansökan av det av Finansinspektionens tillsynsobjekt som ärendet berör.

I paragrafens 2 mom. föreslås en ny bestämmelse. I bestämmelsen föreskrivs att i situationer där Finansinspektionen har förelagt vite i ett ärende som gäller övervakning av att betaltjänstlagens iakttas, ska ärenden som gäller utdömande av vitet anhängiggöras i marknadsdomstolen på ansökan av Finansinspektionen.

1.7 Lagen om skatteuppbörd

13 §. Lagens 13 § föreslås bli upphävd. I paragrafen föreskrivs för närvarande att penninginrättningar och andra betalningsställen som tar emot skattebetalningar ska lämna sådana uppgifter om de skattemedel de tagit emot och överfört till skatteuppbördsmyndighetens konto att betalningarna kan identifieras och gottskrivas den skattskyldige. Enligt betaltjänstdirektivets artikel 86.1 får medlemsstaterna i den mån direktivet innehåller harmoniserade bestämmelser inte behålla eller införa andra bestämmelser än de som föreskrivs i direktivet. Av denna anledning måste 13 § upphävas.

Enligt direktivets artikel 86.3 får betaltjänstleverantörer besluta att bevilja betaltjänstanvändare förmånligare villkor. Det finns sålunda inte något hinder för att staten i framtiden kommer överens med penninginrättningarna om tillstålla skatteförvaltningen de uppgifter som det för närvarande nämns i 13 §.

14 §. *Dröjsmålsränta.* Enligt lagens nuvarande 1 mom. utfärdas genom förordning av finansministeriet bestämmelser om den ersättning som betalats till penninginrättningarna för mottagande och översändande av sådana uppgifter om skatter som avses i 13 §. Eftersom 13 § föreslås bli upphävd blir denna bestämmelse i 1 mom. onödig. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll den gällande paragrafens 2 mom.

2 Ikraftträdande

Tidsfristen för genomförande av direktivet går ut den 1 november 2009. Avsikten är emellertid att de föreslagna lagarna ska träda i kraft först den 1 maj 2010. Det är nödvändigt att flytta fram ikraftträdandetidpunkten på det föreslagna sättet, för att tjänsteleverantörerna och myndigheterna skäligen ska hinna anpassa sin verksamhet till den nya lagstiftningens krav.

Med stöd av det som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Betaltjänstlag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om informations-skyldighet och avtalsvillkor som gäller betal-tjänster och om genomförande av betaltjänster.

Denna lag ska tillämpas på följande betal-tjänster:

- 1) tjänster för kontantinsättning på eller kontantuttag från betalkonton och åtgärder för förvaltning och tillhandahållande av be-talkonton,
- 2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,
- 3) utfärdande av betalningsinstrument,
- 4) inlösen som gäller betalningstransaktioner med betalningsinstrument,
- 5) penningförmedling,
- 6) genomförande av betalningstransaktioner där betalarens samtycke till betalnings-transaktionen ges med mobiltelefon eller dator eller någon annan teleterminalutrustning eller datatekniska enheter, och betalningen görs till operatören för systemet eller nätet för telekommunikation eller informations-teknik vilken endast fungerar som förmedlare av betalningstransaktionen mellan betal-tjänstanvändaren och leverantören av varan, tjänsten eller någon annan nyttighet.

2 §

Tjänster utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska inte tillämpas på följande tjänster:

- 1) penningtransporter,
- 2) tjänster vid förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter där betalningsmottagaren ger betalaren kontanter som en del av betalningstransaktionen,
- 3) tjänster som baseras på instrument som kan användas för förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter endast i lokaler som instrumentets utfärdare använder eller med stöd av avtal med utfärdaren, antingen inom ett begränsat nätverk av leverantörer av nyttigheter eller för förvärv av bestämda nyttigheter.

3 §

Betalningstransaktioner utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska inte tillämpas på följande betalningstransaktioner:

- 1) förmedling av betalningar i samband med avtal om försäljning eller inköp av varor, tjänster eller andra nyttigheter som en handelsrepresentant som avses i lagen om handelsrepresentanter och försäljare (417/1992) eller motsvarande representant förhandlat fram eller ingått för sin huvudman,
- 2) betalningstransaktioner som grundar sig på checkar, dragna växlar, kuponger, resecheckar, skuldebrev eller postanvisningar i

pappersform dragna på tjänsteleverantören i syfte att ställa medel till betalningsmottagarens förfogande,

3) betalningstransaktioner som genomförs inom ett betalningssystem eller ett system för avveckling av värdepapper mellan tjänsteleverantörer och avvecklingsagenter, centrala motparter, clearingorganisationer eller centralbanker och andra deltagare i systemet,

4) betalningstransaktioner som avser förvaltning, inlösen eller försäljning av värdepapper och som genomförs av värdepappersföretag, kreditinstitut, företag för kollektiva investeringar, kapitalförvaltningsbolag, företag som avses i 3 punkten eller andra företag som kan förvara värdepapper,

5) betalningstransaktioner mellan ett moderföretag och dess dotterföretag eller mellan dotterföretag till ett och samma moderföretag, om den som förmedlar betaltjänsten hör till samma företagsgrupp, som bildas av ett i bokföringslagen (1336/1997) avsett moderföretag, dess dotterföretag och deras ägarintresseföretag som avses i 2 § 10 punkten i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004).

4 §

Undantag från informationsskyldigheten som följer av tjänsteleverantörens etableringsort och betalningstransaktionens valuta

Bestämmelserna i 12 § 5 och 7 punkten och 18 § om lämnande av uppgifter om genomförandetid och de avgifter som tas ut gäller inte betalningstransaktioner

1) där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

2) som genomförs i en annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Trots bestämmelserna i 1 mom. ska tjänsteleverantören dock i situationer som avses i 12 och 18 § alltid informera betaltjänst användaren åtminstone om de avgifter som leverantören tar ut för genomförande av betalningstransaktionen och om möjligheten av att även övriga tjänsteleverantörer som deltar i

genomförandet av betalningstransaktionen eventuellt tar ut avgifter för detta.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller på motsvarande sätt 16, 17 och 22 §, till den del som där föreskrivs om lämnande av uppgifter enligt 12 § 5 och 7 punkten.

Om betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska informationsskyldigheten enligt 19, 20 och 24 § tillämpas endast till den del som information kan lämnas till en tjänsteleverantör inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, med beaktande av den information om betalningstransaktionen som kan fås av den utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet etablerade tjänsteleverantören.

5 §

Övriga begränsningar som följer av tjänsteleverantörens etableringsort och betalningstransaktionens valuta

Lagens 39, 45—48 samt 64, 65, 67, 70, 74, 79, 80 och 88 § tillämpas inte på betalningstransaktioner

1) där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

2) som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Lagens 49 och 52 § tillämpas inte på betalningstransaktioner som genomförs i någon annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

6 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt

Lagens 8 kap. tillämpas endast på betalningstransaktioner som genomförs genom girering eller direktdebitering.

7 §

Lagens tvingande natur

Avtalsvillkor genom vilka avvikelser görs från bestämmelserna i denna lag till nackdel för en betaltjänstanvändare är ogiltiga, om inte annat föreskrivs nedan.

Om betaltjänstanvändaren inte är en konsument, får betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala annat om de omständigheter, om vilka föreskrivs i 2 och 3 kap., 38 § 2 mom., 40 § 1—4 och 6 mom., 62 §, 64—67 § samt i 69, 71, 72, 76, 79 och 80 §. Dessutom kan parterna avtala om att avvika från den tidsfrist som anges i 70 §.

Betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören kan avtala annat om de omständigheter, om vilka föreskrivs i 47, 48, 52 och 88 §. Parterna kan dock inte förlänga den i 47 § avsedda tiden för genomförande av en betalningstransaktion mera än till fyra arbetsdagar från den tidpunkt då betalningsuppdraget togs emot.

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas inte på betalningstransaktioner

- 1) som genomförs i euro, eller
- 2) i vilka det endast ingår en valutakonvertering mellan euro och valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om valutan konverteras i staten i fråga och den gränsöverskridande betalningstransaktionens medel överförs i euro till Finland eller till en annan stat inom euroområdet.

8 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *betaltjänstanvändare* den som på basis av avtal med en tjänsteleverantör kan använda betaltjänsten i egenskap av antingen betalare eller betalningsmottagare,
- 2) *tjänsteleverantör* en fysisk person eller en enskild eller offentlig juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster,
- 3) *betalningstransaktion* en åtgärd där medel överförs, tas ut eller ställs till förfogande,

4) *betalningsuppdrag* varje instruktion som en betalare eller betalningsmottagare ger sin tjänsteleverantör om att en betalningstransaktion ska genomföras,

5) *betalkonto* ett konto som kan användas för betalningstransaktioner,

6) *girering* debitering av betalarens betalkonto på betalarens initiativ för att överföra medel till betalningsmottagarens betalkonto,

7) *direktdebitering* debitering av betalarens betalkonto på betalningsmottagarens initiativ för överföring av medel till betalningsmottagarens betalkonto, när betalaren har gett sitt medgivande till betalningstransaktionen till antingen betalningsmottagaren eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör eller till betalarens egen tjänsteleverantör,

8) *penningsförmedling* en tjänst där tjänsteleverantören tar emot medel från en betalare utan att öppna betalkonto i betalarens eller betalningsmottagarens namn med avsikt utslutande att överföra ett belopp som motsvarar de mottagna medlen till betalningsmottagaren eller en annan tjänsteleverantör som agerar på betalningsmottagarens vägnar eller där tjänsteleverantören tar emot medlen på betalningsmottagarens vägnar och ställer dem till betalningsmottagarens förfogande.

9) *betalningsinstrument* ett betalkort eller någon annan personlig anordning eller rutin som är bunden vid användaren eller en kombination av dessa som betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören har träffat avtal om att kan användas för betalningsuppdrag,

10) *innehavare av ett betalningsinstrument* den som beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument,

11) *betalningsinstrument för låga belopp* betalningsinstrument,

a) som enligt ramavtalet endast kan användas till betalningstransaktioner på högst 30 euro eller, om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner, på högst 60 euro,

b) vilkas utgiftströskel enligt ramavtalet är högst 150 euro eller, om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner, högst 300 euro, eller

c) vilkas lagrade medel enligt ramavtalet inte överstiger 150 euro eller, om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner, 500 euro,

12) *innehavare av ett betalningsinstrument för låga belopp* den som beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument för låga belopp,

13) *ramavtal* ett kontoavtal eller något annat avtal på grund av vilket enskilda eller successiva betalningstransaktioner kan genomföras,

14) *enstaka betalningstransaktioner* betalningstransaktioner som inte omfattas av ett ramavtal,

15) *medel för distanskommunikation* telefon, post, television, datanät och andra medel som kan användas för att ingå avtal utan att parterna samtidigt är fysiskt närvarande på samma plats,

16) *medel* kontanter, på ett konto registrerat penningvärde och elektroniska pengar enligt 6 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007),

17) *valuteringsdag* den referenstidpunkt som används av en tjänsteleverantör för beräkning av räntan på de medel som debiterats eller krediterats ett betalkonto,

18) *arbetsdag* en dag på vilken betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör har öppet så att den för sin del kan genomföra en betalningstransaktion,

19) *unik identifikationskod* en kombination av bokstäver, siffror eller symboler som tjänsteleverantören fastställer för betaltjänstanvändaren och som denne ska uppge för att identifiera den andre betaltjänstanvändaren eller dennes betalkonto vid en betalningstransaktion,

20) *information på ett varaktigt sätt* givande av information till en betaltjänstanvändare personligen, skriftligen eller elektroniskt, så att denne kan bevara och återge den i oförändrad form,

21) *betalningssystem* ett på regler grundat system där ekonomiska åtaganden fastställs eller fullgörs eller betalningstransaktioner avvecklas.

9 §

Allmän bestämmelse om information och underrättelser

Tjänsteleverantören ska ge den information och de underrättelser som avses i denna lag till betaltjänstanvändaren i en klar och lättbe-

griplig form. Om parterna inte kommer överens om att använda något annat språk ska informationen och underrättelserna ges på finska eller svenska eller på det officiella språket i det land där betaltjänsten tillhandahålls.

2 kap.

Informationsskyldighet

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ramavtal

10 §

Tid och sätt för förhandsinformation

Tjänsteleverantören ska i god tid innan ett ramavtal ingås skriftligen eller på annat varaktigt sätt till betaltjänstanvändaren framföra den information som avses i 11—15 § om tjänsteleverantören, de betaltjänster som tillhandahålls, kommunikationen mellan parterna, förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel samt om hur ramavtalet kan ändras och hur det ska sägas upp.

Om ramavtalet på betaltjänstanvändarens begäran ingås med ett sådant medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att ge informationen på det sätt som avses i 1 mom. innan avtalet ingås, ska informationen ges betaltjänstanvändaren skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt omedelbart efter att ramavtalet har ingåtts.

11 §

Information om tjänsteleverantören

Följande information ska ges om tjänsteleverantören:

- 1) namn och huvudkontorets adress,
- 2) eventuell adress för en filial eller ett ombud i den stat där tjänsterna tillhandahålls,
- 3) e-postadress eller andra kontaktuppgifter som behövs i kommunikationen mellan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören,
- 4) namnet på det offentliga register som gäller tjänsteleverantörens auktorisation samt tjänsteleverantörens företags- eller organisa-

tionsnummer eller motsvarande uppgift för identifiering i detta register,

5) namnet på den myndighet som övervakar tjänsteleverantörens verksamhet och myndighetens kontaktuppgifter.

12 §

Information om betaltjänster

Följande information ska ges om betaltjänster:

1) en beskrivning av betaltjänstens huvuddrag,

2) en specifikation av den unika identifikationskod eller annan information som betaltjänstanvändaren måste ange för att ett betalningsuppdrag kan genomföras,

3) uppgift om hur betaltjänstanvändaren kan ge och återkalla sitt samtycke till att en betalningstransaktion genomförs,

4) uppgift om den tidpunkt när ett betalningsuppdrag anses mottaget, samt uppgift om den tidsgräns som betalarens tjänsteleverantör eventuellt satt, varefter ett mottaget betalningsuppdrag anses ha mottagits följande arbetsdag,

5) uppgift om den maximala tid inom vilken en betaltjänst ska genomföras,

6) uppgift om huruvida avsikten är att i ramavtalet ska avtalas om betalningsinstrumentets utgiftströsklar,

7) uppgift om det sammanlagda beloppet av de avgifter som tas ut av betaltjänstanvändaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,

8) uppgift om eventuell ränta och, om referensränta används, om grunderna för beräkning av den ränta som tillämpas, datum för fastställande av referensräntan samt index eller någon annan beräkningsgrund,

9) uppgift om de valutaväxlingskurser som ska tillämpas och, om referensväxelkurs används, datum för fastställande av referensväxelkursen samt index eller någon annan beräkningsgrund,

10) uppgift om ett eventuellt avtalsvillkor enligt vilket ändringar av räntan eller växelkursen tillämpas omedelbart samt en redogörelse för tjänsteleverantörens informations-skyldighet i detta fall.

13 §

Information om kommunikation mellan parter

Följande information ska ges om kommunikation mellan parter:

1) uppgift om de kommunikationsmedel som det enligt ramavtalet är meningen att parterna ska använda för information och underrättelser samt en redogörelse för de tekniska egenskaper som förutsätts av betaltjänstanvändarens utrustning,

2) uppgift om på vilket sätt och hur ofta den information som avses i denna lag ska ges till betaltjänstanvändaren,

3) uppgift om på vilket eller vilka språk ramavtalet ska ingås och vilket eller vilka språk som kan användas under avtalsförhållandet,

4) uppgift om betaltjänstanvändarens rätt att under avtalsförhållandet på begäran få ramavtalets villkor och den information som avses i 11—15 § skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

14 §

Information om förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel

Följande information ska ges om förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel:

1) en redogörelse för vilka åtgärder innehavare av betalningsinstrument ska vidta för att skydda betalningsinstrumenten samt för hur tjänsteleverantören ska underrättas om att betalningsinstrument har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen,

2) en redogörelse för under vilka förutsättningar tjänsteleverantören har rätt att förhindra att betalningsinstrument används, om avsikten är att i ramavtalet ta in ett villkor om saken,

3) en redogörelse för betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument samt uppgift om ansvarsbeloppet,

4) uppgift om hur och inom vilken tidsfrist betaltjänstanvändaren ska underrätta tjänsteleverantören om obehöriga, icke genomförda

eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner,

5) en redogörelse för tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner,

6) en redogörelse för villkoren för återbetalning enligt 79 § och tidsfristen för begäran om återbetalning samt för tjänsteleverantörens skyldigheter vid behandling av begäran om återbetalning,

7) uppgift om eventuella avtalsvillkor om tillämplig lag för ramavtalet och behörig domstol,

8) uppgift om möjligheten att anmäla tjänsteleverantörens förfarande till den myndighet som övervakar tjänsteleverantörens verksamhet och möjligheten att föra en tvist som gäller ramavtalet till konsumenttvistenämnden eller något annat motsvarande organ.

15 §

Information om villkoren för ändring och uppsägning av ramavtal

Följande information ska ges om ändring och uppsägning av ramavtal:

1) uppgift om eventuella avtalsvillkor enligt vilka en betaltjänstanvändare ska anses ha godkänt tjänsteleverantörens förslag till ändrade avtalsvillkor, om användaren inte motsätter sig dem före den dag då de föreslås träda i kraft,

2) uppgift om ramavtalets löptid,

3) redogörelse för betaltjänstanvändarens och, om avsikten är att avtala om det, tjänsteleverantörens rätt att säga upp ramavtalet,

4) redogörelse för eventuella avtalsbestämmelser som gäller uppsägning.

16 §

Rätten till förhandsinformation och ramavtalets villkor under avtalsförhållandet

Betaltjänstanvändaren har rätt att när som helst under avtalsförhållandet på begäran få den information som avses i 11—15 § och ramavtalets villkor av tjänsteleverantören skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

17 §

Förhandsinformation om betalningsinstrument för låga belopp

Avvikande från 10—15 § ska följande förhandsinformation ges om ramavtal som gäller betalningsinstrument för låga belopp:

1) en beskrivning av hur betalningsinstrumentet för låga belopp kan användas,

2) uppgift om avgifter som tas ut,

3) uppgift om betaltjänstanvändarens och tjänsteleverantörens ansvar enligt 14 § 3 och 5 punkten,

4) annan väsentlig information som behövs för att fatta ett motiverat beslut,

5) uppgift om hur betaltjänstanvändaren kan få sådan annan information som avses i 11—15 §.

Den information som avses i 1 mom. ska lämnas på det sätt som anges i 10 §. Tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren tillgång till den information som avses i 11—15 § på ett lättåtkomligt sätt.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om betalningstransaktioner enligt ramavtal

18 §

Information som ska ges betalaren före en betalningstransaktion

Om ett ramavtal om en betaltjänst har ingåtts, ska tjänsteleverantören på betalarens begäran före en enskild betalningstransaktion som en betalare har initierat informera om inom vilken tid betalningstransaktionen genomförs och vilka avgifter som tas ut av betalaren samt, om möjligt, specificera avgifterna.

19 §

Information som ska ges betalaren om en genomförd betalningstransaktion

Tjänsteleverantören ska ge betalaren följande information om en betalningstransaktion som genomförts med stöd av ett ramavtal:

1) information som gör det möjligt för betalaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, information om betalningsmottagaren,

2) uppgift om betalningstransaktionens belopp i den valuta med vilken betalarens betalkonto debiteras eller, om betalaren inte använder betalkonto, den valuta som avses i betalningsuppdraget,

3) uppgift om den växelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering och information om betalningstransaktionens belopp efter denna valutakonvertering,

4) uppgift om beloppet av de avgifter eller räntor som tas ut av betalaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,

5) uppgift om valuteringsdag för debiteringen av betalkontot eller, om betalaren inte använder betalkonto, den dag då betalningsuppdraget togs emot.

Tjänsteleverantören ska ge betalaren den information som avses i 1 mom. skriftligen eller på något annat varaktigt sätt eller varaktigt ställa den till betalarens förfogande på det sätt och inom den tid som anges i ramavtalet. I ramavtalet kan inte avtalas om att informationen får ges mera sällan än månatligen eller ställas till betalarens förfogande endast i ett datanät, om inte den information som hålls tillgänglig i varje enskilt fall omfattar minst det föregående året.

Om det inte har avtalats i ramavtalet hur information enligt 1 mom. ska ges, ska tjänsteleverantören tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om det inte har avtalats hur ofta information ska ges, ska den ges utan onödigt dröjsmål efter att betalningstransaktionen har debiterats betalarens betalkonto eller, om betalaren inte använder betalkonto, när tjänsteleverantören har tagit emot betalningsuppdraget.

20 §

Information som ska ges betalningsmottagaren om en genomförd betalningstransaktion

Tjänsteleverantören ska ge betalningsmottagaren följande information om en betalningstransaktion som genomförts med stöd av ett ramavtal:

1) information som gör det möjligt för betalningsmottagaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, betalaren,

2) information som överförts i samband med betalningstransaktionen,

3) uppgift om betalningstransaktionens belopp i den valuta i vilken betalningsmottagarens betalkonto krediteras,

4) uppgift om den växelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering och betalningstransaktionens belopp före valutakonverteringen,

5) uppgift om beloppet av de avgifter eller räntor som tas ut av betalningsmottagaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,

6) uppgift om valuteringsdag för krediteringen av betalkontot.

Tjänsteleverantören ska ge information som avses i 1 mom. till betalningsmottagaren skriftligen eller på något annat varaktigt sätt eller på ett varaktigt sätt hålla den tillgänglig för betalaren i enlighet med ramavtalet och på avtalade tider. I ramavtalet kan inte avtalas att informationen får ges mera sällan än månatligen eller ställas till betalningsmottagarens förfogande endast i ett datanät, om inte den information som hålls tillgänglig i varje enskilt fall omfattar minst det föregående året.

Om det inte har avtalats i ramavtalet hur information enligt 1 mom. ska ges, ska tjänsteleverantören tillhandahålla den skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om det inte har avtalats om hur ofta informationen ska ges, ska den ges utan onödigt dröjsmål efter att tjänsteleverantören har genomfört betalningstransaktionen.

21 §

Information om betalningstransaktion med betalningsinstrument för låga belopp

På betalningstransaktioner som genomförs med betalningsinstrument för låga belopp tillämpas inte bestämmelserna i 18 §.

Avvikande från bestämmelserna i 19 § 1 mom. och 20 § 1 mom. kan betaltjänstvärdaren och tjänsteleverantören komma överens om att tjänsteleverantören efter en betalningstransaktion som genomförts med

ett betalningsinstrument för låga belopp endast behöver ge följande information:

1) information som gör det möjligt för betaltjänstanvändaren att identifiera betalningstransaktionen,

2) information om betalningstransaktionens belopp,

3) information om avgifter som tagits ut.

Parterna kan också komma överens om att tjänsteleverantören efter att ha genomfört flera liknande betalningstransaktioner till samma betalningsmottagare i stället för den information som anges i 2 mom. 2 och 3 punkten endast ska informera om de sammanlagda beloppen av betalningstransaktionerna i fråga och avgifterna som tagits ut.

Om betalningsinstrumentet för låga belopp till sina egenskaper är sådant att användarens identitet inte framgår när det används, eller om tjänsteleverantören inte annars av tekniska skäl kan ge den information som avses i 2 och 3 mom., kan parterna komma överens om att tjänsteleverantören inte är skyldig att ge denna information. Betaltjänstanvändaren ska dock kunna kontrollera beloppet av de medel som lagrats på ett betalningsinstrument för låga belopp.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner

22 §

Förhandsinformation om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner

Om det inte har ingåtts ramavtal om en betaltjänst, ska tjänsteleverantören ge betaltjänstanvändaren den information som avses i 12 § 2, 5 och 7 punkten innan ett avtal eller erbjudande om en enstaka betalningstransaktion blir bindande för betaltjänstanvändaren. Om betalningstransaktionen omfattar valutaomkonvertering, ska betalaren dessutom informeras om växel- eller referensväxelkursen. Tjänsteleverantören ska även ge betaltjänstanvändaren den övriga information som föreskrivs i 11—15 §, om den är nödvändig med tanke på användningen av betaltjänsten eller om den är relevant för genomförandet av betalningstransaktionen.

Tjänsteleverantören ska tillhandahålla betaltjänstanvändaren information som avses i 1 mom. eller hålla den lättillgänglig för användaren. På betaltjänstanvändarens begäran ska tjänsteleverantören tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

Om avtalet på betaltjänstanvändarens begäran ingås med ett sådant medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att ge informationen så som avses i 1 och 2 mom. innan avtalet ingås, ska informationen ges betaltjänstanvändaren utan dröjsmål efter att betalningstransaktionen har genomförts.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om enstaka betalningstransaktioner

23 §

Information som ska ges betalaren efter mottagandet av ett enstaka betalningsuppdrag

Betalarens tjänsteleverantör ska omedelbart efter mottagandet av ett betalningsuppdrag om en enstaka betalningstransaktion ge betalaren följande information:

1) information som gör det möjligt för betalaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, information om betalningsmottagaren,

2) uppgift om betalningstransaktionens belopp i den valuta som avses i betalningsuppdraget,

3) uppgift om den växel- eller referensväxelkurs som använts vid en eventuell valutaomkonvertering, om den avviker från den som angetts med stöd av 22 § 1 mom., och betalningstransaktionens belopp efter denna valutaomkonvertering,

4) uppgift om beloppet av de avgifter som tas ut av betalaren och, om möjligt, en specifikation av avgifterna,

5) uppgift om den dag då betalningsuppdraget togs emot.

Tjänsteleverantören ska tillhandahålla betalaren informationen eller hålla den lättillgänglig för betalaren. På betalarens begäran ska tjänsteleverantören tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

24 §

Information som ska ges betalningsmottagaren om genomförda enstaka betalningstransaktioner

Omedelbart efter att en enstaka betalningstransaktion har genomförts ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör ge betalningsmottagaren följande information:

1) information som gör det möjligt för betalningsmottagaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, betalaren,

2) den information som överförts i samband med betalningstransaktionen,

3) uppgift om betalningstransaktionens belopp i den valuta i vilken medlen står till betalningsmottagarens förfogande,

4) uppgift om den växelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering och betalningstransaktionens belopp före valutakonverteringen,

5) uppgift om beloppet av de avgifter som tas ut av betalningsmottagaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,

6) uppgift om den dag då betalningstransaktionens belopp har ställts till betalningsmottagarens förfogande.

Tjänsteleverantören ska tillhandahålla betalningsmottagaren informationen eller hålla den lättillgänglig för betalningsmottagaren. På betalningsmottagarens begäran ska tjänsteleverantören tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

25 §

Undantag från informationsskyldigheten vid enstaka betalningstransaktioner

Om ett betalningsuppdrag för en enstaka betalningstransaktion utfärdas med ett betalningsinstrument som omfattas av ett ramavtal, behöver tjänsteleverantören inte ge information som avses i 22—24 § och som betaltjänstanvändaren på basis av ramavtalet får av sin egen tjänsteleverantör.

Övriga bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet

26 §

Avgifter för information samt för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder

Tjänsteleverantören får inte ta ut avgifter av betaltjänstanvändaren för sådan information eller för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder som avses i denna lag, om inte annat följer av 40 § 6 mom., 42 § 3 mom., 66 § 3 mom. eller 68 § 2 mom.

Om betaltjänstanvändaren på dennes begäran ges annan information än den som avses i detta kapitel eller ges information oftare än information ska ges med stöd av detta kapitel, får parterna dock avtala om avgifter som ska tas ut av betaltjänstanvändaren. Parterna får också avtala om de avgifter som ska tas ut, om information som avses i detta kapitel på betaltjänstanvändarens begäran ges på annat sätt än vad som anges i ramavtalet. Avgifterna ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

27 §

Informationsskyldighet som föreskrivs någon annanstans i lag

Utöver denna lags bestämmelser om informationsskyldighet ska tjänsteleverantören iaktta vad som annanstans i lag föreskrivs om information.

Om det är fråga om sådan distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument som avses i 6 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978), ska vid tillhandahållande av betaltjänster dock inte tillämpas 6 §, 7 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 8 § 1 mom. 3, 4, 6 och 7 punkten eller 9 § 1 mom. 1 punkten i nämnda kapitel.

Informationsskyldighet vid valutakonvertering och användning av betalningsinstrument

28 §

Valutakonvertering

Om en betalningsmottagare erbjuder betalaren valutakonvertering innan betalningstransaktionen initieras eller om någon annan än betalningsmottagaren erbjuder valutakonvertering på platsen för försäljningen, ska betalaren innan betalningstransaktionen initieras informeras om avgifterna för valutakonverteringen och om den växelkurs som tillämpas.

29 §

Extra avgifter eller nedsättning vid användning av betalningsinstrument

Om betalningsmottagaren begär en avgift av betalaren vid användning av ett visst betalningsinstrument eller erbjuder nedsättning därför att ett visst betalningssinstrument används, ska betalningsmottagaren underrätta betalaren om detta innan betalningstransaktionen initieras.

Om tjänsteleverantören eller någon annan aktör begär en avgift av betaltjänstanvändaren vid användning av ett visst betalningsinstrument, ska tjänsteleverantören eller den andra aktören underrätta betaltjänstanvändaren om avgiften innan betalningstransaktionen initieras.

3 kap.

Ändring och avslutande av ramavtal*Ändring av ramavtal*

30 §

Ändring av ramavtal på tjänsteleverantörens initiativ

Om tjänsteleverantören föreslår ändringar av ramavtalet, ska förslaget ges till betaltjänstanvändaren skriftligen eller på något annat varaktigt sätt minst två månader innan

ändringarna föreslås träda i kraft. Tjänsteleverantören ska på motsvarande sätt underrätta betaltjänstanvändaren om eventuella ändringar i den övriga information som tjänsteleverantören ska ge enligt 11—15 §.

Om det i ramavtalet ingår ett villkor, enligt vilket betaltjänstanvändaren anses ha godkänt de ändringar av avtalsvillkoren som tjänsteleverantören föreslår om användaren inte före den dag då ändringarna föreslås träda i kraft motsätter sig dem, ska betaltjänstanvändaren i ändringsförslaget påminnas om sin rätt att motsätta sig ändringarna. Betaltjänstanvändaren har rätt att säga upp ramavtalet med omedelbar verkan fram till den föreslagna ikraftträdandedagen för ändringarna. Denna rätt ska nämnas i ändringsförslaget.

31 §

Ändring av ramavtal för betalningsinstrument för låga belopp

Betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören kan avtala att tjänsteleverantören också på något annat än ett varaktigt sätt får föreslå ändringar av ramavtal som rör betalningsinstrument för låga belopp.

32 §

Ändringar av räntesatser och växelkurser

Ändringar av räntesatser och växelkurser kan tillämpas omedelbart och utan förhandsanmälan, om denna rättighet har avtalats i ramavtalet och om ändringarna grundas på en referensräntesats eller referensväxelkurs vars fastställeledag och index eller beräkningsgrund i övrigt har avtalats i ramavtalet. Ändringar av räntesatsen eller växelkursen som är fördelaktiga för betaltjänstanvändarna får dock alltid tillämpas omedelbart utan förhandsanmälan.

Parterna kan i ramavtalet avtala att informationen om ändring av räntesatsen ska lämnas eller göras tillgänglig på visst sätt eller med viss regelbundenhet. Om det i ramavtalet inte har avtalats på vilket sätt och hur ofta information om ändring av räntesatsen ska ges, ska tjänsteleverantören snarast möjligt

tillhandahålla informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

33 §

Referensräntesats och referensväxelkurs samt ändring av räntesats och växelkurs

Den referensräntesats som ligger till grund för den tillämpade räntesatsen ska vara offentligt tillgänglig.

Den referensväxelkurs som ligger till grund för den växelkurs som tillämpas vid valuta-konvertering ska vara offentligt tillgänglig.

Ändringar av räntesatsen och växelkursen ska genomföras på ett jämlikt sätt som inte diskriminerar betaltjänstanvändarna.

Avslutande av ramavtal

34 §

Betal tjänstanvändares rätt att säga upp ramavtal

En betaltjänstanvändare får när som helst under avtalsförhållandet säga upp ett ramavtal som är i kraft tills vidare eller viss tid med omedelbar verkan, om inte parterna har avtalat om en uppsägningstid. Uppsägningstiden för betaltjänstanvändaren får inte vara längre än en månad.

35 §

Tjänsteleverantörers rätt att säga upp ramavtal

En tjänsteleverantör får säga upp ett ramavtal som är i kraft tills vidare på de villkor som avtalats i ramavtalet. Uppsägningstiden för tjänsteleverantören får inte avtalas vara kortare än två månader.

Tjänsteleverantören ska underrätta betaltjänstanvändaren om att avtalet sagts upp skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

36 §

Avgifter vid uppsägning av ramavtal

Tjänsteleverantören får inte ta ut avgifter av betaltjänstanvändare för uppsägning av ramavtal.

Betal tjänstanvändaren ska betala de avgifter som regelbundet tas ut för betaltjänsterna endast till den del som de gäller tiden innan uppsägningen av ramavtalet trädde i kraft. Om betaltjänstanvändaren har betalat sådana avgifter i förväg ska tjänsteleverantören återbetala dem till den del som de gäller tiden efter det att uppsägningen trädde i kraft.

37 §

Hävning av ramavtal

Betal tjänstanvändaren har rätt att häva ett ramavtal, om tjänsteleverantören väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet.

Tjänsteleverantören har rätt att häva ett ramavtal, om betaltjänstanvändaren väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet. I fråga om hävning av ramavtal om grundläggande banktjänster ska dock i tillämpliga delar beaktas 134 § i kreditinstitutlagen.

Tjänsteleverantören ska underrätta betaltjänstanvändaren om att avtalet hävts skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om tjänsteleverantörens hävning av avtalet leder till att användningen av betalningsinstrumentet hindras, gäller om tjänsteleverantörens informationsskyldighet dessutom bestämmelserna i 57 § 2 och 3 mom.

4 kap.

Initiering och genomförande av betalningstransaktioner

38 §

Betalarens samtycke till att en betalningstransaktion genomförs

En betalningstransaktion får genomföras endast om betalaren har gett sitt samtycke. En betalningstransaktion som betalaren inte

har samtyckt till på avtalat sätt anses vara obehörig.

Betalaren får återkalla sitt samtycke senast vid den tidpunkt som avses i 40 §.

39 §

Tidpunkten för mottagande av betalningsuppdrag

Ett betalningsuppdrag anses ha tagits emot när betalarens tjänsteleverantör har tagit emot den.

Om den betaltjänstanvändare som initierar en betalningstransaktion och dennes tjänsteleverantör avtalar att genomförandet av betalningsuppdraget ska inledas en viss dag eller efter en viss tid eller den dag då betalaren har ställt medel till tjänsteleverantörens förfogande, ska den dagen dock anses som den dag då betalningsuppdraget togs emot enligt 47 §.

Om den tidpunkt som avses i 1 eller 2 mom. inte är en arbetsdag för betalarens tjänsteleverantör, ska tjänsteleverantören anses ha tagit emot betalningsuppdraget under följande arbetsdag. Betalarens tjänsteleverantör kan i fall som avses i 1 mom. fastställa en sådan bryttidpunkt nära arbetsdagens slut efter vilken alla betalningsuppdrag som inkommit ska anses ha tagits emot under följande arbetsdag.

40 §

Återkallelse av betalningsuppdrag

En betaltjänstanvändare får inte återkalla ett betalningsuppdrag efter att betalarens tjänsteleverantör har tagit emot den, om inte annat föranleds av 2—4 mom.

Om en betaltjänstanvändare och användarens tjänsteleverantör avtalar om att börja genomföra ett betalningsuppdrag en viss dag eller efter en viss tid eller den dag då betalaren har ställt medel till sin tjänsteleverantörs förfogande, får betaltjänstanvändaren återkalla betalningsuppdraget senast den sista arbetsdagen före den avtalade dagen.

När en betalningstransaktion initieras av eller genom betalningsmottagaren får betalaren inte återkalla betalningsuppdraget efter att

betalningsuppdraget har överfört eller betalarens samtycke till att genomföra betalningstransaktionen har getts till betalningsmottagaren. Ett betalningsuppdrag som gäller direktdebitering kan betalaren dock återkalla senast den sista arbetsdagen före den dag då medlen enligt avtal ska debiteras.

Efter den tidpunkt som avses i 1—3 mom. får betalningsuppdraget återkallas endast om detta har avtalats mellan betaltjänstanvändaren och användarens tjänsteleverantör. I de fall som avses i 3 mom. förutsätts dessutom att betalningsmottagaren samtycker till att betalningsuppdraget återkallas.

Om betalningstransaktionen genomförs genom förmedling av ett avvecklingssystem enligt lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999), har betaltjänstanvändaren dock inte rätt att återkalla betalningsuppdraget efter det att en part i systemet enligt systemets regler inte längre får återkalla ett betalningsuppdrag.

Om så har avtalats i ramavtalet får tjänsteleverantören ta ut en avgift av betaltjänstanvändaren för återkallelse av betalningsuppdrag enligt 4 mom. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

41 §

Tjänsteleverantörens skyldighet att genomföra betalningsuppdrag

Tjänsteleverantören får vägra genomföra ett betalningsuppdrag endast om ramavtalets villkor om genomförande av betalningsuppdrag inte uppfylls eller om så föreskrivs någon annanstans i lag.

42 §

Underrättelse om vägran att genomföra betalningsuppdrag

Om tjänsteleverantören vägrar genomföra ett betalningsuppdrag, ska tjänsteleverantören underrätta betaltjänstanvändaren om vägran, om grunden för vägran samt om förfarandet för att avhjälpa det fel eller den brist

som lett till vägran, om inte detta har förbjudits någon annanstans i lag.

Underrättelsen ska snarast möjligt lämnas till eller göras tillgänglig för betaltjänst användaren på avtalat sätt. Underrättelsen ska lämnas inom tidsfristen för genomförande av betalningsuppdraget.

Parterna kan i ramavtalet avtala om att tjänsteleverantören har rätt att ta ut en avgift för underrättelsen, om tjänsteleverantören har haft grundad anledning att vägra genomföra betalningsuppdraget. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

43 §

Återkallande av ett betalningsuppdrag som getts med betalningsinstrument för låga belopp och vägran att utföra uppdraget

Om det vid betalningstransaktionen används ett betalningsinstrument för låga belopp får betaltjänst användaren och tjänsteleverantören avvika från bestämmelserna i 40 och 42 § avtala att

1) betalaren inte får återkalla betalningsuppdraget efter det att betalningsuppdraget har överförts eller betalarens samtycke till att genomföra betalningstransaktionen har getts till betalningsmottagaren,

2) tjänsteleverantören inte är skyldig att anmäla att den vägrar utföra betalningsuppdraget, om det på basis av omständigheterna är uppenbart att betalningstransaktionen inte genomförs.

44 §

Användning av unik identifikationskod

Tjänsteleverantören får genomföra en betalningstransaktion på basis av en unik identifikationskod trots att betaltjänst användaren utöver den även har gett annan information för genomförande av betalningstransaktionen.

45 §

Genomförande av betalningstransaktioner till fullt belopp

De tjänsteleverantörer och förmedlare som deltar i genomförandet av en betalningstransaktion ska genomföra betalningstransaktionen till fullt belopp.

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör får dock från betalningstransaktionens belopp dra av sina egna avgifter, om det har avtalats om en sådan rättighet med betalningsmottagaren. Betalningstransaktionens belopp och de avgifter som dragits ska i så fall redovisas separat i den information som lämnas till betalningsmottagaren.

Om andra utgifter än sådana som avses i 2 mom. dras av från betalningstransaktionens belopp, ansvarar betalarens tjänsteleverantör för att betalningsmottagaren får den betalningstransaktion som betalaren initierat till fullt belopp eller med avdrag endast för avgifter enligt 2 mom. Samma ansvar har betalningsmottagarens tjänsteleverantör, om betalningstransaktionen har initierats av eller via betalningsmottagaren.

46 §

Avgifter för genomförande av betalningstransaktioner

Betalaren och betalningsmottagaren ansvarar för de avgifter som deras respektive tjänsteleverantör tar ut för genomförande av betalningstransaktioner. Parterna får dock avtala annat om ansvaret för avgifterna, om konvertering av valuta ingår i betalningstransaktionen.

5 kap.

Betalningstransaktioners genomförandetid och valuteringsdag

47 §

Genomförandetid som ska iakttas av betalarens tjänsteleverantör

Betalarens tjänsteleverantör ska betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast följande arbetsdag efter mottagandet av betalningsuppdraget eller, om betalningstransaktionen har initierats på papper, nästföljande arbetsdag efter mottagandet.

48 §

Överföringstid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska överföra ett betalningsuppdrag som gäller en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren till betalarens tjänsteleverantör inom den tidsfrist som avtalats med betalningsmottagaren.

49 §

Genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto omedelbart efter att beloppet har krediterats leverantörens konto. Om betalningsmottagaren inte har något betalkonto som förvaltas av tjänsteleverantören, ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör inom samma tid ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande.

50 §

Genomförandetid för betalningstransaktioner som genomförs med betalningsinstrument för låga belopp

Om det vid betalningstransaktionen används ett betalningsinstrument för låga belopp får betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala att betalningstransaktionen ska genomföras inom någon annan tidsfrist än den som föreskrivs i 47 och 49 §.

51 §

Valuteringsdag

Valuteringsdagen för debitering av betalarens betalkonto får tidigast vara den dag då betalningstransaktionens belopp debiteras detta betalkonto.

Valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto ska vara senast den arbetsdag då betalningstransaktionens belopp krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto.

52 §

Kontantinsättning på betalkonto

Om på ett betalkonto som förvaltas av en tjänsteleverantör görs en kontantinsättning i betalkontots valuta, ska tjänsteleverantören ställa medlen till kontoinnehavarens förfogande

1) omedelbart efter det att tjänsteleverantören har tagit emot medlen, om kontoinnehavaren är en konsument,

2) senast följande arbetsdag efter att tjänsteleverantören har tagit emot medlen, om kontoinnehavaren inte är konsument.

I de fall som avses i 1 mom. ska tjänsteleverantören bestämma att valuteringsdag är senast den dag då medlem tagits emot, om kontoinnehavaren är konsument. Om kontoinnehavaren inte är konsument, ska som valuteringsdag anges senast den arbetsdag som följer på den dag då tjänsteleverantören tagit emot medlen.

6 kap.

Betalningsinstrument

53 §

Skyldigheter som gäller betalningsinstrument

Innehavaren av ett betalningsinstrument ska använda detta i enlighet med villkoren för beviljande och användning. Innehavaren ska i synnerhet vidta skäligen åtgärder för att dra försorg om betalningsinstrumentet inklusive dess identifieringsuppgifter. Innehavaren blir skyldig att dra försorg om betalningsinstrumentet inklusive identifieringsuppgifterna när han eller hon mottar dem.

Tjänsteleverantören ska för sin del se till att betalningsinstrumentets identifieringsuppgifter inte är tillgängliga för andra än innehavaren av betalningsinstrumentet.

54 §

Anmälan om att betalningsinstrument förlorats

Innehavaren av ett betalningsinstrument ska utan ogrundat dröjsmål efter upptäckten underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som tjänsteleverantören utsett om att betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.

Innehavaren av ett betalningsinstrument har rätt att på begäran få ett intyg av sin tjänsteleverantör om att innehavaren har gjort en sådan anmälan som avses i 1 mom. Intyget ska begäras inom 18 månader efter anmälan.

55 §

Medel för att anmäla om att betalningsinstrument förlorats

Tjänsteleverantören ska se till att innehavaren av ett betalningsinstrument när som helst kan underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som tjänsteleverantören utsett om att betalningsinstrumentet har förlorats,

orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.

56 §

Tjänsteleverantörens skyldighet att spärra betalningsinstrument

Tjänsteleverantören ska förhindra att betalningsinstrument används när innehavaren har anmält att det har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.

57 §

Tjänsteleverantörens rätt att spärra betalningsinstrument

Om parterna så avtalat i ramavtalet, har tjänsteleverantören rätt att förhindra att betalningsinstrument används om

- 1) en säker användning av betalningsinstrumentet äventyras,
- 2) det finns skäl att misstänka att betalningsinstrumentet använts obehörigen eller bedrägligt, eller om
- 3) betalningsinstrumentet har kreditutrymme och faran för att den betaltjänstanvändare som ansvarar för betalningen av krediten inte kan fullfölja sitt betalningsansvar har ökat väsentligt.

Tjänsteleverantören ska på avtalat sätt på förhand underrätta innehavaren av betalningsinstrumentet om att användningen av detta förhindras och om skälen till att så sker. Anmälan kan dock göras direkt efter användningen av betalningsinstrumentet förhindrats, om detta är motiverat för att förebygga eller begränsa skadorna.

Anmälan får inte göras, om detta äventyrar betaltjänsternas tillförlitlighet eller säkerhet eller förbjuds någon annanstans i lag.

58 §

Återställande av möjligheten att använda ett betalningsinstrument

Tjänsteleverantören ska återställa möjligheten att använda ett betalningsinstrument eller

ersätta det med ett nytt betalningsinstrument så snart skäl till att användningen av betalningsinstrumentet förhindrats inte längre föreligger.

Tjänsteleverantören ska se till att innehavaren av ett betalningsinstrument när som helst kan be tjänsteleverantören återställa möjligheten att använda betalningsinstrumentet.

59 §

Sändande av betalningsinstrument

Tjänsteleverantören får utan uttrycklig begäran sända ett betalningsinstrument till en betaltjänstanvändare endast om ett betalningsinstrument som redan innehas av betaltjänstanvändaren ska ersättas med ett nytt.

60 §

Avgift eller nedsättning vid användning av betalningsinstrument

Tjänsteleverantören får inte hindra betalningsmottagaren från att av betalaren begära en avgift vid användning av ett visst betalningsinstrument och inte heller att erbjuda en nedsättning på grund av att ett betalningsinstrument används.

Den avgift som betalningsmottagaren tar ut för användning av ett betalningsinstrument ska vara rimlig och den får inte överskrida betalningsmottagarens faktiska kostnader.

61 §

Förlorat betalningsinstrument för låga belopp

Om användningen av ett betalningsinstrument för låga belopp inte kan förhindras på grund av sina egenskaper, kan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala om att 54—56 § inte ska tillämpas på avtal om betalningsinstrumentet för låga belopp.

7 kap.

Ansvar och återbetalning*Ansvarsbestämmelser*

62 §

Betaltjänstanvändares ansvar för obehörig användning av betalningsinstrument

En betaltjänstanvändare som har ingått avtal om ett betalningsinstrument med en tjänsteleverantör ansvarar för obehörig användning av betalningsinstrumentet endast om

1) betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av betalningsinstrumentet har överlåtit det till någon som inte är behörig att använda det,

2) betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen på grund av att betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av betalningsinstrumentet av vårdslöshet har försummat sina skyldigheter enligt 53 § 1 mom., eller

3) betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument har försummat att utan ogrundat dröjsmål efter upptäckten underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som denne utsett om att betalningsinstrumentet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten är betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrumentet högst 150 euro. Denna begränsning tillämpas dock inte om betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument har handlat avsiktligt eller grovt vårdslöst.

Betaltjänstanvändaren ansvarar inte för obehörig användning av betalningsinstrumentet

1) till den del som betalningsinstrumentet har använts efter att tjänsteleverantören eller någon annan som denne utsett har underrättats om att betalningsinstrumentet förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen,

2) om tjänsteleverantören har försummat att se till att en innehavare av ett betalningsinstrument har möjlighet att när som helst göra anmälan enligt 1 punkten, eller

3) om betalningsmottagaren vid användningen av betalningsinstrumentet inte vederbörligen har försäkrat sig om betalarens rätt att använda betalningsinstrumentet.

Trots 3 mom. är betaltjänst användaren ansvarig för obehörig användning av ett betalningsinstrument, om användaren eller någon annan innehavare av betalningsinstrumentet avsiktligt har lämnat en oriktig anmälan eller annars handlat bedrägligt.

63 §

Tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner

Om en betalningstransaktion har genomförts obehörigen och om inte något följer av 62 § ska den tjänsteleverantör vars kunds medel har använts för att genomföra betalningstransaktionen omedelbart återbetala betalningstransaktionens belopp till kunden eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle ha varit om debiteringen inte hade ägt rum.

64 §

Ansvar för icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner som initierats av betalaren

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle ha varit om debiteringen inte hade ägt rum.

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om betalarens tjänsteleverantör kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har tagit emot betalningstransaktionens belopp inom den tidsfrist som avses i 47 §. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska i dessa fall omedelbart betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens

betalkonto eller, om betalningsmottagaren inte använder något betalkonto, ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande.

65 §

Ansvar för icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner som initierats av eller via betalningsmottagaren

Om en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle ha varit om debiteringen inte hade ägt rum.

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om det faktum att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts felaktigt beror på att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har försummat sina skyldigheter enligt 48 eller 49 §.

66 §

Spårning av betalningstransaktioner

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalarens tjänsteleverantör på betalarens begäran omedelbart försöka spåra betalningstransaktionen. Betalaren ska underrättas om resultatet av spårningen.

Om en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör på betalningsmottagarens begäran omedelbart försöka spåra betalningstransaktionen. Betalningsmottagaren ska underrättas om resultatet av spårningen.

Tjänsteleverantören får av betaltjänst användaren ta ut de avgifter som tjänsteleverantören på grund av spårningen måste betala till betalarens eller betalningsmottagarens tjäns-

televerantör, om denne deltar i genomförandet av betalningstransaktionen och är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Uttaget av avgifter förutsätter att det har avtalats om denna rättighet i ramavtalet eller att tjänsteleverantören sedan betaltjänstanvändaren begärt spårning av betalningstransaktionen har informerat betaltjänstanvändaren om ansvaret för avgifterna och att betaltjänstanvändaren därefter har godkänt att spårningen inleds.

67 §

Skyldighet att återbetala avgifter samt ersätta ränta

Om en betalningstransaktion inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, har betaltjänstanvändaren rätt till återbetalning från tjänsteleverantören av de avgifter som för betalningstransaktionen har tagits ut av betaltjänstanvändaren. Dessutom har betaltjänstanvändaren rätt att av tjänsteleverantören få ersättning för ränta som betaltjänstanvändaren blir tvungen att betala eller som betaltjänstanvändaren inte får till följd av att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts felaktigt.

68 §

Felaktiga unika identifikationskoder

Tjänsteleverantören är inte ansvarig enligt 64—67 § för en betalningstransaktion som inte genomförts eller genomförts felaktigt om detta beror på att den unika identifikationskod som lämnats av betaltjänstanvändaren är felaktig.

Betalarens tjänsteleverantör ska dock i det fall som avses i 1 mom. vidta skäligen åtgärder för att återvinna de medel som betalningstransaktionen avsåg. Om så har avtalats i ramavtalet får tjänsteleverantören ta ut en avgift av betaltjänstanvändaren för återvinningen av de medel som betalningstransaktionen avsåg. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

69 §

Skadestånd

Tjänsteleverantören är skyldig att ersätta skada som dennes förfarande i strid med denna lag eller avtal har orsakat en betaltjänstanvändare.

Tjänsteleverantören är dock skyldig att ersätta indirekt skada som orsakats betaltjänstanvändaren endast om skadan beror på vårdslöshet på tjänsteleverantörens sida.

Som indirekt skada anses

1) inkomstförlust som betaltjänstanvändaren lider på grund av tjänsteleverantörens felaktiga förfarande eller av åtgärder som föranleds av detta,

2) skada som beror på en förpliktelse som grundar sig på något annat avtal, och

3) annan skada av samma slag som är svår att förutse.

Skada som avses i 2 mom. anses dock inte som indirekt skada i den mån den orsakas av åtgärder för att begränsa annan typ av skada.

Tjänsteleverantörens ansvar för indirekt skada kan genom avtal uteslutas eller begränsas. Tjänsteleverantören kan dock inte åberopa ansvarsbegränsningsvillkoret om tjänsteleverantören eller någon för vars förfarande denne ansvarar har orsakat skadan med avsikt eller av grov vårdslöshet.

70 §

Anmälan om obehöriga, icke genomförda eller felaktigt genomförda betalningstransaktioner

Betalningstransaktionen har inte rätt att av tjänsteleverantören få återbetalning av betalningstransaktionen belopp eller annan kompensation på det sätt som föreskrivs i detta kapitel, om inte betaltjänstanvändaren underrettar tjänsteleverantören om en obehörig, icke genomförd eller felaktigt genomförd betalningstransaktion utan onödigt dröjsmål efter att han eller hon upptäckt den och senast 13 månader efter att betalningstransaktionen belopp debiterats eller krediterats betalkontot. Den sistnämnda tidsfristen tillämpas dock inte om tjänsteleverantören inte har informerat betaltjänstanvändaren om betal-

ningstransaktionen på det sätt som föreskrivs i 2 kap.

71 §

Felanmälan i andra fall

En betaltjänstanvändare har inte rätt att av tjänsteleverantören få ersättning för skada som har uppkommit till följd av något annat fel än ett sådant som avses i 70 §, om inte betaltjänstanvändaren underrättar tjänsteleverantören om felet inom en skälig tid efter att betaltjänstanvändaren upptäckte eller borde ha upptäckt felet. Betaltjänstanvändaren har utan hinder av denna paragraf rätt till ersättning om tjänsteleverantören har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder.

72 §

Bevisbörda

Om en betaltjänstanvändare nekar till att ha gett sitt samtycke till att en betalningstransaktion genomförs, ska betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör styrka att samtycket har getts på avtalat sätt. Om betaltjänstanvändaren hävdar att betalningstransaktionen inte har genomförts korrekt, ska tjänsteleverantören styrka att betalningstransaktionen har registrerats och kontoförts korrekt och inte påverkats av ett tekniskt fel eller någon annan bristfällighet.

Den omständigheten att tjänsteleverantören kan styrka att samtycke till att betalningstransaktionen genomförs har getts med betalningsinstrumentet är inte nödvändigtvis tillräckligt för att visa att innehavaren av betalningsinstrumentet har gett sitt samtycke till betalningstransaktionen, handlat bedrägligt eller avsiktligt eller av grov vårdslöshet försummat sina skyldigheter enligt 53 och 54 §.

73 §

Övriga rättigheter

Bestämmelserna i 63—67 § och 69 § begränsar inte betaltjänstanvändarens övriga rättigheter enligt lag eller avtal.

74 §

Tjänsteleverantörens rätt till återkrav

Om en tjänsteleverantör med stöd av 64, 65 eller 67 § har blivit ansvarig inför betaltjänstanvändaren för ett fel som beror på en annan tjänsteleverantör eller en förmedlare som är delaktig i genomförandet av betalningstransaktionen, har tjänsteleverantören rätt att få den återbetalning eller kompensation som han betalat av tjänsteleverantören eller förmedlaren i fråga.

Bestämmelserna i 1 mom. begränsar inte tjänsteleverantörens övriga rättigheter enligt lag eller avtal.

75 §

Force majeure

Ansvar enligt detta kapitel föreligger inte om den part som åläggs ansvar kan styrka att skyldigheten inte kunde uppfyllas på grund av sådana osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som parten inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga att avvärja ens med iakttagande av största möjliga omsorgsfullhet.

Tjänsteleverantören är inte heller ansvarig enligt detta kapitel, om uppfyllandet av förpliktelser som anges i denna lag eller i avtal strider mot tjänsteleverantörens skyldigheter enligt vad som föreskrivs någon annanstans i lag.

76 §

Skadebegränsning och jämkning av skadestånd

En betaltjänstanvändare som lider skada ska vidta skäliga åtgärder för att begränsa sin skada. Om betaltjänstanvändaren försummar detta, får denne själv bära en motsvarande del av förlusten.

Skadestånd på grund av ett förfarande som strider mot lag eller avtal kan jämkas, om skadeståndet är oskäligt med hänsyn till orsaken till överträdelsen, betaltjänstanvändarens eventuella medverkan till skadan, vederlaget för betaltjänsten, tjänsteleverantörens

möjligheter att förutse och hindra uppkomsten av skadan samt omständigheterna i övrigt.

77 §

Avtal om ansvar vid användning av betalningsinstrument för låga belopp

Om användningen av ett betalningsinstrument för låga belopp inte kan förhindras på grund av sina egenskaper, kan betaltjänst användaren och tjänsteleverantören avtala att 62 § 3 mom. 1 och 2 punkten inte ska tillämpas på ett avtal om betalningsinstrument för låga belopp.

Om betalningsinstrumentet för låga belopp till sina egenskaper är sådant att användarens identitet inte framgår vid användningen, eller om tjänsteleverantören inte av andra orsaker i anslutning till betalningsinstrumentets egenskaper kan styrka att innehavaren av betalningsinstrumentet för små belopp har gett sitt samtycke till genomförandet av betalningstransaktionen, kan parterna avtala att 62 § 1 och 2 mom. och 3 mom. 3 punkten samt 63 och 72 § inte ska tillämpas på avtalet om betalningsinstrument för låga belopp.

78 §

Ansvar vid användning av elektroniska pengar

Bestämmelserna i 62 och 63 § ska inte tillämpas på elektroniska pengar som avses i 6 § 1 mom. i kreditinstitutslagen om tjänsteleverantören inte har möjlighet att förhindra användning av kontot eller betalningsinstrumentet.

Återbetalning

79 §

Villkor för återbetalning

Betalarens tjänsteleverantör ska på betalarens begäran till denne återbetala hela beloppet av en betalningstransaktion som initierats av eller via en betalningsmottagare, om beloppet av betalningstransaktionen

1) inte exakt framgår av det samtycke som betalaren gett, och

2) överstiger det belopp som betalaren rimligen kunde ha förväntat sig med hänsyn till sitt tidigare konsumtionsmönster, villkoren i ramavtalet och andra omständigheter.

Betalaren och tjänsteleverantören kan i ramavtalet komma överens om att betalaren vid direktdebitering inte har rätt till återbetalning, om betalaren har gett sitt samtycke till att betalningstransaktionen genomförs till sin tjänsteleverantör och tjänsteleverantören eller betalningsmottagaren på avtalat sätt har underrättat betalaren om debiteringen minst fyra veckor före förfallodagen.

80 §

Tidsfrist för och behandling av återbetalningsbegäran

Betalaren ska begära återbetalning av tjänsteleverantören inom åtta veckor från den dag då betalningstransaktionens belopp debiterades.

Tjänsteleverantören ska återbetala betalningstransaktionens belopp i dess helhet till betalaren inom tio arbetsdagar från mottagandet av begäran om återbetalning. Om tjänsteleverantören vägrar återbetala betalningstransaktionens belopp ska tjänsteleverantören ange skälen för vägran samt de myndigheter och andra motsvarande organ som betalaren kan hänskjuta ärendet till.

8 kap.

Betalningars giltighet gentemot utomstående och betalningstidpunkten

81 §

Betalningars giltighet gentemot utomstående

En betalning är giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående när betalningsmottagarens tjänsteleverantör har fått de uppgifter som behövs för att kreditera betalningsmottagarens betalkonto med betalningstransaktionens belopp och

1) betalningstransaktionens belopp har krediterats betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto, eller

2) de villkor som betalningsmottagarens tjänsteleverantör har ställt beträffande täckning för betalningstransaktionen annars har uppfyllts.

En betalning är dock alltid giltig gentemot utomstående när betalningstransaktionens belopp har krediterats betalningsmottagarens betalkonto.

82 §

Tidpunkten då betalaren befrias från sin betalningsskyldighet gentemot betalningsmottagaren

Betalaren ska anses ha uppfyllt sin skyldighet att betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagaren när betalningen med stöd av 81 § har blivit giltig gentemot utomstående, om inte annat föreskrivs någon annanstans eller något annat följer av avtal eller rådande praxis mellan betalaren och betalningsmottagaren eller av handelsbruk eller annan sedvänja som ska anses vara bindande för betalaren och betalningsmottagaren.

9 kap.

Tillsyn

83 §

Tillsynsmyndigheter

Finansinspektionen övervakar att denna lag efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Också konsumentombudsmannen övervakar att lagen iakttas när betaltjänstanvändaren är en konsument.

Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska ha ett ändamålsenligt samarbete. Vid skötseln av tillsynsuppgifterna ska de vid behov samarbeta med Kommunikationsverket.

Tjänsteleverantören är skyldig att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som gäller betaltjänster och som behövs för tillsynen.

84 §

Skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter

Bestämmelser om skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter, rätten att påföra påföljder samt förandet av ärenden till marknadsdomstolen finns i 5 kap. i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

85 §

Meddelande av förbud i konsumentskyddsärenden

Om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, kan en tjänsteleverantör som bryter mot bestämmelserna i denna lag vid tillhandahållandet av betaltjänster till konsumenterna på ansökan av konsumentombudsmannen förbjudas att fortsätta eller upprepa förfarandet eller ett därmed jämförbart förfarande. Förbudet ska förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövligt.

Förbud som avses i 1 mom. meddelas av marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen kan även meddela temporärt förbud som gäller tills saken är slutligt avgjord. I fråga om marknadsdomstolen och dess behandling gäller dessutom vad som föreskrivs särskilt.

Konsumentombudsmannen kan meddela förbud som avses i 1 mom. och temporärt förbud enligt vad som föreskrivs om konsumentombudsmannens förbud i lagen om Konsumentverket (1056/1998).

10 kap.

Särskilda bestämmelser och ikraftträdande

86 §

Behandling av personuppgifter

På behandling av personuppgifter inom betaltjänstverksamheten tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

En tjänsteleverantör får trots 11 § i personuppgiftslagen och trots vad som föreskrivs

om sekretessbeläggning av uppgifter, till en annan tjänsteleverantör lämna ut och annars behandla uppgifter om misstänkta och genomförda brott mot sin betaltjänstverksamhet, om behandlingen av uppgifterna är nödvändig för att förhindra eller utreda brott i anslutning till betaltjänster.

En tjänsteleverantör får inte registrera uppgifter om brott eller lämna ut sådan information till en annan tjänsteleverantör innan brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Informationen får dock registreras och lämnas ut redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betaltjänstverksamheten.

Uppgifter om brott ska utplånas ur registret så snart det inte längre finns någon i 2 mom. nämnd grund för behandlingen. Grunden och behovet av behandling ska bedömas minst vart femte år.

87 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen av den 28 juli 1999 om betalningsöverföringar (821/1999) jämte ändringar.

88 §

Övergångsperioder

Om betalaren och dennes tjänsteleverantör så avtalar kan betalningstransaktionens belopp vid andra än inhemska betalningstransaktioner före den 1 januari 2012 med avvikelse från genomförandetiden enligt 47 § krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast den tredje arbetsdagen eller, om betalningstransaktionen har initierats på papper, senast den fjärde arbetsdagen efter mottagandet av betalningsuppdraget.

På ramavtal om genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten tillämpas fram till den 1 september 2010 de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft i stället för 19—21 § och 34 §.

89 §

Övriga övergångsbestämmelser

Om ramavtalet har ingåtts innan denna lag trätt i kraft gäller betaltjänstanvändarens rätt att enligt 16 § få ramavtalets villkor av tjänsteleverantören sådana ramavtalsvillkor som tillämpas när denna lag träder i kraft eller som blir tillämpliga efter ikraftträdandet.

På en betalningstransaktion för vilken betalningsuppdraget innan denna lag träder i kraft tas emot av den betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör som initierat betalningstransaktionen ska i stället för 19 och 20 §, 21 § 2—4 mom., 23 och 24 §, 38—40 §, 44—46 §, 64—68 §, 70, 72 och 74 § samt 79—82 § tillämpas de bestämmelser som gäller innan denna lag träder i kraft.

De bestämmelser som gäller innan denna lag träder i kraft ska i stället för 41, 42, 47, 48 och 88 § tillämpas på betalningstransaktioner för vilka tjänsteleverantören har tagit emot betalningsuppdraget innan denna lag träder i kraft.

Med avvikelse från 30 § får tjänsteleverantören föreslå ändringar i ett ramavtal som ingåtts före denna lags ikraftträdande också på något annat än ett varaktigt sätt, om orsaken till att ett varaktigt sätt inte kan användas är att tjänsteleverantören inte känner till betaltjänstanvändarens identitet eller någon annan jämförbar orsak.

På avtal som har ingåtts före denna lags ikraftträdande ska 33 § 1 och 2 mom. inte tillämpas.

På tidsbundna ramavtal som har ingåtts före denna lags ikraftträdande ska 34 § inte tillämpas.

Om ramavtalet har sagts upp före denna lags ikraftträdande ska 36 § inte tillämpas.

Om anmälan om att betalningsinstrument förlorats har gjorts före denna lags ikraftträdande ska 54 § 2 mom. inte tillämpas.

I stället för lagens 62 § ska tillämpas de bestämmelser som gäller innan denna lag träder i kraft, om det förfarande för vilket betaltjänstanvändaren avkrävs ansvar har inträffat innan denna lag träder i kraft. Till den del som ett betalningsinstrument har använts obehörigen efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock 62 §, om inte tillämpning av

den tidigare lagen leder till ett fördelaktigare resultat för betaltjänstanvändaren.

Om kundens medel har debiterats betalkontot eller annars använts för att genomföra en betalningstransaktion före denna lags ikraftträdande ska 63 § inte tillämpas.

Om tjänsteleverantörens förfarande som det krävs ersättning för har inträffat för denna lags ikraftträdande ska 69, 71 och 76 § inte tillämpas.

2.

Lag

om ändring av 7 kap. 19 § i konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978) 7 kap. 19 §, sådan den lyder i lag 385/1986, som följer:

7 kap.

Konsumentkrediter

19 §

Kontoinnehavaren svarar för obehörig användning av kreditkort eller annat identifieringsmedel som berättigar till kontokredit endast om

1) kontoinnehavaren har överlåtit identifieringsmedlet till någon som inte är behörig att använda det,

2) identifieringsmedlet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen på grund av kontoinnehavarens vårdslöshet, eller

3) kontoinnehavaren har underlåtit att utan ogrundat dröjsmål efter upptäckten underrätta kreditgivaren om att identifieringsmedlet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten är kontoinnehavarens ansvar för obehörig användning av identifieringsmedlet högst 150 euro. Denna begränsning tillämpas inte

om kontoinnehavarens förfarande har varit avsiktligt eller grovt vårdslöst.

Kontoinnehavaren svarar inte för obehörig användning av identifieringsmedlet

1) till den del som identifieringsmedlet har använts efter det att kreditgivaren har under rättats om att identifieringsmedlet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen, eller

2) om säljaren eller den som utför en tjänst eller någon som i egenskap av representant för en sådan har tagit emot identifieringsmedlet inte vederbörligen har försäkrat sig om innehavarens rätt att använda sig av detta.

Trots 3 mom. är kontoinnehavaren ansvarig för obehörig användning av identifieringsmedlet om denne avsiktligt lämnat en oriktig anmälan eller annars handlat bedrägligt.

Bestämmelserna i 1—4 mom. tillämpas inte på identifieringsmedel på vilka tillämpas vad som i betaltjänstlagen (/20) föreskrivs om betalningsinstrument.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det förfarande som leder till att kontoinnehavaren ställs till ansvar har skett innan denna lag träder i kraft ska i stället för denna lag tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. Till den del som identifie-

ringsmedlet har använts obehörigen efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock denna lag, om inte tillämpning av den lag som gäller vid ikraftträdandet leder till ett fördelaktigare resultat för kontoinnehavaren.

3.

Lag

om ändring av 79 a och 80 § i kommunikationsmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 80 § 2 mom. och fogas till 79 a §, sådan den lyder i lag 759/2006, ett nytt 4 mom. som följer:

79 a §

Obehörig användning av kommunikationstjänst

Bestämmelser om användarens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner när en anslutning eller ett annat vid administreringen av kommunikationstjänsten använt medel har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen (/) finns i betaltjänstlagen.

storlek utan begäran och avgiftsfritt specificera avgifterna för andra tjänster än kommunikationstjänster. Om en anslutning har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen, gäller i fråga om teleföretagets skyldighet att informera om betalningstransaktionerna vad som föreskrivs i betaltjänstlagen.

80 §

Specificerad teleräkning

Teleföretaget ska oberoende av räkningens

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklings-system**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 26 november 1999 om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingsystem (1084/1999) en ny 13 a § som följer:

13 a §

Behandling av personuppgifter

På behandling av personuppgifter vid avveckling av betalningar inom avvecklingssystem tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

En deltagare i ett avvecklingssystem får trots 11 § i personuppgiftslagen och trots vad som föreskrivs om sekretessbeläggning av uppgifter, till en annan deltagare lämna ut och annars behandla uppgifter om misstänkta och genomförda brott mot sin betalningsförmedlingsverksamhet, om behandlingen av uppgifterna behövs för att förhindra eller utreda brott som gäller betalningsförmedlingen.

En deltagare i ett avvecklingssystem får inte registrera uppgifter som gäller brottet eller lämna ut sådan information till en annan deltagare innan brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Informationen får dock registreras och lämnas ut redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betalningsförmedlingsverksamheten.

Uppgifter om brott ska utplånas ur registret så snart det inte längre finns någon grund enligt 2 mom. för behandlingen. Grunden och behovet av behandling skall bedömas minst vart femte år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 13 § i personuppgiftslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i personuppgiftslagen av den 22 april 1999 (523/1999) 13 § 2 mom. som följer:

13 §

Behandling av personbeteckning

inom socialvården och inom annan verksamhet för att tillförsäkra social trygghet eller i ärenden som gäller tjänste-, arbets-, och andra anställningsförhållanden och förmåner som har samband med dessa.

En personbeteckning får behandlas vid kreditgivning eller indrivning av fordringar, i försäkrings-, kreditinstituts-, betaltjänst-, ut-
hyrnings-, och utlåningsverksamhet, kredit-
upplysningsverksamhet, inom hälsovården,

Denna lag träder i kraft den
20 .

6.

Lag**om ändring av 2 och 3 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 2001 om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001) 3 § 1 mom. 8 punkten och 2 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 917/2008, och

fogas till 2 § en ny 7 punkt, i stället för den 7 punkt som upphävts genom nämnda lag 917/2008, och till 3 § 1 mom. en ny 9 punkt som följer:

2 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen behandlar ärenden som hör till dess behörighet enligt

7) betaltjänstlagen (/),

riktas eller på ansökan av en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

9) betaltjänstlagen på ansökan av konsumentombudsmannen eller på ansökan av det Finansinspektionens tillsynsobjekt som ärendet berör.

Ärenden som gäller utdömande av vite som förbud har förenats med blir emellertid i sådana fall som avses i 1 mom. 2 punkten anhängiga på ansökan av konsumentombudsmannen och i sådana fall som avses i 6 punkten på ansökan av Finansinspektionen. Även i sådana fall som avses i 1 mom. 9 punkten blir ärenden som gäller utdömande av vite som har förelagts av Finansinspektionen anhängiga på ansökan av Finansinspektionen.

3 §

Anhängiggörande av ärenden

Vid marknadsdomstolen anhängiggörs ett ärende som behandlas med stöd av

8) 13 § 2 mom. i lagen om indrivning av fordringar, på ansökan av den näringsidkare mot vilken ett i lagens 4 § avsett förfarande

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av lagen om skatteuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 5 augusti 2005 om skatteuppbörd (609/2005) 13 §, sådan den lyder
delvis ändrad i lag 240/2008, och
ändras 14 § som följer:

14 §	penninginrättningen för dröjsmålstiden betala
<i>Dröjsmålsränta</i>	en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats
	som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen
	(633/1982).

Om en penninginrättning försummar att
överföra skattemedel till skatteuppbörds-
myndighetens konto inom fastställd tid, ska

Denna lag träder i kraft den
20 .

Helsingfors den 2 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Astrid Thors

2.

Lag**om ändring av 7 kap. 19 § i konsumentkyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i konsumentkyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978) 7 kap. 19 §, sådan den lyder i lag 385/1986, som följer:

Gällande lydelse

7 kap.

Konsumentkrediter

19 §

Kontoinnehavaren svarar för obehörig användning av kreditkort eller annat identifieringsmedel som berättigar till kontokredit endast om

1) han överlåtitt identifieringsmedlet till någon annan,

2) det beror på vårdslöshet på hans sida, som inte är lindrig, att identifieringsmedlet åtkommit av någon som är obehörig att använda det,

3) han på annat sätt än som nämns i 2 punkten har förlorat besittningen till identifieringsmedlet och inte utan dröjsmål efter upptäckten anmält förlusten hos kreditgivaren.

Kontoinnehavaren svarar *dock* inte för obe-

Föreslagen lydelse

7 kap.

Konsumentkrediter

19 §

Kontoinnehavaren svarar för obehörig användning av kreditkort eller annat identifieringsmedel som berättigar till kontokredit endast om

1) *kontoinnehavaren* har överlåtitt identifieringsmedlet till någon *som inte är behörig att använda det*,

2) *identifieringsmedlet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen på grund av kontoinnehavarens vårdslöshet, eller*

3) *kontoinnehavaren har underlåtitt att utan ogrundat dröjsmål efter upptäckten underrätta kreditgivaren om att identifieringsmedlet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen.*

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten är kontoinnehavarens ansvar för obehörig användning av identifieringsmedlet högst 150 euro. Denna begränsning tillämpas inte om kontoinnehavarens förfarande har varit avsiktligt eller grovt vårdslöst.

Kontoinnehavaren svarar inte för obehörig

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hörig användning av identifieringsmedlet i de fall som avses i 1 mom., om

1) identifieringsmedlet har använts sedan meddelande om att det har försvunnit eller obehörigen innehas av någon annan har kommit kreditgivaren till handa, eller

2) säljaren eller den som utför en tjänst eller någon som i egenskap av representant för en sådan har tagit emot identifieringsmedlet inte tillräckligt omsorgsfullt har försäkrat sig om innehavarens rätt att använda sig av detta.

användning av identifieringsmedlet

1) till den del som identifieringsmedlet har använts efter det att kreditgivaren har underrettats om att identifieringsmedlet har förlorats, orättmätigt innehas av någon annan eller används obehörigen, eller

2) om säljaren eller den som utför en tjänst eller någon som i egenskap av representant för en sådan har tagit emot identifieringsmedlet inte vederbörligen har försäkrat sig om innehavarens rätt att använda sig av detta.

Trots 3 mom. är kontoinnehavaren ansvarig för obehörig användning av identifieringsmedlet om denne avsiktligt lämnat en oriktig anmälan eller annars handlat bedrägligt.

Bestämmelserna i 1—4 mom. tillämpas inte på identifieringsmedel på vilka tillämpas vad som i betaltjänstlagen (/20) föreskrivs om betalningsinstrument.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det förfarande som leder till att kontoinnehavaren ställs till ansvar har skett innan denna lag träder i kraft ska i stället för denna lag tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. Till den del som identifieringsmedlet har använts obehörigen efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock denna lag, om inte tillämpning av den lag som gäller vid ikraftträdandet leder till ett fördelaktigare resultat för kontoinnehavaren.

3.

Lag**om ändring av 79 a och 80 § i kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 80 § 2 mom. och fogas till 79 a §, sådan den lyder i lag 759/2006, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

79 a §

*Obehörig användning av kommunikations-
tjänst*

Bestämmelser om användarens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner när en anslutning eller ett annat vid administreringen av kommunikationstjänsten använt medel har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen (/) finns i betaltjänstlagen.

80 §

Specificerad teleräkning

Teleföretaget skall oberoende av räkningens storlek utan begäran och avgiftsfritt specificera avgifterna för andra tjänster än kommunikationstjänster.

80 §

Specificerad teleräkning

Teleföretaget ska oberoende av räkningens storlek utan begäran och avgiftsfritt specificera avgifterna för andra tjänster än kommunikationstjänster. *Om en anslutning har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen, gäller i fråga om teleföretagets skyldighet att informera om betalningstransaktionerna vad som föreskrivs i betaltjänstlagen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklings-system**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen av den 26 november 1999 om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999) en ny 13 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 a §

Behandling av personuppgifter

På behandling av personuppgifter vid avveckling av betalningar inom avvecklingssystem tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

En deltagare i ett avvecklingssystem får trots 11 § i personuppgiftslagen och trots vad som föreskrivs om sekretessbeläggning av uppgifter, till en annan deltagare lämna ut och annars behandla uppgifter om misstänkta och genomförda brott mot sin betalningsförmedlingsverksamhet, om behandlingen av uppgifterna behövs för att förhindra eller utreda brott som gäller betalningsförmedlingen.

En deltagare i ett avvecklingssystem får inte registrera uppgifter som gäller brottet eller lämna ut sådan information till en annan deltagare innan brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Informationen får dock registreras och lämnas ut redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betalningsförmedlingsverksamheten.

Uppgifter om brott ska utplånas ur registret så snart det inte längre finns någon grund enligt 2 mom. för behandlingen. Grunden och behovet av behandling skall bedömas minst vart femte år.

130
Gällande lydelse

RP 169/2009 rd
Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den
20 .

5.

Lag**om ändring av 13 § i personuppgiftslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i personuppgiftslagen av den 22 april 1999 (523/1999) 13 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

13 §

Behandling av personbeteckning

Behandling av personbeteckning

En personbeteckning får behandlas vid kreditgivning eller indrivning av fordringar, i försäkrings-, kreditinstituts-, uthyrnings-, och utlåningsverksamhet, kreditupplysningsverksamhet, inom hälsovården, inom socialvården och inom annan verksamhet för att tillförsäkra social trygghet eller i ärenden som gäller tjänste-, arbets-, och andra anställningsförhållanden och förmåner som har samband med dessa.

En personbeteckning får behandlas vid kreditgivning eller indrivning av fordringar, i försäkrings-, kreditinstituts-, *betaltjänst*-, uthyrnings-, och utlåningsverksamhet, kreditupplysningsverksamhet, inom hälsovården, inom socialvården och inom annan verksamhet för att tillförsäkra social trygghet eller i ärenden som gäller tjänste-, arbets-, och andra anställningsförhållanden och förmåner som har samband med dessa.

Denna lag träder i kraft den
20 .

6.

Lag**om ändring av 2 och 3 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 2001 om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001) 3 § 1 mom. 8 punkten och 2 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 917/2008, och

fogas till 2 § en ny 7 punkt, i stället för den 7 punkt som upphävts genom nämnda lag 917/2008, och till 3 § 1 mom. en ny 9 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen behandlar ärenden som hör till dess behörighet enligt

7) betaltjänstlagen (/),

3 §

Anhängiggörande av ärenden

Vid marknadsdomstolen anhängiggörs ett ärende som behandlas med stöd av

8) 13 § 2 mom. lagen om indrivning av fordringar på ansökan av den näringsidkare mot vilken ett i lagens 4 § avsett förfarande riktas eller på ansökan av en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen.

Ett ärende som gäller utdömmande av vite som har förelagts för att förstärka ett förbud blir emellertid i fall som avses i 1 mom. 2 punkten anhängigt på ansökan av konsumentombudsmannen och i fall som avses i 1 mom. 6 punkten på ansökan av Finansin-

3 §

Anhängiggörande av ärenden

Vid marknadsdomstolen anhängiggörs ett ärende som behandlas med stöd av

8) 13 § 2 mom. i lagen om indrivning av fordringar, på ansökan av den näringsidkare mot vilken ett i lagens 4 § avsett förfarande riktas eller på ansökan av en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen, 9) betaltjänstlagen på ansökan av konsumentombudsmannen eller på ansökan av det Finansinspektionens tillsynsobjekt som ärendet berör.

Ärenden som gäller utdömmande av vite som förbud har förenats med blir emellertid i sådana fall som avses i 1 mom. 2 punkten anhängiga på ansökan av konsumentombudsmannen och i sådana fall som avses i 6 punkten på ansökan av Finansinspektionen. Även i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

spektionen.

sådana fall som avses i 1 mom. 9 punkten blir ärenden som gäller utdömande av vite som har förelagts av Finansinspektionen anhängiga på ansökan av Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag**om ändring av lagen om skatteuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen av den 5 augusti 2005 om skatteuppbörd (609/2005) 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 240/2008, och ändras 14 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Förfarande för överföring

Penninginrättningar och andra betalningsställen som tar emot skatteinbetalningar skall lämna sådana uppgifter om de skattemedel de tagit emot och överfört till skatteuppbördsmyndighetens konto att betalningarna kan identifieras och gottskrivas den skattskyldige.

Skatteförvaltningen kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet för överföring av skattemedel och de uppgifter om betalningarna som ska ges i samband med överföringen.

(upphävs)

14 §

Ersättning för översändande av uppgifter samt dröjsmålsränta

Genom förordning av finansministeriet utfärdas bestämmelser om den ersättning som betalas till penninginrättningarna för mottagande och översändande av uppgifter om skatter.

Om en penninginrättning försummar att överföra skattemedel till skatteuppbördsmyndighetens konto inom en fastställd tid, skall penninginrättningen för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

14 §

Dröjsmålsränta

Om en penninginrättning försummar att överföra skattemedel till skatteuppbördsmyndighetens konto inom fastställd tid, ska penninginrättningen för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Gällande lydelse

RP 169/2009 rd

135

Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den
20 .*